

دوستی باوهر داران و هاورپی سرفیرازن (أنیس المؤمنین)

کۆمه‌ئیک به‌سه‌رهات و داستانی روداوین و له‌زۆریه‌ی زۆری
پیشه‌واو سه‌رکرده‌ی زانا و به‌توانایانی ئیسلامه‌وه و مرکیراوه

نوسینی

صفوک سعدالله المختار

و مرکیرانی

عبدالله حسن سعید (خه‌له‌کانی)

چاپی شه‌شه‌م

هیندی‌ک به‌ده‌ستکارییه‌وه

ک ۱۴۳۵ ز ۲۰۱۴

منتدى اقرأ الثقافي

-----
www.iqra.ahlamontada.com

زەنجىرەى كىتەبى
بەكەم

دۆستى باوەردارانو هاورى سەرفىرازى (أنیس المؤمنین)

كۆمەلىك بەسەرھاتو داستانى روداوينو لەزۆربەى زۆرى
پېشەواو سەركردەى زاناو بەتوانايانى ئىسلامەو وەرگىراو

نوسىنى

صفوك سعدالله المختار

وەرگىرانى

عبدالله حسن سعيد (خەلەكانى)

چاپى شەھەم

ھىندىك بەدەستكارىيەو

ز ۲۰۱۴

ك ۱۴۳۵

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِیْمِ

﴿ لَقَدْ كَانَ فِي قَصَصِهِمْ عِبْرَةً لِّأُولِي الْأَبْصَارِ ﴾ یوسف/۱۱۱

واته: به‌راستی له گێرانه‌وه‌ی باسی به سه‌رهاتی پینفه‌مبه‌راندا
په‌ندونا‌موژگاری وهرگرتن زۆره بۆ نه‌وانه‌ی خاومن بیرو هۆشن .

ناوی کتیب به‌عه‌ره‌بی: انیس المؤمنین

ناوی نوسهر: صفوک سعدالله المختار

ناوی کتیب به‌کوردی: دۆستی باوه‌رداران

ناوی وهرگێر: عبدالله حسن سعید

نه‌خشه‌سازی و به‌رگ: نووسینگه‌ی (هیوا)

نۆره‌وسالی چاپ: شه‌شه‌م: ۲۰۱۴ز

چاپخانه:

ژماره‌ی سپاردن: (۲۹۶) سالی (۱۹۹۹)ی و ه‌زاره‌تی پۆشه‌نبیری حکومه‌تی

ه‌هریمی کوردستانی پی سپێردراوه .

﴿ پيشكه ش بيت ﴾

۱- به گيانی پاکی هموو نهوانه‌ی که به رهو نازادی و پزگاری کوشش
دهکن و پزگه‌ی پاستی دهگرنه‌بهرو، به‌تنگ دوا پوزی ئیسلامه‌ون .

۲- به گيانی شیرینی هموو کوردیکی موسولمان که ده‌یانه‌وی پهرورده و
پینگه‌یاندنی پوله‌کانیان له‌سەر رنجازی ئیسلام پیبگه‌یمن.

۳- به گيانی ره‌نگینی نه‌وتازه لاوانه‌ی که چیژ له‌ناموزگاری و پره‌وشتی باش
و مرده‌گرن و غونچه‌ی نه‌وبه‌هاری ژانیان به‌نه سیمی فینکی نازادی
چه‌وساوه‌کان ده‌پشکویت .

۴ - به گيانی دایکم و باوکی کۆچ کردوم و براوخوشکه‌کانم و هاوسه‌ره
به‌ریزه‌که‌م و کچ و کوره‌ خوشه‌ویسته‌کانم و هموو دۆست و ناشنای
دلسۆزی موسولمان .

وهرگنێر / خه‌له‌کان

۱۹۸۷/۶/۱۸

نازیزان و خوشموستانى خوینەر: به خوشحالییموه ده لیم کاتیک ئهم
کتیبه ی (انیس المؤمنین) م بهردست و خویندمهوه زۆرم بی خوش بوو،
زۆر به خیرایی و مرمگیرایه سهر زویانی کوردی و مههر خیرا به کویزه ی
ناونیشانی کتیبه که رۆیشتم بۆ موسل بۆ لای نوسهری کتیبه که ی
(صفوک سعدالله).

داواى مؤلتهى و مرمگیران و له چاپ دانیم لى کرد، سوپاس بۆ خودا زۆر
به دنیاییموه وه لایمى دامهوه ئهم چهند دیره ی بۆ نووسیم.

بسم الله الرحمن الرحيم

السید مدیر عام رقابة المطبوعات المحترم
انی (صفوک سعدالله المختار)، مؤلف کتاب (أنیس المؤمنین) قد
رخصت للسید (عبدالله حسن سعید) بترجمة وطبع کتابی
(أنیس المؤمنین) باللغة الكردية . مع الشکرو التقدير.

صفوک سعدالله المختار

الموصل - العکبات

مؤلف: انیس المؤمنین

١٩٨٧/٩/٢٩

دوستی باومرداران

﴿پیشہ کی﴾

الحمد لله رب العالمين، رب يسر واعن يا كريم، يا مالك يوم الدين، إياك نعبد وإياك نستعين، والصلاة والسلام على محمد خير خلق الله اجمعين، وقائد المجاهدين وامام المتقين، وعلى آله الطاهرين، واصحابه الهادين، واتباعه المخلصين .

خوینہرانی نازیز: شوکرو سوپاس بو خودا کہ توانیومانہ لہناوئہموہموونہخشہ و پیلانہ گلاوانہی کہ بہرامبہر بہ نیسلام و. موسلمانان دہکری بو لادان و ہلدیرانیان، بہموسلمانانی ماوینہوہ .

لہخوداش دہخوازین پیلانی ناحہزان کارمان تینہکات: چونکہ بہردہوام خہریکن راستی نیسلام بشیونین و. نہخشہی خہراپی جورا جور بہ موسلمانان پیشان بدہن و. چہواشہ و سرگہردانیان بکہن و، رینچکہ و کویرہ رینیان بو دیاری بکہن .

ئہوکاتہ بہدبہخت و. سرگہردان دہبین و، زہرمہندی دونیاو، دوا پورڈ دہبین کہ بہراستی ئہوش زہمرہو مال ویرانیہ ا.

خسر الدنيا والاخرة ذلك هو الحسران المبين

دہبا ئیمہش پیش ئہوہی زیانمان لی تیک بچی و رینگہمان لی ون ببی باناوپیک لہ بہرنامہ راستہکھی خودا بدہینہوہ، کہہموو کاتیک چاوی لیمانہو بہپہروشہوہ بومان دہروانی، کہ رینگہمان لیتیک نہچی، بویہ دہفہرموی ﴿إِنَّ رَبَّكَ لِبِالْحَرِّ صَادٍ﴾ الفجر/۱۴ بہراستی خودا لہکہمین دایہ بوپا ریزگاریمان. بویہلہ جینگہیہکی تردا دہفہرموی: ﴿وَأَنْ هَذَا صِرَاطِي مُسْتَقِيمًا فَاتَّبِعُوهُ وَلَا تَتَّبِعُوا السُّبُلَ فَتَفَرَّقَ بِكُمْ عَنْ سَبِيلِهِ ذَلِكُمْ وَصَّاكُمْ بِهِ لَعَلَّكُمْ تَتَّقُونَ﴾ الانعام/۱۵۳.

دہبی زورباش بزانیں کہرینگہی راست تہنہا بہرنامہی خودایہ .خوداش فہرمانمان پیدہکات کہ بہراستی ئہو رینگہیہ بگرین و بہدوا رینچکولہکان نہکہوین، چونکہ(سبل) رینگا و رینچکہی زور بچوکن، چہند ہنگاویک دہرون

دوستی باومرداران

و کۆتایباندی و ناتگهینه نه جینگای مهبهست و پهرتهوازه به دبخت دهبی و له پرۆیشتنیش دا توشی پڕی لیتیک چون و هه لدران دهبی.

ئینجا خوینهرانی نازیز : بو ئهوهی بتوانین ته مهنی راسته قینهی ههردوو جیهان به سهه بهرین و سهه بهست و نازاد و به ختهوهه بژین .

وه بو ئهوهی لهزه لکاوی نهگهتهی و به دبختی و لهگۆماوی قوو لیتهدا نه خنکین ، بارپبازی پیغه مبهه ﷺ و بهرنامه پهر پیزو شیرینه که ی بگرنه مبهه ، چونکه به راستی که سههیری ریبازو ههلس و کهوتی موسلمانانی پیشو ده که مین ، که چون نازاو چاو نه ترس و به خه م یه که وه بوون ، وه له پیناوی سهه کهوتنی وشه ی (لااله الا الله) دا خویمان بهخت نه کردو هه موو هیواو ناواتیان سهه بهرزی دینه که بیان بوو ، چونکه ده بیان زانی سهه کهوتنی بهرنامه ی خودا پزگار بوونی ئاده میز ده کهانه ، له دهستی سهه م و زۆرداری تاغوتان دا ، وه هه موو کاتیک وه کو برای دایک و باوکی ده ژیان و ، دهست به سهه ی و تاوانیان قبول نه ده کرد .

ئینجا بو ئهوه مهبهسته ، نامیلکه ی (أنیس المؤمنین) ئاماده و پزگهستنی ماموستا (صفوک سعده الله المختار) که به راستی زۆر پیویسته لاهه کهان به تینگه یشتنه وه وهی بگرن ، که زۆربه ی باسه کهانی له پوداوی راستی و واقیعدا وهه گریراون و راستن ، که ئاده میزاد فیتری چاونه ترسی و ، نازایهتی و ، خو نه ویستی و ، به خه م یه کهتره وه بوون ده کهات . بینگومان ئهوانهش سهه چاوهی بهرزی پزگاری مروقن .

خوینهری نازیز : ماموستای بهرپیز . له پیشه کی نامیلکه کهیدا ده فه رموی : پزگاریکی زۆر به سهه موسلمانان دا تیپه پریوه ، که دل و دهرونی زۆربه بیان پهق بووه و ، تاریک و پهش هه لگه پراوه . به جوړیک که راست له دروو ، چاک له خراب و ، دروست له نارهوا ، جیاواز ناکه نه وه :

وه نه زانی و نادانیان گه یشتوته رادهیهک ، به جوړیک که له پیشه هواو گه وهه پیاوانی موسلمان ، هیندیکیان ته نه ناوه کهانیان ده زانن . به لام نازانن ئهوه

ناودارانە چىن و چىيان كىردۈم ؟ . بەلام لە بارەى سەركىدە و ناودارانى پۇژ ھەلات و پۇژئاوادا زانىريان زۆرە باشيان دەناسن .

دەفەرمۇي: زۆرم دىون كە شالۇ بۇ گۇفارو، پۇژنامەو، پەرتوك خانەكان دەبەن بۇ كېرىن، يان خويىندىنەوئى ئەپەرتوك و گۇفارانەى كەبەسەرھاتى ژىيانى پىساوئىكى پۇژھەلات، يان پۇژ ئاواى بىى دىن و بىى رەوشتى تىدايىت . ئەوخويىندىنەوئى زۆركارىيان تىدەكات و دەيان ھەژنىى و، پىبازى پوچەلى ئەوان دەگىرنەبەر . لەگەل ئەوئەش دا، ئەولوانە نازانن، يان خۇيان نەزانن و، كەم بىر دەكەنەو، لەوئى كە لەناوسەروك و سەركىدە و پىشەوئاىيانى موئسلەماناندا، كەلەپىاوى زاناو شارەزاي واھەبوو. لە سەركىدايەتى داو، لە سىياسەت و بە رىئەبوئىدىنى وولات: نەئىستا و نەلەمەوداوش، لەناو پۇژ ھەلات و پۇژ ئاوادا بەدى ناكىرىت و نايىت. بۇيە بەپىئويىستەم زانى كەمىك باسى ئەوزاناو سەركىدەو پىساو لىئەتوانەى ئىسلام لەبارەى ئابورى و، سىياسى و، سەرىيازى و، كۆمەلەيەتى، بەكەم بەگوىرەى ئامۇزگارى و، سوود لىئومرگىرتن بەشىئەيەكى ئاسان : خويىنەر تىى بگات و پەندى لىئومر بگىرى و، بىكاتە ئۇستى خۇى : وھباسەكانى ئەپەرتوكەشم لەسەرچاوەى زۆرلە كىتىب وگۇفارو پۇژنامەكانى ئىسلامى دا دەرھىئاون .....

لىرەدا ووتەكانى ماموئەستاي بەرىز كۇتايى ھات.

خويىنەرانى ئازىز . لەبەرگىنگى ئەو باس و بەسەرھاتانە، بەندەش وەك و قوتابىكە بۇ ئەزمون و تاقى كىردنەوئى نوكى خامەم گىرتە دەست و، خىستە سەركاغەز بۇ وەرگىئىرانى ئەو باس و پوداوانەى ناو ئەو پەرتوكە، ھىوادارم لە خوداى بالاً دەست، ئەگەرچى كەم و كورپىشى ھەبىى بىئىتە زەخىرەيەك بۇ دواپۇژو، كەلئىنئىكى بچوكى فەرھەنگى كوردى پىركاتەو و . دلى خويىنەران خۇش بگات و، لەكەم و كورپى و پەخنەگىرتن، چا و پۇشىم لىبەكن و، راستەوخۇ ئاگادارم بەكەنەو، تانەو تەشەر نەھاون : چونكە كەس بىى ھەلە نىە تەنھا خودا

دوستی باوہمداران

نہی.

خوینہری ئازیز : بائوہوش بینمہناو باسہکە، ئوہوی کہمن کردومہ :
باوہرم پی بگن بہخزمەتی دادەنیم، باتیرو پریش نہبیت، بہمەرجیک نافەرمانی
خوداو پیغەمبەری (ﷺ) تیدا نہبیت و، نہبیتە ھوی سەرئی شیوانی
مروڤقەکانیش، چونکہ سەیر دەکەم زۆر لە ئا دەمیزادەکان بەرون و ئاشکرا
رینگە ی لاروچەوت دەگرنەبەرو، سەرلە مروڤقەکان دەشیوینن و، بەناپەروا دەیان
چەوسیننەوہو حەق و مافیان دەخۆن و نیشتمانیک ویران دەکەن و، لەگەڵ ئو
ھەموو ویران کردنەشدا بەخزمەت و پیشکەوتوی دادەنن : تەنھا
مەبەستیشیان ئارەزووبازی و، تیرکردنی جینس و، پینگەیانندی خویمان و،
دەورو بەریانە، بەبی پەزنامەندی خوداو پیغەمبەرو ریبازی ئیسلام : لە کوتایی
دا لەخودای گەورە داواکارم کہ یارمەتی و، کۆمەکی ھەموو لایەکمان بکات بۆ
پەیرەو کردنی ریبازی ئیسلام .

وہ لە ھەموو ئیش و کاریکماندا مەبەستمان پی پەزابوونی خودا بیت و
بەس . وەرەزابوونی خوداش سەرچاوەی ھەموو کردارو گوفتاریکمان بیت .

وآخر دعوانا ان الحمد لله رب العالمين

وہرگیز

لە / ۱۸-۶-۱۹۸۷

دوستی با و مرداران

﴿ پرؤگرام و شیوازی دهر برینی و شهی پیغه مبهری خودا ﴾

(منهج الرسول عليه الصلاة والسلام)

پیغه مبهر (ﷺ) ده فهرموی: ناسین و زانیاری، سرچاوهی مال و سره و تمه، ژیری بنه رتهی ناینمه، خوشه ویستی بنیاتمه، نارهزو سوار چاکی منه، وه زیکرویادی خودا، هؤگری منه، وه پشت بهستن و متمانه، خهزینه و سره و تهی منه، کزی و داماوی، هاوه لی منه، زانیاری، چهکی منه، نارامی و هیندی، سرپیوشمه، نارهزو لابردهن، پیشه مه، قایل بوون، دهوله مهندی منه، دلنیایی و باوه پرکردن، هیزو توانای منه، راستی و رهوایی، دوست و بهشی منه، خودا په رستی، خوشه ویستی منه، تیگوشان و بهر بهر کانی، ره وشت و نابروی منه، وه پووناکی چاوانم، له نویژدایه .

﴿ ناسینی خودای گه و ره ﴾

(معرفة الله)

جاریکیان به حه زره تهی (ئهبوبه کر) یان ووت ﷺ : نهی (ئهبوبه کر) خودات به چی ناسی؟! له وه لام دا فهرموی: خودام به وهی ناسی، که خودامه ر په روه ردگارمه، وه نه گه ر خودام نه با، خودام نه ده ناسی؟ .
دووباره: لییان پرسسی چؤن خودات ناسی؟ بهر یژ ئهبوبه کریش له وه لامدا فهرموی: داماوی له تیگه یشتن، تیگه یشتنه، وه لیگؤلینه وه له سرچاوه و، بنه رتهی خودا، هاوبه شی کردنه .

﴿به ریزوگه وره ترين پيويستی کهل و پهل﴾

(اشرف شیء)

(عبدالله ی کوری عباس) ﷺ له پیغه مبرهوه (ﷺ) دهگيریتهوه که. فه رمويهتی:

- ۱- گهوره ترين باوهر نهويه، که ناده ميزاد دلنیا بی لیت .
- ۲- گهوره ترين موسلمانتهی نهويه، که ناده ميزاد له دست و زمانت دلنیا بن.
- ۳- گهوره ترين کوچ کردن، دورگه وتنهويه له خراپه.
- ۴- گهوره ترين تیکوشان (جيهاد) نهويه، له پیناوی خودا بکوژنی و ولاغه کهت سهرپر دیریت .
- ۵- گهوره ترين ئارهزو لابردن و، چاوتیری نهويه؟ دلئی خوت پابگری لهسر نهوهی که خودا پئی داوی .
- ۶- وهگه وره ترين کهل و پهل که له خودای داوا بکهی، لهش ساغیه بؤدین و دنیا.

﴿دهستی هه لآوه سراو﴾

(اليد المعلقة)

(حافیزی بهیهقی) ﷺ دهگيریتهوه: له (خوبه بیی کوری یوسفهوه) ﷺ لهلی من و پیاویک له خیله کهمان، له پینشی موسلمان بونمان لهکاتی جهنگ و همرای موسلمان و بیناوه پان، پیک کهوتین وچوین بؤلای پیغه مبرهی خودا (ﷺ) وتمان: نهی پیغه مبرهی خودا ئارهزومان هیه که لهو جهنگ و همرایانه دا بهشداریتان لهگه ل دا بکهین، پیغه مبره (ﷺ) فرمووی: ئایا ئیوه موسلمان بوون؟ ئیمهش وتمان: نه خیر نهی پیغه مبرهی خودا موسلمان نه بووین! پیغه مبره (ﷺ) فرمووی: ئیمه داوای یارمهتی له کهسێک ناکهین که هاوهل بؤ خودا

برپاریدا، بۇ سەر ئەوانەى كە ھاوھل بۇ خودا پەيدا كەرن، دەلى: ئىمەش خىرا
 موسلمان بووين نامادەبونى خۇمان پىشكەش كرد لەگەل پىغەمبەرى (ﷺ) خودا
 دا چوینە ناوكۆپى جەنگىك لە جەنگەكاندا، وەلەناوجەنگەى شەرىدا، شىرىك
 بەسەرشانم كەوت و شانم وشك بوو كارى نەكردوو كەوت و ھەلوا سرا، خىرا
 دەستەكەم گرتەو و بەرھولای پىغەمبەر (ﷺ) پۇشتم، پىغەمبەر (ﷺ) تەسى
 موبارەكى لەشانم داو دەستەكەى بە شوینى خۆیەو ناوكرتیەو و ئىش و
 نازارى نەما، ھەرخىرا گەرامەو مەیدانى جەنگ، ئەو كاپرايەم دۇزى يەو كە
 شىرەكەى ئى دابوم، بۇلای چوم و شىرىكەم لىداو بەرھو دۇزەخ پەوانم كرد .

﴿خوینلین و بىر كوردنەو﴾

(قراءة و تدبر)

دەگىز نەو جارنىك (بلالی حەبەشى) (ﷺ) ھاوھلى بەرىزى پىغەمبەرى خودا
 (ﷺ) بە يانیك لەكاتى بەرەبەياندا پۇشتم بۇ مزگوتى پىغەمبەر (ﷺ) بۇ بانگ
 دان كە گەيشتە مزگوت سەیرى كرد پىغەمبەر لە مزگوت دانىشتوو و دەگىزا:
 (بلالی كۆپى رەباح) ى حەبەشى (ﷺ) ووتى: ئەى پىغەمبەرى خودا گيانم بە
 فیدات بى چى بوو، بۇچى دەگىزەى ؟ پىغەمبەرىش (ﷺ) لە وەلامدا فەرمووى:
 ئەى بلال، چۆن نەگىزەم ! خودای گەرە ئەم شەو نایەتىكى لە قورئان بۇ
 ناردوم، ھاوارو بەدبەختى بۇ ئەوانەى كەئەو نایەتە بەناشكرا ئەخویننەو و
 بەدل بىرى ئى ناكەنەو: ئەو ش نایەتە كەبە كە خودا دە فەرمووى: ﴿إِنَّ فِي خَلْقِ
 السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ وَآخِلَاتِ اللَّيْلِ وَالنَّهَارِ لَآيَاتٍ لِّأُولِي الْأَلْبَابِ﴾ عمران/ ۱۹۰
 واتە: بەراستى ئەو بوونەومرە لەھەموو گوڭشەبەكەو كەلىنى وورد ببیتەو،
 لەدروست كردنى ئاسمانەكانداو لەو ئەستىزانەى كە لەسەرمان ئەدرەوشىتەو و
 ھاتو چۆ ئەكەن و ئەسورنەو و بە ھەناسەبەكەش پاش و پىش ناكەن، وە

دوستی باوهر داران

دروست کردنی زهوی بهخوی و دارو بهردو گیان لهبهریهوه، بهو کهلهشه گهروهو زه بهلاحهیهوه ده سوپرتهمه بهدهوری پوژداو جولنه ناکات . بهراستی بهلگهو نیشانهن لهسر تاک و تنهایی خودا، بوئمو کهسانهی که خاوهن هوش ویری پاک و بی دردونه خوشین .

﴿ کړنوشیکی دریزخایه ن ﴾

(سجدة طویلة)

نهگپرنهوه پوژیک له پوژان (عبدالرحمن ی کورپی عهوف) ﷺ . بهلای پیغه مبهری خودا دا (ﷺ) تیپهری که سهیری کرد پیغه مبهری خودا ﷺ له بن دار خورمایه که سهری لهسر زهوی داناوهو کړنوش (سجده) به خودا دهبات: وه بهراستی کړنوشه که ی زور دریزه ی خایاند:

(عبدالرحمن ی کورپی عهوف) ﷺ پراوه ستا هه تا پیغه مبهری (ﷺ) سهری لهسر زهوی بهرز کرده وه نیجا ووتی: نه ی پیغه مبهری خودا بهراستی کړنوشه کهت زور دریزه ی خایاند وام به خه یال داها ت که گیانی پیروزت تیدا نه ما بیت ! وه هه تاک و نیستا نه م دیوی کړنوشی وا دریزخایه ن بهری: ؟ پیغه مبهریش (ﷺ) له وه لامی عبدالرحمن دا فهرمووی: نیستا هه زه تی (جبرائیل) ﷺ هاته لام و فهرمووی: خودای گهوره سه لامت لی ده کاو ده فهرمووی: نه ی پیغه مبهری خودا ﷺ هه رکه سیک سه لاوات لهسر لییدات نه من بوخوم سه لاواتی لهسر نهو که سه لیده ده م . منیش بهیونه ی نهو موژده خوشه وه، کړنوشی سوپاسم بو خودا برد .

دوستی با وهر داران

﴿بانگی خودا﴾

(نداء الله)

دهگیرنهوه پوژیک هاوهلی پیغه مبهری خودا ﷺ: (عبداللهی کوری ام مکتوم) رۆیشت بۆلای پیغه مبهری خودا ﷺ فرمووی: ئەهی پیغه مبهری خودا چاوساغینکی وام نیه که رینگهی مزگهوتی نیشان بدات وهیان دهستم بگری و بمبا بۆ مزگهوت، وه رینگاکه شمان زۆر ناخۆش و درکاو ییه، ئایا رینگه مدهدی له مالهوه نوێژی بکه م و نه یه م بۆ مزگهوت؟ پیغه مبهری (ﷺ) فرمووی: ئەهی عبدالله گویت له دهنگی بانگ ده بیئت؟ (عبداللهی کوری ام مکتوم) ﷺ ووتی: به لێ ئەهی پیغه مبهری خودا، ئینجا پیغه مبهری له وه لامدا فرمووی: ئەهی عبدالله ده بی و له لای بانگی خودا به دیته وه به دهنگی بانگیشه وه برۆی و نوێژ له مزگهوت بکه ی.

﴿روویهکی راست و گه شاهه﴾

(وجه صادق)

له و کاتهی که پیغه مبهری (ﷺ) خودا له بهر ستم و دهست درێژیه ناره واکانی دانیشتوانی مه که، که کۆچی کردو چوه ناو شاری مه دینه وه، (عبداللهی کوری سه لام) ﷺ که ئەهوکات گاورینکی بی با وهر بوو ده لێ: یه که م جار: که چاوم به دهم و پوخساری پیغه مبهری ﷺ کهوت به بی راوه ستان و وتم (اشهد ان لا اله الا الله واشهد ان محمداً رسول الله)، با وهرم پی کردو موسلمان بوم: ئینجا گاوره کانی ده ورو بهرم هه موو له لام کۆبونه وه ده ستیان کرد به لۆمه و سه رزه نشتم و پنیان و وتم: ئەهی عبدالله چی هۆیه که بوو پالی پێوه نای ئەو ووشانه ت ووت و با وهر پرت به محمد هینا؟ عبدالله کوری سه لام له وه لامدا ووتی: سویند به و خواجهی که که سی له وینه و رهنگ نیه: ئەوه دم و چاوه ی پیغه مبهری ﷺ که راستی تیدا ئەدره و شیته وه به دهم و چاوی درۆزن ناچی! به راستی پیغه مبهری خودایه و داوا یه که راسته و به بی له که یه.

﴿ قورئان سەرچاوهی هه مووشتیکه ﴾

(لا شیء بعد القرآن)

بۆزئیک پیغمبهری خودا (ﷺ) چاوی به حهزرتی (عومر) كهوت (ﷺ) نوسخهیهکی له (تورات) پی بوو. پیغمبهر (ﷺ) فرمووی: ئهوه چیه به دهستهوه ئهی عومر ؟.

حهزرتی عومریش (رضی الله عنه) فرمووی: ئهوه نوسخهیهکه له تورات ئهی پیغمبهری خودا، پیغمبهر (ﷺ) دهه و چاوی سور هه لگهراو توپه بوو ووتی: ئهی عومر بۆچی تۆ هیشتا له سهرگهردانی و دوو ئهی دامایهوه وهک وگاوارو جولهکه؟. ئهدی نابینی خودای گهوره قورئانیکی بۆناردووین که سهرچاوهی راسته قینهیهو، خۆراکی ژین و، بهرنامهی ژیانهو، پاک و بیخهوشه، بهراستی نهگه ئیستا حهزرتی (موسا علیه السلام) ی برام زیندو ببايه وه بهدوای ههچ نهده كهوت: ته نهپاریگهی منی دهگرت و بهفرموودهی قورئان بهریدا ئهپرویشت .

﴿ دانیشتن له کۆری هه ژاران ﴾

(جلیس الفقراء)

بۆزئیک پیغمبهری خودا (ﷺ) له کۆریکی هه ژاری موسلمانان دانیشتبوو، کابرایهکی دهوله مهندی شار هات و چوو بۆلای کۆپهکه : شوینیکی وه های دهست نه كهوت كه لینی دابنیشی ته نها له لای هه ژارهکان نهییت: کابرای دهوله مهنده بهدوو دایهوه خۆی خه کردهوهو، له سوچیکی لای هه ژارهکاندا دانیشت، پیغمبهر (ﷺ) چاوی ئی بوو فرمووی: ئهی برا پیم بلی بۆچی که دانیشتی جلهکانته کۆردهوه لهوه ترسای که ئهوه هه ژاره زۆریت ئی بکا ؟. یان تۆ دهوله مهندی و هاوسنیهتی ئهوه هه ژارهت پی ناخۆشه ؟ لهو کاتهدا کابرای

دولمه‌مند هستی ببدل تنگیه‌کی زور کردو ووتی: نهی پیغمبهری خودا ﷺ له پاداشتی نهوهی کهمن بیری خهراپم ببدل داهات: نهوا نیوهی سه‌روهت و سامانه‌که‌م پیشکه‌شی نهو هه‌زاره کرد پیغمبهر (ﷺ) به هه‌زاره‌که‌ی فهرموو: بهنده‌ی خودا تو رازی نهو دیاری یه وهریگری که نهو کابرایه به‌خشیویه‌تی به‌تو، هه‌زاره‌که له وه‌لامدا ووتی: نه‌خیر! نهی پیغمبهری خودا من وهری ناگرم: پیغمبهر (ﷺ) فهرمووی: نهوه دیاری یه بو‌تو بو وهری ناگری؟ هه‌زاره‌که ووتی: ده‌ترسم وهری بگرم دولمه‌مند بجم و هه‌وا به‌سهر بنده هه‌زاره‌کانی خودادا بکه‌م!

﴿ رهوشتی پاک و بهرز ﴾ (مکارم الاخلاق)

ده‌گه‌رنه‌وه: کابرایه‌که له هوزی یه‌مامه: به‌ناوی (سه‌مامه‌ی کوپی ناسال) خو‌ی ناماده کردو به‌چه‌کی کوشنده‌وه، به بیرو باوهری پوچ و خهراپ، به‌وهو شاری مه‌دینه‌ی پیغمبهری خودا ﷺ که‌وته‌ری: به نیازی له ناو‌بردن و کوشتنی پیغمبهری ﷺ نازادی خوازی مرو‌فایه‌تی، به‌و قین و بیره ناله‌باره گه‌یشته شاری مه‌دینه‌و، مزگه‌وتی پیغمبهری خودا ﷺ حه‌زه‌تی عومهری کوپی خه‌تاب ﷺ که به‌راستی پناوینکی ئی هات و زیره‌ک و چاونه‌ترس و به‌سام و هه‌یبه‌ت بوو، که چاوی به‌و کابرایه که‌وت، تینی گه‌یشت که به‌دوا نیشیککی سه‌خت و پر مه‌ترسی دا ده‌گه‌ری؟. بویه بانگی کردو پرسیاری ئی کرد؟. کابرا دهم‌انم نه‌تو بی باوهری و، هاوبه‌ش بو‌خودا بریارده‌ری بوچی هاتویه مه‌دینه‌و، مزگه‌وتی پیغمبهری خودا؟. کابراش به‌بی ترس و دوو دل‌ی ووتی: نهی عومهر به‌راستی من بویه هاتووم محمد بکوژم. حه‌زه‌تی عومهر (ﷺ) که نهو وته‌ی له کابرا بیست! هه‌ر خیرا بی دوو دل‌ی کابرای گرتو، شیره‌که‌ی ئی ستاندو به

دوستی باومرداران

جله‌کانی خوی پیچایه‌وه لولی داو به کۆله‌گهی مزگه‌وتی به‌سته‌وه: بۆ خۆشی به‌ره‌و مالی پیغه‌مبەر (ﷺ) که‌وته‌ری به‌سه‌ر هاته‌که‌ی بۆ پیغه‌مبەر (ﷺ) گن‌رایه‌وه، که‌ کابرایه‌ک به‌و شیویه‌ه هاتووه‌و بیرى کوشتنی پیغه‌مبەری له‌ می‌شک دایه‌! پیغه‌مبەر (ﷺ) ده‌ی توانی تهن‌ها به‌ ووشه‌ یه‌ک به‌فرموی: ئە‌ی عومەر ب‌رۆ ملی ب‌په‌رینن و کۆتایی به‌و کابرایه‌ به‌ینن، به‌لام نه‌خشه‌ی پیغه‌مبەرایه‌تی زۆر جیاوازی هه‌یه‌ له‌گه‌ل نه‌خشه‌ی ئاده‌میزاده‌ چاو به‌ستراوه‌ به‌داو که‌وتووه‌کان: بۆیه‌ پیغه‌مبەر (ﷺ) له‌ ماله‌وه‌ هاته‌ ده‌روه‌ به‌ره‌و مزگه‌وت رینگه‌ی گرته‌ به‌ر، بۆ ئە‌وه‌ی ئە‌و پیاوه‌ داخ له‌ دل‌ه‌ی بیینی که‌ ده‌یه‌وی پیغه‌مبەری خودا ب‌کوژیت! پیغه‌مبەر (ﷺ) گه‌یشته‌ مزگه‌وت که‌ سه‌یری کرد کابرا له‌ جله‌کانیه‌وه‌ لول دراوه‌و له‌ کۆله‌گه‌یه‌ک به‌ستراوه‌ته‌وه‌: حه‌زه‌تی عومەر (ﷺ) له‌لای راوه‌ستاوه‌و شیره‌که‌ی به‌رووتی به‌ده‌ستی یه‌وه‌یه‌، چاوه‌پروانی ئە‌وه‌ ده‌کات که‌ پیغه‌مبەر (ﷺ) فه‌رمانی کوشتنی ده‌ریکات و ئە‌ویش خیرا به‌چاو نوقانی‌ک بیکوژی و له‌به‌ر چاوان نه‌می‌نی، به‌لام پیغه‌مبەری خودا (ﷺ) سه‌یری کۆمه‌له‌ یاره‌کانی کردو فه‌رموی: ب‌رایان خواردنتان بۆ ئاماده‌ کردووه‌.؟

حەزه‌تی عومەر (ﷺ) که‌ گوینی له‌و فه‌رمووده‌یه‌ی پیغه‌مبەر بوو: خه‌ریک بوو له‌به‌ر قین و توپه‌یی وه‌لامی بۆ نه‌دریت‌ه‌وه‌: چونکه‌ ئە‌و چاوه‌پروانی نه‌مانی کابرای ده‌کرد، بۆیه‌ به‌سه‌ر سوپه‌مانیکه‌وه‌ فه‌رموی: ئە‌ی پیغه‌مبەری خودا (ﷺ) چی خواردنیک ده‌خوات و ئاره‌زوی له‌ چیه‌.؟ ئە‌و پیاوه‌ی که‌ بۆ کوشتنی تو رینگای هیلاک و ماندوو بوونی ب‌رسوه‌، نه‌ک بۆ چاکه‌و موسلمان بوون! پیغه‌مبەر (ﷺ) فه‌رموی: ب‌رۆن له‌ مالی ئیمه‌ شیرى بۆ به‌ینن، له‌ دواى ماوه‌یه‌ک که‌ حه‌یوان دۆشراو شیریان هینا، پیغه‌مبەر (ﷺ) فه‌رموی: ده‌ست و قاچی ب‌گه‌نه‌وه‌ حه‌زه‌تی عومەریش (ﷺ) له‌به‌رتین و ته‌وژمی توپه‌یی وه‌ک وه‌سه‌ر پشکووی ئاگر راوه‌ستایی وه‌هابوو، له‌دواى خواردنه‌وه‌ی شیره‌که‌، پیغه‌مبەر (ﷺ) زۆر به‌نه‌رمییه‌وه‌ به‌و کابرایه‌ی فه‌رموو: ئە‌ی ب‌رام بل‌ی: (ا شهد ان لا‌اله‌ الا الله)

دوستی با وهر داران

!!؟! کابرا بی باوهره که ووتی: شتی وهما نالیم؟! دوباره پیغمبر (ﷺ) فرمووی: بلی (اشهد ان لا اله الا الله واشهد ان محمدا رسول الله).!!؟!

کابرای بی باوهر ووتی: به هیچ جور شتی و نالیم و موسلمان نابم، بهو شیوهیه له دوای شهوی پیغمبر (ﷺ) دنیا بوو لهوهی که نهو کابرایه، ناینی باوک و باپیری خووی واز لی ناهینتی، فرمانی بهردانی دهرکردو، خیرا فرمانه که یان بهجی هینا، کابرایان بهرداو بهروو نیشتمانه که ی گه پرایه وه، له دوای پویشتنیکی کهم، که هینشتاله مزگهوت دورنه که وتبووه وله بهرچاو ون نه بوو گه پرایه وه بولای پیغمبر ووتی: (اشهد ان لا اله الا الله واشهد ان محمدا رسول الله) نیمان هینا و موسلمان بوو، پیغمبر (ﷺ) پرسیری لی کردو فرمووی: نه دی بوکه من داوام لی کردی موسلمان بیه: تو سر پیچیت کردو دانت به راستی دا نه هینا و موسلمان نه بووی، هوی چی بوو؟، وه له بهر چی پویشتی و دورکه وتیه وه، نینجا گه پرایه وه و موسلمان بوی.؟ کابرا ووتی: نهی پیغمبره خودا نهوکاته من له ژیر دهستی نیوه دا دیل بووم: له وه دهرسام که باوهرم بهینا بایه، نهوکاته دهیان ووت: له ترسان با وهری هینا، بویه سه ریچیم کرد: وه له دوای شهوی که نازاد تان کردم و سه به ست بوم، به بی دوو دلی له بهر ره زامندی خودای گه وره باوهرم هینا، له دوای باوهر نهو کابرایه ووتی: بهراستی نهوکاته ی که هاتمه ناوشاری مه دینه هیچ که سیکم به نه اندازه ی محمد بق لی نه ده بووه: وه نهو کاته ش که شاری مه دینه به جی هیش هچ که سیکم به دل له سر پووی زهوی هینده ی محمد خوش نه دهویست

!!!

﴿ پيشه‌نگ و رابه‌ری جوان ﴾

(قدوة حسنة)

دهگيرنهوه: پوزنك لهكاتى تين و تهوژمى گه‌رمای نيوه‌پودا پينغه‌مبه‌رى خودا (ﷺ) له تاوى نازارى برسياهيتى، كه له‌ماله‌وه‌يان هيچيان نه‌بوو هاتمه‌روه، لهو كاته‌دا چاوى به‌حه‌زه‌تى ابوبكر (رضي الله عنه) كهوت ليني پرسى، نهى ابوبكر هونى چييه لهوكاته‌دا هاتويه ده‌روه؟ حه‌زه‌تى ابوبكر (رضي الله عنه) له‌وه‌لامدا فه‌رموى: چيت لى بشارمه‌وه نهى پينغه‌مبه‌رى خودا به‌راستى له‌به‌ر نازارى برسياهيتى هاتومه‌ته ده‌روه. نه‌وجا هه‌ردوكيان به‌جوته ده‌رويشتن له پرينكدا چاويان به‌حه‌زه‌تى عومر (رضي الله عنه) كهوت پينغه‌مبه‌ر (رضي الله عنه) پوى كرده حه‌زه‌تى عومرو فه‌رموى: نهى عومر له‌به‌ر چى لهوكاتى تهوژمى گه‌رمييه‌دا له‌ماله‌وه هاتويه ده‌رى؟ حه‌زه‌تى عومر (رضي الله عنه) له‌وه‌لامدا فه‌رموى: سويند به‌خودا نهى ني‌ردراوى خودا من له‌به‌ر برسياهيتى و نازارى زگم هاتومه‌ته ده‌ر؟ نه‌وجا حه‌زه‌تى ابوبكرو حه‌زه‌تى عومر پوى پرسياريان كرده پينغه‌مبه‌رى خوداو ووتيان: نهى ني‌ر دراوى خودا نه‌وا نيمه له نازارو تينى برسياهيتى هاتوينه ده‌رى له‌ماله‌وه، نه‌دى نه‌تو بوچى هاتويه ده‌رى؟ يغه‌مبه‌ريش (رضي الله عنه) فه‌رموى: سويند به‌و كه‌سه‌ى كه گياني منى به‌ده‌سته نه‌وه‌ى كه‌نيوه‌ى له‌ماله‌وه ده‌ر كردوته ده‌رى هه‌ر نه‌وه‌ش منى ده‌ر به‌راندوه له‌ماله‌وه نينجا هه‌رسيكيان به‌كه‌مه‌ل پويشتن بو مالى نه‌بو نه يويى نه‌نسارى (رضي الله عنه) له‌وى نان و ناويان خوارد، له‌دواى نان و ناو خواردنه‌وه حه‌زه‌تى محمديش (رضي الله عنه) قاپنك ناوى به‌رزكرده‌وه بو خواردنه‌وه فه‌رموى ﴿ثُمَّ لَتَسْأَلُنَّ يَوْمَئِذٍ عَنِ النَّعِيمِ﴾ التكاثر/٨.

واته: سويند به خودا پرسيارتان لى ده‌كرى له‌روژى دوايى دا لهو نيعمه تانه‌ى كه پيتان دراوهو نيوه پييان نازانن!

﴿پیشه‌نگو رابەری خیرومەندوو چاک﴾

(قدوة صالحه)

پوژنیک پیغه‌مبەری خودا (ﷺ) لەگەڵ کۆمەڵێک لە یارەکانیدا دەروژن بوو گەشت و گوزار بوو هەوای ساف هەلمژین، مەریکیان پێ بوو بۆ سەر بڕین : یەکیک لە هاوڕێکانی ووتی: من مەرمەکه سەردەبەرم، یەکی تریان ووتی : منیش کەولی دەکم، یەکی کەشیان ووتی: منیش دەی کولینم، پیغه‌مبەریش (ﷺ) فەرمووی: منیش دارو چیلکه کۆدەکەمەوه، هاوڕێی کانی هەموویان وتیان : ئەو پیغه‌مبەری خودا نامانەوی تو خۆت ماندو بکە، ئێمە بەخۆشیوە ئیشەکە ی تۆش دەکەین، پیغه‌مبەر (ﷺ) فەرمووی: سویند بەخودا من دانانیشم و ئیوەش کار بکەن ؟ چونکه خودای گەوره ئەر بەندەیهی خۆش ناوی کەخوی لەهاوڵەکانی جودا دەکاتەوه، تەشریفی موبارمکی پویشت و داری کو کردەوه .

﴿ژیری و شکۆمەندی و له سەرەخویی﴾

(حکمة و وقار)

پوژنیک گەنجیکی جوانی تازه پینگەیشت و دەچی بولای پیغه‌مبەر (ﷺ) کەلهو کاتەدا پیغه‌مبەر لەناو هاوڵەکانی دا نیشتبو، گەنجەکه پو له پیغه‌مبەر (ﷺ) دەکاو بە دەنگیکی بەرز، زۆر بێ شەرمانە ووتی: ئەو پیغه‌مبەری خودا رینگەم بەدە بچم داوین پیسی (زینا) بکەم؟! چونکه بەراستی زۆرم ئارەزو ئی یە.؟ یارەکانی پیغه‌مبەر (ﷺ) و ئەوانە ی لەخزمەتی دانیشتبون: زۆر بە توندی راست بونەوه پویان لە گەنجەکه کردو سەرزەنشتیان کرد : بەلام لەبەرقین و توپەری نەیان دەزانی چی دەلین و چی دەکەن، تەنها پیغه‌مبەری خودا (ﷺ) بەرپو شتیکی ئارام و نەرمو لە سەرەخۆوه، بەووتەیهکی شیرین و جوان، هیچ خۆی نە

دوستی با ویرداران

شیواند تیشکی زیرینی نارامی پیغمبر (ﷺ) وهک و تیشکی مانگ په خشان ده بوو ده دره وشایه وه له پیشی هموو شتیك، داوای له یاره کانی کرد که به نارام وله سهره خوین، له دوايي دا پوی له گنجه که کردو فرموی : وهره له لام دانیشه، گنجه که له لای پیغمبر (ﷺ) دانیشه، پیغمبر (ﷺ) دهستی پیروزی هاویشه سهر ملی گنجه که فرموی: چیت دهوی نهی تازه پیگه یشته و پیم بلی؟

گنجه که وتی: ده موی پیگه بدهی بچم داوین پیسی (زینا) بکه م نهی پیغمبر خودا (ﷺ)؟ پیغمبر (ﷺ) فرموی: نهی گنچ تو پیت خوشه که سیك داوین پیسی له گهل دایکت دا بکات!؟

گنجه که وتی: ناوه الله، نهی پیغمبر خودا (ﷺ) گیانم به فیدات بی پیم خوش نیهو، زوریشم پی ناخوشه، دوو باره پیغمبر (ﷺ) فرموی: نهی پیت خوشه که سیك داوین پیسی له گهل خوشکت دا بکات؟ یان له گهل پورت دابکات؟ یان له گهل خزمیکی نریکت دا بکات؟ نهو جا گنجه که هستی کرد به گوره بی خرابه ی نهو گوناوه، وه داوای شتیکی زور ناشرینی له پیغمبر خودا (ﷺ) کردوه، په شیمان بووه، پویشته به رده می پیغمبر (ﷺ) وتی: نهی ره سولی خودا په شیمانم داوای ئی بوردنم بو بکه له خوای مهره بان، پیغمبر (ﷺ) سن داوای ئی بوردنی له خودا بو گنجه که کرد، فرموی: (اللهم حصن فرجه، و طهر قلبه، و اغفر ذنبه) واته: نهی خودایه، داوینی بپاریزه، دلنی پاک بکوه و، له گوناوه خوش به، له دوايي دا گنجه که وتی: نهو کاته ی که له لای پیغمبر (ﷺ) پویشتم هیچ که سیك به نه اندازه ی پیغمبر خودا (ﷺ) خوش نده ویست له سهر پوی زهوی، وه بهو شیوه یه نهو گنجه بهو فرموده پرماناو له سهر خوایانه ی پیغمبر (ﷺ) دلنی ساریژ بوو، وه نهو کرده وه ناشرینه ی ئی بوو به تاوانیکی زور گوره وه لهر چاوی کهوت .

دوستی باوهرداران

﴿ لیبوردن وچاوپوشیور هفتارو رهوشت ﴾

(سماحة وأخلاق)

دهگیرنهوه روژنیک پیغه مبهری خودا (ﷺ) لهناویاره شیرینهکانی دانیشتبوله ناکاو کابرایهک، لهگهوره پیوانی گاور، بهناوی (زهیدی کوری سهعنه) هاتهناو کوپی یارهکان، بهشیویهکی زور ناشیرین بهناو یارهکانداتی پهری تاگهیشته لای پیغه مبهر (ﷺ) زور بهتوندی بهروکی گرتو، پای وهشاندو، بهتورهیی یهوه ووتی: ئەی محمد بهراستی نیوه بهرهی هاشمن زور وام (قهرز) کویرن و زور بهدرهنگهوه دهی دهنهوه خاوهنهکی، ئەتۆ بو قهرزکه م نادهیهوه؟ بهلی پیغه مبهر (ﷺ) قهرزی لهوکابرا گاوره کردبوو، بهلام هیشتا وادهی دانهوهی قهرزکهی نههاتبوو، لهوکاتهدا حزرهتی عومر (رضی الله عنه) شیریی پراکیشابوو زور بهرقو تورهییهوه دهی فرموو: ئەی پیغه مبهری خودا فرمان بده باسهری نهوگاوره بپهرینم: پیغه مبهری پوشهن کهرهوهی جیهان فرمووی: ئەی عومر لهسهه خویه: نیمه بو نهوه بانگ نهکراوین، هرچی بوولهسهری بدهین: تو لهسهرت پیویسته بهشیویهکی زور جوان فرمان بدهی، بهو کابرایه بلئی؟ برام بهشیویهکی جوان داوای قهرزکهت بکهوه، وه داوا لهمنیش بکهی بهچاکی وپاکی قهرزکهی بدهمهوه: نهوجا کابرای گاور: کهرهوشتی نارام و لهسهه خویی پیغه مبهری چاو پیکهوت، بهروکی پیغه مبهری بهرداو زور بهئهدب وشرمهوه لهبهردهمی پیغه مبهر پارهستا ووتی: سویند بهوکهسهی کهتوی بهراست ناردووه من بویه نههاتوم کهداوای قهرزکه م بکه م، چونکه دهزانم که هیشتا کاتی دانهوهی قهرزکه م نههاتووه، تهنه من چاوم بهرهوشتهکانت کهوتوووه، لهتهورایشدا خویندومهتهوه که بهراستی ههموو رهوشتهکانت زور جوان و پهسندن، تهنه نهو رهوشتهتم بهتاقی نهکردبووه که نارام و لهسههه خویی یه، وائهویشم بو دهرکهوت که بهراستی زور بهنارام و

دوستی باومرداران

لهسره خوئی، وه کردهوی نهزانی و رهش بینی لهلای تو نارامی و له سهره خوئی پی زیاد دهبی: بهراستی هه موو شتیکم بو دهرکهوت ئینجا ووتی (اشهد ان لا اله الا الله واشهد ان محمدا رسول الله). وابه بهرکهتی نارامی و لهسره خویتی موسلمان بووم و، باومرم به خودای گهره و پیغه مبهرتی تو هینا، وه ئهر قهرزی که لهسرتومه بهموی کردهوی چاکهت و رهوشتی پاکهت له پیناوی پیروزی ئیسلامدا کرده خیزو بهخشیش بو هژارو نه دارانی موسلمانان .

﴿ له گهل سهر کردهی داد په روهرو نازایه تی کومه لایه تی ﴾

(مع رائد العدالة الإجتماعية)

پوژنیک حهزرتی عایشه (رهزای خودای لیبی) هاته لای پیغه مبهری خودا (ﷺ) فهرموی: ئهی پیغه مبهری اسلام زور حهزده کم که له لای خیزانه کانتدا به ئاشکرا دهری بپری و پینان بلتی که من له لای تو له هه موو هاوسهره کانت خوشه مویستم

پیغه مبهری خودا (ﷺ) فهرموی: زور باشه وا دهلیم! نه تو جاری ئهر دره مه بگره : دواپی پیغه مبهر (ﷺ) بهسهر هه موو هاوسهره کانیدا گهراو، به نهینیه وه هه ریه کهی دره میکی پیدان :

ئهمجار هاته وه بولای عایشه و فهرموی: ئهی عایشه بپرو هه موو هاوسهره کانم بانگ بکه بو ئیره، بو ئه وهی پیتان بلیم که کامه تانم له هه مووان خوشتر دهوی؟ . کاتی که هاوسهره کان پیغه مبهر (ﷺ) هه موویان کوبوونه وه، حهزرتی عایشه زور به خوش حالیه وه فهرموی : ئهی ره سولی خودا بو مان پوون بکوه کامه هاوسهرهت له هه مووان خوشتر دهوینت :

حهزرتی عایشه (رهزای خودای لیبیت) بویه وای فهرموو: چونکه وای ههست ده کرد که پیغه مبهر (ﷺ) به فهرموی: ئهی عایشه تو له هه مووان خوشه مویستی،

به لام رهوشت و ناكاری پیغمبر جیاوازییهکی زوری هیه لهگهل رهوشتی
 ئاده میزادهگان : بویه پیغمبر (ﷺ) هاته گوفتارو فرموی: نهی
 هاوسرهگانم باش بزائن نهوی درههم داوهتی له ههموویانم خوشتر دهوی؟
 بادهست بهرز بکات؟! ئینجا لهو کاتهدا ههمووخیزان و هاوسرهگانی ههریک
 لهبر خویهوه زورکهیف خوش بوو وای دهزانی که بهتهنها نهودرههمی دراوهتی
 بویه بهخوشیهوه دهستی بهرز دهکرد کاتی سهریان ههلپری سهیردهکن چی
 دهبینن بهجاریک ههموو هاوسرهگانی پیغمبر (ﷺ) دهستیان بهرزکردوتهوه .

﴿ ناسوده دهبی یان ناسوده دهبن ﴾

(مستزیح و مستزاح)

پوزنیک جهنازهیک بهلای پیغمبردا رابورد پیغمبر (ﷺ) فرموی:
 ئینسان که مرد یان بو خوی ناسوده دهبی: یان بهنهمانی ناسوده دهبن:
 یارهگانی پیغمبر فرموویان : نهوه مانای چیه نهی پیغمبری خودا (ﷺ)؟ ده
 فرموی: خوی ناسوده دهبی، یان بهنهمانی ناسوده دهبن : پیغمبر (ﷺ) له
 وهلامدا فرموی: ئاده میزادی موسلمان که دهمری له نارههتی دونیا
 ناسودهو پرگاری دهبی دهچینه بارهگای مهربانی خودا، وه ئاده میزادی بی
 بیرو باوهر به مردن و نهمانی، کومه لانی خهک و نیشتمان و دارو بهرد لهبری
 ناسوده دهبن و دهحه سینمه .

﴿ زانیاری و مرگرتن له پیغه مبهری خوا ﴾

(أقباس من النبوة)

دهگپرنهوه پادشای نیمپراتوریه‌تی (کسرا)، نیردراویکی نارد بوکار به‌دهسته‌کانی یه‌من ووتی: ناگدارم که ئینسانیکی عه‌رب ناوی (محمد) داوای پیغه مبهرایه‌تی ده‌کات، ئینجا ئه‌و ناوه (محمد) م به زووترین کات به زیندو، یان، به مردو. بومی بنین: لیپرسراوی شاری یه‌من به‌بی دواکه‌وتن به فرمانی نیمپراتوره‌که‌ی دوو که‌سی نارد بولای پیغه مبهری خودا ﷺ: که گیشتنه خزمه‌ت پیغه مبهری خودا ﷺ چونیه‌تی هاتنه‌که‌یانی بو پیغه مبهری ﷺ باس کرد: پیغه مبهری (ﷺ) فرمووی: ئیستا برۆن به‌یانی وهرنه‌وه، بو به‌یانی که دوو نیردراوه‌که هاتنه‌وه بولای پیغه مبهری (ﷺ) ئه‌ویش فرمووی: به‌ریزان ئیوه برۆنه‌وه من نایم، چونکه ئه‌م شه‌و کوپه‌که‌ی (کیسرا) باوکی خوئی کوشتووه؟.

﴿ دهم و زوبانی پاک ﴾

(الفم الشریف)

دهگپرنهوه پوژیک یه‌کیک له یاره‌کانی پیغه مبهری (ﷺ) به‌ناوی (عبدالله ی کوپی عه‌مری کوپی عباس) (ﷺ) پرسیاریکی له پیغه مبهری (ﷺ) کردو فرمووی: ئه‌ی پیغه مبهری خودا ﷺ من به‌سه‌ره‌ات و فرمایشت و پوداوه‌کانی تو دهنوسم، هه‌رچیه‌کی بیه‌کی و به‌فرمووی، ئینجا ئه‌ی پیغه مبهری خودا ﷺ ئه‌توش ئاده‌میزادیکی وه‌ک وئیمه له هیندیک کات دا توپه‌ ده‌بی و له هیندیک کاتیشدا به ئارام و هیمنی، له‌و کاتانه‌ی که توپه‌ ده‌بیت و رقت هه‌له‌ستنی، فرمایشیه‌که‌کانت بنوسم یان نا؟ پیغه مبهری (ﷺ) له وه‌لامدا فرمووی: ئه‌ی عبدالله هه‌رچی له دهم دهرچو بینوسه‌و که‌م ته‌رخه‌م مبه‌و وازی لیمه‌هینم ته‌رکی مه‌که، سویند به‌وکه‌سه‌ی که‌گیانی منی به‌ده‌سته، هه‌رچی راست و په‌وانه‌بی له‌وه‌ده‌می من دهر ناچی!!

﴿ کیزۆله و کچیکی موسلمان ﴾

(الفتاة المسلمة)

دهگیرنهوه له سهردهمی پیغمبهر (ﷺ) کیزۆلهیهکی گاور بهیرو بپروایهکی بههیزهوه موسلمان ده بیئت: وه بهو بیرو بپروایهوه لهسه رینگا پوشنه سهربهزه کهی ئیسلام کوچی دواپی دهکات و ئهسپهردهی خاک دهکرتت، له دواپی ئهسپهردهی خاک، دایک ویاوکی ئه کیزۆله موسلمانه دینه خزمهت پیغمبهری خودا (ﷺ) ده لاین: ئهی (محمد) ئیمه ده مانهوی بزاین کچه که مان له بههشتیه. یان له دوزهخ دایه؟ پیغمبهری اسلام (ﷺ) بو تیگه یاندنی ئه دایک و باوکه گاوره، بهرامبهر به کیزه بپروا داره که یان، راسته رینگه یان گرته بهرو بهرو گوپستان کهوتنه پری! پیغمبهری خودا (ﷺ) پویشته سه ر گوپه کهی و له خودا پارایهوه که له چونهتی ئه کیزۆله ناگاداریان بکات، پیغمبهر (ﷺ) فهرمووی: ئهی کچی فلان وه لامم بدهوه؟ کچه که له ناو گوپه کهیدا وتی: واثامادهو له خزمهت دام ئهی پیغمبهری خودا (ﷺ) بفرموو؟ پیغمبهر (ﷺ) فهرمووی: ئهی کچی بپروادار و اباوکت لیتره نامادهیهو وه لامی بدهوه چیت ئی پرسیار دهکات؟

کچه که وتی: ئهی پیغمبهری خودا (ﷺ) لیم بیوره چونکه باوکم بی باوهره وه لامی ناده مهوه؟ دووباره پیغمبهر (ﷺ) فهرمووی: ئهی کچی بپروادار له بهرچی وه لامی نادهیهوه ئهوه باوکتهمو چاکه ی زۆر له گه لدا کردوی کچه که له وه لامی پیغمبهر دا (ﷺ) وتی: ئهی ره هبهری نازدار بهراستی خودای گهوره زۆر زیاتر له باوکه و دایکم دل سوژی بو نواندم و مهره بانی له گه لم دا به کار هیناوه پاداشت و چاکه ی زۆری داومهوه که له ژماره نایات، کاتیگ ئهوه باوکه و دایکه گاوره گوئیان له وتهی کچه که یان بوو، ههر دووکیان، به جاریک ووتیان:

دوستی باوهراران

(اشهد ان لا اله الا الله واشهد ان محمدا رسول الله)

ئەي محمد بەراستی خودای گەوره توێ بەراست ناردووه: وه پێبازمهکت پێبازێکی راستو، دووره له ههله وناپێکی، وه مزگینێ هینهری بو ئهوانه‌ی پێبازێ اسلام بەراستی وهردهگرن: وه ترس هینهریشی بو ئهوانه‌ی که له پێبازێ راستی اسلام خوێان گێل و کهپ دهکن: به‌جووره ئه‌و باوک و دایکه‌ش پێبازێ راسته‌قینه‌ی ئیسلامیان کرده پێبازێ پزگاریبونی خوێان .

﴿ بهیهك هاتنه‌وه‌ی گۆر ﴾

(ضمة القبر)

ئه‌گێرته‌وه (فاتمه‌ی کچی ئه‌سه‌د) خیزانی (ئه‌بو تالیب) و دایکی حه‌زرتی علی، به‌ بیرو باوهرێکی پاکه‌وه باوهری به‌ اسلام هیناو پێبازێ اسلامی به‌ جوانی وهرگرت: وه له‌هه‌مان کاتیش دا پێغه‌مبه‌ری خودا ﷺ زۆر خوش ده‌ویست و پێزی زۆری بو دانه‌ناو، به‌ دل خزمه‌تی ده‌کرد بۆیه پێغه‌مبه‌ریش ﷺ ئاواتی ئه‌وه بوو نه‌ختیک پاداشتی ئه‌و کرده‌وه باشانه‌ی بداته‌وه، هه‌روه‌ک و (حافیزی باوکی نه‌عیم) ده‌گێرته‌وه، کاتی (فاتمه‌ی کچی ئه‌سه‌د) کۆچی دوایی کرد، له‌دوای ئه‌وه‌ی که گۆریان بو هه‌لکه‌ند، پێشی ئه‌وه‌ی بیخه‌نه ناوگۆرته‌وه پێغه‌مبه‌ری ئیسلام ﷺ له‌ ده‌وری تابوته‌که‌ی ده‌هات و ده‌چوو ده‌ستی به‌سه‌ر ته‌رمه‌که‌دا ده‌هینا، دوای پوێشته ناو گۆرته‌که‌وه‌و، کراسه‌که‌ی داناو له‌ناو گۆرته‌که‌یدا راخستو، توژیک درێژ بوو، ئینجا هاته‌ له‌ره‌وه‌و، ته‌رمی فاتمه‌یان ئه‌سه‌په‌رده‌ی خاک کرد، یاره‌کانی پێغه‌مبه‌ر ﷺ فه‌رموویان: یارسول الله ﷺ له‌به‌رچی ئاوات کرد پێغه‌مبه‌ر ﷺ له‌ وه‌لامدا فه‌رمووی: بو ئه‌وه‌ی ناگری دۆزه‌خ تینی بو نه‌هینی! وه‌ بو ئه‌وه‌ خودای گه‌وره به‌مه‌ره‌بانێ و پێروزی خوێ گۆرته‌که‌ی بو فراوان بکات

له دوايي فرموي: سویند به خودا کس له بهیهک هاتنه وهی گوږ پرزگاری نه بووه: ته نها (فاتمه ی کچی نه سهد) نه بی، وه به راستی فاتمه له ناو باخ و باخاتی به ههشتی له جینگه ی رهمهندی پادشای خاوهن دمه سلات دا نوستووه . (**﴿إِنَّ الْمُتَّقِينَ فِي جَنَّاتٍ وَنَهْرٍ﴾** { ۵۴ } **﴿فِي مَقْعَدٍ صِدْقٍ عِنْدَ مَلِيكٍ مُّقْتَدِرٍ﴾** { ۵۵ } القمر / ۵۴-۵۵)

﴿پرسیاری گوږ﴾

(سؤال القبر)

دهگپرنهوه پوژنیک حهزه تهی (ابراهیمی کوږی پیغه مبهی) (ﷺ) نه خوش کهوتبو له باوه شی ماریه ی دایکی شیری دا درنژ ببوو، تمه نهی له شانزه مانگانه دابوو، نه خوشیهکی به تینی هه بوو، چاوه پروانی نه مانی لیده کراو، مردن بالی ره شی به سهر داهینا بوو، پیغه مبه ریش (ﷺ) نه وکاته ی له لای کوږه که ی دانیشتبو چاوی له چاوی ابراهیم به ی بوو: دلای وهک و ناگر گری گرتبوو دهی فرموو: نه ی ابراهیم کوږه ی تا قانه و خوشه ویستم به راستی من خاوانی هیچ شتیک نیم له لای خودا هه تا بوئی داوا بکه م پیغه مبهی (ﷺ) لهو جوړه فرمایشتانه دابوو کوږه تا قانه که ی گیانی به خاک سپاردو کوچی دوايي کردو پیغه مبهی (ﷺ) به بی کوږی بو هه تا هه تابه به جی هیشته . نه ویاوکه به مهره بان و به وه فایه: کوږه ساوابی نازه که ی له باوه ش گرت و، بردیانه کوږستان له ژر خاکدا شار دیانه وه: پیغه مبهی (ﷺ) له سهر کوږه که ی راوه ستاو فرموي: نه ی ابراهیم که فریشته ی خودا هاتنه لات بلای خودای من (الله) به ؟. بلای پیغه مبهی خودا (ﷺ) باوکه ؟. وه دینی سهر بهزی نیسلام رنبازو ره وشت و ناینه: پیغه مبهی (ﷺ) بهو شیوه به تهلقینی کوږه دونیا نه دیتوه که ی نه دا، پیغه مبهی (ﷺ) گوئی له دهنگیک بوو که ناوږی دواوه ی دایه وه:

دوستی باوهرداران

سه یری کرد حهزرتی عومر رضی الله عنه راوه ستاوهو به دلنکی به کول و همناسه یهکی سارد: ههنسک و قولی گریانی پیاو شیت دهکات، پیغه مبر رضی الله عنه فرموی : یا عومر مه گریه؟ بوچی ده گریه ی!؟

حهزرتی عومر رضی الله عنه له وه لأمدا ووتی: نهی ره سولی خودا کوڑپه تاقانه کهت مندالو ته کلیفی دینی له سر نیه؟ توش ته لقینی نه دی! نه دی نه من چیبکه م له پوڑی دواپی: نهی پیغه مبر رضی الله عنه خودا رضی الله عنه گهوره بووم و هه موو پیویستی هکی شرعیم له سر پیو یست کراوه و؟

له کاتی مردنیشم یه کیکی وه کو توّم بده ست ناکهوی ته لقینم بدا!! نهو کاته چی بکه م و هاوار به حالّم، ئینجا خودای گهوره : بو دل نهوازی و وه لأمی پرسیاره کهی حهزرتی عومر رضی الله عنه نهو ئایه تهی ناره خواره وه که ده فرموی: ﴿يَسْبُتُ اللَّهُ الَّذِينَ آمَنُوا بِالْقَوْلِ الثَّابِتِ فِي الْحَيَاةِ الدُّنْيَا وَفِي الْآخِرَةِ وَيُضِلُّ اللَّهُ الظَّالِمِينَ وَيَفْعَلُ اللَّهُ مَا يَشَاءُ﴾ ابراهیم/ ۲۷.

واته : خودای گهوره نهو که سانهی که بیرو باوهریان هیناوه به تهواوی به دینی سه ره برزی ئیسلام، قهرار گرتوو دامه زراویان دهکات به هووی گوتن گووته بیژیان به کرده وهی باش لهو دنیاو. له دواپوڑیشدا دایان ده مزرینی، وه هر وهها زوردارو سته مکارانیش گومرا دهکات به تهواوی به گووتهی بی جینگه رینگه له هردوک دنیاو وه خودا خواستی له هرچی بی ده یكات .

دوستی با و مرداران

﴿ پیاوی بروادار له کاتی مردنیدا ﴾

(رجال عندالموت)

دهگیرنهوه هاوهلی بهرپیزی پیغه مبری خودا (ﷺ) (بلالی کوپی رهباحی) حه بهشی (ﷺ) نه خوشیهکی پر مهترسی توش بوو هیوای ژبانی ئی ندهدکرا : هاوسره کهی که چاوی پی کهوت هاواری کردو گووتی : ئای له موسیبه تهی بهسهرم داباریوه !! هاوار بوئی کهسی خوم؟ له دواي ماوهیهک بلال له نه خوشیه کهی چاک بووه و هوشی هاتوه بهرخوی به هاوسره کهی گووت : من لهو هاوارو شینهی تو بی بهریم و په یوه ندیم بهسره وه نیه ؟ نه گهر مردم هیچ هاوارو شینم بو مهکه، له باتی شین و زاری شادی دهر بره و شوکرو سوپاسی خودا بکه و، بلای خودایه زور رازیم و کهیف خوشم بهوهی که بلال مردو پویششت بولای پیغه مبره خوشه و یسته کهی و، هاوهله بهرپیزو پیروزه کانی .

﴿ سهردانی مال ناوایی ﴾

(زیارة الوداع)

دهگیرنهوه کاتیک پیغه مبری خودا (ﷺ) موعه لیمی دونیای هستی، نه خوش کهوت، نه خوشی دوا ته منی، له سهر جینگا کهوت بوو، کو مه لیک له یاره کانی پیغه مبر (ﷺ) هاتنه خزمهتی بو هوال پرسینی : به لام دیده ن وسهردانی مال ناوایی بوو، له ناو یاره کانیشی دا (عبداللهی کوپی مسعود ﷺ) یان له گهل دابوو پیغه مبر (ﷺ) چاوی هه لینا به خیر هاتنیکی باشی ئی کردن و فرموی : خودا پایه دارتان بکات و پاداشتان بداته وه، فهر پیروزی له دلتاندا بچه سپینی و به میزو قوهت و پاریزراو بن، وه خودا فرمانی به منیش و نیوهش کردوه که خو پاریزین و، به ندایه تی بو خودا بکهین و خومان فهرز نه کهین

بهسر ناده میزانه کانداو، له ولات و نیشتمانی شدا به فیزو له خو بایی نهیین ؟
 وه خودای گهوره بهرام بهر به هم مورمان به بی فریق و جیاوازی و خو هه لکیشان
 فرموویه تی: ﴿ تِلْكَ الدَّارُ الْآخِرَةُ نَجْعَلُهَا لِلَّذِينَ لَا يُرِيدُونَ عُلُوًّا فِي الْأَرْضِ وَلَا فَسَادًا
 وَالْعَاقِبَةُ لِلْمُتَّقِينَ ﴾ القصص / ۸۲ -

واته: ئهو خانو ماله ی پوژی دوا یی که شوینی خوشی و کیف و سهما یه و،
 جینگه ی مانه وهی ههتا ههتایه یه و، خه م و نازار پووی تی ناکا، ده ی به خشی
 بهو که سانه ی که نایانه وی به ناره و خویان له سر کومه لانی خه لک به فه رزو
 گهوره بزانی و، سته م و زوریان ناوی بو کومه لانی خه لک، وه له سر په یمان و
 به لاین ده ژیه م و سر شوپی و نامر دی قبول ناکه ن، وه به راستی دوا پوژی باش
 و به خته م و بو ئه وانه یه، که خویان له تاوان باری ده پارین ههتا به ناواتی
 خویان ده گه ن، له دوا یی دا ئهو وت و ویزه ی خواره وه له بهینی پیغه مبه ری
 خوا و ﷺ (عبداللهی کوپی مه سعود ﷺ) پوی دا:

عبدالله: ئه ی ره سولی خودا که ی مردن بهر نه نگارت ده بی ؟

پیغه مبه ر ﷺ: ئه ی کوپی مه سعود کوچی دوا یم نزیک بو ته وه شه ربه تی مردن
 هاتوته پیش .

عبدالله: له دوا ی مرد نت کی ده ت شوات ئه ی ره سولی خودا ﷺ ؟

پیغه مبه ر ﷺ: کومه لیک له نه هل و به یتم ئه وانه ی که زورم لی نزیکن، له گه ل
 کومه لیک له فریشته کانی خودا: که ئیه وه ئه وان نابینن، به لام ئه وان ئیه وه
 ده بینن.

عبدالله: ئه ی خه لاتت له چی بو بکه یین ؟

پیغه مبه ر ﷺ: له پیروزه یه کی قوماشی سپی .

عبدالله: ئه دی کی نوژیژت له سر ده کات ؟

پیغه مبه ر ﷺ: که شو رام و خه لاتم بو کرا له سر پو خ و که ناری گوژه که م دام

دوستی با مردم داران

بنین و، ماوهیهك لیڤ گهرین به ته‌نهام : یه‌که‌م که‌س که نویژم له‌سهر ده‌کات خودای په‌روهردگار ه !! له‌دوای ئه‌و چه‌زه‌تی جبرائیل و میکائیل، له‌ دوای ئه‌وانیش چه‌زه‌تی عزرائیل، دوایی کو‌مه‌لئیک له‌ فریشته‌کانی خودا، له‌دوای ئه‌وانه‌دا ئیوه‌ تاک، تاک و، به‌کو‌مه‌ل له‌سهر لاشه‌که‌م نویژی بکه‌ن، وه‌ داواشتان لئده‌که‌م ریژو سلأوم به‌وانه‌ بگه‌یه‌نن که‌ ئاماده‌ نه‌بوون و، به‌وانه‌ش که‌ وشه‌ی (لا اله الا الله) به‌راستی ده‌لین و به‌جینی ده‌گه‌یه‌نن، هه‌زاران سه‌لامی خودات له‌سهر بی‌ ئه‌ی پیغه‌مبهری خودا ﷺ. به‌راستی ژبایت و به‌راستیش مردی : هه‌زاری وه‌ک من به‌ فیدای ری‌بازو ژبانت بیت .

مردن و، مال ئاواپی، یه‌ک جاری په‌وی پو‌شه‌نی پیغه‌مبهری ﷺ له‌وزه‌مینه‌ داپو‌شی، به‌لی: به‌و شیوه‌یه‌ کاتیک پیغه‌مبهری خودا ﷺ خه‌ریکی گیان کیشان بوو . ته‌نها چه‌زه‌تی فاته‌می کچی له‌لابوو، که‌سه‌یری باوکی کرد واره‌نگی گو‌راو تیک چوو، نه‌ک به‌ته‌نها باوکی فاته‌مه‌ ، به‌لکو باوکی هه‌موو دانیش‌توانی سه‌ر په‌وی جیهان . ئاوی ساردی به‌ده‌م و چاوی خو‌ی دا ده‌کردو له‌بهر خودا ده‌پارایه‌وه‌ ده‌ی فه‌رموو : ئه‌ی په‌روهردگارم پاک و بی‌ گه‌ردی بو‌ تو‌یه‌، نه‌ختیک ئازاری مردنم له‌سهر سوک بکه‌ به‌راستی ئازاری زو‌ر گرانه‌، له‌و کاته‌دا چه‌زه‌تی فاته‌مه‌ فه‌رمیسکی چاوی به‌سه‌ر گو‌نادا ده‌ماته‌ خو‌ارو ده‌ی ووت: ئای له‌بهر ئه‌وخه‌م و ئازاره‌ زو‌ره‌ی که‌ کو‌بو‌ته‌وه‌ له‌سه‌رم باب‌ه‌گیان ؟ پیغه‌مبهر (ﷺ) فه‌رمویی: ئه‌ی فاته‌مه‌ خه‌م و په‌رو‌شی له‌م پو‌ به‌دواوه‌ بو‌ باوکت نه‌که‌ی ؟ چونکه‌ باوکت بو‌ خه‌زه‌ت خودای گه‌ره‌ ده‌روات .

به‌و شیوه‌ یه‌ پیغه‌مبهری خودا ﷺ مال ئاواپی یه‌که‌جاری له‌و دنیا بی‌ وه‌فایه‌ کردو پو‌یشته‌ بو‌ خه‌زه‌تی خودای تاک و پاک و بی‌ وینه‌ .

دوستی باومرداران

﴿ جودا بوونهوه ﴾

(فراق)

دهگيرنهوه: پوژنيك حهزرتي (عومهرى كورى خهتاب ﷺ) دهچى بو زيارهتي گوږى پيروزي پينغه مبهري خودا(ﷺ) له نزيكى گوږه كه يهوه راده وهوستى و ده فهرموى: سهلامى خودات له سه ربى ئه ي نير دراوى راسته قينه ي خودا بهراستى هيچ كاتيك له يادت ناكه م: كه بيرى رابردوه كانت ده كه موه خهريكه گيانم له له شم دهر بچيت! بهراستى پيوسته له دورى تو گيانمان تيدا نه مينى هر له يادمو له بير ناچيتهوه، كاتيك موسلمانان كه م بوون و، مزگهوته كه شمان بچوك بوو، (مينبه ر) درانگه مان نه بوو، له لاي كوله گه يهكى دار خورما ووتارت ده خوينده وه، به لام كه موسلمانان زور بوون مزگهوته كه مان كهوره كرد مينبه رمان دروست كرد، كوله گه كه ت به جى هيشت: گويمان ئى بوو كوله گه ي بى پووح و گيان، هاواري ده كردو ده ي نالاند، وهك و دايقى كووس كهوتو، هه تا نه رويشتيه لاي و ده ستى پيروزت به سردا نه مينان، له هاوارو ناله نه كهوت، ئينجا بهراستى كه كوله گه يهكى بى پووح و گيان له دوريت ناله و هاوار بكات، ده بوو ئيمه چى بكهين، كه كوچت كردو به جيت هيشتين؟

﴿ ريزدارو گه وره ترين ئاده ميزاد ﴾

(أكرم الناس)

دهگيرنهوه: پوژنيك ههژاريكى ده ست كورت هاته خزمهت پينغه مبهرو(ﷺ) ووتى: ئه ي پينغه مبهري خودا(ﷺ) ههژارو دامامو شتيك بدهنى؟ رهوشتي شيريني پينغه مبه ر(ﷺ) وه ها بووه هيچ كه سينكى بى بهش نه كردوه له به خشين دا، به لام مه خابن له و كاتهدا كه ئه و ههژاره داواى ئى كرد هيچى پى نه بوو

دوستی با ویرداران

که هزاره‌کە ی پی رازی و راهی بکات، بویه پیغمبەر (ﷺ) پروی ووتە ی له هزاره‌کە کردو فرمووی: ئە ی برای شیرینم بەراستی نیستا هیچ شک نابەم پیت ببەخشم؟ بەلام بو خوت بروچی نارەزو دەکەیت بیکرەو، بلی پارەکە ی لەسر (محمدی کوری عبدالله) یه،

لەوکاتەدا یەکیک لە یارەکانی پیغمبەر (ﷺ) هەلی دایەو، ووتی: ئە ی پیغمبەری خودا (ﷺ) بوچی کارینکی وادەکە ی که توانات بەسەردانیە؟ پیغمبەر (ﷺ) بەو ووتە یه زور دل تەنگ و دل گران بوو، رەنگی سور هەلگەراو، توپە بوون و ماتەمی لەنیو چاوانی بەدی دەکرا، حەزرتی ابوبکر (رضی اللہ عنہ) که چاری بە پیغمبەر (ﷺ) کەوت رەنگی گوڤاوه، هەر خیرا هاتە وەلام و فرمووی: ئە ی پیغمبەری خودا (ﷺ) دل لەدل مەدە، هەرچی نارەزت لێیەتی ببەخشە، لە هەژاری و نەبوونی مە ترسە دەسەلاتی خودا بە سەر هەموو شتیکی داھە یه .

ئینجا پیغمبەری خودا (ﷺ) بەو فرمایشتە ی ئەبو بکر (رضی اللہ عنہ)، دەم و چاری گەش بوو و دەستی کرد بە پیکەنین .

﴿ رهوشتی چاکه ﴾

(خصال الخیر)

دەگێرنەو ه پوژیک لە دوا ی نوێژی نیو ه پرو پیغمبەر (ﷺ) پوی لە یارەکانی کردو فرمووی: نیستا کیتان بە پوژوو ه؟ حەزرتی ابو بکر (رضی اللہ عنہ) فرمووی: من بە پوژوم ئە ی پیغمبەری خودا (ﷺ)، پیغمبەر فرمووی (ﷺ) ئە مروکی خیری بەهەژاریک کردوو ه؟ ابو بکر (رضی اللہ عنہ) فرمووی: من ئە ی پیغمبەر خودا (ﷺ) .

پیغمبەر (ﷺ) فرمووی: ئەدی ئە مرو کامەتان سەردانی نە خو شیکتان کردوو ه؟! بو بکر (رضی اللہ عنہ) فرمووی: من سەردانیم کردوو ه ئە ی خوشەویستی خودا: پیغمبەر فرمووی (ﷺ) ئەدی ئە مروکی بەدوا ی جەنازە یەک دا رویشتوو ه بو

دوستی با و پر داران

گوپرستان و به خاکيان سپاردوه ؟ ابوبكر رضي الله عنه فرموي: من چوم نهی ره سولی خودا .

پنغه مبر فرموي: نه دی کی نه مرو دوو کسه پیك هینا و تهوه ؟ ابوبكر رضي الله عنه فرموي: من نهی ری نیشاندهری راستی، له دواي نهوه پنغه مبر رضي الله عنه فرموي: هر باو پر دارنك ره وشتیکی لهو ره وشتانه به جی بهینی نهوه خودای گهوره له پوژی دوايي دا له کاتی لپرسینه وه و نا نارامیدا، دهرگاوانی بهمهشتی بانگی دهکن: نهی فلان و مره بیردها بو بهمهشت برؤ ؟ حمزه تی ابوبكر رضي الله عنه فرموي: نه دی نهوهی هه موویان بکات چونه نهی پنغه مبری خودا رضي الله عنه ؟ پنغه مبر رضي الله عنه فرموي: به راستی نهوه له نومتی منه له پوژی دوايي دا له سر هه موو دهرگاوانی بهمهشتی بانگی دهکن که به فرموو: بیردها برؤ به راستی توش یه کم که سی که لهه موو دهرگاوانی بهمهشتی بانگت دهکن .

﴿ ناین گهریه تی و خوا پهرهستی (عمری فاروق رضي الله عنه) ﴾

(زهد الفاروق)

(عبداللهی کوپی عومر رضي الله عنه) ده فرموي پوژنك حمزه تی عومری رضي الله عنه باو کم ده چیته ناو باخه خورمایهک که زور خوش و دلگیر ده بییت، له بر فینک و خوشی باخه کی زوری پیچو هتا گه رایه وه، نوژی به کومهل (جماعه) ی (عه صر) یان کردبوو، حمزه تی عومریش رضي الله عنه له بر فوتانی نوژنه به جماعه ته کی: زور دل تنگ و ناراحت بوو فرموي: ﴿إِنَّا لِلَّهِ وَإِنَّا إِلَيْهِ رَاجِعُونَ﴾ البقرة / ۱۵۶

واته: نهی خودای گهوره و مهربان نیمه به فرمانی تو هاتوینه جیهان، و ههر بولای توش ده گهرینی هوه: به راستی ژیان بوکس هتا هتا یه نیو، هه موو که سینک هر دهری و ده چیته وه بهرده می خودا، وه هرچی هیه هه مووی

دوستی با و پر داران

بهدستی نهوه، وههرچی دهی کات بهگوتره نیه !! بهلکو بهپنی دهستورو باونیکه که لهجیهاندا دای ناوه، بهوجوره حهزرتی عومر (رضی الله عنه) فهوتانی نویژه بهجماعه تهکهی زور لهدل گران بوو لهیری نهده چوو هر باسی دهکرد که بوجی وهچون نهو نویژه بهجماعت فهوتاند : بویه لهناو کوریک له موسلمانهکان فرموی: موسلمانهکان، همموتان بهشاهید بن من نهو باخه خورماخوش و رازاوم که به هوئی خوشی باخهکوره نویژه بهجماعه تهکهی عهسرم فهوتاند! نهوا کردم بهخیر بو ههژارانی باو پر داران، بو نهوهی بیته (کفاره) تاوان پووشی نویژه بهجماعه تهکهم .

﴿ رووداوکی پیروز له بهردهم مالی پیغمبهر (ﷺ) ﴾

(مشهد مبارك من امام باب الرسول عليه الصلاة والسلام)

پوژنکیان حهزرتی ابوبکر (رضی الله عنه) لهگهل حهزرتی علی دا (رضی الله عنه) دهبن به هاوړنی یهکترو، پینکوره بهرهو مالی پیغمبهر (ﷺ) دهوړن بو دیدنی له بهر دهرگای مالی پیغمبهر (ﷺ) رانهوستن و کیشهی کییان پیشبکهوئ دهکویتبه بنیانهوه، بهو شیوهی خوارهوه:

حهزرتی ابو بکر (رضی الله عنه) ده فرموی: نهی عملی فرموو: پیشکوه، حهزرتی علی دهفرموی: نهخیر نهی نهبوبر چون من پیشی تو دهکوم، که پیغمبهر دهبرارهی تو فرموویتهی : له وهتی دنیا هیهو پوژ هلدیت و ناوا دهییت له دواي پیغمبهرانهوه، هیچ کسینک هیندهی نهبوبر بهریزو گوره نیه ! نهبو بکر: فرموی: نهی عملی من چون پیشی تو دهکوم: نهی پیغمبهر دهبرارهی تو نافرموی: چاک ترین نافرتهی سر دنیا کهفاتمهیه، له چاک ترین پیایوی سر دنیا که حهزرتی علی، مارهم بریوه !؟

علی: نهی نهبابکر دل لهدل مهده بهراستی من پیش تو ناکوم چونکه پیغمبهر

دوستی باوہر داران

دہربارہی تو دہ فرموی: ئەگەر بیرو باوہری ھەموو ئادەمیزادەکانی سەر دوونیا بکیشری لەگەڵ بیرو باوہری ئەبویکردا، ھیشتا باوہری ئەبویکر قورسترە و بەسەر ھەموو یان دا سەر دھکەوی.

ئەبو بکر: ئەی عەلی ھێچکە راگیرمان مەکوو پیشکەوہ چونکە پیغەمبەر دہربارہی تو فرمووتی: لە پوژی دوایی دا کە ھەموو ئادەمیزادەکان، پەڕیشان و نارەحەتن لەبەر پراوہستانی مەیدانی مەحشەر و لیپرسینەوہ و پوژی دوایی و کرداریان، لەو کاتەدا حەزرتی عەلی و، فاتمەو، حەسەن و، حسین، بەسواری دین و پادەگیرین ئادەمیزادەکان پوو لە حەزرتی عەلی دھکەن و دەلین: ئەر پیاوہ نورانیہ کییہ نای ناسین چی پیغەمبەریکە؟. وەلامیان دھدریتەوہ ئەوہ پیغەمبەر نیہ عەلی کوپی ئەبی تالبە .

عەلی : ئەی ئەبو بکر پیشکەوہ من پیشی تو ناکەوم: ئەدی نەت بیستوہ کە پیغەمبەر دہربارہی تو فرموویەتی: ئەگەر من خوشەویست و ھاوہلێکم لەدوونیا بە غەیری خودا ھەلبژارد بایہ ئەوا ئەبو بکر ھەلدەبژارد .

ئەبو بکر: بەدەمی شیرینی ھاتە گوفتارو ھە نگوینی ئی دەباری فرمووی :ئەی عەلی بپرو پیشکەوہ من پیشی تو ناکەوم : پیغەمبەر دہربارہی تو فرموویە تی: من لە دوا پوژدا لەگەڵ عەلی دا دەبم : خوای گورەش دہ فرموی : ئەی خوشەویستی خوّم محمد، بزانی حەزرتی ابراھیم بە دلسۆزترین باوک بو ھەلبژاردی : وە حەزرتی عەلیشم بە دلسۆزترین ھاوہل و برا بو ھەلبژاردی .

عەلی :گەوہری نایابی لەدەم دەرچوو پووی پیوژی کردە ئەبو بکر فرمووی: ناخر ئەبو بکر چۆن پیشی تو دھکەوم کە خودای مەرہبان لەبارہی تووہ فرموویەتی:

﴿ وَالَّذِي جَاءَ بِالصُّنْثَىٰ وَصَدَّقَ بِهِ أُوْلَئِكَ هُمُ الْمُتَّقُونَ ﴾ الزمر/۳۳

واتە: ئەو کەسە لەلایەن خوداوہ ناین و بەرنامەیی راستی ھیناوەو باوہری

دوستی باوہر داران

پئی ہئیہ، بہراستی ئەوانہ پاریزگارو خو پاریزن .

یان : وەك وەحزەتی: ابوبكر كه بەبى یروفكرو تی پوانین باوہری هینا بہو قورئان و پیغەمبەرہ پاك رەوشتە، ئەو ئایەتە ھەموو باوہر دارێك لە پابردو، لە ئیستاو، لە ھەموو دواش، دەگرتەوہ كە ئەو قورئان و ئاینە بەراستی بزانى و بە شوینی فرموودە بەرزە كانیدا بپوات، وە بەراستیش تەنھا ئەوانەن بپروا دارى لە خوا ترس و راستە قینەو، خویمان لەو شتانە دەپاریزن كەھوى ناپرەزایى خودان.

ئەبو بكر: مروارى پستراوى چين لەسەر چینی لەدەم دەر دەچو دەى فرموو: ئەى عەلى: پيشكەوہ چونكە من پيش تو ناكەوم خودا پرنى زورى ئى ناوى، لە بارەى تووہ فرموویەتى: ﴿وَمِنَ النَّاسِ مَن يَشْرِي نَفْسَهُ ابْتِغَاءَ مَرْضَاةِ اللَّهِ وَاللَّهُ رَؤُوفٌ بِالْعِبَادِ﴾ البقرة/۲۰۷.

واتە: لەناو كۆمەلانى ئادەمیزاد دا ئیوا ھەییە گیانی خوئی بەخت دەكات لە پینگەى پەزماھەندى خودادا : وەحزەتی عەلیش عليه السلام یەكێك بوو لەوانەى كەگیانی خوئی بەخت كرد لەپینا و خودا پیغەمبەرى خودا ﷺ دا كە لە ناو جینگەكەى پیغەمبەردا نوست، كاتى كوچ كردنى : وە بەراستی خوداش خاوەن مەربانە بەرامبەر بەبەندەكانى خویدا : وەھەر تاوہ ناتاویك ئەو ئینسانە خوئ نەویستەنەیان بوئ دەنیرى .

وہخودا یاریبیت ئیمە چاوەروانى باوہردارى خوئ نەوسیت دەكەین كەتەم و مرئو تاریكایمان ئى بپروینیتەوہ، وە لەچلپاوى پوچون و، ھەل خلیسكان بمان ھینیتەوہ سەر شەقامى راستى و بەختەوہرى : بەلى بہو شیوہیە حەزەتی ئەبو بەكرو، عەلى لەو كیشمان كیشمانە دابوون، حەزەتی جبرائیل ھاتە سەرزەمین، چو بو لای پیغەمبەرى خودا ﷺ فرمووی : یارسول الله واحزەتی ئەبو بكر و حەزەتی عەلى لەسەر دەرگا پراوہستان تەشریف بفرموو بولایان : پیغەمبەر ھەر خیرا پینشوای ئى كردن كە سەیری كرد وا كیشەیانە لەسەر چوئە پيشەوہ:

دوستی با مومداران

پیغمبر (ﷺ) حهزرتی ئه بو بکری له لای راستی راگرت و، حهزرتی عملیشی له لای چه پی فرمووی : بابروینه ژورهه به راستی پوژی دوایی (قیامه) بهو شیوه کو دهکرینه مو حهشرمان دهکرت . وه بهو جوړهش پیغمبر (ﷺ) کو تایی به کیشهی پیشکوتن هینا .

﴿ میهربانی خودات له سه ربی نهی نه با بهکر (ﷺ) ﴾

(یرحمک الله یا ابا بکر (ﷺ))

ئهو کاتهی که حهزرتی ئه بو بهکر (ﷺ) بهنه خووشی دهتلایهوه : که به راستی نه خوشیه کهی زوری تینی بو هینا: حهزرتی عائیشهی کچی وتی بابه : نه خوشیه کهت زور مهترسی ئی کراوهو له دهستی بهنازاری دهچم پزیشکت بو دینم ؟ ئه بو بکریش (ﷺ) فرمووی : کچم بو خوم چومه لای پزیشک و چاره سهرو پینمونی کردم، کچه کهی وتی : بابه پزیشک چی پی وتی ؟ ئه بو بکر (ﷺ) فرمووی : کچم پزیشک وتی : من کار بینم ئه وهی بهموی ده یکم . بویه من دهزانم که کوتایی ژبانمه، عا ئشه فرمووی : ئه ی بابه که مردی چیت بو بکهینه خهلات و کفنت، ئه بو بکر (ﷺ) فرمووی : ئه پو شاک و بهرگانهی که له دوا ی پیغمبره وه نو ئیزم پیوه دهکرد : عائشه فرمووی : بابه ئه و بهرگانه بزبون و هیچ سو دیان نهماوه : بوچی بهرگیکی نو ئیت بو نهکرین و بیکهین کفنت ؟ ئه بو بکر (ﷺ) فرمووی : کچم ئاده میزادی زیند و زیاتر پیویستی به بهرگی نو ی هیه نهک مردوو .!!!

دوستی یا ویرداریان

﴿جی نشینی موسلمان﴾

(خلافه اسلامیه)

سهرکردهی پالوانی اسلام حهزرتی عومر (رضی الله عنه) خلیفه‌ی نیشتمانی موسلمانان، شهویکی ساردوو سههمنه، تاریک و نه نگو ستهچار، له گهل هارپی بهریزو خوشهویسته‌که‌ی (عبدالرحمن ی کوری عوف) (رضی الله عنه) بو ناگاداری و پاریزگاری دانیشتمانی، بو هوال پرسینی کومه‌لانی خه‌ک له کولان و شه‌قامه‌کاندا ده‌گه‌را : له‌دوره‌وه له‌ناو تاریکایی شه‌ودا، تروسکه ناگریکیان به‌دی کرد : به‌رهو ناگره‌که کهوتنه ری که نریک بوونه‌وه، سه‌یریان کرد له چوار دهوری ناگره‌که نافرته‌یک و سی مندال کپوزه‌یان کردوووه هر یه‌که‌ی له‌لا یه‌که‌وه گریان و هواریه‌تی، یه‌کیان ده‌ی ووت : توخودا دایه به‌زه‌ییت به‌من دابیته‌وه، تاکه‌ی فرمی‌سکم هه‌لریژم، یه‌کی تریان ده‌ی ووت :

نه‌ی هوار دایه خه‌ریکه له‌برسان گیانم دهرده‌چی ؟ نه‌وی تر ده‌ی ووت : نه‌ی دایه که‌س نیه خوار دنی‌کمان بو به‌ینی له پیشی نه‌وه‌ی له برسان گیانمان دهرچی ؟! حهزرتی عومر (رضی الله عنه) که چاوی به‌و پووداوه که‌وت پویشته پیشه‌وه له نریکی ناگره‌که دانیشتمانی : پووی له نافرته‌که کردوو فرمووی : نه‌ی دایه هوارو سکالاً بوکی ده‌کن : نافرته‌که دوو سی جار له داخ و خه‌فت هه‌ناسه‌ی ساردی هه‌لکی‌شاو، به‌سینگی خوی کیشاو ووتی، پوله هوارمان له‌ده‌ستی عومره، حهزرتی عومریش (رضی الله عنه) هاته وه‌لام و فرمووی : نه‌ی دایه ده‌بینی عومر ناگای له‌نیوه نیه‌و، نازانی نیوه هه‌ژان، نافرته‌که ووتی :

نارپوله چون شتی واده‌ییت !! عومر سهرکرده‌مانه‌و فرمانمان له‌وه‌وه بو دیت چون ده‌بی سهرکرده‌یه‌کی وا ناگای له ژبانمان نه‌بی ؟ شتی وه‌ها هه‌رگیز نابیت !. حهزرتی عومر (رضی الله عنه) گوئی له وه‌ی نافرته‌که بوو : خه‌ریک بوو گیانی دهرچی‌ت، فرمی‌سکی به‌سهر پوخساری دا ده‌هاته خوار : عومری خاوه‌ن ریژ،

دوستی با مومداران

خیرا هستا هربهو شهوه تاریک و سارده پویشته گهنجینهی (بانق) موسلمانان، لئپرسراوی گهنجینه ناگادار کردهوو دهرگای گهنجینهیان کردهوه، زور به خیرایی لئپرسراو ووتی : نهی سهرکردهی موسلمانان چی پوی داوه بهو شهوه تاریک و سارده هاتویه گهنجینه، حهزرتی عومر رضی الله عنه له بهر نارحعت و پهژارهی خوئی وه لأمی لئپرسراوی نه دایهوه هر خیرا کیسه یهک ناردی پرکردو، قاپیک پون و، قاپیک ههنگوینی پر کرد، لئپرسراوی گهنجینهش واقعی و پرما بوو هر سهیری حهزرتی عومری دهکردو دهی ووت : بوچی واپه شوکاوی، چی پوی داوه، حهزرتی عومر رضی الله عنه فرمووی : وهره خیرا به کوئم دابده لئپرسراو ووتی : نهی سهرکردهی موسلمانان من هلی دهگرم : نابی تو هلی بگری، هر چهنده کردی : حهزرتی عومر رضی الله عنه رازی نه بوو ووتی : ههی دایکت پوله پوت بو بکات، وهره به کوئم دابده، شو تاوانه نی خومه، چونکه تو ناتوانی له پوژی دواپی دا تاوانه کانم هه لگری، بهو شیویه حهزرتی عومر رضی الله عنه شتهکانی له کوئی خوئی ناو، بهو تاریک و سهرمایه بهرو مالی نافرتهکه کهوته پنگا، له نزدیکی ناگرهکه دانیشته و، دهستی کرد به ناماده کردنی خواردن بو مندالهکان، به دهستی پیروزی خواردنی ناماده کردو دهیدا به مندالهکان، ههتا هه موویانی تیر کرد، دایکه کهشیان سهری سوپما بوو، سهیری سوژو مهربانی شو کابرایهی دهکرد که چون بهو شهوه تاریک و سارده پویشته خواردنی هیناو، بوئی ناماده کردن و مندالهکانی تیر کرد . نافرتهکه هاته گوفتارو ووتی : سویند به خودای مهربان نهی براکم تو جیگهی شانازی که ببیه سهرکردهی موسلمانان ؟! نهک عومری کوپی خهتاب : نافرتهکه نهی دهزانی شو پیاوه بو خوئی حهزرتی عومره .

حهرتیه عومر رضی الله عنه فرمووی : نهی خوشکم بهیانی وهره بولای بارهگای عومر بهشکم منیش لهوی ناماده بمو له بارهی تووه قسه یهکی له گه لدا بکم ! بهو شیویه حهزرتی عومر رضی الله عنه مال ناوایی له نافرته و مندالهکان کردو

دوستی با مومنان

گه پاره ووه دواوه له په ناو حه شارگه يه کي ماله که دا خوئی شارده ووه سه يری منداله کانی ده کرد، (عبدالرحمن ی کوپی عوف رضی الله عنه) فرمووی : نهی سر کرده ی مومنان به پراستی شهوکه ی زور ساردو سرمایه ناتوانم زیاتر خوم پابگرم با بریین ! حه زه تی عومریش رضی الله عنه فرمووی : نهی عبدالرحمن که ئیمه هاتین نهو مندالانه ده گریان و هاواریان ده کرد : سویند بهو خودایه ی که گیانی همومانی به دهسته لیتره ناروم هتا به چاوی خوم نه بینم نهو مندالانه پی ده که نن !!! ئینجا بو به یانی نافرته که پویشته باره گای حه زه تی عومر رضی الله عنه، پویشته ژوره ووه سه یری کرد نهو پیاره ی که شهو هاتوته لایان و خواردنی بو ناماده کردون و، سکالای هه ژاری و نارهمزایی له ده سستی عومر کردووه بو خویره تی و له بهینی حه زه تی (عهلی کوپی نهبی طالب رضی الله عنه) و (عبد الله کوپی مسعود رضی الله عنه) دانیشتووه : هر دوکیان به پرنزه ووه قسه ی له گهل ده که ن و پیی ده لاین : سر کرده ی مومنان : نافره ته که چاوی بهو دیمه نه کهوت زور خه جاله ت بوو زوریش ترسا، حه زه تی عومریش رضی الله عنه چاوی به نافره ته که کهوت رهنگی هه لبزکا و خه جاله ت بوو، فرمووی : نهی خوشکم هیچ شهرم نه ت گری و خه جاله ت مه به ؟. نهو سته م و تاوانه ی که له ئیووم کردووه پیم بفروشه، به پراستی من زور شهرم زارم له لای خودا، نافرته که ووتی : نهی سر کرده ی مومنان بم بورن، من په شیمانم لهو سکالایه ی شهو که لای تووم کرد نافره ته که پوی وه رگیپرا و نیازی بوو بروت، حه زه تی عومر رضی الله عنه فرمووی : سویند به خودا لیتره ناروی هتا نهو سته م و زورداریه ی که لیم کردوی پیم نه فروشی؟. به مهر شیوه یه که بوو نافره ته که یان پازی کرد،

به (۶۰۰) شهش سهد درهم سته مه که یان ئی کپی و، داوای لیبوردن و نازادیان ئی کرد : حه زه تی عومر رضی الله عنه له مالی خوئی پارمه که ی دا نه که له مالی خه زینه : وه به حه زه تی عهلی رضی الله عنه فرموو : بنوسه ئیمه که عهلی و، عبدالله ی کوپی مسعود : شاهیدین که فلانه نافره ته، تاوان و سته مه که ی خوئی به

دوستی باومرداران

خليفةى موسلمانان عومرى كوپى خهتاب ﷺ فروشت، له دواى نهوه
حهزرتى عومر ﷺ فرموى : بهشاهيدبن نهگر مردم نهو نوسراوه لهناو
خهلاتهكهم بهاون همتا بهخزمهت خوداى گهوره دهگم، باخهجالهت و ناوميد
نهيم .

﴿ خهليفه عومر ﷺ كليلى مزگهوتى نهقسا وهر دهگرى ﴾

(عمر ﷺ يتسلم مفاتيح المسجد الاقصى)

له سالى (۱۵) پانزهى كوچى سهروكى موسلمانان (عومرى كوپى
خهتاب ﷺ) چند سهركردهى سوپاى موسلمانانى نارد بولاي، (بتريارك سهقر
يوس) پادشاي شارى قدس، بو نهوهى كليلى نهو شاره بداته دهست
موسلمانهكان، بهلام به تريارك كهسهيرى نهو سهركردانهى وهكو (عومرى كوپى
عاس ﷺ) و (شهرحهبيلى كوپى حهسهنه ﷺ) بو نهبا عوبهيدهى كوپى جهراح
ﷺ بو چندنانى ديكهشى كرد ووتى : من كليلى شار نادهمه دهست نيوه!
چونكه نيوه له كتيبى پيمووزى خويماندا خويندومانهتهوه كه شارى قدس
نازاددهكرى و كليلى شار دهديته سهركردهى موسلمانان، كه چند
نیشانهيكى پيوهيه، بهلام وهكو سهير دهكهم نيوه هيچتان نهو نيشانانتهان
پيوه نيه؟ بوئه ناتوانن كليلى نهو شارهمان ني وهر بگرن .

له دواى نهوهى كه نهو سهركردانه بويمان دهركموت كه پادشاي قدس وا
بهسادهيى و ناسانى كليلى شاربان نا داتى به ناچارى نامهيكيان بو حهزرتى
عومر ﷺ نوسى : نهى خهليفهى موسلمانان لهبر نهوهى كه فرمانى تومان
پى نهبوو بو نهوهى جهنگ و شهر بهريا بكهين، پادشاي شارى قودسش
كليلى شارى نهداينى . هيو دارين، به گهيشتنى نهو نامهيه فرمانى جهنگمان
پى بدهى، بو نهوهى به جهنگ شارى قدس وهر بگرين، يان تهشريفت

دوستی با مومنان

بفرمودی : بولامان بییت، کاتیک نامه گیششت و خویندرايهوه حمزرتی عومر رضی اللہ عنہ: خوی نامادهی سهر کردو لهگل غولامیکی دا، تنها حوشرتیکیان پی بوو کهوتنه پی سهروکی موسلمانان و، خزمهتکار بهنوبه سواری حوشرتهکه دهبوون و، نو بهیهکی پشو دا نیشیان دهاده حوشرتهکه، بهبهتالی رایان دهکیشا که نزیکی سنوری شام بوونهوه (نهبا عوبهیده رضی اللہ عنہ) و چند موسلمانیک به پیشوازیان ها تن، لهدوای ماوهیهک رویششت کهوتنه ناو قوپو زه لگاویکهوه، لهو کاتهش دا نوبه سواری غولامه کهبوو حمزرتی عومریش رضی اللہ عنہ ریشمهی حوشرتهکهی رادهکیشاوی پیلاوهکانی لهبن ههنگلی دانا بوو، به پیخواسی به ناواوهکه کهوت و، بهدهستیکیش ریشمهی حوشرتهکهی راده کیشا (نهبو عوبهیدهی عامری کوپی جهراج رضی اللہ عنہ) ووتی: نهی خلیفهی موسلمانان چون تو لیپرسراوی نهو میللهتهی دهبی به پیخواسی به ناو نهو قوپوئاوهدا بروی، به راستی من به جوانی نازانم، حمزرتی عومر رضی اللہ عنہ فرمودی: خودای گهره نیمهی بههوی دینی سهربرزی نیسلاموه بهرز کردوتهوه، له چهوسانهوهو دهست بهسهری بزگاری کردوین، چونکه نیمه پیش نیسلام نهویهکی چهوساوهو دهست بهسهر بوین، نیستاش هرکاتیک داوای گهرایهتی بکهین بهبی پهیرهوی کردنی دینی سهربرزی نیسلام خودا سهر شوپو دهست بهسهرمان دهکاتهوه، وه نیستا نوبهی سواری غولامهکیه، نهوهک نهمن نهگر نهوی دا بهزینم و خویم سواری ولاغهکه بيم نهوه بهراستی ستمم لی کردوه نهوش بو موسلمانان نابی و کاریکی ناریک و نهگونجاوه .

بهلی هر بهو شیویه بهنوبه سواری حوشرتهکه دهبوون، سهر کردهکانی موسلمانان زور لهوه دهرسان کهلهوکاتهی دهگنه لای (بتیارک): پادشای قودس نوبه سواری غولامهکه بییت !!

بهلام: خودای گهره وای هیئا که خلیفه عومر رضی اللہ عنہ گیشته لای پادشای قودس نوبه سواری غولامهکه بوو خلیفه عومر رضی اللہ عنہ بهپنیان دهریششت و

دوستی باومرداران

پښتمه‌ی حوشرمه‌ک‌ی پاد‌کښا (به‌تريارک) ماوه‌یه‌ک سه‌یري حه‌زرتي عومري کردو لني وورد بووه، نو ره‌وشتانه‌ی که له‌کتیبي پیروزي خوياندا چاوي پی‌ کهوتبوو له خلیفه عومردا رضی الله عنه به‌دی ده‌کرا، بویه به‌بی ووته: خیرا کلیلی شاری قودسی به حه‌زرتي عومر رضی الله عنه به‌خشی، ئنجا ووتی: به‌پراستی نو نیشانانه‌ی که له‌کتیبي پیروزمان دا هه‌بوو که ئادهمیزادیک کلیلی نوشاره و مرده‌گریخت خلیفه‌ی موسلمانانو به‌پیان دیته ناو شارو، غولامه‌ک‌ی به‌سواریه‌و پو‌شاکه‌ک‌ی به‌ری حه‌فده پینه‌ی پیویه نه‌وی که‌منیش سه‌یری ده‌کم نه‌توی و نه‌وکليله‌ش شایانی تویه .

ئینجا خلیفه عومر رضی الله عنه له‌دوای و مرگرتنی کليله‌که کپنوشی بو خودا بردوو ماوه‌یه‌ک له‌کپنوش دا مایه‌وه، وه نو شه‌وه زور گریا فرمیسکی چاوي وشک نه‌ده‌بووه پرسیاریان ئی کرد نه‌ی خلیفه‌ی موسلمانان ده‌بوو که‌یف خوشی ده‌ریپی، به‌لام هر ده‌گریه‌ی هوی چیه؟ نه‌ویش له‌وه لامدا فرموی: نه‌من له‌وه ده‌ترسیم؟ خودای گه‌وره به‌دهستی ئیوه جیهان نازاد ده‌کاو له‌ ژیر باری زورداري بزگارتان ده‌بی! به‌لام هیندیکتان مل ملانه‌ی یه‌کتر ده‌کن و له‌ به‌رامبه‌ر یه‌کترپا ده‌وستن و نازاوه دروست ده‌کن، نه‌وکاته‌ش خودای گه‌وره فریشته‌کانی ناسمانمان به‌سه‌ردا زال ده‌کات و دوزمنایه‌تی و به‌ره‌لستیمان ده‌کن و به‌ ناخوشی و نازاوه ژیان ده‌بینه‌ سر، به‌پراستی من تنها بویه ده‌گریه‌م

دوستی با و پر داران

﴿ خلیفه عومرؓ و کاریکی هه لکهوت ﴾

(عمر والکرامة)

پوژیکي مهینی حهزرتی (عومری کوپی خهتاب) (ﷺ) بو ووتاری مهینی چوه سهرمنبر دهستی کرد به وتار خویندنهوه له ناوه راستی وتاره کهیدا پارهستاو هاواری کرد، نهی سارییه کیوهکه، کیوهکه، وه لهوکات و وهختهدا، خلیفه عومرؓ سوپایهکی گهورهی باوهردارهکانی بهسهر کردهی سوپا (ساری یهی کوپی حهسینؓ) ناردبوو بو نیشتمانی فارس بو جهنگ، له دوایی دا که نوژی مهینان تهواو کرد حهزرتی عهلی (ﷺ) فرموی : نهی خلیفه موسلمانان بوچی هاواری ساریت کرد؟ نهی سارییهت رهوانهی ولاتی فارس نهکردوه بو جهنگ لهگل فارسه بی باوهرکاندا ؟.

خلیفه عومرؓ فرموی : نهی عهلی بهلنی دهم زانی و لهبیرم بوو؟، بهلام له کاتی وتارهکهم دا چاوم بهبی باوهرکان کهوت، خهریک بوون لای سهرهوهی کیوهکه دهگرن و گهاری موسلمانان دهن و لای پشتهوهیان ئی دهگرن !! منیش هاواری سهرکردهی سوپای موسلمانان، (ساری یهه) کرد که لای کیوه که بگرن بو نهوهی خودای مهربان بیان پاریزی و پرگاریان بکات له دوژمن و سهرکهوتوین، ئینجا لهوکاتهی موسلمانان له جهنگی فارس گهراوه بو مهینهی مننهوره، نهو پرسیاره لهمیشکی هیندیك له موسلماناندا پهنگاوی خوارد بووه، ئایا بو دهبی عومر نهوها دهنگی بگاته نهو دوره ولاته، بهبی جیهازی بیتل، بوئهومهبهسته پرسیاران له ساری یه کرد له بارهی جهنگ و پوداوی جهنگ بهلام فرموو دهکهی حهزرتی عومریان پی نهگوت بوو که له نوژی مهینی دا هاواری لهساری یه کرد !.

ساری یه بهبی ناگادری و هیچ پرسیاریک فرموی : ئیمه له مهیدانی جهنگ دا بووین، دوژمن دهیویست گه مارومان بداو چوار دورهمان بگریت، ئیمه بی

دوستی باومرداران

ناگا بووین له کیوټک که له پشتمانوه بوو موسلمانان هاتبوونه خواری و خریک بوو بیباوهرهکان کیوهکه بگرن ! لهوکاتی جهنگ و هراوتیک ههچونه دا گویم ئی بوو له دهنگی سهرکردهی موسلمانان حهزرتی عومر رضی الله عنه بانگی کردم ئهی ساریه کیوهکه، کیوهکه !! ئیمهش ناگادار بووینهوهو خیرا کیوهکه مان گرت و، خودای گهره بزگاری کردین و بهسهر دوزمندا سهرکهوتین

﴿بهوشیوهیه رهفتارتان له گهژ دهکهین ئهی خاومن پهراوی ئاسمانی﴾

(هکذاعاملناکم یا اهل الکتاب)

پوژنکیان خلیفه ی دلسوزو تیکۆشهری موسلمانان حهزرتی (عومر رضی الله عنه) بهیهکیک له شهقامهکانی شاری مه دینه دا دهگهرا، چاوی به کابرایهکی پیری کویری چهماوه کهوت ده رگا و ده رگ ده گهرا بو سوال و ده روزه کردن، حهزرتی عومر رضی الله عنه زۆر ناره حهت بوو، پووی له کابرا کردو فرمووی : ئهی برا بوچی له خهک ده پارێیهوه ؟ داوای پوژی تهنها هه له خودا بکه، کاتیک کابرا بوی ده رکهوت که ئهوه حهزرتی عومرهو سهرکردهی موسلمانان هوتی : ئهی سهرکردهی موسلمانان من کابرایهکی گاوم و له سهه ئاینی مه سیح ته مه نم بردۆته سهه ئیستاش پیرو پهک کهوتهو به سالآ چوم و له سهروهتی دونیا ههچ شک نابهم بویه و خهریکی سوال و ده روزه کردنم حهزرتی عومر رضی الله عنه زۆری بهزهیی پیدا هاتهوهو ده ستی کابرای گاوری گرت و به رهو مالی خوینانی بردهوه به خیزانهکی ووت : (ئوم که لسوم) چیمان ههیه خواردن بو ئهو میوانه خوشهویسته ناماده بکه ؟. له داوی تیر خواردن ههستا به رهو خهزینهی موسلمانان رویشتن :

حهزرتی عومر رضی الله عنه به لێپرسراوی خهزینهی ووت : چاو دیری ئهو پیاوهو وینهی ئهوهش بکهو به شیک له خهزینهی بو ترخان بکه . چونکه به راستی

دوستی با مومداران

نیمه هیچ چاکه یه کمان دست ناکهوی کعبه ته منی پیری واز لهوانه بهینین،
نه دی بوچی ههتا لاو بوون سهرانه مان لی وهر ده کرتن! نیستاش که پیر بوون
وازیان لی بینین؟ بهو شیوه یه له خه زینه ی موسلمانان خانه نیشنی بو برایه وه.

﴿پیاوی میرنیشن و سه رکردایه تی﴾

(رجال الأمانة)

پادشای همرمی (نازه ربایجان) نیرراویکی نارد بو مدینه ی (منه موره) بو
لای خلیفه ی موسلمانان حه زه تی (عومر رضی الله عنه) کابرا شهو گه یشته مدینه
نه یویست بهو شهوه بروهه مالی خلیفه ووتی: ده ترسیم بچه مالیان بهو
شهوه ناره حهت بن و له خهویان بکه م؟! بو یه وای به چاک زانی بروهه مزگهوت،
بو به یانی حه زه تی عومر رضی الله عنه له مزگهوت بدینی به لام: کابرا له نیوه ی شهودا
له سوچیکی مزگهوت هوه گوئی له ناله و هواریک بوو ده ی ووت: نه ی خودای
گه وروه مه ره بان له ده رگای قاپی مه ره بانیت راوستاوم چاوم بریوه ته خوانی
مه ره بانیت بو نه وه ی بزانه په شیمانیم لی وهر گیراوه ههتا پیروژ بایی له نه فسو
گیانم بکه م، یان په شیمانیم لی وهر نه گیراوه ههتا پرسه دل نهوازی نه فسه که م
بکه م، کابرا که بهو نیوه شهوه به ره ولای ده نگه که ده روا ده لی توکی خودا
ره حهت پی بکات؟

کابراش وه لامی ده داته وه و ده فرموی: من عومری کوپی خه تا بم کابرا به
سه ر سو پرمانیکه وه ووتی: من شهو شهو نه هاته مالتان تاک و پشه ودانی
شهوتان تیگ نه دم! که چی وا بهو نیوه شهوه له سوچیکی مزگهوت له خودا
ده پارپیته وه، خلیفه ی موسلمانان فرموی: نه ی برام خودا مه ره بانیت له گه ل
دا بکات نه ی نازانی که شهو بنوم ههتا به یانی خو م به هیلاک ده چم له
به ره دهستی قودرته تی خودا دا، وه نه گه ر به روژ یش به ته وای بنووم شهوا

دوستی باومرداران

کومهل و ژنیر دهستهکانم له دهست ددهم! نینجا دواى شهوى که پروژ بووه نویژی به یانیان کرد گه پانهوه بو مالى حهزرتى عومر رضی الله عنه.

که گه یشتنهوه سمرکردهى موسلمانان فرمووى: نهى نوم که لسوم چیمان هه یه بو مان بهینه، نوم که لسوم ووتى: تهنه نان و خویمان هه یه، له دواى نان خواردن حهزرتى عومر رضی الله عنه فرمووى: نهى برام چوئى، بوو هاتى بو لامان؟ نیرراوه که ووتى: پادشامان شه دیارییهى بو ناردوى، حهزرتى عومر رضی الله عنه فرمووى: چیت هیناوه با سهیری بکهین، که سهریان هه آدایهوه قاپیک حهلوا شیرینی نایابى تیدا بوو. کابرا ووتى: نهى خلیفه پادشاکه مان شه حهلوا شیرینهى بو ناردوى: حهزرتى عومر رضی الله عنه فرمووى: بهشى هه موو بپروا دارهکانى کهشت داوه، کابرا سهرسام بوو ووتى: نهى خلیفهى موسلمانان شه حهلوايه تایبه تیهو بو هه موو که سیك ده ست ناکهوى تهنه بو پیاوه گورهکانه، حهزرتى عومر رضی الله عنه پرهنگى سور هه لگهراو توورپه بوو فرمووى: بپرو بو لای هاوه له کهت و پیى بلئى: جارینكى تر شه کردهوه نارپه وایه دووباره نه کاتهوه دهنا خهراپی به سهر دینم و پشتى ده شکینم، ئیستاش بپرو مزگهوت و شه حهلوايه به سهر هه ژارهکاندا ببه خشهوه، به راستى شتیکی نارپه وایه، عومر شه حهلوا خوشه بخوات و موسلمانانیش بئ بهش بنو نهى خون.!!

دوستی با مومداران

﴿سهرکردهی موسلمانان﴾

(قادة مسلمون)

دهگيرنهوه شهويکيان حهزرهتی (عومهری کورپی خهتاب) (ﷺ) لهکولانی مهدينهدها دهگهرا بونوهوی ناگاداری به سهرهاتی دانیشتونانی بیت. له نیوهی شهودا گوئی لهدهنگی نافرتهک بوو دهی ووت :

لقد طال هذا الليل واسود جانيه وارفتی ان لا حبيبا اذاعبه
فوالله لولا الله تخشى عواقبه لحرقت من هذا السرير جوانبه

واته: بهراستی نهم شهوه زور دریزههی کیشاو له ههموو لایهکهوه تاریک ههنگهراوه لهبهر نهبوونی خوشهویستی: یاری لهگهله دابکهه و، دهست له ملانم بی، خهوم لی زپاوهو، خهوم لی ناکهوی، سویند به خودای گهوره نهگهر لهبهر خودای نهبایه و، له دوا پوزی خوم نه ترسامایه بو تولهو سزا، ناگرم لهههر چوار لای جینگاو بانهکهه بهرهدها . منیش بهو شیویه کردمه ههلبهست:

نهم شهو شهو گار دریز بوو، شهویکی تاریک و شوم

خهوم لهچاو زپاوه کهس نییه له کهلیا بنوم

سویند بی بهزاتی خودا ، گهر لهبهر خوداش نهبا

نهو جینگهو پینگهی هههه، ناگرم تیبهه ده دا

حهزرهتی (عومهر ﷺ) که گوئی له گفتو گوئی نهو نافرتهه بوو. بهزیرهه و زانیاری خوئی زانی که نهو نافرتهه میردهکهی لهمال نیهو ماوهیهکی زوره لی ی دووره وا سکالای حالی خوئی دهکات، بویه حهزرهتی (عومهر ﷺ) پویشته بولای (حهفسهی) کچی، که دایکی موسلمانانه و، خیزانی پیغه مبهری خودایه، فره مووی: نهی کچم هاتوم پرسارنکت لی بکهه شهرم مهکه و، بهتهواوی وهلام

دوستی باوہمداران

بدوہ؟ نایا نافرہت بہچہند مانگ دہتوانیٰ لہمیردہکھی دور کہوتہوہ (حہفسہ) خاتون لہشہرمان ہیچ ولہامی پینہدراہوہو، سہری دانہواند، ہزرتی (عومہرؓ) فرموی: کچم شہری ناوی تو دایکی موسلمانان و، خیزانی پیغہمبہری خودایؓ، ولہام بدوہ؟ دوہبارہ (حہفسہ) خاتون شہری کرد ولہامی بداتہوہ، بوہ بہچوار پہنجہ ئیشارہی بوہزرتی عومہر کرد، لہ دواہی دا فرموی: ئہدی بابہ ئہو ئاہتہت نہ دیتوہ کہ خودا دہفرموی:

﴿لَّذِينَ يُؤْتُونَ مِنْ نَسَائِهِمْ قَرِيْبًا رِّبْعَ اشْهُرٍ﴾ البقرہ/۲۲۶

وا تہ: بو ئہو کسانہ ہہیہ کہ سوئند دہخون نہچنہلای خیزانہکانیان بو ماوہی زیاتر لہ چوار مانگ، یان ہر بہیہکجاری نہچن؟! ئہوہ خیزان و ہاوسرہکانیان ہمتا چوار مانگ چاوہ ہوانیان ئی دہکن، لہدواہی چوار مانگ نافرہتہکہ دہ توانی، یان داواہی سہرجنی لہمیردوہاوسرہکھی بکات، یان داواہی جودا بوونہوہ (تہلاق) ی ئی بکات .

(حہفسہ) خاتون ہموو قورئانی پیروزی لہبر بووہ: وہ یکم کہسیش بووہ کہ قورئانی پیروزی نوسیووہ تہوہ، لہ دواہی دا ہزرتی (عومہرؓ) پویشٹ پرساری کرد، میردی ئہو نافرہتہ لہکویہہ؟ ووتیان: ئہی خلیفہی موسلمانان میردہکھی سہربازی جہنگاوہرہ لہگہل بیباوہرہکان دا، دواہی ہزرتی (عومہرؓ) فرمانیکی دیوانی (رسمی) دہر کرد بو سوہای موسلمانان، کہ پیویستہ لہسہر ہموو جہنگاوہری موسلمان لہ چوار مانگ زیاتر لہ مالہوہ دور نہکہوتہوہ، ہزرتی عومہرؓ) یکم کہس بووہ کہ مؤلت و پھیوہندی رہ بتی گرد کردنہوہو، ہسہر کردنہوہی لہ جہنگھی شہر دا کردوہ!

﴿لہ خویر سینہ وہ﴾

(محاسبة النفس)

دہ گپرنہ وہ جارنک خلیفہی موسلمانان حہزرتی (عومرؓ) لہنیوہ شہودا لہناو شاری مہدینہدا دہ گہرا وک و نیشک چی بوئہوہی ناگاداری ہوالو بوداوی ناو شارو نادمیزادہکان بزائی ، لہکاتیک دا گوینی لہدہنگی مندالیک بوو زور بہسوز دہگریا، ئہو گریانہ زور تینی تی کردو ہستی مہربانی خلیفہ (عومرؓ) ی بزواند بوہ پویشٹ لہدہرگای ئہو مالہی داو، بہدایکہکھی ووت : خوشکم ئہو مندالہ بیدہنگ بکہ بانہگریا؟ حہزرتی (عومرؓ) بہ نافرہتہکھی ووت و : گہرایہوہ : لہدوای ماوہیک ہربہہمان شوین دا پویشٹ مندالہکے بیدہنگ نہبوو ہردہگریا، بوہ دوہبارہ بہ دایکہکھی ووت، مندالہکےت بیدہنگ بکہ، بہلام بی سود بوو، لہ دوای سنیہم : جار کہماوہیک پویشٹ و گہرایہوہ مندالہکے ہردہگریا، حہزرتی عومرؓ خیرا پویشٹہ ژورہوہو بہتورہبیہوہ فرمووی : بہراستی دایکیکی خہراپ و بی ہزہیی، بو مندالہکےت بی دہنگ ناکی ؟! نافرہتہکے نہی زانی کہئہوہ خلیفہ (عومرؓ) ہ بوہ ہاتہ قسہو ووتی : بہراستی برای بہرینو موسلمانم تو ئہم شہو بیزارت کردم : ئہدی بو ئہتو نازانی سہرکردہی موسلمانان خلیفہ (عومرؓ) (موحہ (راتب) ناداتہ ئہو مندالانہی کہ شیرہ خورن، ئہو مندالہش برسیتہی و بو شیر وادہکا، منیش دہمہوی لہ شیری بہرہوہ بو ئہوہی لہ خہزینہی موسلمانان موحہی بدریتی؟!

حہزرتی (عومرؓ) کہ گوینی لہو ووتہیہ بوو، دہم و چاوی تاریک ہلگہراو بہرہو مزگہوت گہرایہوہ، کاتی بہیانی بوو نویریان بہ جماعت دابہست، بہلام (عبدالرحمن ی کوپی عہوفؓ) دہ فرمووی : سویند بہخودای گہورہ لہبر شین وگریانی خلیفہ (عومرؓ) لہناو نویرہ کہ یدا لہقورٹان خویندنی تی

دوستی با مومنان

نه ده گیشتم .

له داوی نویژده که خلیفه (عومر رضی الله عنه) دهستی پیروزی به هلهو گهراوی بهرز کرده و زور به شهرمزاری و مل که چیهوه هاواری ده کرد و دهی ووت : ئهی بهد بهخت (عومر) خودا چیت لی بکات، دهبی تاک و ئیستا چند مندالی شیره خورده کوشتی؟ هیشتا خور دهرنه که وتبوو فرمانیکی دهرکرد، هر مندالی که له دایک بوو لهوکاتوره موچهی له گنجینهی موسلمانان پی بدریت

﴿چاوپوش و لیبوردی کومه لگای ئیسلامی﴾

(سماحة المجتمع الاسلامی)

له سهردهمی جینیشینی خلیفه حهزرتی (ابو بکر رضی الله عنه) حهزرتی (عومر رضی الله عنه) کرایه داد پرس و فرمان رهوای ئاینی، ماوهیهکی زور بهداد پرسی مایهوه، کهس کیشهی نهبوو پرواته لای حهزرتی (عومر رضی الله عنه) داوای له حهزرتی (ئهبو بکر رضی الله عنه) کرد ئهی خلیفه دههوی لهسهر ئهوکارو پیشهم لادهی و ئیشیکی ترم پی بسپیری؟ حهزرتی (ئهبو بکر رضی الله عنه) فرمووی: بوچی ئهوکارو پیشته زور گران و قورسه، توانات نیه بهرئوهی بهری؟

حهزرتی (عومر رضی الله عنه) یش فرمووی: نهخیر ئهی جی نیشی پیغه مبهری خودا رضی الله عنه من که داد پرسم له ناو کومهلی موسلماناندا هیچ ئیشیکم نابیت لهبر ئهوهی موسلمانان راسته قینه دهرانن لهو دونیا بهدا چی بهشیکان هیهو زیاده رویی ناکهن و، پیوستی سهرشانان به تهواوی بهرئوه دهن و درخی لی ناکهن، وه ئه وهی که بو خویان حهزی لی بکهن بو برای موسلمانیشیان پی خوشه و حهزی پی دهکهن، وهکاتی بهکینان دیار نهبوو بهداوی دا دهگرین و ههوالی دهپرسن و که نهخوشیان ههبوو بوئی دلتهنگ دهن و زیارهتی دهکهن و، که ههزارو دهست کورتیان ههبوو یارمهتی دهن .

دوستی با وپر داران

بهو شیوهیه به‌ته‌نہا ناینه‌کیان ناگاداریانهو ناموزگاریان دهکات، وهره‌وشتیان فرمان به چاکمو دور کهرتنهوه له خهراپه‌یه : نینجا بهراستی گه‌لیک که نهوه ره‌وشتیان بیٚت کیشمو ناخوشی له‌ناویاندا پرو نادات .

﴿ شُوخ و شه‌نگی دوستایه‌تی ﴾

(حسن‌المعاشره)

جاریک کابرایه‌ک هات بو‌لای سهرکرده‌ی موسلمانان هه‌زه‌تی (عومری کوپی خه‌تاب) (ﷺ) بو‌سکالاً کردن له دهستی خهراپی هاوسهره‌که‌ی، پویشت ماوه یه‌ک له مالی خه‌لیفه دانیشت سهیری کرد هه‌زه‌تی (عومر ﷺ) له‌گه‌ل خیزان و هاوسهره‌که‌ی توپه‌یه !، له دلی خویدا ووتی : خه‌لیفه له‌گه‌ل خیزانه‌که‌ی خوئی توپه‌یه من باسی چی له‌گه‌ل دا بکه‌م ؟. وچاکه برپوم، کابرا هه‌ستاو خواحافیزی کرد، سهرکرده‌ی موسلمانان فهرمووی : برای به‌ریزم وهره چوئی بوو هاتی و نیشت چی بوو ؟ کابراش به‌بی پینچ و په‌نا ووتی : چیت لی بشارمه‌وه نه‌ی خه‌لیفه نه‌من هاتم سکالای ره‌وشتی خهراپی هاوسهره‌که‌مت له‌لا بکه‌م، به‌لام وه‌ک و سهیر ده‌که‌م نه‌وبارو دوخ و دهرده‌ی که‌منی تیدام، تو خهراپ تری و نه‌توش نارازی له هاوسهره‌که‌ت و توپه‌ی، بو‌یه منیش نه‌م ویست هیچ بلیم و، ده‌موی بگه‌ریمه‌وه ! هه‌زه‌تی (عومر ﷺ) فهرمووی : نه‌ی برای شیرینم وهره بابوت پرون بکه‌مه‌وهو تیت بکه‌یه‌نم : هاوسهره‌کانمان مافیان به‌سه‌رمانه‌وه زوره ؟ هاوسهره‌کانمان خواردنمان بو‌ناماده ده‌کن و، پویشاکمان بو‌ده‌شون و، پیویستی و ناره‌زومان به‌جی دینن و، مندالمان بو‌به‌خيو ده‌کن و، وه‌چهن‌دین کاری جوان و باشمان بو‌نه‌نجام دهن، که جاریکیش ناره‌وایه‌کیان کرد ده‌بی چاو پوشیان لی بکه‌ین، نابی هه‌ریاسی خهراپه‌که‌یان بکه‌ین و، چاکه‌کانیش له‌بیر به‌رینه‌وه : نه‌ی برای به‌ریزم، بزانه له‌نیوانی نیمو

دوستی باوہر داران

نہوان دا دوو پوڑ ھیه، يان نہوان دہمرن و نيمہ لہدہستيان پزگارمان دہبی و پشوو دہدہين، يان نيمہ دہمرين و، نہوان لہدہستی نيمہ پزگاريان دہبی و پشوو دہدہن، کابراکہ بہو فرمايشتہی ھمزہتی (عومەر ﷺ) زور خوشحال بوو بہدليکی خوش گہرايہوہ بو مال، لہ کاتيک دا کمزويشت بولاي ھمزہتی (عومەر ﷺ) څمريک بوو لہ بہر ناٹارامي و ناخوشيدا دلي دہ پچراو دہتوايہوہ .

﴿خو پاريزي ولہ خوداترسانی سہر کردہ﴾

(ورع الأمراء)

جاريکیان خليفہی موسلمانان (عومہری کوپی خہتاب) (ﷺ) چاوی بہ پارچہ يہکی بچوکی (بہونزی زہرد) کہوت بہدہستی کوپہ بچوکہکی، لہبہر بچوکی پارچہکہ ھيچ نرځيکی نہبوو، بانگی کوپہکہی کردو ووتی: نہو بہونزہت لہکوی بوو، کی دايہ؟ کوپہکہی ووتی: بابہ لئپرسراوی خہزینہ دايمي ھمزہتی (عومەر ﷺ) ھمځيرا دہستی کوپہکہی گرت و بہرہو لای لئپرسراوی خہزینہی برد، زور بہتووپہ ييہوہ بہ لئپرسراوی ووت: کی پئی ووتی: نہو پارچہ بہونزہ بدہيتہ کوپی (عومەر) لئپرسراو بہ خليفہی ووت: بہريز کؤگا (مہخزن) م پاک دہکردہوہ زپرو، زيوو، گہومہری زورم تيدا دوزی يہوہ، تہنہا نہو پاچہ بچوکہ بہونزہم دوزی يہوہ کہلکی ھيچی پئوہ نہبوو منيش دامہ دہستی کوپہکہت ھمزہتی (عومەر ﷺ) کہ گوئی لہ وتہی لئپرسراو بوو بہ تہواوی پہنگی تیک چوو توپہ بوو، زور بہ تووپہ ييہوہ ووتی: ھي دايکت پوٰلہ پوٰت بو بکات ھموو موسلمانان بہتاقی کردوتہوہ: کہست نہديتہوہ شتی نارہواي دہرځوارد بدہی بيځوات تہنہا مالي (عومہری نہبيت، ھاني ځيرا بيگروہ لہ جيگہی خوئی دابنيوہ .

دوستی با مومنان

﴿ بۆگه نعيمه‌ی مومنانان ﴾

(إلى بيت مال المسلمين)

پوژنك سهركرده‌ی مومنانان (عومهری كورپی خه‌تاب ﷺ) جه‌وله‌یه‌کی گه‌رانی به‌ناو حوشتری خیری داگرد، له‌ناو حوشتره‌كاندا حوشتریکی زور قه‌له‌و جوانی به‌رچاوكه‌وت، پرسیری کرد نه‌و حوشتره‌ نیکی یه؟ ووتیان: نه‌ی خه‌لیفه (عومهر ﷺ) نه‌وه‌ئی عبدالله ی كورته، حه‌زه‌تی (عومهر ﷺ) بانگی (عبدالله) ی كردو ووتی: نه‌و حوشتره‌ت به‌چه‌ندی كریوه؟ عبدالله ووتی: به‌وه‌نده (مبلغ) پاره‌م كریوه، حه‌زه‌تی (عومهر ﷺ) فه‌رمووی: نه‌وه‌ پاره‌ی حوشتره‌كه‌ت ده‌بی نه‌و حوشتره‌ بو‌خه‌زینه‌ی مومنانان بی؟ (عبدالله ﷺ) ش ووتی: له‌به‌رچی نه‌ی بابه‌ چون واده‌بی؟ حه‌زه‌تی (عومهر ﷺ) فه‌رمووی: له‌ به‌ر نه‌وه‌ی نه‌و حوشتره‌ ئی تو‌یه‌و كومه‌لانی خه‌لكیش ده‌لین نه‌و حوشتره‌ ئی كورپی سه‌روکی مومنانانه‌ باشی بله‌ وه‌رینن و خوراک‌ی باشو، ئاوی بدن و ماندوی مه‌کن، به‌وشیوه‌ زور به‌ جیاوازی سه‌یری ده‌کن، بو‌یه‌ منیش ده‌مه‌وی لیتی بکره‌مه‌وه‌ بائه‌وجیاوازیه‌ له‌گه‌ل نه‌وانی تردا دروست نهمیت، نه‌وه‌ پاره‌كه‌ت حوشتره‌که‌ بو‌خه‌زینه‌ی مومنانان بیت.

﴿ پیشه‌وای هوشیارو رینیشان دهر ﴾

(إمامة راشدة)

ده‌گپرنه‌وه‌ پوژنکیان حه‌زه‌تی (عومهر ﷺ) که سه‌لامی نو‌نژی عه‌سری دایه‌وه‌، سه‌یری کرد یه‌کیک له‌ هاوه‌له‌کانی ناماده‌ی نو‌نژ نه‌بوو، له‌ هاوه‌له‌کانی پرسسی هو‌ی چیه‌ فلانه‌ که‌س ناماده‌ی نو‌نژی به‌کومه‌ل (جماعه) نه‌بووه؟ هاوه‌له‌کان ووتیان: نه‌ی سهركرده‌ی مومنانان، نه‌خوشه؟ حه‌زه‌تی

دوستی با مومداران

(عومر رضی اللہ عنہ) بہرہ مائی ماوہ لہ کیان پویشٹ بو دیدہ نی و ہوا ل پرسینی، لہ دہرگای دا؟ کابرا ووتی : کی یہ لہ دہرگا دہدا؟، حہزرتی (عومر رضی اللہ عنہ) فرمووی: منم عومری کوپی خہتاب، کابراش خیرا بہ پہلہ پویشٹ و دہرگای کردہوہ : حہزرتی عومر چاوی بہ کابرا کہوت، فرمووی: ہابرام چونی بوو لہ نویژئی بہ کوہم ل دوا کہوتی و نہہاتی بو نویژ؟ بوچی وہ لآمی نہو خودایہ گہورہ بہت نہدایہوہ کہ لہ سہروی حہوت ئاسمانہوہ بہدہنگی بہرز بانگی ئی کردی؟، بہ ووشہی (حی علی الصلاة)، یانی بہگورچی و مرہ بو گہورہیی نویژ بہ لآم بہداخہوہ : وہ لآمی بانگی خوات نہدایہوہ، بہو ہموو گہورہیی و مہربانیہی بانگی ئی کردی : کہچی وہ لآمی (عومر) دہدہیہوہو پیشوازی ئی دہکہی !!! .

﴿کوشش و خہبات و نازہزوو﴾

(عمل و نیہ)

جاریکیان ژنو میزدیک دووہاوسہری یہکتری کیشہیہکی ناریک و جیاوازی دہکہویتہ نیوانیان، خہبہر دہدہنہ حہزرتی (عومر رضی اللہ عنہ) بو چارہسہری نہو کیشہیہ : حہزرتی (عومر رضی اللہ عنہ) یش خیرا دووکہسی بانگ کرد، یہکیک لہ خزمی پیاوہکہو، ئەوی تریش لہ خزمی ژنہکە، بو ئاشتی و ریک خستنہوہی بہینی ئەو دووہاوسہرہ ژن و میزدہ، لہ دوا ی ماوہیہک ہر دوو کہسہکہ گہرانہوہ بو لای حہزرتی (عومر رضی اللہ عنہ) ووتیان: ئەی سہرکردہی موسلمانان زورمان ہول دا بہ لآم بی سوودبوو، حہزرتی (عومر رضی اللہ عنہ) داردہ ست و گوپال (عصا) یکسی ہبوو بہناوی (دورہ) بہرزی کردہوہو دہستی کرد بہلیدانی ئەو دوو پیاوہ ووتیان: ئەی سہرکردہی موسلمانان بو لیمان دہدی تاوانمان چہہ؟ حہزرتی (عومر رضی اللہ عنہ) فرمووی: ئەگہر ئیوہ دل و دہرونتان

دوستی با و مرداران

پاك بوايهو، نيازو نبييه تي ناشتيتان ببوايه، خودا ناشتي دهخسته نيواني
 نهردووهاوسره ههروهك و خودا دهفهرموي:

﴿ إِن يُرِيدَا إِصْلَاحًا يُوَفِّقِ اللَّهُ بَيْنَهُمَا إِنَّ اللَّهَ كَانَ عَلِيمًا حَبِيرًا ﴾ النساء/ ۳۵

واته: نهگه رناخوشي كهوته نيوان هاوسهران ژن و ميژدهوه پيويسته لهسهر
 فهركان رهواياني ولات : يان لهسهر نهوانه ي كه ده توانن ئيش بهرئوه
 بهرن، خيرا فهركان رهوايهك لهخزمي ژنهكهو فهركان رهوايهك لهخزمي پياوهكه
 بنيرن بو نيوان كردن و، ناشت بوونهوه ي نهو ژن و پياوه، بوئه دهبي خزمي ژن
 و پياوهكه بنيرن، چونكه نهوان چاكتر دهزانن چون چارهسهر ي نيواني نهو دوو
 هاوسره دهكري و، كيشهكه يان چييه و، خهراپ و تاواني كامه يانه، وه نهگه نه
 و دوو فهركان رهوايانه ئارهزويان لهريك خستني نيوان و بهيني نهو ژن و ميژده
 بي : نهوا خودا بهئاساني ريكيان دهخات .

خوشهويستي ياراني پيغه مبهري

(محبة الصحابة)

دهگيرنهوه جارنيك ههزهره تي (عومر رضي الله عنه) دهچيته خزمهت پيغه مبهري
 خودا رضي الله عنه شكايهت له ههزهره تي عهلي رضي الله عنه دهكات و دهفهرموي: نه ي نيردر اوي
 راسته قينه ي مرؤفايه تي نازانم هو ي چيه ؟ هه چهند جاري دهگمه عهلي نهمن
 سهلام ي ليدهكه م : جارنيك نهو سهلام لهمن ناكا ؟ پيغه مبهري خودا (رضي الله عنه)
 بهدواي ههزهره تي (عهلي) دا نارد، ههزهره تي (عهلي رضي الله عنه) خيرا بهدواي
 بانگهكه ي پيغه مبهردا رضي الله عنه كه يشته جي، پيغه مبهري رضي الله عنه فهرموي : نه ي عهلي هو ي
 چيه هه دهبي ههزهره تي (عومر رضي الله عنه) سهلامت لي بكا، جارنيك نبييه تو سهلام له
 نهو بكه ي ؟ ههزهره تي (عهلي) شه فهرموي : گيانم به فيدات بيت نه ي رهسولي
 خودا بو خو ت فهرموته: هه كه سينك له پيشهوه سهلام لهكه سينكي تر بكات

دوستی با و مرداران

خودای گوره خانوبه‌ره‌ی خوشی بو دانه‌م‌زینی له به‌م‌شت دا، منیش ده‌موی شو خانو قه‌سره و بالخانه خوشانه بیته به‌ش و نسیمی حه‌زه‌تی عومر رضی الله عنه، بویه من سه‌لامی لی ناکم له پیشه‌وه .

﴿ سەردانیك له مالى حەزرتی عومەر رضی الله عنه ﴾

(زیارة لیبیت عمر رضی الله عنه)

ده‌گیرنه‌وه (حوزه‌یفه‌ی کوپی یه‌مان رضی الله عنه) ده‌ فرموی : کومه‌لیک له‌لای سه‌رکرده‌ی موسلمانان (عومری کوپی خه‌تاب رضی الله عنه) دانیشتیوین حه‌زه‌تی (عومر رضی الله عنه) فرموی : کی له پیغه‌مبه‌ری بیستوه که باسی شو هه‌راو ناخوشیه‌ی کردوه که وه‌ک و شه‌پولی ده‌ریا شه‌پول ده‌هاویت، (حوزه‌یفه‌ی کوپی یه‌مان رضی الله عنه) له ده‌ری پیغه‌مبه‌ردا پاز شیره‌وه‌ی نه‌ینی پیغه‌مبه‌ر بوو (امین السر) فرموی : نه‌ی سه‌رکرده‌ی موسلمانان من له پیغه‌مبه‌رم رضی الله عنه بیستوه ده‌ی فرموو :

(تعرض الفتن علی ا لقلوب كما تعرض الحصر عودا فأیما قلب انکرها نکت فیہ نکتة بیضاء، وأیما قلب أشربها نکت فیہ نکتة سوداء حتی تکون علی قلبین علی ابیض مثل الصفا لا تضره فتنة مادامت السموات والارض وعلی اسود مرباد مثل الکوز مجنیا لا یعرف معروفا ولا ینکر منکرا | ما اشرب من هواه) مسلم : ۲- ۸

واته : ئازاوه‌و فیتنه دانه‌باریته سه‌ر دلان، هه‌روه‌ک و چون حه‌ سیر قه‌ف قه‌ف ده‌که‌ویته سه‌ریه‌ک، ئینجا هه‌ردلیک شو به‌لاو ئازاوه‌یه‌ی له‌لا ناخوش بی نه‌ وا نوقته‌یه‌کی سپی ده‌هوشاوه‌ له‌سه‌ر دلی تو‌مار ده‌بی، وه‌ هه‌ردلیکیش شو ئازاوه‌ی خوش بوی و ئاره‌زوی بکات شو نوقته‌یه‌کی ره‌شی تاریک له‌سه‌ر دلی تو‌مار ده‌بی، له‌ ئه‌نجام دا وه‌ک و دوو دلی لیدیت، شو دله‌ی نوقته‌ی سپی له‌سه‌ر تو‌مار ده‌بی شو زور جوان و ده‌هوشاوه‌یه‌ وه‌ک به‌ردیکی ساف و سپی و

دوستی باوہر داران

لوس وہا یہ هیچ شتی پیوہ نہ نوسابی، وہ هیچ کاتی ہرگیزاو ہرگیز ہمتا نرزو ناسمان بمینی توشی نازاوہو نارہحتی نابت، وئمو دلہی کہ نوقتهی رہشی لہسر تو مار دہبی دزیوو دیزو بوڑو ناشرینہ وک و گوڑہی خوار کراوہ یہ بہ هیچ جوڑی خیری تیدانامینی تہنہا ہوا یہ کی بوشی بیکہک و بیسود، چونکہ نہ چاکہ دہزانی بیکا، وہ نہ نارہواش دہزانی خوئی لی پباریزی .
وہ ہر بہو جوڑہ پیغہ مبر (ﷺ) لہ فرمودہ یہ کی تردا کہ مانای ئمو حدسیہی پیش و دہگہیہنی دہ فرموی :

(بادروا بالاعمال الصالحة فلنكونن فتن كقطع الليل المظلم يصبح الرجل مؤمنا وعسى كافرا او عسى مؤمنا ويصبح كافرا يبيع دينه بعرض من الدنيا) مسلم - ۱ - ۴۹۷ .

واتہ : تالو کہ بکن بو کردہوی چاکہ، زور نزیکہ کہ توشی بہ لاو نازاویہک بین وک و بہ شیکی تاریکہ شو : بہ یانی نینسانیکی موسلمان و باوہر دارہ بہ لام ئیوارہ کافرو بی باوہرہ وہیان ئیوارہ پروادارہ و، بہ یانی بی باوہرہ نینسان دین و ناینی دہ فروشی بہ کک و پہلیکی کہمی ژبانی دونیا .

لہدوایی دا (حوزہ یفہ (ﷺ) فرموی : داوام لہ کوہمل وگہلی موسلمانان

ئوہیہ بہ تیکرایی لہ فرمان و گوئی رایہلی دابن و ہست و ہوشیان

بہ میشکیکی پاراو پر حکمہتی ئیمان ناگاداریی لہدورژمان و ناحہزانی ئیسلام، ئہمجار روی کردہ حہزرتی (عومر (ﷺ) و فرموی :

ئہی سہر کردہی موسلمانان لہ پیغہ مبرم بیستوہ لہ نیوانی توو ئمو نازاوہ گہورہ یہدا یہک دہرگا ہیہ ئہویش نزیکہ بشکی ئمو دہرگایہش حہزرتی (عومر (ﷺ) کہ دہرگایہکہ شکاہہ لاو نازاوہ دا دہباری حہزرتی (عومر (ﷺ) فرموی : ئہی حوزہ یفہ ئمو دہرگایہ دہشکی یان دہکرتہوہ ؟
ئہگہر بکرتہوہ چاری ہیہ نہ توانری پیوہ بدرتہوہ، بہ لام حوزہ یفہ ووتی :
نہخیر ئمو دہرگایہ ناکرتہوہ بہ لکو دہشکینری، ئینجا پیویستی کوہمہ لانی

دوستی باومرداران

خەلکی موسلمانە هەر لەدوورو بەرزیاڤه هەتا نزیک و نزمیان زۆر چاک بزانی که ووتمان : دەرگا که حەزە تە (عومەر رضی اللہ عنہ) بوو ئەویش شەهید کرا لە جەماعەتی نوێژی بەیانیدا، وە لەو کاتە شەو بە لای نازاوه داباری ئەوێ که شەهیدیشی کرد ناگر پەرسێک بوو .

ئەو کۆمەڵەێ که هەستان بوو پیلان گێران، بوو شەهید کردنی خەلیفە (عومەر رضی اللہ عنہ) کۆمەڵەێکی نەینی بوون بە سەرۆکایەتی کابرایەکی گاور که بە ناسکراو لەبەر چاوان موسلمان بوو: بە لای لە دایدا بیباوەر بوو ئەویش: (عبداللە ی کورپی سەبە) دوو پوو (منافق) بوو . چەند کۆمەڵەێکی لە ناگر پەرسێ و، گاورو، جولەکه و، بی پرواکانی کەدا بە نەینی کو کردەو، بە هەموویان پیلانیکیان رێک خست یەکیکیان دیاری کرد بوو هەستان بەو پیلان و تاوانە گەورە، بەناوی (نە بالو لونه) ی ناگر پەرسێ بوو کوشتنی خەلیفە عومەر رضی اللہ عنہ که لە جەماعەتی نوێژی بەیانیدا شەهیدی کرد .

حەزە تە عومەر رضی اللہ عنہ پێشی لێدانی بە چەند پوژێک خەوێک دەبینی لە خەوێکەیدا پێغەمبەر (ﷺ) بە حەزە تە عومەر دەفەرموی:

(سببکی الإسلام علی موتک یا عمر وانت سراج الإسلام یا عمر)

واتە: لەمەو دوا کۆمەڵەێ موسلمانان بوو مردن و جودا بوو ئەوێ توو دەرگەن ئەو عومەر بە راستی ئەتو چراو پووناکی دینی اسلام بووی پوژێکی هەینی حەزە تە عومەر رضی اللہ عنہ پویشته سەر منبەر بە یارەکانی فەرموو: برا موسلمانەکانم لە خەو دا که لە شیرێک سی دەندوکی ئی گرتم، بزانی که ئەو نیشانەێ کۆتایی تەمەنە: کە لە شیریش لە خەو دا بەندە یەکه عەرەب نەبیت، ئینجا هەر نەتەو یەکه بیت، وە دەندوکی لێدانی کە لە شیریش لە خەو دا مانای لێدانی خەنجەرە . دوا یی حەزە تە عومەر رضی اللہ عنہ فەرموو: برا موسلمانەکان ئەگەر ئەمن مردم بزانی خودای گەورە ئەو دینە پاکە نافەوتینی و، ئەو سپاردە گەورە یە که خودای گەورە پێغەمبەر ﷺ بوو پەوانە کردوو بوو راگەیاندن بە

دوستی با مومداران

بهره‌ی نادمیزاد هر ده‌مینى و نافهوتى، لهدواى خویندنه‌هوى نمو ووتاره که پوژى هه‌ینى بوو :

لهدواى پینچ پوژ له‌بهره به‌یانی پوژى چوارشه‌مه‌دا له ناو نوپژى به‌یانیدا سى خه‌نجهرى له‌ژیر ناوکیه‌وه لى درا : حه‌زرتى عومر رضی الله عنه ویستی به برینداریش نوپژه‌که‌ی ته‌واو بکات، به‌لام توانای پاره‌ستانى نه مابوو: بوپه بانگى (عبدالرحمن ی کورى عه‌وفى رضی الله عنه) کرد نوپژه‌که‌ی بو ته‌واو کردن، له دواى نوپژ حه‌زرتى عومریان هه‌لگرت و به‌ره و ماله‌وه بردیانه‌وه خوینى به‌تا‌واوى له له‌شه‌ی دا نه‌مابوو هیزوتوانای که‌مببوو هوشى له‌خوى نه‌ما بوو، به‌لام باموسلمانان زور چاک بزائن که لی‌دانى حه‌زرتى عومر رضی الله عنه ته‌نها عومر نه‌بوو به‌س، به لکو لی‌دانى دینى سه‌ربه‌زى نیسلام بوو : وه خوین پژانى عومر رضی الله عنه پژانى خوینى اسلام بوو .

وه دوژمنانى اسلام هپچ کاتیک نا یانه‌وى دینى اسلام په‌ره بستینى و گه‌شه بکات چونکه له‌گه‌ل به‌رژه‌وه‌ندیه پوچه‌که‌یان دانا گونجى : ده‌یانه‌وى دینى اسلام بکه‌نه چه‌کی چه‌وسانه‌هوى نه‌ته‌وه هه‌ژاره‌کان : بوپه هه‌رده‌م هه‌ولى نه‌مانى ده‌دن له هه‌موو لایه‌که‌وه،

وه پیوستى سه‌رشانى هه‌موو موسلمانانه که هه‌ست به دوژمنانى اسلام وئینسانیه‌ت بکه‌ن و خویمان بکه‌ن به دل‌وپینک خوین بو پاراستنى و : فراوانى نمو دینه پاکو راسته که به‌خه‌م مروفا‌یه‌تیه‌وه‌یه‌و ئابرو پاریزو پیزدانهرى شاده‌میزاده . ئینجا دواى شه‌هوى که خه‌لیفه عومر رضی الله عنه هوشى هاته‌وه به‌ر فه‌رمووى : کى منى کوشت ؟ هاوه‌له‌کانى فه‌رموویان : (نه بو لؤلوه ی) ئاگر په‌رست، حه‌زرتى (عو مەر رضی الله عنه) که گوینى له‌و وته‌یه بوو خیرا سه‌رى خسته سه‌ر خاک و کپنووشى شوکرى بو خودا برد و فه‌رمووى : سوپاس بو خودای گه‌وره که به‌ده‌ستى موسلمانان نه‌بوو . وه داواى له خودای کرد که خودا پاداشتى بداته‌وه له پوژى دواى دا .

دوستی با مومداران

هر لمو کاتدا که خوینی بمردهوام له بمر ده مات و دهرؤیشت و نهدوهستا به (عبدالله ی کوری رضی الله عنه) ووت: سرم له سر نمو سرینه دابگره بم خهره سرزهوی: به لکو خودا چاویکی به بهزه ی و مهره بانیم ئی بکات و گیانم دهرچیت !! بمو شیویه هه زه تی عومر رضی الله عنه گیانی شیرینی به خاک سپارد هه زاران جار رمزای خودای له سر بی، وه ماوه ی خه لافهت و جینشینینی حمزه تی عومر رضی الله عنه: ده سال و شمش مانگ و چوار پوژ بوو .

﴿ نِیمه بهو شیویه بووین ﴾

(هکذا کنا)

برای خوینهری موسلمان نمو نامهیه بخوینهوه و بیر بکهوه، که چون دووژمنانی اسلام له هه موو کات و سرده میک دا هر چوئیک بویان ریک بکهوی و دهره تیان بو بیره خسی به فپوئی نادهن و هول دهن بو پیشکوتنی ولاته که یان، به هر نرخ و جوئیک بیست، له (جوئجی) دووه مهوه سرؤکی ئینگلته ره مو، گال و، سویدو، نه رویجهوه، بولای خه لیفه ی موسلمانان: خاوه نی ریزو شکو: (هوشامی سیهه م)، له نه نده لوس دا، له دوا ی پیشککش کردنی سو پاس و پریمان، بو مان دهر که وت و زانیمان نه وه موو پیشه سازی و زانیارییه ی که ولاته که تانی رازاندو ته وه، له ژیر سیبهری زانیاری دا ده ژیه ن، نیمه ش ویستمان که نه ندازه یه که لهو پووناک و پوشنایه ی ئیوه به مره یه کمان به ریکه وی، وه ببیته یه که م ریکه بو رازاندنه وه ی ولاته که مان له لایه ن به ریزتانه وه که به راستی له هر چوارلامانه وه نه زانی و تاریکی و دوا که وتوو یی ولاته که مان ی داگرتوه: نهوا هیئندیک له لاهه کانه مان دهنیرینه خزه متی به ریزتان: یه کن له و که سانه کچی برا که م خات و (دوبات) هه سر په رشتی که ری نمو کومه له نافرته تانه یه که له گه لیا ندایه؟! وه به راستی نمو نافرته تانه که دینه لاتان له

دوستی باوهرداران

بنه مالهیهکی بهشهرهفی (ئینگلتهرهن) هیومان بهبارهگای بهرپزتانه که نیوهش پزیزان ئی بنین و پاریزگاریان بکن : وه دیارییهکی که میشمان له گهل خات و (دوبات) دا بو بهرپزتان رهوانه کرد : هیومان وایه که لهگهل پزیزو سوپاسیشماندا وهری بگرن .

کارگوزارو فرمان رهواتان جوژی دووه

پادشای ئینگلتهرهو گال و سویدو نهرویجهوه

﴿ رُودَاوِنِکْ لَه نُوْحِدْ ﴾

(مشهد من احوذ)

یهکیک لهو موسلمانانهی کهله کتوی نوحده شهید کرا بوو (عبدالله کوری عومر رضی الله عنه) ی باوکی جابر بوو پیغهمبهر (ﷺ) فرمووی : ئەهێ جابر مزگینهکت بدهمی ؟ ، جابر ووتی : ئەهێ نیردراوی خودا مزگینهی توهر خیرو چاکهیه : پیغهمبهر (ﷺ) فرمووی : ئەهێ جابر : خودای گهوره فرمایشتی لهگهل کهدا نه کردوو بهبێ پرده، بهلام لهگهل باوکتدا بهبێ پرده فرمایشتی لهگهل کردوو !! .

خودای گهوره پیتی فرمووه : ئەهێ عبدالله چیت دهوی داوام ئی بکه پیت ده بهخشم ؟ عبدالله ش فرمویهتی ئەهێ خودایه بگهڕینهوه بو دنیایه بو نهوهی بههاوه لهکانم رابگهیهنم بو نهوه ههموو پاداشت و چاکهیهی پیت بهخشیوم، وه بو نهوهش که جارێکی تر لهڕیگهی بهرزی دینی پیروزی اسلام دا بجهنگم و شهید بکریتموه، خودای گهوره فرمویهتی : ئەهێ عبدالله من له پیشدا پهیمانم داوه ههر که سیک لهو دنیایهدا کوچی کرد جارێکی تر ناگهڕیتمهوه بو دنیا؟! . وه منیش نابێ پیچهوانهی پهیمانم بجولیمهوه، عبدالله فرمووی : ئەدی خودایه کی ههوا لێان پی را دهگهیهنی کهلهناو پاداشت و

دوستی باوہر داران

به خشيشی تودا ده سوږيموه،؟ خودای گوره ئهو نايه تهی بو پينغه مبري
 ئيسلام ﷺ نارد که ده فرموي: ﴿وَلَا تَحْسَبَنَّ الَّذِينَ قُتِلُوا فِي سَبِيلِ اللَّهِ أَمْوَاتًا بَلْ
 أَحْيَاءٌ عِنْدَ رَبِّهِمْ يُرْزُقُونَ﴾ {١٦٩} فَرِحِينَ بِمَا آتَاهُمُ اللَّهُ مِنْ فَضْلِهِ وَيَسْتَبْشِرُونَ بِالَّذِينَ لَمْ
 يَلْحَقُوا بِهِمْ مِنْ خَلْفِهِمْ أَلَّا خَوْفٌ عَلَيْهِمْ وَلَا هُمْ يَحْزَنُونَ {١٧٠} ﴿ال عمران: ١٦٩/١٧٠

واته : ئيوه گومان وا مبهن که ئهو که سانهی له پينگهی خودا دا کوژراون
 وشهيد کراون مردون، نا وانیه نه مردون به لکو ئهوانه زيندون و خوراک و
 خوارديان له لايه ن خوی گوره وه بو پهوانه ده کړی وه شادمان و کهيف خوشن
 بهرهي که له لای خودا وه به گوره يی خوی پي به خشيون وه مزگينی بهوانه ده
 دن که له دوی ئهوانه وه ماون و نه گه يشتونه ئه وجينگهی ئهوان، ئهو مرته يان
 پی دهری که هيچ ترس و بيمنگيان له سر نيهو دل تهنگ و نار ه حه تيش نابن .

﴿ يَهَكَ چاگه به دهيه ﴾

(الحسنة بعشرة)

له سر ده ميک که نه هاتی و گرانی بوو کومه لانی خه لک پنيو سيان به
 خوارده مهنی هه بوو، له وکاتی نه بوونی و قبری و نه هاتيه دا، پوژنک له پوژان
 کاروان و بارگه يه کی زوری خوارده مهنی حه زه تي (عوسمان ﷺ) له شامه وه
 گه يشته مه دينه که زور بهی خورماو پون و، زه يت و، ميوز، بوو خيرا بازرگان و
 به کومه ل (جمله) فروشه کانی شار له و بارگه و بارخانه کو بوو نه وه ووتيان :
 ئهی (عوسمان ﷺ) ئهو شتانه مان پی بفروشه له باتی هر دره ميک دوو
 دره مت ده ده ينی يانی نيو او نيو خيرو قازانچ، حه زه تي (عوسمان ﷺ)
 فرموي : ئه وه ئيوه ده لين چی زور له وهی ئيوه زياتريان داومی، بازرگانه کان
 ووتيان : باشه له باتی هر دره ميک پينچ دره مت ده ده ينی؟! يانی پينچ
 هيندی سه رمايه کهی خوی، حه زه تي (عوسمان ﷺ) فرموي : ئاخر له وه ش

دوستی باوهر داران

زیاتریان داوامی:؟ لهباتی هر دره میك ده (۱۰) دره میان داوامی؟ ایانی دهیندهی سرمایه کی خوی. بازرگان و توجارپهکان ووتیان: باشه یا عوسمان هرچی بازرگان و توجارپو کو مهل فروشی شاره همووی لیږه کو بوینهوه کییه ئه نه اندازه خیرو قازانجهی داوی یه؟ حهزرتی عوسمانیش رضی الله عنه فرمووی: برایان ئه مالهم به خودا فروشتوه؟ پیغه مبهری خودا رضی الله عنه فرموویته: چاکه یك به ده چاکه یه.

﴿ لهو کسانه مهبین ﴾

(لاتکن منهم)

حهزرتی (عهلی کوپی ئه بی تالب رضی الله عنه) ده فرمووی: لهو جوړه کسانه مهبین، کهوته و گوفتاریان وتهی خو پاریزانهو، کردهوه کانیشیان کردهوهی ئارمزو مهندانه، پیاو چاکیان خوش دهوی و پهفتاره کانیان به جی ناهینن، تاوان باریان بق لیږه بیتهوه، به لام بو خوشیان تاوان بارن و تاوان دهکن، له خوشی و ئارامیدا فیزو ههوا لیږه دن و، لهکاتی ئاژاوه و توش بوونی به لا ناوومید و سرگردان دهبن،

لهکاتی توش بوونی ناخوشی بهمل کهچیهوه له خودا داوا دهکن وه لهکاتی خوشیش خودا له بیرو فراموش دهکن: ئهوهی که میك تواناو دهسه لاتی بهسهر که سیکدا بوو. خوی بهسهردا زال دهکات و. به ژیردهستی خوی دهزانی: ئهوهی به بیرو باوهپی راستی وهری گرتووه که ریبازی راسته، وازی لی دینی، باسی په ندو بهسهرهات و به ناگا هاتنهوه دهکات، به لام په ند وهرنا گریت ناموزگاری خهک دهکات و بوخوی ناموزگاری وهرناگری، به ووته هه موو شتیک دهکات، به لام به کردهوه نایکات، تاوانی بچوکی خه لکی له لا گهوره یه، به لام تاوانی گهورهی خوی له لا زور بچوکه، کردهوه و خودا په رستی زوری خه لکی

دوستی باومرداران

بهکم سهر دهکار، کردهوی کهمی خوئی بهزور دهرمیری، بوکردهوی چاکی خهلکی توانج و پلاری زوره، بهلام له کردهوی خراپی خوئی رازی و بی باکه: رابوردن و گالتو گهپی پیایوی گهرهوی دونیایی زور پی خوشتره له زیکرو یادی خوای گهره، لهگهله هژاراندا، فرمانی نارهاو بهسهر خهلکدا دها : بهلام فرمانی راستی خهلکی بهرامبر بهخوئی گوئی ی پی نادات، پنگهی بو خوئی دهست نیشان دهکات، بهلام خهلکی ههلهه فریوینی، گوئی بو ووتهی بی کهلکی خهک دهگری بهلام گوئی له ووتهی فرمانی راستی خودا ناگری و خوئی کهر و لال دهکات، مافی خوئی له خهک وهردهگری بهلام، مافی خهلکی لهسهر خوئی گوئی پینادا، له کردهوی خراپی خوئی بهرامبر به خودا ناپاریزی، بهلام له خهک خوئی دهپاریزی، وهله خودا ناترسی بههوئی کردهوی خراپیوه، بهلام لهخهک دهرتسی .

﴿ دادپرسی موسلمانان فهрман بهسهر سهرکردهکانیان دا دهکن ﴾

(قاضی المسلمین یقزی علی امیرهم)

جاریکیان سهرکردهی موسلمانان حمزه تی (عهی) لهناو بازارپدا چاوی بهگاوریك كهوت زرنیهکهی خلیفه عهلی پی بوو ؟ حمزه تی عملیش خوئی لی ناشکرا کردو داوای زرنیهکهی کردهوی و ووتی : برام شو زرنیه ئی منو بمده وه بهلام : گاورهکه ووتی : ئی تونیهو نات دهمهوه، حمزه تی عهلی چهندی لهگهله گاورهکه کرد زرنیهکهی نهدایهوه بهناچاری کیشهکیان گهره بوو بردیانه لای دادپرسی موسلمانان که ناوی (شوره یح) بوو، دادپرسی سهرکردهی موسلمانان فهرمووی : چیتان هیهه پیم بلین : حمزه تی عهلی هاته وهلام ووتی : ئهی دادپرس شو زرنیهی بهدهستی شو گاورهویه ئیمنه داوای دهکهمهوه ؟ گاورهکش ووتی : زرنی خومهو ئی شو نیه، (شوره یح) ی

دوستی با و مرداران

دادپرسیش فرمودی : نهی سمرکردهی موسلمانان سویند بهخودا تو پراست دهکهی نهو زرییه نی تویره منیش دهی ناسمهوه، بهلام دهبی بجی دوو شاهید ناماده بکهی کهبین و شاهیدی بدن که نهو زرییه نی تویره، حزرهتی ((عهلیش ﷺ) پویشت دوو شاهیدی ناماده کرد حزرهتی (حسهنی کوپی) و بهندهیهکی بهناوی (قهمبر) هر دووکیان شاهیدیان دا که نهو زرییهی بهدهستی نهو گاورهویه نی حزرهتی علیه ﷺ، داد پرسی موسلمانان هاته وهلام و فرمودی: نهی سمرکردهی موسلمانان نهوا شاهیدی بهندهکته قهمبر وهر ده گرین بهلام شاهیدی حسهنی کوپت وهر ناگیری، حزرهتی عهلی ﷺ فرمودی: نهی داد پرس چون وهر ناگیری؟، نهی دایکت پوله پوت بو بکات، نهی نهت بیستوه له حزرهتی عومرهوه ﷺ پیغمبر ﷺ فرمودیهتی: حسهن و حوسین گورهو لای دانیشتی بههشتن!! داد پرس فرمودی : بهلی دهزانم بهلام چونکه کوپته بهشاهیدی وهر ناگرم، نهجار داد پرس به گاورهکهی ووت: ها نهوه زرییهکته و برو، گاورهکه زرییهکهی هل گرت و پویشت، له ژیرهوه بهخیسسه سهیری حزرهتی عهلی و (شوپرهیح)ی داد پرسی دهکرد دهی ووت: بهراستی زور چاکم کردن به دوزمنی یهکتری بهلام نادهمیزادی موسلمان له هیچ کاتیک ناگوپی و دل تهنک ناییت، بویره لهوای تهواوبوونی دادگاکه هر دووکیان دهستیان لهملی یهکتر کردو یهکتریان بهخووه کوشی، که گاوره که نهوهی دیت گهرایهوهو چوهه پیشهوه بولایان و ووتی: سویند بهخودا نهو زرییه نی تویره نهی سردام عهلی نهمن له دواتهوه دهرپویشتم لیت کهوت و منیش هلم گرتهوه ناگات نی ی نهبوو، بهلام بویره نم دایهوه ووتم با بزانه رهوشتی موسلمان چونه؟!، بهراستی نیستا بوم ده رکهوت که رینبازی اسلام جوانترین رینبازه و هرکهس بهو رینبازهدا بروا هیچ کات سهری نی تیک ناچیت، بهراستی اسلام به دادو مهرهبانه، چون سمرکردهی موسلمانان لهگهل بی باوهریکی وهک مندا لهبهر دهستی داد پرس رادهوهستی و کاتیک

دوستی با مومداران

کشته‌کاش ئیخوی بیت به لأم که به لگی تهواری نه بوو ده دوی و به فرمانه‌کشی رازی یه، شوکر بو خودا ریگهی راستم دویزه وه .

(ا شهد ان لاله الا الله واشهد ان محمدا رسول الله)

له دواپی حه زه تی عهلی علیه السلام فرمووی : مادام توش موسلمان بووی : له خه لاتی نه وه دا زری و ولاخه کشم پیشکشت بیت، وه موچه یه کی باشیشیان له گهنجینه ی موسلمانان بو بریه وه : به راستی دینی سر به رزی اسلامی و هرگرت و له گه ل ه موو کوپو کومه لیک موسلمانان ناماده ده بوو هتا له جهنکی سه فین شهید کرا .

﴿ گائته له گه ل خو گرتن له راستی ﴾

(المزاح مع التزام الحق)

زیادی پادشای موسلمانان نه خوشیه کی پر متری توش هات (شوره یح) ی داد پرس بو هوال پرسینی پویشت بولای ومختیک له لای هاته دهره وه پرسیاریان ئی کرد نه ی (شوره یح) چون پادشات به جی هیشت ؟ نه ریش ووتی : که به جیم هیشت فرمانی به چاکه ده کردو سرپیچی له خه راپه ده کرد، (مسروق ی کوپی نه جد ه علیه السلام) ووتی : به راستی (شوره یح) خاوهنی پزنیکی گوره یه ، پرسیاری ئی بکن، پرسیاری ئی بکن، فرمووی : که به جیم هیشت فرمانی به وه سیهت ده کردو سرپیچی له گریان ده کرد .

﴿ شېۋەيەكى شارمزاو جوان بۇ دۇنيا ﴾

(تصوير بارع للد نيا)

پوژنىك كابرايەك پويشت بۆلای سەرکردەى موسلمانان حەزرە تى (عەلى كوپى ئەبى تالب ﷺ) وتى: ئەى سەرکردەى موسلمانان خانو يەكم كړيوه، دە مەوى بەدە ستى بەرپزىت عەقدى كړينى خانو كەم بۇ بنوسى؟، سەرکردەى موسلمانان سە يرى دەم و چاوى كابرأى كرد، جيهان چوارده ورەى دلى داگرتب و، يانى دۇنيا پەرست بوو، سەرۆكى موسلمانان ويستى دەرسيكى بدات كە پەندى ئى وەر بگري و بەناوى خوداشمە دەست پى بكات، دەستى دايە قەلەمىك و نوسى:

بەناوى خواى گەوره و ميهرەبان : لە دواى ناوى خودا، وا مردويهك خانويهكى لە مردويهك كړى كە خانومكە دەكويته شارى تاوان باران و گەرەكى بى ناگايان وه چوار سنورى هيه،

سنورى يەكەم : بە مردن كوتايى ديت .

سنورى دووهم : لە گوژدا كوتايى ديت .

سنورى سيهەم : لە ئى پرسين و موخاسەبە كوتايى ديت .

سنورى چوارەم : يان بۇ بەهەشتييه، يان بۇ دۆزەخه .

﴿ له گهل سهرگردهی موسلمانان ههزرتی عهلی ﴾

(مع امیرنا علی ؑ)

ئهو کاتهی که ههزرتی (عهلی کوپی ئهبی تالب ؑ) پلهی جی نیشنایهتی وهرگرت، (عوقهیل) ی برای بهفرسهتی زانی هات بولای ووتی: برام پیروزبایت لی دهکم بهو پلهیهی وهرت گرتوووه جینگهی ریزو سهر بهرزیه که بوویه سهرگردهی موسلمانان: منیش لهدوای پیروزبایت دهمووی بهو بونهیهوه هیندیك سهرهوت و سامانم لهخهزینه پی ببهخشی، ههزرتی عهلیش ؑ فرمووی: برام ئیستا زور هیلاکم ئیواره وهرهوه بهسهر چاو، ههزرتی عهلیش ؑ کاتی لای ئیواره بهماوهیهکی کهم پیشی هاتنی (عوقهیل) ی برای پریاسکه ههمبانهیهکی هیناو داینا ئاسنیکی زور سوروهه کراوی گهرمی تی وهر پیچا کاتی بوژ ناوا (عوقهیل) هاتهوه بولای ههزرتی عهلی ؑ ووتی: کاکه چیت بو دانام، ههزرتی عهلیش ؑ فرمووی: کاکه ئهو ههمبانه ههنگرهو بیبهوه مالی (عوقهیل) یش زوردل خوش و شادمان بوو بهو همدیهو بهخشیشه بهلام که عوقهیل دهستی گهیشه ههمبانهکه ده سستی سوتاو بی هوش کهوت، کاتیک بههوش هاتهوه ووتی: ئهوه چی کاریک بوو لهگهلت کردم، ههزرتی عهلی ؑ فرمووی: ئهی دایکت پوله پوت بو بکا (عوقهیل) ئهگهر دهت زانی بو توزیک ناگری دونیا خوت راناگری و ئهوه حالته، دهبی حالی من و تو چون بیت له بوژی دوایی که لهناو زنجیری سوروهه کراویان پیچاین و، بو ناو ناگری دوزهخیان بردین، ئهی (عوقهیل) ههر کهسیك خیانهت له مالی موسلمانان بکات لهیهک درههمهوه ههتا دیناریك خودا پردیکی ناگرینی له بوژی دوایی بو رادهکیشن له سهر ناگری دوزهخ و لهسهرهوهی پردهکه پای دهگرن، لهبهرتین و گهرمایی دا پردهکه ده پوخی و دهکهویته خواری حهفتا پایز لهناو عهزاب و نازاردا دهمینیتهوه بهبی ئهوهی گیانیان دهرچی .

دوستی با و مرداران

﴿ نوهیه حهزرتی عهلی علیه السلام بیناسن ﴾

(هذا هو علی علیه السلام)

پیغمبری خودا (علیه السلام) به حمزه تی (علی کوپی نبی تالب علیه السلام) ی فرموو:
ئهی علی خودای گوره سن شتی زور گورو بهرینی پی به خشیوی،
یه کم : حمزه تی فاطمه ی پیبه خشیوی که گوره ترین نافر تانی بهمهشته،
دووم: خودا حمزه تی حسن و حوسهینی پی به خشیوی که گوره ترین
گنجی به هشتین .

سینیم: خودا نه توی کردووه بهزاوای پیغمبری که سرورو که وری
مردوک دونیایه، به بی له خوبایی بوون، که وا ده لیم هیچ له خوم بایی نیم و
سرکهش نابم .

﴿ رهوشتی هاوه له کان ﴾

(أحوال الصحابة)

حمزه تی (علی کوپی نبی تالب علیه السلام) له سرده می جینشینی دووم
حمزه تی (عومری کوپی خهتاب علیه السلام) دهی فرموو: خهونکم دیت له خوم دا
نویژی به یانیم له دوی پیغمبری خودا علیه السلام ده کرد، له دوی تی بوونهوو
تهواو کردنی نویژ، له مزگوت رویشتمه ده ری، نافر تیک له بهر ده رگای
مزگوت راوه ستابوو قاپیکی پر له خورمای بده ستوه بوو، نافر تیکه ووتی:
یاعلی ئهو قاپه خورمایه م تی وهر بگره بیده به پیغمبری اسلام علیه السلام،
ده فرموو: منیش لیم وهر گرت و بردم بو پیغمبر (علیه السلام)، له خهوه کم دا
پیغمبر (علیه السلام) دهستی برده ناو قاپه که، تنها ده نکیکی خورما ده رینا و له
ناو ده می هاویشتم، به راستی ئهو ده نکه خورمایه م نه ونده پی خوش بوو،
وتم: ئهی پیغمبری خودا علیه السلام ده نکیکی تریشم بدهیه، پیش نهوی ده نکیکی

دوستی باوہمداران

ترم بدا تى لهوكاتهدا لهخوهكهم بهخهبر هاتم، گويم له بانگى (الله اكبرى) بهيانى بوو ههستام و پويشتم بو مزگهوت له دواى حهزرتى عومر رضي الله عنه نويزمان دا بهست له دواى ئى بونهوه له نويز، له مزگهوت پويشتمه دهر سهيرم كرد ئافرهتيك له بهر دهرگا راه ستاوه قاييك خورماى بهدهستهوه بوو، ووتى: ياعلى ئهه قايه خورمايه بهره بو حهزرتى عومرى كوڤى خهتاب رضي الله عنه، منيش وهرم گرت و بو حهزرتى عومرم برد ئهويش دهنكيك خورماى ههلگرت و لهناو دهممى هاويشت بهلام بهراستى زورم لهلا خووش بوو، ووتم: ئهه سهركردهى موسلمانان دهنكيكى تريشم بدهيه! حهزرتى عومريش رضي الله عنه فرمووى: ئهگهر ئهم شهو پينغه ممبر رضي الله عنه زياترى بهش بداباى ئهمنيش زياترم بهش دهداى؟! حهزرتى عهلى بهو فرموودهى عومر زور سهرسام بوو ووتى: ئهه سهركردهى موسلمانان بهخهو چاوت پينكهوت يان به نهينى ئاگادار بووى حهزرتى عومريش رضي الله عنه فرمووى: ياعلى نه بهخهون ديتومه وه نه بهنهينيش بهلام ئينسانى موسلمان ئهگهر نيتهتى دلى پاك بوو بو خوداى ئهوا بهنورو پوناكى خودا شت دهبينى.

﴿خو پاريزى جى نشين﴾

(ورع الخلفاء)

دهگيرنهوه حهزرتى (عهلى كوڤى ئههبى تالب رضي الله عنه) شهويكى پويشت بولاي خهليفهى موسلمانان (عومرى كوڤى خهتاب رضي الله عنه) كه سهيرى كرد وا حهزرتى عومر له بهر چرايهك، (فتيله) كه بهرون زهيت ههلگير ساندرابوو، دانيشتوه و شتى فرمان بهراني له بهر دنوسيهوه، كه گهيشتمه لاي ده ستى له نوسين ههلگرت و فرمووى: ئهه عهلى بو ئيشى خووت هاتوى، يان بو ئيشى موسلمانان؟ حهزرتى عهلى رضي الله عنه فرمووى: ئهه خهليفهى موسلمانان بوچى ئهه پرسيارهم ئى دهكهى؟ حهزرتى عومر رضي الله عنه له وهلامدا فرمووى: ئهه عهلى

دوستی باومرداران

ئەو فتیلە و پونە زەیتە ئی گەنجینەى موسلمانانە بەشى ھەموویانی پێوەیە ئەگەر ئەتۆش بەئیشی موسلمانانەو ھاتوی ئەوا چرایەکە ناکو ژینمەوہ : بەلام ئەگەر بو ئیشیک ھاتوی کە تاییبەتە بەخوتەوہ ئەوا چراکە دەکوژینمەوہ بو ئەوہى مالی موسلمانان لە شتیک بەکار نەھینن کە بەرژوہندی گشتی موسلمانانی تیدا نەبى .

﴿فیلی نافرەتان﴾

(مکر النساء)

جاریک نافرەتیکی دوو پوی مەکریاز ھاتە لای سەرکردەى موسلمانان ((عومەرى کوپى خەتاب (ﷺ) ووتى: ئەى سەرکردەى موسلمانان فلانە کەس زۆرى ئى کردوم بو ئەوہى داوین پیسیم لەگەندا بکات منیش سەر پیچیم کرد و نەم ھیشت بەلام زۆر بەھیزو قوت بوو توانام پینی نەشکا بەزۆرى خوئى نازارى دام و توو، ئاو، (منى) یەکەى ھاتەوہو بەجلەکانى داکردو پیسى کردم، نافرەتە مەکر بازەکەش چوو بوو ئاوى سپینەى ھیلکەى بەجلەکانیدا کرد بوو زۆر بەمەنى دەچوو . ھەزرتەى عومەرىش (ﷺ) کە سەیری کرد سپینەى ھیلکەىو زۆرىش بە ئاوى پیاو دەچوو ! . بەلام دوو دلایش بوو بۆیە پرسىارى لە ھەزرتەى عەلى کرد ئەى عەلى بیری توو چۆنە لەو بارەوہ ؟ .

ھەزرتەى عەلىش (ﷺ) سەیری ھەزرتەى عومەرى کردو ووتى: ئەى عومەر ھیندیک ئاوى گەرم بەجلەکانى دا بکەن، ئەگەر ئەو نافرەتە پاستى کرد تووى پیاو بوو ئەوہ ئى دەبیئتە وە، ئەوکاتە قسەى نافرەتەکە راستە : وە ئەگەر توند بوو لىی نەبۆوہ ئەوہ ئاوى ھیلکەىو نافرەتەکە درو دەکات، لەدواى ئاوى کولأوى گەرمیان ھینا پینان داکرد : ئەو ئاوو تووہى کە نافرەتەکە دەى ووت: پیاوہکە پینی دا کردوم بەئاوى ھیلکە دەرچوو، دواى بەنافرەتە کەیان ووت: لە خودا بترسى و شەرم بکە . بەراستى بیرو تۆمەتەکەت بەپوچ دەرچوو .

﴿ میراتی گران به ها ﴾

(میراث ثمین)

دهگیرنهوه جارنکیان نهبو هوپرهیره (ﷺ) بهبازاری مدینهدا دهرویششت لهکومهلانی خه لکی دهروانی و لییان وورد ده بووه زوریهی زوری بی ناگان و زور بهکمی یادی خودا دهکن لهبر هیلاک و سمر قالبوونیان به پیدا کردنی بزئیوی پوزانهی ژیانیان بویه بهدهنگینی بهرز بانگی راهینشت و فرمووی :
ئهی ئادهمیزادو کومهلانی بازار بوچی وا داماون و بیهیوا راه ستاون،
ئهوانیش خربونهوه ووتیان : چی پوی داوه ئهی نهبوهرهیره ؟
نهبوهرهیرهش فرمووی : بونهتان زانیوه ئهوا ئیستامیراتی حمزه تی محمد (ﷺ) وا لهزگهوت دابهش دهکری ؟. بوچی ئیوهش نارون بهشی خوتان
وهریگرن !؟

زوریهی خه لکه کهگونیان لهو وتهی نهبوهرهیره بوو زور بهخیراو بهمهلهداوان پویشتن بو مزگهوت له دواي ماوهیکه بهدل ساردی و توریهی یهوه گهرانهوه نهبوهرهیرهش هر لهجنگهی خوئی راه ستابوو. پرسیاری لیکردن چیتان کرد، هیندیک وهلامیان دایهوه ووتیان : چوینه مزگهوت کهسمان چاوپینه کهوت و هیچ شتمان نه دیت دابهش بکری ؟.

نهبوهرهیره ووتی : کهستان له مزگهوت نه دیت ؟. ووتیان : هیندیکمان دیت نوژیان دهکرد ، وههیندیک قورنانیان دهخویندو کومهلنیکیش زیکرو دوعایان دهکردو باسی چاکو خراپهیان دهکرد. نهبوهرهیرهش فرمووی : ئهی هاوار بو ئیوه لهکردهوهی چاکه تی ناگهن، ئاخو ئهوه دابهش کردنی میراتی پینهمبره (ﷺ) برون بهشی خوتان وهرگرن . (تبههرانی ریوایهتی کردوهه)

﴿ خوشه‌ویستی پیغمبهر (ﷺ) ﴾

(محبة الرسول صلى الله عليه وسلم)

دهگيرنهوه پوژنيك پيغمبهری ئيسلام (ﷺ) دهچيته بازار، گوينی لهدنگی بهنده يک دهبن خاوه‌نه‌که‌ی دهی فروشنی ئه‌ويش به‌دهنگیکی زور به‌رز هاواری ده کردو دهی ووت: توخودا هه‌رکه‌سيک ده‌يهوی من بکړی بابهرگريم ئی نه‌کا له نويزی به‌کوتمل (جماعه) له‌دوای پيغمبهری خوداوه (ﷺ)؟

کابرايهک پويشته پيشه‌ره له‌خاوه‌نه‌که‌ی کړی و په‌يمان‌که‌ی برده سهر ئه‌و به‌نده‌يهش له‌هموو نويزنيک دا جه‌ماعه‌تی له‌دوای پيغمبهره‌وه (ﷺ) ده‌کرد .

پوژنيکیان له‌دوای نويزژ کردن، پيغمبهر (ﷺ) سه‌يری کرد ئه‌و به‌نده‌يه ناماده ی نويزی جه‌ماعه‌ت نه‌بوو، هه‌والی پرسى فرمووی: بوچی هاو‌مله‌که‌مان ديار نيه ؟ ياره‌کانی فرموویان: نه‌خوشه‌و بو‌يه ديار نيه، پيغمبهر (ﷺ) پويشت بو‌ مالى به‌نده‌که بو‌ دیده‌نی، له‌ ده‌رگای دا ووتیان : کييه له‌ده‌رگا ده‌دا، پيغمبهر (ﷺ) فرمووی : منم محمد پيغمبهری خودا، ئه‌وه‌ش له‌ به‌خته‌مهری به‌نده‌که بوو که له‌و کاته‌دا خه‌ريکی گیان ده‌رچون بوو پيغمبهری خودا (ﷺ) له‌لای دانيشت و نزای به‌خيزی بو‌ کردو شه‌مانه‌ی پی هیئا له‌وکاته‌دا به‌نده‌که گیانی پیروزی به‌خوشی به‌مه‌شت شاد بوو. له‌ دوای مردينيش پيغمبهر (ﷺ) بو‌خوی به‌نده‌که‌ی شوشت و، کفنی کردو نويزی له‌سهر کردو شارديانه‌وه .

دوستی باوہر داران

﴿ داوین پاکی باوہر دار ﴾

(عفة المؤمن)

دهگیرنہوہ کابرایہ کی ہزارہی موسلمان زور پاریزگاری نویژہکانی بہکومہل (جماعہ) ی دہکرد لہ دوا ی پیغہمبہری خوداوہ (ﷺ) بو پیویستیہکانی (واجب) نیسلامی زور دلسوزو راست گو بو، بہلام ہتا بلینی ہزار بو، ہیچی نہبوو تہنہا کراسیک؟ بہلام چون کراسیک ٹہونہہ کونہہ پزیو بو بہچا کی کہلکی لہبہر کردنیشتی نہبو. بہس لہبہر ٹہوہی ہیچی کہی نہبوو زور پاریزگاری لہو کراسہ دہکرد بو ٹہوہی بہہوی ٹہو کراسہوہ بی شہرمی خوبی پی داپوشی و لہنویژی بہکومہلی (جماعہ) ی دوا ی پیغہمبہر (ﷺ) دوا نہ کہوی . پوزنیکیان پیغہمبہر (ﷺ) لہ دوا ی نویژ کردن پرسیاری لہبارو دوخی ٹہو موسلمانہ ہزارہ کرد، ٹہویش زور بہرو خوشیہوہ سوپاسی خودای کردو ووتی: ٹہی رہسولی خودا زور باشین؟ بہلام پیغہمبہر (ﷺ) فرموی: بہ یہکیک برو بو مالی ٹیمو دوو کراسی لئیہ یہکیانم بو بہینہ، لہ دوا ی ٹہ وہی کہ کراسہکیان ہینا پیغہمبہر (ﷺ) لہ بہر ٹہو موسلمانہ ہزارہی کرد، پاشی ماوہیہک کابرای موسلمان گہرایہوہ بو مالی خیزانہکہی کہچاوی پی کموت وا کراسی پیغہمبہری (ﷺ) لہبہردایہ رہنگی ہلبزرکاو ووتی: ٹہوہ چیہ؟ دہترسیم سکالای خودای گہورہت لہلای پیغہمبہر (ﷺ) کردبی، ہاوار بو تو کہ شکایہتت لہ خودای کردبی لہلای پیغہمبہر، میژدہ ہزارہککش ووتی: ٹا فرہت سویندبہ خودا، سکالام نہکردوہ لہلای پیغہمبہر ٹا فرہتہکہ ووتی: ٹہدی چون بوو پیغہمبہر (ﷺ) ٹہو کراسہی پیبہخشی، کابرا ووتی: ٹا فرہت سویند بہ خودا من ٹہو کراسہم بویہ وہر نہگرتوہ لہ پیغہمبہر (ﷺ) لہبہر ہزارہی ونہداری، تہنہا لہبہر ٹہوہ وہرم گرت ہتاک و لہ دوا ی مردنم بوہم بکن بہکفنی ناو گوڑہکہم !!

دوستی باو مرداران

﴿مانهوهی ههتا ههتایه تهنها ههر بو خودایه﴾

(الخلود لله)

دهگیرنهوه کابرایهک لهسهردهمی پیغهمبهردا (ﷺ) دایک و باوکیکی پیری بهسالچوی دهبی، ههموو پوژیک بو نوژی به کومهل (جماعه) بهکولی ههلی دهگرتن و دهی بردن بو مزگهوت کهله دوا پیغهمبهر (ﷺ) نوژی بکهن، بهلام پوژیکیان پیغهمبهری نیسلام (ﷺ) کهسهلامی نوژی دایهوه چاوی بهو پیاو ژنه پیره نهکهوت؟! پرسیری کرد نهوه له کوین؟. بوچی دیار نهبوون له نوژی؟ یارهکانی پیغهمبهر فهرموویان: نهی پیغهمبهر خودا (ﷺ) کورهکهیان مردوهه!، پیغهمبهر (ﷺ) فهرمووی: بهراستی نهگهر کهسیک لهبهر یهکیک نه مردبایه دهبوو نهو کوره سهبارت بهو دایک و باوکهی نه مردبایه، بهلام: بهراستی مانهوهی یهکجاری لهو دونیایه دا بو ههتا ههتایه بو کهس نیه تهنها خودای کوره نهییت.

﴿کارگوزار و خزمهت کاری مزگهوت﴾

(خدمة المساجد)

دهگیرنهوه ئافرهتیکی رهش پیست بهناوی دایکی مهحجهن نیش و کاری پا ک راگرتن و خزمهت کاری مزگهوت بوو، پوژیک پیغهمبهری خودا (ﷺ) کهپویشت بو گوپستان بو زیارهتی مردوهکان لهناو گوپهکاندا دهگهرا چاوی به گوپیکی نوی کهوت، فهرمووی: به موسلمانان هارهلهکانی نهو گوپه نوییه نی کینی؟ هارهلهکانی ووتیان: یارسول الله (ﷺ) نهوه گوپی دایکی مهحجهنه، پیغهمبهر (ﷺ) دهستی کرد بهگریان و فرمیسی کهشی وه ک مروزی بهچاوان داها ته خوار، له دواپی دا ووتی: که گیانی دهچوو بو پیتان نه ووتم: ههتا

دوستی با ویرداران

بها تبامایمو نویژم لیسر بکردبایه یارهکان ووتیان: نهی پیغمبیری خودا
(ﷺ) کاتیک کوچی دواپی کرد پوزگار زور گهوما بوو نهمان ویست کاتی
پشودانی بهریزت تیک بدهین بویه ناگادارمان نهکردیهوه، پیغمبیر هر خیرا
راست بووهو ده سستی کرد به نویژم لیسر گوپی دایکی مهجهن، دواپی
فرمووی: به یارهکانی هر کاتیک یهکیک له یارهکان کوچی دواپی کرد ناگادارم
بکهن بو نهوهی نویژی لیسر بکهم چونگه هرکسینک من نویژی لیسر بکهم له
دونیا دا نهو نویژم دهبیته تکاکاری له پوژی دواپی، نینجا له دواپی نهوه
پیغمبیر (ﷺ) پرووی کرده گوپهکهو فرمووی: سهلامی خودات لیسری نهی
دایکی مهجهن، پیمان بلی نایا چی کردهویهکت لهههموو کردهوهکان به
باشتر دهرچو، وه پاداشتی چاک و گهورهت پی وهر گرتوهو، ماوهیهک
پیغمبیر (ﷺ) بی دهنک بوو بو نهوهی وه لاههکهی گوی لی بی؟

دواپی به یارهکانی ووت: دایکی مهجهن ووتی: هیچ کردهویهکم باشتر نه بوو
بو پاداشت وهرگرتن له لای خودا له خزمهت و پاک کردنهوهی مزگموت. له
کوتایی دا پیغمبیر (ﷺ) فرمووی: خودای گهوره و مهره بان قهسریکی بو
دایکی مهجهن دروست کرده له بهمهشت دا نیستا بهچاو قه سرکه دهبینم
دایکی مهجهن لی دانیشتوهو.

﴿ پیاویکی نه هلی به هشتی ﴾

(رجل من اهل الجنة)

پیغمبری نیسلام (ﷺ) پیشه‌ی وه هابوو هموو پوژنک له دواى نوژی (عصر) ناموزگاری خه‌لکی ده‌کرد، پوژنک له کاتی ووتاردا ماوه‌یه‌ک پاوه ستا دواىی فرمووی: نیستا له‌وسوچه‌وه یه‌کیک دیته ژوری مزگه‌وت له نه‌هلو دانیشتی به‌هشتیه، یاره‌کانی پیغمبر (ﷺ) که گوئیان له فرموو ده بوو: هموو به جارنک چاویان بریه سوچه‌که، وه‌ختیک پیاویک هاته ژوره‌وه سه‌لامی کردو نوژی عه‌سری کردو گه‌رایه‌وه، پیغمبری خودا (ﷺ) بو پوژی دواىی له ووتاره‌که‌ی دا هه‌مان مزگینی دا نیمه‌ش که سه‌یرمان کرد هه‌ر نه‌و پیاوه‌ی دینی بوو که پیغمبر (ﷺ) مزگینی به‌هشتی پیدا، به‌و شیه‌یه پوژی سینه‌میش هه‌روا پیغمبر (ﷺ) به‌لینی به‌هشتی دا هه‌ر هه‌مان کابرا ده‌رچوو، بو‌یه پوژی سینه‌م : یه‌کیک له یاره‌کانی پیغمبر (ﷺ) وتی: ده‌بی به دواىی نه‌و کابرایه‌دا برۆم بزانه چی کرده‌وه‌یه‌کی باشی هه‌یه وا پیغمبر (ﷺ) سی پوژه به‌لینی به‌هشتی پی ده‌دات ووردو نزیک له دواىی پویشتم هه‌تا که‌یشته گوندی (سه‌نج) له‌ویشه‌وه ورده وورده به‌دواىی دا پویشتم هه‌تا کابرا که یشته مالى : له ده‌رگام داو فرموویان لی کردم بو ژوره‌وه پویشتم ژورو سه‌لام کرد داواىی میوان داریم لی کردن زور به‌خیر هاتنیان لی‌کردم سی پوژ له‌مالیان دامامه وه به‌لام وه‌کو سه‌یری کرده‌وه‌کانیم ده کرد نهم ده‌زانی پیغمبر (ﷺ) به‌هوی چیه‌وه به‌لینی به‌هشتی پیداوه نه‌ته‌قواو نوژی زور ده‌کات، نه‌پوژو گرتن و، نه‌خیرو چاکه‌شی زوره بو‌یه خو‌م پینه گه‌راو پی‌م ووت: نه‌ی برام تی‌م بگه‌یه‌نه چی کرده‌وه‌یه‌کی باشت کرده‌وه ؟. چونکه به‌راستی من گویم له فه‌موده‌ی پیغمبر (ﷺ) بووه که‌سی جار به‌لینی به‌هشتی پی داوی کابراش وتی: من هه‌ر نه‌وه وه کو ده‌میینی، به‌لام هه‌رچی فی‌ل و خیانه‌ت و خه‌راپه هه‌یه له‌دم

دوستی با مردم داران

دانیس و حسادت و نیریشم نیه بهرامبر هیچ که سیک که خودا به خشیشی به سردا پشتی، ثمجار هاو له که ی پیغمبر ﷺ فرموی : ابوم دهر کهوت که بهوی شو دل پاکوی نیره ی و حسادت نه کردنه ته که گه یشتویه شو پله یه که پیغمبر ﷺ) ناوات پی بفرموی : نهلی بههشتیه .

﴿سکالای ناره زایی و دل تهنگی﴾

(شکوی و حزن)

وه خنیک خودای گوره شو نایه ته ی ناره خواره وه، ده فرموی : ﴿رَمَنْ كَانَ فِي هَذِهِ أَعْمَى فَهُوَ فِي الْآخِرَةِ أَعْمَى وَأَضَلُّ سَبِيلًا﴾ الإسراء/۷۲.

واته: هر که سیک لهو زبانی دونیا یه دا ریگه ی راست که ریگه ی دینی سهر برزی نیسلامه نهگری و بهو ریگه یه دا نهروات شو مانای وایه چاوی له ریگه ی راست کویرو نابینایه، وه له پوژی دوا یشدا بهراستی کویرو نابینا ده بیت و بهد بهخت و گومرا ده بن، نینجا (عبدالله ی کویری نوم مهکتوم ﷺ) که چاوی کویر بوو زور دل تهنگ و ناره حهت بوو، هاته لای پیغمبرو ووتی: نه ی پیغمبر ی خودا ﷺ، بهراستی شو نایه ته که بولات هاتوته خوار زور دل تهنگی کردوم و بیرو هوشی لی بردوم، من لهو دونیا یه دا رازیم به نابینایی سو پاس بو خودا، به لام بهراستی نه ی پیغمبر ی خودا ﷺ رازی نیم و ناتوانم له پوژی دوا یی به کویری. کات بهر مه سر: ا پیش شهوی پیغمبر ﷺ) وه لام بداته وه خوا ی گوره بهوی حمزه ته جبرائیل شو نایه ته ی ناره خواره وه که ده فرموی: ﴿فَإِنَّهَا لَا تَعْمَى الْأَبْصَارُ وَلَكِنْ تَعْمَى الْقُلُوبُ الَّتِي فِي الصُّدُورِ﴾ الحج/۴۶.

واته: چاوی پوون و ناشکرا کویر نابیت به لام چاوی دل یان کویر ده بیت هیچ شتیک هست پی ناکن. له دوا یدا پیغمبر ﷺ) به عبدالله ی ووت: نه ی عبدالله تو بهوه رازی نابی که یه کهم که سی سهری زاتی بنره تی خودا بکه ی له پوژی دوا یی ناخرهت دا .

دوستی با مومداران

﴿خودا چاو دیره﴾

(مراقبة الله)

پوژنیک نه بوهوره پیره (ﷺ) به جینگه یه کدا ده پویشته چاوی به کابرایه کی شیر فروش کهوت ناوی له شیرکه ده کرد نه بوهوره پیره (ﷺ) فرموی : نهی کابرا چی ده کی له پوژی دواپی دا که پینان ووتی : نهو ناوه لهو شیره جیا بکوره ؟؟

﴿پرسیار له چوارشت﴾

(سؤال عن أربع)

ده گپرنه وه (عبدالرحمن ی کورپی عهوف ﷺ) دهوله من ترین هاوه له کانی پیغه مبر (ﷺ) بووه، کاتیک پیغه مبری خودا (ﷺ) پویشته خزمهت خوداو : گه پرایه وه جینگه ی خوئی، کومه لیک له یاره کانی پیغه مبر (ﷺ) پویشتن پیروزبایی له پیغه مبر (ﷺ) بکن، سهیریان کرد (عبدالرحمن ی کورپی عهوف ﷺ) له لای پیغه مبر (ﷺ) دانیشته وه، بویه یاره کانی پیغه مبر ووتیان : نهی عبدالرحمن نیمه له تو دترساین به هوئی دهوله مندی و هیلاکیته وه هوشته له پیغه مبری خودا (ﷺ) نه بیت، به لام شوکر بو خودا دهوله مندیت باوه پی لاواز نه کردوی و په وشتی نه گوپیوی :

دواپی عبدالرحمن ووتی : بو چی سهروهت و سامان ریگم لیده گری و به دوام ده خات له کرداری چاکه، هه موو یاره کان به تیگرا ووتیان : نه دی نهو فرمووده ی : پیغه مبرت نه بیستوه کده فرموی :

(لا تزول قدما عبد يوم القيامة حتى يسأل عن أربع عن شبابه فیم ابلاه وعن عمره فیم افناه، وعن ماله من این اکتسبه وفیم انفقه وعن علمه ماذا صنع فيه). رواه الترمذي في السنن/۲۵۳/۹، وقال الالباني/اسناداه حسن: في صحيح

دوستی باوہر داران

الجامع / ۱۴۸/۶ .

واته: قاچی بئندہی خودا ناروا تہ پئشموہ تاک وچوار پرسیاری ئی نہکری،
یہکم: پرسیاری ئی نہکری تہمہنی لاویت لہ چیدا بہکار ہیناوہ؟
دووہ: پرسیاری ئی نہکری تہمہن وژیانت لہچی سہرف کردوہ.
سینہم: پرسیاری سہرہوت و سامانت ئی نہکری چون بہ دستت ہیناوہ و لہ
چیشٹ سہرف کردوہ؟
چوارہم: پرساری زانیاریت ئی نہکری چونت بہکار ہینا وہ وہچیت کردوہوہ
؟

یارہکان فرمویان: تہمہنی لای یہک پرسیاری ئی نہکری وہژیانی تہواو
تہنہا یہک پرسیاری ئی نہکری وہ ہہروہا زانستیش تہنہا یہک پرسیاری ئی
نہکری بہلام سہرہوت و سامان دوو پرسیاری ئی نہکری
یہکم: ئہو مالہت چون پیدا کردوہ و کوٹ کردوتہوہ بہکاری نارہواو
لہرنگہی خہراپدا کوٹ کردوتہوہ یان بہرنگہی رہوادا ؟
دووہ: پرسیاری سہرف کردنہکشت ئی نہکری لہکاری رہوادا بہکارت ہیناوہ
یان لہرنگہی نارہوادا .؟

عبدالرحمن فرموی: بہ یارہکان باشہ من تاوانی چیم ہہیہ کہ دہولہمہندم
وہچی بکہم ؟ بہراستی ہہبوونی ئہومالہ لہدہسالاتی من دانییہ چونکہ من
بہرؤز لہ بہیانییہکہی دا (۱۰۰) سہد دینار دہکم بہخیر، خودای گہورہ
لہرنگہیہکی نادیاری شہودا (۱۰۰۰) ہزار دینارم دہ داتہوہ .

﴿ داوین پاکى و ههژارى ﴾

(عفة و فقر)

پوژنك كابرايهك له دوايى نوژنى شيوان (مغرب) هات بولاي پينغمبهر (ﷺ) قاپنك گوشتى سورهوه كراوى پى بوو، ووتى: ئەي پينغمبهرى خودا (ﷺ) ئەو قاپه گوشته بده بههژاريكى موسلمان .

وه ئەو ههژارانهى كه له لاي پينغمبهر (ﷺ) بوون هه موويان خواردنى ئىوارهيان خوارد بوو پينغمبهر (ﷺ) پرسىارى ئى كردن فرمووى : كيتان پيوستى به خواردنى گوشت ههيه ؟ . ئەوانيش ووتيان: ئەي رهسولى خودا ئيمه خواردنمان خواردوو تيرين، ئەگەر ئەو خواردنه بخوين دهبيتته زياده رهوى (اسراف) بوئه پيوستمان پى نيه .

پينغمبهر (ﷺ) فرمووى: به ئەبوهرهيره (ﷺ) هسته ئەو گوشته بهره بو (نوم ايتام) كه ئافره تيك بوو ميردهكهى مردبوو چهند منداليكى بچوكى هه بوو زوريش ههژارو نه داربوو، ئەبوهرهيره (ﷺ) گوشتهكهى هه لگرت و بهره مالى (نوم ايتام) ي كهوتهرى بو ئەوهى گوشتهكهى بداتى و دهرخواردى مندالهكانى بدات، له دهرگاي دا ئافره تهكه ووتى: كييه ؟

ئەبوهرهيره (ﷺ) ووتى : منم دهرگام ئى بكهوه له دواى چونه ژورهوه ئافره تهكه ووتى: ئەبا هوهرهيره (ﷺ) خيره لهو كاته دا هاتوى ئيشت چيه ؟ ئەويش ووتى: پينغمبهرى خودا (ﷺ) ئەو گوشتهى پيدا ناردوو بو توو، بو مندالهكانت .

ئافره تهكه ووتى: بپو بگهريوه بولاي پينغمبهرى خودا (ﷺ) سهلامى منى پى بگهينه و پى بلى خودا پاداشتى چاكهى بداتوه ئيستتا پيوستمان به گوشتهكه نيه، چونكه ئىواره مندالهكانم تيريان خواردوو هه موويان به تيرى نوستون: ئەبوهرهيره (ﷺ) ووتى: ئەي (نوم ايتام) ده ميكه مندالهكانت

دوستی باوهرداران

خواردنی وایان نه خواردوه هلی بگره بو بهیانی که له خهو ههستان بیان دهیه .
ئهو ئافرهته موسلمانه ووتی: بپرو به پیغه مبهری خودا ﷺ بلی ئایا ده بیته
بارمه وکه فالتی منداله کانم هتا بهیانی ده ژهن و نامرن، بپرو ئهو خواردنه
بهروه با بیدهن به که سیک که له منیش هه ژار تربی و ئهو ئیوارهش تیریان
نه خواردبی، ئیستا بهزگی برسی هاوار دهکن . بهراستی که سهیری ئهو باوهر
دارانهی پیشو ده که یز که چون تهوه کول و پشت و په نایان به خودا به هیزو
پته بووه، ئیمه دهبو ئاره قه ی شهر مزاری له روخساری خومان بسپرن .

﴿به شیک پیروز﴾

(قسه مبارکه)

یه کیک له هاوه له کانی پیغه مبهر ﷺ به ناوی: (ئهبوقه لابه) ده فرموی: پوزیک
به ریکه دا ده رویشتم په له هوریکم له ئاسمان بهرچاو کهوت، گویم له دهنگیک
بوو به هوره که ی دهگوت بپرو باران و ئاوه کهت له کینگه ی فلانه کهس هه لریره
منیش وورده وورده به دوا ی هوره که دا پویشتم تاگه یشته کینگه ی ئهو
فلانه که سهو بارانیکی زور به به ره کهت له کینگه یه باری و تیرناوی کرد .

له دوا ی بارانه که پویشتم بولای خاوه نی کینگه که و پرسیارم له خاوه نی
کینگه که کرد، ئهی برام تو ئیشت چیهوچی ده که ی ؟

له وه لأمدا ووتی: برای شیرینم کاتی خودای گه وره به رو بووم بو پیده
گه یه نی، هه موو دهست کهوت و داهاته کهم ده که مه سی به شه وه، به شیک بو
هه ژاره کان ده ی که مه خیر: به شیکیش بو خوم و خانواده کهم، به شیکیش
هه لده گرم بو توو کردنه وه ی سالیکی تر .

دوستی باوهرداران

﴿ پالەوانی بیروباوهر و جهنگاوه ﴾

(ا ب ط ل عقیدة و جهاد)

دهگیرنهوه له چهرخی جی نشینی سهکردهی موسلمانان (عومری کوپی خهتاب ﷺ) له سالی نۆزدههه می کوچی دا هیزکی ئیسلامی گهره ی پیک هینا بو بلاوکردنهوهی دینی سهبرهزی ئیسلام و بو لهناو بردنی ئاینه دهست کاری کراوهکان بو لیدان و پماندن قهلا ی زۆرداران پۆم، که دهولهتی ئیسلامی هینا بووه لهرز، له دوا ی ناماده بوون و پۆیشتن و گهیشتنه مهیدانی جهنگ و جهنگ دهستی پیکرد (ههرقه ل) پادشای پۆم نازایی و چاو نهترسی موسلمانهکانی بیست بوو که چهنده باوهریان راست و دامهزراوه سهرو مالی خو یان له پیناوی خوا و پیغه مبهرو ئاینه که یان بهخت دهکن، فرمانی ده رکرد هه رکاتیک دیلیکی موسلمانان تان کهوته بهر دهست مه ی کوژن و بو منی بهین !! خودای گهره ویستی و ابو (عبدالله ی کوپی حوزافه ﷺ) و کومه لیک له هاوهریانی موسلمانان به دیل گیران و کهوتنه بهر دهستی پۆمه ستهم کارهکان، بههه موو شیوهیه که هولیان هدا بو نهوهی له سهر ئاینی ئیسلام پاش گهزیان بکه نهوه و بی باوهریان بکهن (ههرقه ل) پادشای پۆم که سهیری کرد عبدالله پیاویکی زیرهک ولیها تووه و وتی: عبدالله ببه بهگاور نیوهی سهروهت و دهسهلاتی خو مت دهده می و پیت ده به خشم؟

عبدالله: فهرموی سویند به خودای گهره هه رچی دوونیا هیه بدهیه بو نهوهی ئاینی راستی محمد واز ئی بهینم وازی ئی ناهینم .

(ههرقه ل) و وتی: عبدالله نهگه ر گاور نه بی و واز له ئاینه کهت نههیننی به لایه کی زۆر گهرهت به سهر دینم !! .

عبدالله فهرموی: چی ده که ی بی باکم، وه هه رچی بی که ی ته نها ده توانی نازاری له ش و نه ندامه کانم بده ی که نهویش ده پزی و نامیننی، چونکه ناتوانی

دوستی باوهر داران

نازاري گيانم بدهی تنها خودا خاوه نيتهی .

هرقل : فرمانی دا چوار میخهی بکیشن و زور به توندی بیبه ستنهوه، له دوی بهجی هینانی فرمانی هرقل بهنهنی بهتیرهاویژهمکانی ووت: تیربارانی بکن بهلام له شوینی وای مهدهن گیانی دهرچیت یان زامداری بکن تنها بیترسینن بو شهوی له برترس و نازاری بیی بهگاور، بهلام هر چنده کهتری بهر دهکوت به دهنگی بهرز دهی فرموو (لااله الاالله) له دوی نازاریکی زور هرقل زانی بهوش چاری ناکات ووتی: دای گرن بهیننه خوار خیرا به فرمانی هرقلی گاور عبدالله یان داگرت هرقل شو جا پیلانیکی کهی بهکار هینا بو گاور بوونی عبدالله. هرقل: ووتی منجهلکی گوره بهینن پریکن له ناو بهتواوی بی کولینن . فرمانی هرقلیان بهجی گه یاند ناوکه شهونده کولا خهريک دهبوو منجهلش بفری . شو جا هرقل ووتی: شهی عبدالله یان دهبی بهگاور، یان دهبی بجیه ناو شو منجهلهوه، عبدالله ی دیلی بیچاره موسلمانن چاونه ترس : هستاو بولای منجهلهکه پویسی خوی تی بهاوی که نزیک بووه له منجهلی کولو، که له دورهوه پریشکی دهپرژاند، عبدالله گریاو فرمیسکی به چاوان دا هاته خوار، پیاوهکانی پادشا ووتیان: گورهه واعبدالله دهگریا وادیاره له ناینهکهی پهشیمان بوتهوه. هرقل ووتی: شهی عبدالله بو دهگریه له ناوی کولوی ناو منجهلهکه ترسای . ؟

عبدالله : هاته گوفتارو فرمووی: سویند به خودای گوره له ترسان ناگریه چونکه زور چاک دهزانم له دوی چونه ناو منجهلهکوه گیانم بو خزمهت خوداو بو بهمهشتی بهرین دهروات . تنها بویه گریام، من یهک گیانم هیه که له پری خودادا بهختی دهکم ناواته خواز بووم که (۱۰۰) سهد گیانم ههبايهو یهک له دوی یهک له ریگهی خودا نازار دراباو بهختم بکرد بایه.

هرقل: کهزانی بهوش چاره ی ناکات ووتی: بیگپرنهوه دواوه بهرون جواترین نافرتهی ولاتی روم بو بهینن! کاتیک نافرتهیان هینا هرقل ووتی:

دوستی باومرداران

لهگهله عبدالله دا بیان كهنه ژورنيكهوه دهرگاوه پهنجرهه دابخن بو شهوه عبدالله هله خليسكي و كردهوهي داوين پيسي لهگهله شهو نافرتهدها بكات هرقله كافر بير لهوه ناكاتهوه كه شهوه موسلماني بهراستي يهو شهو پيلان و فيل و د وژمن كاريه يانهي كافر كاري تي ناكهن . بهلي عبدالله لهگهله نافرتهكهدها كردiane ژوره وه بهلام چي نافرتهتيك له جواني پواله تي دا بيويته بوو . باوك و برا شهيداي جواني دهبوون . شهو نافرته بهروتي و خويادان و لهنجو لارهوه بدهورهه عبدالله دا هلهده سوپاوه ، هسته بزويتهكاني سينگسي بهكار دههينا ، بوله خسته بردني عبدالله .

ماوهيهكي زور لهوژوره تهنهايهدا دووبه دوو مانهوه تنها بيروباوهرو نيماني بههيزه بتواني نادميزاد رابگري و توشي شهو كاره نابروبهه نههيتشهوهو : لهپشتي پاريزگاري نهكردني شهوتوانهش بهتهنها خوداي بهتواناو بدهسهلاته ، كه ناگاداري عبدالله يهو هيچي تر . هرقله وتي : نيستا كار لهكار ترانزهوه بهسه عبدالله دا سهركهوتوين برون نافرتهكه بهينن بهسههاتهكهمان بو بگيرتتهوه . كاتي نافرتهكه ناماده بوو هرقله : پرسياياري ليكرد بومان باس بكهچي پويداوه !!

نافرته بهي باوهههكه هاته وتهو وتي : كهورهه من نازانم بولاي كيتان رهوانه كردووم : منتان بولاي نادميزاد ناردهوه يان بولاي بهردي بي گيان ، بهراستي زورم ههول دا بو دهست بازي كردن زور به دهوريدا سوپامهوه هيچم لي نهبيست تهنها دهه وت : (لااله الا الله) كاتي هرقله كه لهوهش دنيا بوو هيچي بو لهگهله نهكرا پيلانيكي كهه پريك خست كه شهويه وتي : برون بيخهنه ژورنيكهوه هيچ خواردنيكي مدهني تهنها مهشروبي نهفرين لي كراو لهگهله گوشتي بهراز بهو جوړه سي پوژ له مهشروب و گوشتي بهراز زياتر هيچيان نهدايه له دواي سي پوژه كه دهرگايان كردهوهو چونهلاي عبدالله كه سهيريان كرد خهريكي نويز كردن و يادي خودايه . مهشروب و گوشته بهرازهكش

دوستی باومرداران

هروهك و خوئی ماوه تهوه ووتیان: ئەى عبدالله بۆچى ئەوانەت نەخواردووہ خو بۆتۆ دروست بوو چونكە تۆ زەرور بووى بە خواردنى ئەوشتانە! وە برسپاىه تى تىنى بۆ هینابووى .

عبدالله لە وەلامدا فەرمووى: دەم زانى بۆم دروستە بەلام لەوه ترسام دۆزمنانى خودا پىم خوۆش بىن و تانە لە ئاينى پىروۆزى ئىسلام بەدەن، كاتىك (هەرقەل) دۇنيا بوو لەوهى كە عبدالله گاور نابى و لەئاينى ئىسلام لاناډات، وە هەروها ئىنسانىكى چاوانەترس و هەلكەوتووہ زۆرى پى خوۆش بوو بى بەخشى بۆيه ووتى: عبدالله سەرم ماچ بگە بەرت دەدەم:

عبدالله ووتى: ئەگەر تەنھا بەردانى خۆم بىن ماچى ناكەم بەلام ئەگەر بەردانى هەموو هاوہلەكانم بىت ماچى دەكەم لەسەر ئەو بىرپارە رىك كەوتن عبدالله هەستا سەرى ماچ بگات لەدلى خویدا ووتى: ئەى خوداى گەورەو مېهەربان بەراستى تۆ ئاگادارى كە (هەرقەل) هاوہل پەيدا كەرەو پىسە، من ماچى ناكەم و، تفى ئى دەكەم كە پرسپارت ئى كردم لە پۆزى دواى دەلىم بە گەورە بى و مەرەبانى تۆ ئەوہشم تەنھا لەبەر خۆم نەكردوہ بەلكو لە پىناوى هاوہلەكانمدا كردومە عبدالله هەستاو بە نەينى تفىكى لەسەرى هەرقەل كرد لەباتى ماچ كردنى ئىنجا (هەرقەل) فەرمانىكى دەركرد كە عبدالله و هاوہلەكانى بەرىدەن، لە دواى بەردانىان عبدالله و هاوہلەكانيان بەرەو مەدىنە كەوتنەرى لەگەل گەيشتنەوہيان چوئەلاى حەزرتى (عومەرى كورپى خەتاب رضي الله عنه) بەسەرھاتەكەى بۆ گىراپەوہ حەزرتى عومەر زۆر كە يف خوۆش بوو هەستايە پى و ووتى: پىويستە لەسەر هەموو موئسلمانەكان كە سەرى (عبدالله ي كورپى حوزافە رضي الله عنه) ماچ بگەن وەمن لە پىشەوہ يەكەم كەسم كە ماچى دەكەم، حەزرتى عومەر سەرى عبدالله ي ماچ كرد لەبەر رىزوپاىهى عبدالله و بىرو باوہرە پتەوو راستەكەى لەدواى حەزرتى عومەرىش ئەو موئسلمانانەى لەوى ئامادە بوون يەكە يەكە سەرى عبدالله يان ماچ كرد.

دوستی یا و مرداران

﴿ له دواى ناخوشيان خوشى يه ﴾

(إِنْ بَعْدَ الْعَسْرِ يَسْرًا)

فېرو پيرۆزى به سهر نهو كه سهدا برژئى كه گوتوويه تى :
يا صاحبِ الهم انّ الهمّ مُنْفِرَجٌ اَبْشِرْ بِخَيْرٍ فَاِنَّ الْفَارَجَ اللهُ
الْيَا سَ يَقْطَعُ اَحْيَا تَا بِصَا حِيَهٍ لَا تَيَا سَنَّ فَاِنَّ الْكَا فَيَ اللهُ
اللهُ يُخْذِيْكَ بَعْدَ الصُّنْرِ مَيْسِرَةً لَا تَجْزَعَنَّ عَنْ فَاِنَّ الصَّاعِ اللهُ
اِذَا اِبْتَلَيْتَ فُتِيْقٌ بِاللّٰهِ وَاَرْضَى بِهٖ اِنَّ الَّذِيْ يَخْشَفُ الْجَلْوَى هُوَ اللهُ
وَاللّٰهُ مَالِكٌ غَيْرَ اللهِ مِنْ اَحَدٍ فَحَسْبُكَ اللهُ فِي كُلِّ لَكِ اللهُ

واته: نهى نهو كه سهى كه خهم و ماته مى دای گرتووى بزانه خهم و ماته مى
كوتايى ديت، به لين به چا كه بده چونكه به راستى دهرگاي خوشى خودايه،
بيزارى زور جار نينسان له زيان بينهش دهكات، نهكهن نيوه بيزارو نائوميد
مهبن، چونكه خودا له سهروى هموو شتيكه وهيه، وه خوداي گهوره له دواى
ناخوشيان خوشى دهيني، نهكهن لهكاتى ناخوشيدا بي زارى دهرچن چونكه
هموو شتيك هر خودا به سهرمان دينى، هر كاتيك توشى نازارو به لايهك بووى
هيوات به خوداي گهوره بيت، كه نهو به لايهى هاتوته سهرت، به راستى هر
خودايه به توانايه كه به لاو نازارت له سهر لابات .

وه به راستى خوداش خاوهنى هموو شتيكه، كهس هيچى پي ناكري تنها
خودا نه بيت، ده توش هيوات له هموو شتيكدا، تنها هر هيوات به خودا
مه بيت، چونكه له هموو كاتيك خوات له گه لدايه .

منيش بهو شيويه كردمه وه به مه ليه ست :

دوستی باوہر داران

ئەي ئەو كەسەي خەفەت بارو، خەفەت دەرو دال كەسەري
 وا مەزانە ھەموو كاتى، بە دال تەنگى بەسەر بەري
 كە يەف خۆش و دال پەوينبە، بەپراستى خوامان الله يە
 خەم و خەفەت پال پيومانى، ژيانى ئيمە بەدەست خوايە
 ئاومىدى لەپەحمى خودا، دەردو غەم زۆر دەبارىنى
 مەئىوس مەبن لە كردارتان، خۆشى و شادى خوا دەي ھىنى
 خودا لە قورئان فەرموويە، لەدواي ناخۆشيان خۆشى يە
 خۆي دەزانى بەچى دەپۆين، ھاوارو پۆ پۆي بۆ چيە
 ھەركات توشى بەلایەك بوون، دەست بێندكەن لەبەر خودا
 ھەر خودايە كە بەپراستى، دەردوو خەممان ئى لايدا
 خوا خاومنى گشت جىھانە، بى خاومن و بەبى كە سە
 ھەرچى بپرواي بەر خوايەبى، لەو دوو دونيا ئەوي بە سە

﴿ لە خودا ترسان ﴾

(مخافة الله)

دەگىرنەو ھەلگى ئالای ئىسلام (عوقبەي كوپى نافع ﷺ) لە كاتىك دا كە
 بەرىكەوت بۆ جىھاد بۆ باكورى ئەفرىقىا، فەرمانى دەركرد بۆدەستە لە شكرىك
 لەناو سوپاكەدا بۆ دروست كردنى شارى (قە پەرھوان) لە ولاتى تونس دا:
 ئەو كۆمەلە سوپايەي بەھكارەو ھەستان پۆيشتن بۆئەو شوینەي كە تەرخان
 كرابوو، شارەكەي ئى دروست بكړى كە سەبىريان كرد ئەو جىگەيە، جىگەيەكە
 ناخۆش و بىشەلانىكە تەنھا جىگەي دپندانە، شىرو، گورگ و، مار، تىيدا
 دەژياو ھىچى تر. ئەو كۆمەلە سوپايە گەرانەو بۆلاي (عوقبە) و سكالای
 جىگەكەيان كرد كە پریەتى لە دپندەو ئىشى تىدا ناكړىت، (عوقبەي كوپى

دۆستى باومرداران

نافع ﷺ) خۇي نامانە كىردۇ بەرمۇ شۇيىنى دىيارى كراو بۇ دروست كىردنى شار كەوتە پى، چووه سەر شۇيىنىكى بەرز ھاوارى كىردۇ فەرمووى: ئەي شىرو، گورگ و، مار، بزانن ئىمە ھا وەلى پىنغەمبەرى خوداين، وەرنە دەرەھەمولىرە بىرۇن، پەيمان بىئى ھىچتان لى ناكەين ئىرەمان بۇ چۆل بىكەن بەلام كەنەپۇن وچۆلى نەكەن ھەرچىيەكەمان لىكىردن، بە كوشتن و نەمانتان لۇمەمان مەكەن و، ئۇيالى خۇتان لەئەستۆى خۇتان :

سوپاي ئىسلام سەريان لە ھاوارەكەى عوقبە سوپما ؟. ووتيان: چۇن ھاوارى چى لە شىرو، گورگ و، مارو، مۇر دەكات!! بەلام زۇرى نەخاياند لە دوای ھاوارەكە مارو، شىرو، گورگ و، دىرندەى ئەو بىشەلأنە، ھەمووى بەتىكپرا تەننەت ئەوھى بەچكەى ھەبوو بەدەم ھەلى دەگرتوو دەيان گواستەوہ بۇ شۇيىنىكى تر .

يەككە لە جەنگاوەران ووتى: ئەي سەرۇكى سوپا نەيان كوژين سەركرەدى سوپا كەش (عوقبە) فەرمووى: نەخىر نايان كوژين، ئەگەر ئىمە بىيان كوژين ماناي وايە خيانەت مان لە پەيمانەكەمان داكردووه لەگەل خوداي تاك و مېھربان .

ئىمە پىگەى پۇيشتنمان پيشان دان بە پەيمانى ئەمانەتەوہ ؟. چۇن دەبى پەيمانىان لەگەل بشكىنن .

دوستی باومرداران

﴿گه وره‌ی راستی﴾

(عظمة الحق)

له چرخ‌ی (خليفة موعتسه‌م ﷺ) دا جهنگیکی خویناوی پووی دا له‌گه‌ل
پومه سته‌مکاره‌کاندا، نافرته‌تیکی موسلمان به‌دیل که‌وته ده‌ستی پومه‌کان،
نافرته‌که‌هاواری کرد. هاواریک که‌ه‌موو دلکی به‌په‌روشی خه‌مخواردووی
ده‌خسته‌دل که‌وته‌وه‌وتی: نه‌ی موسلمانانی ئاینی پیروزی ئیسلام هاواره؟
نه‌ی پیشه‌وای مرقایه‌تی پیغه‌مبهری خودا ﷺ هاواره؟ نه‌ی خلیفه
موعتسه‌م هاواره، خلیفه‌هاواری نه‌و نافرته‌موسلمان‌هی بیست، نامه‌یه‌کی بۇ
پادشای ئیمپراتوریه‌تی پوم‌نوسی، به‌و شیویه‌له‌بهنده‌ی خواوه، موعتسه‌م
سهرکرده‌ی موسلمانان بۇ نین(نه‌ینی) گری سه‌گی پوم‌ه‌رکاتیک نه‌و نامه‌ی
منت‌گه‌یشته‌ده‌ست خیرا نه‌و نافرته‌موسلمان‌ه‌بهرده‌ده‌ی دنا سویند به‌و
خوایه‌ی که‌موحه‌ده‌ی به‌راست ناردووه‌سوپایه‌کت بۇ نامه‌ده‌که‌م
سهرتایه‌که‌ی له‌لای توبی و کوتایی یه‌که‌ی له‌لای خوم بیت .
کاتیک نه‌و نامه‌به‌رئ کراو‌گه‌یشته‌ده‌ستی پادشای ئیمپرا‌توری پوم‌که‌
خویندرايه‌وه‌ه‌موو گیانی هاتبووه‌له‌رزه‌له‌بهر‌قین و توپه‌یی ده‌ماره‌کانی گرژو
نه‌ستور ببون‌به‌لام‌له‌بهر‌ترسی سوپای ئیسلام‌به‌بنی چاری فرمانی دا
به‌ره‌لایان کرد .

دوستی باوهرداران

﴿گه و رهو داد په روهري راستی﴾

(عزّة الحق)

سهر کرده ی سوپای نیسلام شیری بریسکه داری موسلمانان (خالی دی کوری وه لید ﷺ) نامه یه کی بو کیسرای پادشای سته مکاری فارس نارد له نامه که پیدا نوسی نهی کیسرا موسلمان ببه ؟ له دهوری نه زانی و ناگر په رستی دوور بکوه دهنا سویندبه خودای گه و ره سوپایه کت بو سهر ده نیرم که ناماده ی گیان نهویستی و خوبه خت کردن بن : ههروهک و نیوهش ناماده ی ژبانی نه بر اووه ستهم و ناروهان : کاتیک نامه ی سهر کرده ی سوپای نیسلام که یشته دهستی کیسرای ستهم کاری فارس . خیرا کیسرا نامه یه کی بو پادشای نیمپراتوریه تی سین نوسی له نامه که داوا ی یارمه تی و به اووار که یشتنی لی کرد : پادشای سین له وه لای نامه که پیدا وتی : نهی کیسرا تو ده تهوی به گز نه ته وه یه کمان دا بکه ی نه گهر بیانوهی کینوی گه و ره له بن دهرینن دهری ده مینن . بویه ناماده نیم فرمانه کهت به جی بینم .

﴿نهو ناده میزاده ی گه و ره ترین پاداشتی هه یه﴾

(أ عظم الناس أجرا)

پوژنک پیغه مبهری پیشه وای مرو فایه تی (ﷺ) پویشته ناو کوژنک له یاره کانی دا پیی ووتن : نایا نیوه باوهری چ که سیکتان به لاه زور گه و ره یه ؟ نهوانیش ووتیان : فریشته کانی خودا پیغه مبهر (ﷺ) فرمووی : بوئه وان نییه باوهر نه مینن چونکه نهوان له بهر دهستی قودره تی خودان ، خودا له سهر نهو بیرو باوهره وه رامی کردون به دهستی خویمان نیه ، هه رده بی باوهر دارین ، نه مجاره یاره کان فرموویان : باوهری پیغه مبهران (ﷺ) له هه موو باوهرنک گه و ره ترن ؟

دوستی باوهراران

پیغمبر (ﷺ) فرمودی: بؤ ئەوانیش نیه باوهر نەهینن و، باوهری ئەوانیش زۆر گەورەنی یه، چونکه ئەوانیش په‌یام (وحی) دادە باریتە سەریان، یارەکان ئەوجار فرموویان: بیروباوهری ئیمە لەهەموو باوهرێک گەورەتره.؟ پیغمبر (ﷺ) فرمودی: بیروباوهری ئیوش گەورەنییه چونکه چۆن باوهر ناهینن که پیغمبر (ﷺ) لەناوتان دایمۆ لەگەڵتان دەژیا .

یارەکان ووتیان: ئەدی باوهری کی له هەموو باوهرێک گەورەتره ئەی نیردرایوی خودا .؟ پیغمبر (ﷺ) فرمودی: نەتەوێههک لەدوای من دین قورئان و بەرنامەیی ئاین دەبینن لەبەینی دووشتی زۆر گەورە دایه بەزەحمەتەوه بەدەست دەکەوی!. بەلام ئەو نەتەوێههکۆمەلەیه باوهری پی دینن و پەفتاری پی دەکەن، بەراستی ئەوانه نەروو دەرەجەیان زۆر گەورەیه .

﴿چەند نەونەیههک له ئارام گرتن﴾

(أ مثال في الصبر)

دەگێرناوه جارێک پێشما (عبدالله ی کوپی عباس ﷺ) خۆی نامانه دەکات و سواری ولأغەکهی دەبیئت بەسەفەر دەهوات، کابرایهکیش زۆر بەمهله‌داوان و خیرا به دواي دا دەهوات دەی گاتی و پیی دەلی ئەی (عبدالله ی کوپی عباس ﷺ) خودا جەزات بداتەوه، هەرکه لەمال دەرچووی کوپه‌کەت کۆچی دوايي کرد منیش بەو هه‌واله ناخۆشه دل تەزینەوه هاتوم ناگادارت بکەم !.

(عبدالله ی کوپی عباس ﷺ) که خەبەرەکهی پی گەیشت له سواری ولأغەکهی دابەزی و دووپکات نوێژی دابەست زۆر بەکرنۆش و (خشوع) هوه له دواي سه‌لام دانەوه کابرا ووتی: ئەی عبده‌والله بەراستی من له باوهری تو سەر سام بووم من خەبەرم پێدای که کوپه‌کەت کۆچی دوايي کردوه کاره‌ساتیکی دل

دوستی باوهر داران

تەزىنە توش هېچ دل تەنگىت دەر نەبىرى و پىنشوازى ھەوالەكەت بە نويز دامەوہ؟ .

(عبدالله ى كورپى عباس رضي الله عنه) فەرموى: ئەى بىرام ئەونايەتەت نەخويندوتە وە كە دەفەرموى: ﴿يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا اسْتَعِينُوا بِالصَّبْرِ وَالصَّلَاةِ إِنَّ اللَّهَ مَعَ الصَّابِرِينَ أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا اسْتَعِينُوا بِالصَّبْرِ وَالصَّلَاةِ إِنَّ اللَّهَ مَعَ الصَّابِرِينَ﴾ البقره/۱۵۳.

واتە: ئەى ئەوكەسانەى كەبىرواتان ھىناوہ يارمەتى داوا بكەن لە سەر ئەو ناخوشيانەى كەلەو رىنگايەدا توشتان دەبى بەخوڤاگرتن و نويز كردن، بەراستى خودا ھەموو كاتىك لەگەل ئەو كەسانەدايە كەدان بەخوياندا دەگرن و لەبەر بارى پۇرگاردا رادەوہستت و بەئارام و لەسەرە خۆدەبن.

﴿پارانەوہى دار﴾

(دعاء شجرة)

پۇرژىكيان (ئەبو سعیدی خودرى رضي الله عنه) بۇ لىكدانەوہى خەونىك كەديويەتى دەچىتە لاى پىغەمبەرى خودا (ﷺ) خەوہكەى بۇ دەگىرپىتەوہ دەفەرموى: يارسول الله ﷺ لەخەوم دا لەبن دارىك دانىشتبووم گويم لە دارمكە بوو سورەتى (ص) دەخويند كە گەيشتە نايەتى (سجدە ۵) كىرئوشى بۇ خودا برد، وەگويم لى بوو لە كىرئوشەكە يدا دەى ووت .

(اللهم اكتب لى بها عندك اجراً، وخط عنى بها وزراً، واجعلها لى عندك نخرأ، وتقبلها منى كما تقبلتها من عبدك داود)،

واتە: خوداى گەورەو مېھرەبان بەھوى ئەو كىرئوشەوہ چاكە يەكم بۇ بنوسەو تاوانىكم لەسەر رەش بكەوہو بۆم بكەيە تىشوى دوا پۇژم و لىم وەرېگرى، ھەرەك و لەبەندەى خۆت ھەزەتى داودت وەرگرت. كاتىك ئەبو سعید خەونەكەى گىرپايەوہ پىغەمبەر (ﷺ) زۆر چاك گووى بۇ راگرت، دوايى

دوستی باومرداران

پیغمبر(ﷺ) فرمودی: نهی نهبو سعید تو کړنؤشت نهبرد! نهبو سعید ووتی: نهخیر نهی پیغمبر(ﷺ) خودا(ﷻ) کړنؤشم نهبرد: پیغمبر(ﷺ) فرمودی: نهتو زور پیویست تر بووی لمداره که! کړنؤش بهری. نهبو سعید دهلی هر لهوکاته دا چاوم به پیغمبر(ﷺ) کهوت کړنؤشی برد له کړنؤشه کهی پیغمبر(ﷺ) دا گویم لیبوو نهو دوعایه ی ده خویند که گویم لمداره که بوو دهی ووت

﴿پینج نیشانه و نایاتی قورنان﴾

(الآیات الخمس)

دهگپرنهوه له (عبدالله ی کوری مه سعودﷺ) فرمودیه تی: پینج نایات له قورنان دا زور که یف خوشیان کردوم: هه موو دونیاو نهوهی له دنیا ش دا هیه بهو شیوهیه که یف خوشم ناکات، خودا ده فرموی:

۱- ﴿إِنْ تَجْتَنِبُوا كِبَائِرَ مَا تُنْهَوْنَ عَنْهُ نُكَفِّرْ عَنْكُمْ سَيِّئَاتِكُمْ وَنُدْخِلْكُمْ مُدْخَلًا كَرِيمًا﴾
نساء/۳۱. واته: نهگه خوتان بیاریزن و دور بکونهوه لهو تاوانه گه وانهی که لیقان یاساغ کراوه، نهوا نیمه کومه له تاوانه بچوکه کانتان له سر داده پوشتین به به خشندهو میهره بانی خومان.

۲- ﴿إِنَّ اللَّهَ لَا يَظْلِمُ مِثْقَالَ ذَرَّةٍ وَإِنْ تَكَ حَسَنَةً يُّضَاعِفْهَا رُبُوتٍ مِنْ لَدُنْهُ أَجْرًا عَظِيمًا﴾
نساء/۴۰.

واته: بهراستی خوی به خشندهو میهره بان کردهوهی ناده میزاد کهم ناکاته موو، ستمی لیناکات، به نه اندازهی گهر دیله یه کیش بچوکه تر نینجا نهگه نهو ووردیله بچوکه کردهوهی چاکه بوو نهوه خودای میهره بان پاداشته کهی زور دهکات بهو شیوهیه که خوی نارزه زوی لیبه وه به خاوهنی کردهوهی باشه که زور به خشیشی ده داتی.

۳- ﴿وَلَوْ أَنَّهُمْ إِذْ ظَلَمُوا أَنفُسَهُمْ جَاءُوكَ فَاسْتَغْفَرُوا اللَّهَ وَاسْتَغْفَرَ لَهُمُ الرَّسُولُ لَوَجَدُوا اللَّهَ تَوَّابًا رَحِيمًا﴾ نساء/۶۴.

دوستی با وپر داران

واته: نيمه هيچ نيردراوئيکمان نه نار دوه تهنا بوئوهی به فرمانه کانی خودا
 پهفتاریکات نهو بی با وپرانه لهو کاتهی سته میان له خوئیان دهکرد به هوی
 نا پهوایی شهگه بهاتبانایه لای توو داوای په شیمانان له خودا بگردایه به
 بیرو با وپرئیکی راستهوه: وه پیغه مبری خوداش داوای لی خوش بونی له خودا
 بگردایه نهوه بهراستی خودای گهوره زور میهره بانه په شیمانی لی وهردهگرتن .
 ۴- ﴿إِنَّ اللَّهَ لَا يُغْفِرُ أَنْ يُشْرَكَ بِهِ وَيَغْفِرُ مَا دُونَ ذَلِكَ لِمَنْ يَشَاءُ وَمَنْ يُشْرِكْ بِاللَّهِ فَقَدْ
 افْتَرَىٰ إِثْمًا عَظِيمًا﴾ نساء/ ۴۸.

واته: بهراستی خودای گهوره چاوپووشی لهو کهسانه ناکات که هاوبهشی بو
 بریار ددهن بهلام . چاوپووشی لهه موو تاوانیکی که دهکات، گهوره بییت، یان
 بچوک، بوئوهانای که خواستی خودای لهسه رییت، وه هرکه سیک شهریک بو
 خودا بریار بدا نهوه بهراستی تاوانیکی زور گهورهی کردووه، وه درویمکی
 گهورهشی به خواوه هملبهستووه .

۵- ﴿وَمَنْ يَعْمَلْ سُوءًا أَوْ يَظْلِمْ نَفْسَهُ ثُمَّ يَسْتَغْفِرِ اللَّهَ يَجِدِ اللَّهَ غَفُورًا رَحِيمًا﴾ نساء/ ۱۱۰.
 واته: هر که سیک کرده ویهکی نار هوا بکات، ستهم بهخلمک بگه یهنی، یان ستهم
 به گیانی خوئی بگه یهنی، وه له دواپی دا په شیمان بیتهوه داوای لی خوش بوون
 له خودای بکات به دلئیکی پاک و با وپرئیکی راست، نهوه بهبی دوودلی خودا
 لی خوش ده بییت، بهراستی خودا تاوان بهخش و میهره بانه .

﴿ مَا لَنَا وَنَهَى كُورَى مَه سَعُودِ ﴾

(وداعا یا ابن مسعود رضی الله عنه)

دهگیرنهوه جاریک: (عوسمانی کوپی عه فان رضی الله عنه) ده چیته لای (عبدالله ی
 کوپی مه سعود رضی الله عنه) که لهنه خووشی ترسناکی مردن دا ده بییت، حه زه تی
 عوسمان ده فرموی: نهی کوپی مه سعود سکالای چیته؟ نهویش ده فرموی:

دوستی با مہر داران

بہ خودا تہنہا ہاوارو سکا لای تاوانہ زورہ کانمہ .
حزرتی عوسمان دہ فرموی: ئدی ہیوای چیت ہئیہ ؟
عبداللہ دہ فرموی: ہیوای میہربانی خودا .
حزرتی عوسمان دہ فرموی: ئدی ترست لەچی شتیگہ ؟
عبداللہ فرموی: تہنہا لە عزابی خودا دہ ترسم .
حزرتی عوسمان دہ فرموی: بچم پزیشکت بۆ بہینم بۆچارہ سہری ؟
عبداللہ فرموی: پزیشکی چم بۆ لادینی . ئدی پزیشک نہخوشی نہکردوم ؟

لہ داوی دا ئو ئایہتہی خویندہوہ دہ فرموی (کل من عند اللہ) .
واتہ: ہرچی بەسہرمان دیت لہ خیرو خوشی و سزاو نہخوشی ہمووی
لہ لای خوداوہیہ .

وہ لہ داوی ئو ئایہتہ ئوہشی خویندہوہ: ﴿ قُلْ لَنْ يُصِيبَنَا إِلَّا مَا
كَتَبَ اللَّهُ لَنَا هُوَ مَوْلَانَا وَعَلَى اللَّهِ فَلْيَتَوَكَّلِ الْمُؤْمِنُونَ ﴾ التوبہ/۵۱ .
واتہ: ئی پیشہوای مروفاہتہی بہکۆملانی خەلک رابگہیہنہ بہ ہیچ شیوہیہک
توشی سزاو ئازار نابن تہنہا ئو سزایانہ نہبی کہ خودای گہورہ بۆمانی
نوسیبی . وہ ئو بہلایانہش کہ خودا بۆمانی نوسیوہ زور بہدل خوشیوہ
پیشوازی لۆ دہکەین . حزرتی (عوثمان) یش دہ فرموی: وەسیەت بۆچوار
کچہکەت و دوو کورہکەت بکە لەسەر وەت و مال . کورپی مەسعود فرموی:
چۆن داوای مال دہکەم بۆیان کہ سوپہتی واقعەم لە قورئانی پیرۆز بۆ بەجی
ہیشتوون ہرچی کەسێک لەسەرہتای بہیانیدا بیخوینی خودای گہورہ ئو
پۆژہ لہ ہەژاری دەی پاریزی .

﴿باس کردنى رهوشتي پیغمبر ﷺ له تهورات دا﴾

(اوصاف الرسول عليه الصلاة والسلام فى التوراة)

جاریک پرسپیار له (عبد الله ی کوپری عومری کوپری عاس ﷺ) کرا ووتیان :
ئهی عبدالله نهختیک رهوشتی پیغمبرمان (ﷺ) بؤ باس بکه که له تهورات دا
باس کراوه ؟.

عبدالله فرمووی: ئهو رهوشته بهرزانهی که له قورئان دا باس کراوه هیندیک
لهورهوشتانه له تهورات دا باس کراوه، که خودای گموره له باسی رهوشتی
پیغمبر (ﷺ) له تهورات دا فرموویهتی: ئهی پیغمبری خودا بهراستی
تۆمان رهوانه کرد بؤ ناو کۆمه لانی خهک، بهراست بیژو مرگینى دهر بهرامبر
ئهرانهی ریگهی راستی دهگرنبهر: وه رهوانمان کردی به ترسینهر بهرامبر
بهوانهی کهدان بهحق و راستی دا ناهینن، وه بزگار کهرو پاریزگاری بؤ
میللهتان بؤ هاندانیان بؤ ریگای راست، وه ئهتۆ بهندهی منی و نیردراوی راسته
قینهی منی پشت ئهستور و بهباوهپی بؤ فرمانهکانی من ناوم ناوی هیوای
بهرز، وه غهرزو قینت نیه و. توندو تیژو تورهنیت وه له بازارو قهرهبالغی دا
ههرات نیمو لهسهره خوی. وه بهرامبر خهراپه تۆله ئه ستینموه نیت، تنها
رهوشتی بهخشین و چاوپوشی و لیبوردنت لی بهدی دهکری، وهخودا گیانی ئهو
پیغمبرهی ناکیشی ههتا ئهو گهل وکۆمهله رهوشت خواره دور له مروفایهتی
یه بهخهبر نههینی و راستی نهکاتهوهو بهیهک دهنگ نهلین (لااله الا الله) وه
چاوی کویر پۆشن بکاتهوهو گوینی کهر سوک بکاو، میشکی بی هوش بینیتوه
هوشو، گیانی بی ناگا بهخهبر بیئی.

﴿ رهوشتی کرپاری یاره‌کانی پیغمبهر ﴾ (ﷺ)

(معامله الصحابة)

ده‌گیرنه‌وه (جهیری به‌جہلی ﷺ) یه‌کیک له یاره‌کانی پیغمبهر (ﷺ) به‌نده‌یه‌کی نارد بۆ ئه‌وه‌ی و لاغیکی بۆ بکری، به‌نده‌که پویشت مه‌یدانی و لاغ فروشتن، و لاغیکی دیاری کردو ووتی: ئه‌و و لاغه به‌چه‌ند ده‌فروشی؟ فروشیاره‌که ئاگا درى بازار نه‌بوو ووتی: به‌ونده پاره ده‌یفروشم، به‌نده‌که ووتی: رازیم با برۆین بۆلای گه‌وره‌که‌م بۆ ئه‌وه‌ی پاره‌که‌ت بداتی، به‌نده‌که ریشمه‌ی و لاغه‌که‌ی راکیشاو له‌گه‌ل فروشیاره‌که پویشتن بۆلای جهیری، جهیر پرسیاری له‌به‌نده‌که کرد؟، ئه‌و و لاغه‌ت به‌چه‌ندی لى کرپوه؟ به‌نده‌که‌ش وه‌لامی جهیری دایه‌وه به (٤٠٠) چوار صد دره‌م ریک که‌وتوین، جهیر روی کرده فروشیاره‌که‌و پئی ووت: ئه‌و و لاغه به (٥٠٠) پینج صد دره‌م ده‌فروشی؟ به (٦٠٠) شش صد ده‌ی فروشی؟ کابرای فروشیاریش بى‌ده‌نگ بوو، جهیر هر بۆ خو‌ی ده‌ی ووت: به (٧٠٠) جهوت صد دره‌م ده‌ی فروشی؟ به (٨٠٠) هه‌شت صد دره‌م ده‌ی فروشی؟

دوایی کابرای فروشیار ووتی: من شتی وام نه‌دیوه تا‌ک و ئیستا کرپار پاره زیاد بکات؟ جهیری به‌جہلی هاته وه‌لام و ووتی: په‌یمانم له‌گه‌ل پیغمبهری خودا دا (ﷺ) کرده له سه‌ر نامۆزگاری راستی، بۆ هه‌موو موسلمانیک، وه‌نرخى ته‌واوی ئه‌و و لاغه‌ش (٨٠٠) هه‌شت صد دره‌م ده‌هینی، ئه‌گه‌ر منیش به‌که‌متر لیت وهر بگرم، مانای وایه خیانه‌تم له په‌یمانی پیغمبهر (ﷺ) دا کردووه .

﴿لہ نزاو داخواری و مرگیاو﴾

(من دعوات الحجا بین)

(ئەنەسی کوپی مالک ﷺ) دەگیزیتەوہ: کابرایەک لە ھاوہ لانی پینغەمبەری
خودا (ﷺ) لەقەبە (ئەبا معلق) بوو توچارینکی گەورە بوو شتی بۆخۆی و،
بۆخەلکانی تری دەهینا وە ئینسانینکی خۆپارینزو بەتەقوا بوو .

پۆژنکیان بە مالنکی زۆرەوہ بۆ تیجارەت دەروا لەرینگایەکی سەخت و پرمە
ترسی. لەناکاودا لە جینگەیک توشی بە توشی جەردەو رینگران دەبیت،
لەکەمیندا توندو چاپوک نامادەو پڕچەک راوەستاوہ .

ھاواری کردو ووتی: ئەوہی پیتە فرینی بدە دەنا دەت کوژم . کابرای بازرگان و
توچار ووتی: چیم پینە دەت دەمی تۆ دزی سەرەت و مالی، نەک کوشتن و لەنا و
چون، کابرای دز توپە بوو ووتی: من مالم ناوی تەنھا خوینی تۆ نەبی؟
کابرای بازرگان چەندی لەگەلدا کردی چاری نەبوو بۆیە ووتی: رینگەم بدە
نوێژیک بەکم . دزە ووتی: رینگەت دەدەم نوێژ بەکی خیرا بازرگانەکە دەست
نوێژی ھەلگرت و نوێژی داہەست و دەستی کرد بە پارانەوہ لەبەر قاپی فراوان
و میھرەبانی خودا ئەو دوعا یە دەکرد:

(یا داود، یا ذا العرش المجید، یا فعلا لما یرید و اسألك بعزتک التي لاترام
الذي لا ینام، و بنور و جھک الذي ملا أركان عرشك ان تکفینی بشر هذا المن،
یا مغیث اغثنی)

واتە: ئەی خۆشەویست خودای گەورە ئەی خاوەنی تەختی بەختیار، ئەی
کاربینی بەدەسەلات داوات لێدەکەم بەو گەورەیی خۆت، کە کەست لەوینەو
رەنگ نیە، گەورە یەکەشت سەرەتایی و کۆتایی بۆ نیە، ئەی خاوەنی مولکی
لەنا و نەچو، بەروناکی پڕشەنگینکی ئەوتۆ کە ھەموو دونیای پڕ کردووە، لە
سزاو ئاژاوەی ئەو دزە بێ پارینزی؟ ئەی بەھاواری ھاوار کاران، بە فریام کەوہ
لەدەستی ئەو دزە ستەم کارە لە خودا نەترسە پزگارم بەکە؟ . سێ جار ئەو

دوستی باوهرداران

پارانهوهیهی دووباره دهکردهوه هر له دوعاو نزا کردنهکهدا بوو، که سوارینکی چاپوک پهیدا بوو پرمبیککی به دهستهوه بوو، لهبهرچاوم بهرزی کردهوهو به ههموو هیززی له نینوشانی دزهی ستهم کاری داو گیانی دهرچو!! نهوجا بهرویهکی خوش پووی له بازرگانهکه کرد، بازرگانهکش ووتی: نهتوکیکی که خودا بههوی تووه منی لهدهستی نهو ستهمکاره بزگار کرد نهویش ووتی: من فریشته یهکی خودام له ناسمانی چوارهم دانهنیشم یهکم جار: که پارایهوه گویم لهدهرگاگانی ناسمان بوو دهلهرینهوه، وکه دووم جار پارایهوه: گویم له دانیشتوانی ناسمان بوو نزاو هاواریان بوو، که جاری سینهه: پارایهوه پینان ووتم: پارانهوهکهت وهرگیراوه، داوام له خودا کرد که نهو نیشه بهمن بسپیږی بو کوشتنی نهو ستهم کاره منیش هاتم و لهناوم برد له دواپی دا ووتی: مزگیننی بدهو بزانه: ههرکهسینک دهست نویژ ههلبگری و چوار رکعات نویژ بکات و بهو نزاوپارانهوه له خودا داوا بکات، داواکهی وهردهگری ستهم ئی کراو بییت، یان ستهم ئی نهکراو بییت.

﴿ نأ فره تانی زاناو شارهزا ﴾

(نساء عالما)

دهگیرنهوه (أم درداء) (رضی الله عنها) یاری پیغهبری خودا، نافرتهتیکی زۆر زیرهک و لیهاتو بوو دهرسی زانیاری و زانستی دهوتهوه بهو نافرمتانهی چهرخی خزی له مزگهوتی نههوی له دمشق دا . کاتیک سهرکردهی موسلمانانیا ناکادار کرد بههوی که (أم درداء) دهرس دهلیتهوه سهرکردهی موسلمانان (عبدالملك کوپی مهروان) زۆر نارهنووی کرد بپروا گوینی له دهرسهکانی بگری بو نههوی زانیاری ئی وهرگری له مزگهوت پردیهکیان بو نینوانی نافرتهتهکان دروست کرد (عبدالملك) دهرپویشت له دواپی پردیهکهوه دانه نیشت گوینی له (أم درداء) دهگرت بو فیږیوونی ته فسیرو شهرع و جهدیس .

دوستی با وهرداران

﴿ كچانی با وهردار ﴾

(فتاة مؤمنة)

دهگپرنهوه جارنك خواردنئيكیان بۆ (رابعه‌ی عهدوی). برد له ته‌مه‌نی شه‌ش سالی‌دا رابعه خواردنه‌كه‌ی نه‌خوارد باوكی پئی ووت: كچم چی ده‌بیئت كه ئه‌و خواردنه بخۆی له وه‌لامدا ووتی: ئه‌ی بابه ئه‌و خواردنه ناخۆم تاك و نه‌زانم ره‌وايه (حلال) یان ناره‌وايه (حرام). باوكی ووتی: ئه‌گهر ئه‌و خواردنه ناره‌وا بوو هیچی كه‌مان ده‌ست نه‌ده‌كه‌وت ئه‌و كاته چی ده‌كه‌ی ؟. ووتی: بابه له‌سه‌ر برسیا‌یه‌تی ئه‌و دونیا‌یه ئارام ده‌گرم، ئه‌وه‌م باشتره له‌سه‌ر ئارام گرتن له‌سه‌زای ناگه‌ری دۆزه‌خ له‌روژی دوا‌یی.

﴿ چهند وه‌لامی‌کی هه‌لقولاوبه‌ ووتاری راست و نامۆزگاری ﴾

(! جابات تنضح بالحكمة والموعظة)

ده‌گپرنهوه جارنك (عومهری كورپی عبدالعزیز رضی اللہ عنہ) به‌زیادی كورپی ئه‌بی زیادی ووت: ئه‌ی زیاد به‌راس‌تی زۆر له‌و خودایه‌ ده‌ترسیم به‌هۆی ئه‌و شتانه‌وه كه‌ته‌نی كه‌ه‌توم له وه‌لامدا زیاد ووتی : من له‌وه‌ی لیئت ناترسیم، كه لیئی ده‌ترسیی. به‌لكو له‌وه لیئت ده‌ترسیم كه‌لیئی ناترسیی، جارنك به‌رابعه‌ی عهدویان ووت : تۆ ئافره‌تی‌کی به‌ تمنها ناتوانی ئیشی ماله‌وه هه‌موو بكه‌ی و، بۆ ئه‌وه‌ی هاوه‌لی‌كیش‌ت هه‌بێ ئه‌گهر داوا له‌خزمه‌كانت بكه‌ی خزمه‌ت كارنك‌ت بۆ بگرن زۆر چاك بوو، پێویستی ماله‌وه‌یان به‌جێ ده‌هینا ؟ له‌وه‌لامدا ووتی: سویند به‌ خودای گه‌وره شه‌رم ده‌كه‌م له‌ خودای گه‌وره كه‌ خاوه‌نی هه‌موو دونیاو، ئه‌و بوو نه‌وه‌ره‌یه.

دوستی باوہر داران

داوای مالی ئی بکم، ئینجا چون داوای مالی دونیا له کسینک دکم که هیچی نیه !! جاریک حهزرتی (عوسمانی کوپی عهفان رضی اللہ عنہ) به (عامری کوپی عبدالقہیس رضی اللہ عنہ) ی عنبری ووت: که عهره بیکی بیابان نشین بو، ئه ی عامر خودات له کوئیه ؟

له وه لامدا ووتی: خودای من هه موو کاتیک له که میندایه .
وه جاریک به باوکی (عهمری کوپی عهلا رضی اللہ عنہ) یان ووت: نایا شتیکی ره واوجوانه پیاو به پیری بخوینی، سودو که لکی ده بیت ؟ له وه لامدا ووتی: نه گهر جوان بو به که لکی ئه وه ده مات بزیاو ژیان به ریته سر: ئه وا زورچاک به که لکی خویندن دیت .

﴿ دلسوزی ﴾

(الأخلاص)

ده گپرنه وه له چهرخی پادشای هه شته می ئه مهوی (عومهری کوپی عبدالعزیز رضی اللہ عنہ) گورگ ده بووه پاسهوانی مهرو مالآت، شوانیک پویشته لای خلیفه عومهری پرسپاری لیکرد ئه ی سه روکی موسلمانان چونیه ئیستا سهیر ده که یان گورگ پاسهوانی له مهرو میگهل ده کات خلیفه ی موسلمانان له وه لامدا فهرمووی: هه رکاتیک ئیمه دلسوزیمان نواند له نیوانی خو مان و خودامان داو دل مان له گهل یه کدا پاک و، خیانه تمان نه بوو، ئه وا خوداش دلسوزی له بهینی گورگ و مهردا ده کات.

﴿ داردەست و گۆچانى درەوشاۋە و پوناك ﴾

(العصا المضية)

(ئەنەسى كوپى مالك ﷺ) بۇمان دەگىزىتەۋە دەفەرموى: ئىۋارەيك (ئەسىرى كوپى ھەزىرى ﷺ) و (عوبادى كوپى بەشىر ﷺ) ئىشيان ھەببو لەھى پىغەمبەرى خودا (ﷺ) دانىشتىبون قەسيان دەكرد تابەشيك لەشەۋىكى زۇر تاريك و سەرما بەسەر چوو، لە دوایى ھەستان و بەرھو مال گەرانەۋە، ھەرىكەيان گۆچانىكى پىبوو، بە فەرمانى خودا ئەو گۆچانانە ۋەك ولايت بەرچاۋى يەكتريان پۇشەن دەكردو بە دوای پوناكيەكەدا دەپۇشتىن، ھەتاك و گەيشتەۋە مالمەۋە

﴿ دەست پاكى و مېرئىنى ﴾

(أمانة وإمارة)

دەگىزىنەۋە پۇژىك پورى خوشكى باۋكى سەركردەى مۇسلمانان (عومەرى كوپى عبدالعزىز ﷺ) پۇيشت بۇ مالى ھەزرىتى عومەر كە سەيرى كرد وا عومەر چىشتى نىسكىيان ھەيەو لەگەل پىۋاز دادەى خوات پورى ۋوتى: ئەى عومەر من دەمەۋى لە خەزىنەى مۇسلمانان شتىك زىاترم بۇ بېرىمە ؟

ھەزرىتى عومەرىش ﷺ ھەر خىرا لەسەر خواردنەكەى ھەستا پۇيشت درەمىكى زىۋى ھىناۋ بەنھىنى لەسەر ئاگر سوورى كىردەۋەو لەناۋ كىسەيەكى چىراۋى ھاۋىشت فەرموى: پورى ھائەۋە زىادەيەو بۇم ھىناۋى پورىشى زۇر بە خوشىەۋە ۋەرى گرت، لەگەل دەستى لىدا ھاۋارى كىردوۋ بى ھۇش كەوت، لە دوای ئەۋەى كە بە ھۇش ھاتەۋە ۋوتى: ئەى پورى ئەگەر دەت زانى ئەۋە ھالەتە و بۇ تۇزىك ئاگرى دونيا خۇت پاناگرى، ئەدى دەبى ھالى من و تۇ چۇن بىت و، چۇن خۇمان پابگرىن لەبەر ئاگرى دۇزەخ لەپۇژى دوایى .

دوستی باومرداران

﴿خواردنی مالی خلیفه﴾

(طعام بیت الخلیفة)

دهگیزنهوه خلیفه‌ی موسلمانان (عومری کوپی عبدالعزیز رضی اللہ عنہ) رهوشتی وهابوو له دواي نویژی خهوتنان تۆزیک دهپزیشته لای کچهکانی و سهلامی پی دهگه‌یاندن. شهویک که ره‌یشته لایان کچهکانی هستیان کرد که باوکیان هاته ژوری دهستیان له‌سهر ده‌میان دانا بوو خیرا به‌روو ده‌رگا کهوتنه‌ری. حه‌زه‌تی عومر به به‌خپو که‌ره‌که‌یانی ووت: هوی چیه نه‌مپۆ کچهکانم ده‌ستیان له‌سهردهم داناوهو دور ده‌که‌ونه‌ولیم، له وه‌لامدا ووتی: ئیواره ته‌نها نیسک و، پی‌وازمان خواردوه. خواردنی که‌مان نه‌بووه، نه‌وانیش پییان ناخوش بوو که تو بونی ده‌میان بکه‌ی، خلیفه عومر له وکاتهدا ده‌ستی کرد به گریان و، به کچهکانی ووت: پۆله‌کانم چی سو‌دیکتان پی ده‌گات که خواردنی جۆراو جۆر بخۆن و، فه‌رمان به باوکیشتان بکه‌ن بۆ ناو ناگری دۆزه‌خ له پی‌ناوی خواردنی جۆراو جۆردا، کچهکانی که گوئیان له باوکیان بوو هه‌موویان ده‌ستیان کره گریان به جۆریک ده‌نگیان به‌رزکردهوه .

﴿له مالی خلیفهوه﴾

(بیت الخلیفة)

دهگیزنهوه ئافره‌تی موسلمان (فاتمه‌ی کچی عبدالملک ی کوپی مه‌روان) ته‌ریه‌تی له فی‌رگای موسلمانانهوه وه‌رگرتبوو: وه به‌ره‌وشتی به‌رزو پی‌روزی قورنان جۆش و په‌رومده کرابوو له بنه‌ماله‌یه‌کی که‌وره‌ش په‌رومده بوو، باوکی (عبدالملک ی کوپی مه‌روان رضی اللہ عنہ) بوو خلیفه بوو، می‌رده‌که‌ی (عومری کوپی عبدالعزیز رضی اللہ عنہ) خلیفه بوو هه‌ر چواره‌برایه‌که‌ی ده‌وری خه‌لافه‌تیان

دوستی باومرداران

دیتبوو، وهلیدو، سلیمان و، یهزیدو، هیشام، کاتیک نافرهتی موسلمان فاتمه داخوازی کرا بو (عومری کوپی عبدالعزیز رضی الله عنه) وگواسترایهوه عومر ئینسانیک لیها تو بوو بهلام تهنیا بوو وه نهچو بووه سر کورسی خهلافهت، شو نافرهته خوئی نارایش دها بهمه موو زیرو جواهریکهوه نارهنو مهیلی زوری له جواهرات هه بوو.

بهلام: کاتیک (عومری کوپی عبدالعزیز رضی الله عنه) له سر کورسی خهلافهت دانیشته و شو پلهیهی پیدرا داوای له فاتمه کرد ریگهیهک له دوو ریگا ههلبژ یری، یان زیرو گوهرهکانی که شانازی پیوه دمکات، یان (عومری کوپی عبدالعزیز رضی الله عنه) ئومیش له وهلامدا فرموی: سویند به خوای گوره نهی عومر هیچ لایمکتان ههلبژیرم. شو زیرو گوهره خاوهنی تهنهای خووم نهوا هه موو زیرو گوهره کم که جینی شانازی خوومن به گهنجینهی موسلمانان بهمخشی، بو ئهوهی بو ههژارو نه دارانی موسلمانان خهرج بکریت .

له داوای ئهوه فاتمه ووتی: خوای گوره من و تو بگیری به بالاگردانی خوداو پیغه مبری خودا، هه موو ماله که یان له پیناوی خودا بهمخشی، خلیفه سهروکی موسلمانان بوو، پیخوری نه بوو بیخوات، نانی بههوی خوئی چیزه که یهوه دهخوارد .

پوژیکی جهژن که چکانی به باوکیان ووت: نهی باب بهیانی جهژنه هیچ پوشاکیکی نویمان نیه له ببری بکهین .؟ خلیفه عومریش بهچاویکی پرقینهوه سهیری کردنو ووتی : پولهکانم جهژنه بو ئهوه نیه پوشاکی نوی له بر بکهی!! بهلکو جهژنه بو ئهوهیه زیاتر پاریزگاری بکهی و له پوژی داوی بترسی.

لپرسراوی گهنجینهی موسلمانان ووتی: نهی سهرکردهی موسلمانان با موچهی مانگی دها تو یان له ئیستاوه بو سهرف کهین، خلیفه عومر له لپرسراوی گهنجینه هاته وهلام و ووتی: ههی دایکت پوله پوت بو بکات، تو به نهینی (غیب) دهزانی که ناگادار بیت بهوهی پوژیک له مپو بهداووه دهژ یهین؟

دوستى باومرداران

بە شىۋەيە خەلىفە ئومەر رۇزى بەرى دەكرد، كاتىك نىزكى مەرگى ھات و
نەخۇشى مردن بەرۇكى گرت، يانزە مندالى ھەبوو لە كوپو كچ، خەلك دەچونە
لاى بۇ ھەوال پەرسىنى و پەرسىيارىان ئى دەكرد ئەى ئومەر چىت بۇ ئەو مندالانە
بەجى ھىشتووہ ؟.

لە ۋەلامدا دەى فەرموو: ئەگەر تەقواى خودا بەكەن و خۇپارىز بن ئەوہ
سەرچاۋەى ھەموو شتېكىيانە كە بۆم بەجى ھىشتون، چۈنكە ئىنسانى
خۇپارىزو رەۋىشت چاك، خودا ئىش و كارىان بەرئوہ دەبات، ۋە ئەگەر ئىنسانى
بەد بەخت و رەۋىشت خوارو نزم بن ئەوہ نامەۋى شتېكىيان بۇ بەجى بەئىلم كە
لەسەر گوناھو نارەۋا يارمەتەيان بەدەم، چۈنكە ئەگەر كەردەۋەى باشىان نەبوو
مالىان بۇ بەجى بەئىلم لە كەردەۋەى نارەۋا سەرفى ئەكەن و بۇ منىش دەبىتە
يارمەتى دان لەسەر تاوان. دواى خەلىفە ئومەر فەرموو: بە ھەوال پەرسەكانى
بېرۇن و دەورەم چۆل بەكەن لەو كاتەش دا خىزانى ئەمىن و بەرەۋەۋاى ھاتە ژورەۋە
ھەۋالى نەخۇشەكەى ئى پەرسى ؟.

خەلىفە ئومەر فەرموو: ئەى فاتمە ئەتۇش بېرۇ دەرى و دەورەم چۆل بەكە .
بەراستى جۇرە كەسىك دەبىنم كىشەيانە لەسەر شوئىنەكەم ؟ ئەى فاتمە بېرۇ
دەرى ؟. جۇرە بنىادەمىك دەبىنم بىگانەن لەبەرچاۋم دوو باليان ھەيە ئىستا
نەبى شتى وام بەچاۋ نەدەتوہ بېرۇدەرى كاتى ئەوہ ھاتووہ كە ئاۋارەۋ دەربەدەر
بە جىگەى خۇيان شادمان بن!! كاتى ئەوہ ھاتووہ كەغەرىب و دەربەدەر
پەرورەدگارى خۇيان بىبىن، ۋەكاتى ئەوہ ھاتووہ كە بۇ مالى ھەتا ھەتايە
بگەرىنەۋە، بېرۇ دەرى ئەى فاتمە كاتى ئەوہ بەسەر چوو كە تۆ لەلاى من بىت .
ئىستا لاي من تەنھا جىگەى چەند ئەندامىكى نورانى دووبال و، سى بال و،
چوار بالن، بېرۇ دەرى؟. كاتى ئەوہ ھاتووہ كە گيان خۇى جوان و پاراۋە دەكات،
چۈنكە دەروا بۇ خزمەتى خۋاى مېرەبان، مىۋانى پەرورەدگارى دەبىت، ۋە
ھەزەرەتى ئومەر لەو كاتەش دا كەكاتى كۆتايى ژيانى بوو، قورئانى پىرۇزى

دۆستی باومرداران

زۆر بهرینکی دهخویندو کۆتایی ژيانی به خویندنی ئهو نایهته هینا که دهفهرموی ﴿تِلْكَ الدَّارُ الْآخِرَةُ نَجْعَلُهَا لِلَّذِينَ لَا يُرِيدُونَ عُلُوًّا فِي الْأَرْضِ وَلَا فَسَادًا وَالْعَاقِبَةُ لِلْمُتَّقِينَ﴾ القصص/۸۳.

واته: ئهو مالهی پۆژی دوایی دهی دهینه ئهو کهسانهی که لهوسهرزهوی یه خویمان به گهوره نازانن و لهسهر رێبازی قورئان و سونهتی پیغهمبهر به رینگهدا دهپۆن و سهریان بۆ فهرمانهکانی خودا کهچ دهکهن و، مل ههپوی و کهله کۆنی بهکار ناهینن و ستهمکاریان بۆ خویمان و، کۆمهلیان ناویت، وه بهراستی نهنجامی باش بۆ ئهو کهسانهیهکه خویمان له تاوان باری دهپاریزن ههتا دهگهنه ئارهزو مهبهستی خویمان

به ئی له کۆتایی ئهو نایهته . کۆتایی به ژيانی ئهو دونیایه هینا خهلیفه عومهر کۆچی دوایی کردوماڵ ئاواپی ههتا ههتایهی لهودونیایه کردوپرد یانه گۆرستان و له ژێر گل دا شار دیا نهوه که بهراستی موسلمان و دادگهریوو، کۆمهلانی موسلمانان لهسهر دهمی ئهو خهلیفه بهرێزهدا بهراستی بووژا بوونهوه ژيانیکی پر له کامهраниان بهدهست هینا، چونکه بهراستی فهرموده بهرزهکانی قورئان و رهوشتی پیغهمبهر و رێبازی ئیسلامیان پهیرهوی ئی دهکرد بۆیه بهو شیوهیه ژيانیان پرپوو له خوشی و کامهрани به ههزاران ههزار جار درود و رهزای خودا لهسهر ئهو خهلیفه ههرگیز نهمره و ههموو خهلیفه موسلمانه راستهکان و ههموو موسلمانانی راست و راستی پهراستی بیت. ئینجا لهدوای ئهو خهلیفه بهرێزه که لهژێر گل شارایهوه، (یهزیدی کوپی عبدالملک رضی الله عنه) لهسهر کورسی خهلافهت دانیششت که برای خاتونه فاته بوو:

پۆژیک له دهرفته تیک دا یهزید به فاتهی ووت: خوشکم زۆر چاک دهزانم خهلیفه عومهر ههموو زێپو گهواهییری مالهکهی ئی سهندوی و هاویشتویهتیه خهزینهوه. ئیستا رینگهم دهدهی زێپو جهواهییرهکانت بۆ بنیرمهوه خاتو فاته ووتی: ئهو چی دهئیی یهزید .؟

دوستی باومرداران

تۆده تەسوی شتیک هەلبگر مەو خەلیفە موسلمانان لە خەزینە دای ناییت، سویند بەو خودایەیی که کەسی لە پەنگ و شیوہ نیە وە تەنهایە لە خودایەتیدا لە ژبانی عومەردا حەزو ئارەزوی ئەومالەم نەکردوو و دلم پینی نەداوە. بە مردنی عومەریش حەزی پیناکەم و، خوشم ناوی و، رقم لیبەتی بەراستی فاتمە خاتون مائی خەلیفە عومەری عبدالعزیز رضی اللہ عنہ بەجی نەمیشت لەدوای مردنی هەتا کۆچی دوایی کردو لەسەر شانی پیاوان بردیان بو کۆپستان: ماوەی خەلافەتی (عومەری کۆپی عبدالعزیز رضی اللہ عنہ) دووسال و شەش مانگ بوو، کەمرد لە تەمەنی گەنجیدا بوو تەمەنی چل سال بوو وە جیهادو تیکۆشان لە چەرخێ ئەو خەلیفە موسلمانەدا لەلای پۆژئاوا وە گەیشتە (پاریس) وە لە پۆژمەلاتەو گەیشتە (چین) وە لە (ئە سپانیای) (پرتوگال) یش فرمانی ئەوان بەرێوہ دەچوو.

﴿ پەند و ئامۆژگاری بو فەرمان رە وایان ﴾

(عظة للحکام)

لە چەرخێ خەلافەتی عباسیەکان، لەو پۆژەیی کە خەلیفە (مەنسور) پەیمانی دەبە ست پۆژیکێ شادی و خوش بوو، پۆژی ئاھەنگی خەلافەتی موسلمانان، کە بمانەوی دل خوش و شادمان بین بە هەبوونی دەولەتی موسلمانان، لەوکاتی ئاھەنگ گیرانەدا، لە پریکدا زانایەکی لیباتوو کە بەراستی زانای جەنگاوەر بوو. ووتەیی خوش و راست و بەجینی دەکرد، ھاتە ناو کۆرەکەوہ، خەلیفە مەنسور سەیری کرد ووتی: سویند بە خودای میھرەبان زانای جەنگاوەر تەنھا بۆیە ھاتۆتە لامان کە ئەو پۆژە خوشەمان ئی بشیوینی لە دوای ئەوہی کەزانای جەنگاوەر لەناو کۆرەکە دانیشت، خەلیفە (مە نسور) ووتی: ئەی جەنگاوەر ئامۆژگاری یەکم بکە زاناکەش فەرمووی: ئامۆژگاری چیت ئی

دوستی باوہر داران

بکہم ؟ ووتی لہو بارہوہ بی کہ بوخوت دیتوتہو چاوت پیئی کہوتوہو، یان لہو بارہوہ بی کہ بیستوتہ، خلیفہ ہاتہ ولام و: ووتی: باناموزگاری یہکہ لہو بارہوہ بی کہ دیتومہ، زانای جہنگاومر ووتی: خلیفہ (عومہری کوپی عبدالعزیز ؓ) کاتی کوچی دواپی کرد، یانزہ کوپی لہ دواپی بہجی ہیشت، وہہموو سہروہتہکشی (۱۸) ہہژدہ دینار بوو، بہ (۴) چوار دینار کفنہکھی بو کردرا بو خلات، وہ گوپہکشی بہ (۵) پینج دینار بو کردرا (۹) نو دینار مایہوہ بہسہر مندالہکانی دابہش کرا لہکاتی نہخوشی کوچ کردنی دا لہبارہی مندالہکانیہوہ پرسیاریان ئی کرد نہی عومہر چیت بو مندالہکانت بہجی ہیشتوہ ؟ لہ ولامدا فرمووی: دوو ریگہیان ہہیہ یان موسلمانہی راستہ قینہن و خو پاریزی لہ تہقوادان.

نہو کاتہ خوی گہورہ دہرگای خوش بہختیان بو دکاتہوہ، یان تاوان بارن، نہو کاتہش ہیچیان بو بہجی ناہیلیم بینتہ یارمہتی دانیان لہسہر تاوان باریہ کہیان وہ جارنک سہرکردہی موسلمانان (عومہری کوپی عبدالعزیز ؓ) ویستی زہوی یہک بکاتہ وہقف بو موسلمانان یہکک لہ کوپہکانی نہو ہوالہی کاتی پشودانی نیوہرؤ کہوتہ بہرگوی، وہسہر لہکاتی بیستنی ہوالہکہ خیرا ہہستاو پویشٹ بولای باوکی: دہرگاوان ریگہی نہدا ووتی: دہلنی گہرین باخلیفہی موسلمانان سہعاتیک پشوو بدات ؟ لہ ژورہوہ خلیفہ گوینی لہو دہنگہ بوو ووتی: بابیتہ ژوری، کوپہکھی ووتی: بابہ گویم ئی بوو کہ بہرینتان زہوی فلانہ جینگہتان دیاری کردوہہ بیکن بہوہقف بو موسلمانان ؟ باوکی ووتی: بہلی کوپم نیازم وایہ بہیانی بیکہمہ وہقف کہ خودا حمز بکات، کوپہکھی ووتی: بابہ منیش بوہہ ہاتوم تو دہبیہ زامنی نہوہی ہہتا بہیانی دہژیہی ؟ ہہستہ خیرا راموہستہ نہوہی دہتہوی بہجی بہینہ. سہیرکنہ چون لہ خودا ترسان و خو پاریزی باوک لہ مندالہکانی دا کاری کردوہہ. بہراستی خو پاریزی ترسان لہ خودا بہو شیوہیہ دہبیت، وہ ہروہما دہگپرنہوہ

دوستی باو مرداران

جاریکی خلیفه (عومری کوپی عبدالعزیز رضی اللہ عنہ) مندالہکانی کؤ دکاتہومو ده فہرموی: پؤلہکانم دہم ویست ئیوہ بہ ژیانیکی ہمبونی و بہخشیشی زؤرموہ بہجی بہیلّم بہلام بی گومان: بؤم دہرکہوت کہ ئیوہ رازی نین بہو ژیانہ خوشہوہ بہجیتان بہیلّم و منیش لہبہردہستی خودا رابگیریم و موحاسہبہی توندو تیزم لہگل دا بکرت، لیرہ بہسہر ہاتی خلیفہ عومہر کؤتایی ہات. بہراستی زؤر لہ مندالہکانی دلنیا بوو ژیانی بہختہ و ہرکردن لہو دونیایہدا بہئاوہدان کردنہومی دلّیان بہخؤ پاریزیو تہ قواکردنیاہ نہوہک بہ سہروہت و جیگہو نہرزو خانوی خوش .

﴿ مردن و بی ناگای ﴾

(الموت والغفلة)

رہحمہتی خودا لہو کہسہمی کہگووتویہتی:

تزوّد من النقی فبانک لاتدری إذاجن لیل هل تعیش الی الفجر
فکم من فتی امسی واصبح ضاحکاً وقد نسجت اکفانہ وھولایدری
وکم من صحیح مات من غیر علة وکم من سقیم عاش حینا من الدھر
وکم من عروس زینوها لزوجھا وقد قبضت ارواحہم لیلة القدر
وکم من صغار یرتجی طول عمرہم وقد ادخلت اجسادہم ظلمة القبر

واتہ: تیّشوو کردہومی چاکہ بکہن بہراستی ئینسان نازانی کہشہو داہات نایا ہتا بہیانی دہژیہی یان نا، چونکہ زؤر گہنج ہہبووہ کہ ئیوارہ یان بہیانی زؤر بہخؤشی بردؤتہ سہر، بہخؤی نہزانیوہ کفنہکہی بؤ ہل دوو راوہ، وہ زؤریش ہہیہو ہہبووہ ساغ و سہلامت بووہ لہ نہخؤشی، خیرا بہلادا ہاتووہو مردووہ، زؤر نہخؤشی پرمہترسیش چاک بؤتہوہ، یان بہ نہخؤشی ماوہیہکی زؤر ژیاوہ، و ہزؤر بوکی ناو پہردہش ہہبووہ، خؤی ئارا یش داوہ کہچی بہئاوات نہگہیشتووہ گیانی بہ خاک

دۆستى باھەر داران

سپاردووه، وه زۆر مندالى بچوك هيواي دوا پۆژ يكي دريژى بۇ د يارى
دهكرا، به لام زۆر به زويى گياني ده رچوووه ئه وه يوايه ته زۆره ي له بن گل
نراوه رۆ يشتوته ناو تاريكى گۆره وه: وه بهو شيوه منيش كردم
به هه ليه ست :

پيت بلنم كاكي هوشيار وه ك برايەكى دل سۆز
كړنۆش بۇ خودا به ره زۆر به چاكي پر به سۆز
ئهو كاته ي كه هوشيارى به فرسه تى بزانه
به هيچ جورى پى مه ده بيته مالت بينگانه
عيبادت بۇ خودا بكه هتا به هۆش وه هستى
نهك ئيواره بچيه جى و سبه ي له خوه هل نه ستى
له دوونيا زۆر كه سمان ديت ژيانى به خوشى وشادى
ده برده سهر به رده وام بى غه م و نا مرادى
ئاگاي له دواوه نه بوو كفنسى بۇ هل دوراوه
ته مه نى ژيانى خوشى گشتى ئى سه ندر اوه
ته فره مه خو به ساغى كه ئيستا چوست و چاكي
زۆر كهس به ساغى ده مرى نه كه ي بكه ي بى باكي
نه كه ي نا ئوميد ببى له كاتى ده ر دوو ئازار
زۆر ده رده دار چاك بوون و برديانه سهر چهند به مار
چهنده بوكى جوان و قه شهنگ خوى قوزده كا بو مي ردى
به لام نه كه يشته ئاوات گولى جوانى با بردى
مندالى ناسك و ساوا هيواي دوا پۆژى زۆر بوو
كه چى له بهر چاو نه ماو خيرا به ره و پنى گۆر بوو

﴿ كَيُّوِي بَه نَارَام ﴾

(جبال الصبر)

عروهي كوپي زبير ﷺ له نه سمانه ي كچي نهبو به كرى راست گؤ، كه يه كيك بوو له شوين كه وتوانى پينغمبهرى خودا ﷻ ده گيرنه وه: جارنك توشى نه خوشيهكى ترسناكى (شير پهنجه) (سرطان) نه بيت له دواى هول دانىكى زور به دواى پزىشك دا هيچ چاره سهرى يه كيان بؤنه نؤزرايه وه به تنها برينه وه نه بيت .

عوروهى موسلمانيش بهو به سهرهات و پوداوه كه خودا به سهرى هيناوه هيچ دلتهنگ نه بوو، بهلكو زورىش دل خوش و شادمان بوو به وهى كه خودا به سهرى هيناوه داماوى و ملكه چى خوى پيشان داو زور سوپاسى خوداى كرد :

به پزىشكه كانى ووت : ئيوه فرمويون: دهست به كارين و قاچم بپرنه وه ! . پزىشكه كانيش عوروه يان برده زوررى نه شتهرگه رى (عملية الجراحية) لهوكاته دا دهرمانى بيھوشى نه بوو، بؤيه به عوروه يان ووت : بؤ ئه وهى له هوشى خوت نه مينى و ناگادار نه بيت كه قاچت ده برينه وه ،

خواردنه وهى بيھوشى بخؤ ! عوروه هاته وه لام و ووتى: خوداى گه وه پاريزگاريم بكات و لهو جوړه خواردنه وه بم پاريزى، چون من بچم شتيك بخؤم كه خودا به نارھواى دانا بيت و، هوشم له خؤم نه مينى و، له يادى خودا فراموش و له بيرم بكات، نه خير شتى وا به بيرم نايات پزىشكه كان ووتيان: نه دى چون بتوانين بى هوش ببى تاك و قاچت بپرنه وه ! .

عوروهى موسلمانى نازاو چاو نه ترس وهك و كئوى نهلرز، هاته وه لام و ووتى: بؤ ئه وهى له هوشى خؤم نه مينم و ناگام له نازارى قاچم نه بيت، كه نويزم دابهست و گه يشتمه كاتى ريزو سوپاس (تحيات) ئيوه به ئيشى خؤتانه وه خهريك بن چونكه ئهوكاته هه موو ههست و هوشم له لاي خوداى

دوستی باومرداران

گهره یه و هیچ بیر له نازاری گیانم ناکمهوه .

بهو شیوهیه موسلمانیه بهراستی نویژی دابهست و گهیشته (تحيات) پزیشکهکان قاجیان بریمهه بی نهوهی هاوار بکات!! لهدوای سهلام دانموهی نویژهکهی هلیان گرت و بهرو مال بردیانوه خوینیش بهردهوام لهقچی دهات! وه عروه دوو کوپی ههبوو به ههموویان خیزانیکسی زور دل سؤزو میهره بانیان پیک هیئا بوو به ههموو شیوهی خوشه ریستی لهگهل یهکتردا ژیانیان دهبردهسر، زور به جوانی له فرمانی یهکتردا بوون بهبی چرپه و بوله، خه م و نازاریان گور دهکردو نیش و کاری ژیانیان بهرپوه دهبرد که بهراستی خانم وادهیهکی بهخته مهربوون.

ئینجا عوروهی قاچ برآو بهو خوینه گهشهی که له بهری دهروی لهگهل نهو میوانانهی که بو هوال پرسینی هاتبوون دانیشتبوون، قاچه برآوهکهی لهبردهمی دریز کرابوو، نهو موسلمانه به نارامه لهگهل نهو ههموو نیش و نازارهی که ههی بوو. له بهر پهزامهندی و بهردار بوونی خودا به نارام و له سرخوبوو.

لهو کاته دا بانگی کوپه گهره کهی کرد کس وهلامی نه دایهوه! له بهر نهوهی که یه کهم جار بوو لهو ناوخیزانه دا وهلامی نه دهنهوهو به دهنگیهوه نه چن زور سه رسام بوو.؟ ووتی (انا لله وانا الیه راجعون)

دوای ووتی: بهراستی شتیکی ناخوشه، دیاره کوتایی مه بویه کس وهلام نا داتهوه، یان دهبی چی پوی دابی؟ دانیشتوانیش ههستیان بهشتیک کردوو خیزا ههستان و له لای عوروه پویشتنه دهرهوه، به لام چاویان به چی دهکویت . ههموویان به جاریک مات و سه رسام بوون! که سهیر دهکن کوپه گهره کهی له سریان بهریوتهوهو گیانی تیدانه ماوه! نه یان دهزانی به چی جوریک وهلامی عروه بدهنهوه، دوایی به مهر جوریک بی چونه لای عوروه ووتیان: خودا پاداشتت بداتهوه بهراستی کوپه گهره کهت کۆچی دوایی کردوه؟! نهو کۆمه لانی خه لکهی ناماده بوون لهوی به هیچ شیوهیهک خویمان بۆرانه دهگرا

دوستى باوەرداران

لەبەر ھەنيسكى گريان :

بەلام عوروى موسلمان و بىرو باوەر بەھىز، وەكو قەلايەكى زۆر بەھىزودامەزراو، زۆر بە ئارام و ھىمنەو بەزوبانى پىر بە سوپاسەو قاچە براوەكەى ھەلگرت و ووتى: ئەى خوداى گەرەو مېھربان، بەمېھربانى خۆت، دوو قاچت پى بەخشىوم، سوپاس و ستايشت دەكەم لەسەر ئەو قاچەى كە لىت وەرگرتەو. وە دووبارە سوپاسيشت دەكەم لەسەر ئەو قاچەى كە بوت ھىشتومەو! وە ھەرەھا دوو كورپت پى بەخشىوم ئىستا يەككىيانت بو خۆت بردهو، سوپاست دەكەم بو ئەو بەخشيشەى كە پىت دام و دوايى بردتەو! وە ھەرەھا سوپاسيشت دەكەم لەسەر ئەو بەخشيشەى كە ئەو كۆرەيانت بو ھىشتەو.

بەو شىوھى بەندەى موسلمان زۆر بە نھىنى سوپاس و ستايشى خواى لەسەر ئەو ئازارە گەرەى كرد: دوايى قاچە براوەكەيان لە بەرگىك ھاوئىشت و چون بيشارنەو ووتى: سوپاس و ستايش بو ئەو خودايە گەرەى كە خەجالەتى نەكردم، كە بەو قاچە براوەو نەروئىشتم بو جىگەيەك كە خودا پىنى ناخۆش پىت !.

﴿ ئارام گرتن سى جوړى ھە يە ﴾

(الصبر ثلاثة)

يەككە لە پياوھ موسلمانە لە خودا ترسەكان دە فەرموى: رادەى ھىمن و ئارامى سى جوړى ھە يە : جوړىكەيان (٢٠٠) سى سەد رادەوپلەى چاكەى ھە يە . جوړىكەيش (٦٠٠) شەش سەد رادەوپلەى چاكەى ھە يە . وە جوړەكەى تىرىش (٩٠٠) نۆسەد رادەوپلەى چاكەى ھە يە .

جوړى يەكەم: كە (٢٠٠) سى سەد رادەى ھە يە . ئەو بو ئەو كەسانە يە كە لەسەر گوپرايەلى فەرمانى خودا بىروات و، خۆپارىزبى .

دۆستی باومرداران

وہ جوڑی دووہم: کہ (۶۰۰) شہش سہد رادہی چاکہی ھہیہ . بۆ ئہو
کەسانہیہ کەلەسەر نا فەرمانی خودا ئارامی ھہبی و، لە ترسی خودا نافەرمانی
نەکات .

جوڑی سنیھم: کہ (۹۰۰) نۆسەد رادہی چاکہی ھہیہ . بۆ ئہو کەسانہیہ
کەتوشی بەلأو بیزارى یەک بوون لە یەکەم ساتی توش بونی ئہو بیزارییە
ھەرچەند زۆریش گەورە بێت ئارام دەگرن و ھیوای تەواویان بە خودای
گەورەییە .

﴿ ھاوارە ئہی ئادەمیزادەکان ﴾

(ویحک یا ابن آدم)

لە (حەسەنی بەسری ؑ) یەوہ دە گێرئەوہ دەفەرموێ: ئیمە ھەول و کۆشش
دەکەین ھیندیک کردەوہی بەناوچاکە دەکەین دلمان زۆر پیی خوشەر
پیندەکەنین و رادەبویژین بەلام، ئاگامان لەوہنیہ کە ئایا خودای گەورە ئہو
کردەوانہی ئی وەرگرتوین، چونکە بۆی ھہیہ ئہو کردەوانەمان بەدئسۆزی و زۆر
بەریکی بەئەنجام نەگەیانددبیت: ئینجا ھاوارە ئہی ئادەمیزادەکان، بەراستی
ھەرکەسێک نافەرمانی خودای گەورە بکات مانای وایە لەگەل خودای
بەدەسەلات شەردەکات، ئایا دەتوانن لەگەل خودا بچەنگن و بەربەرەکانی لەگەل
دا بکەن .؟؟ سویند بە خودای گەورە بۆخۆم چاوم بە حەفتا موسلمان
جەنگاوەری جەنگی بەدر کەوتووہ کە بەرگ و پۆشاکیان خوری بوو : ئەگەر
چاوت پییان بکەوتبایە دەت ووت: ئەوانە ھەموویان شیئن . یانی ئەوہندە
بەکزی و دامای سوپاسی خودا دەکەن و، لە فەرمانی خودا دەترسین، وەرچی
پوناکی و زەردە و پیکەنینی خوشی ھہیہ لەدەم و چاویان بەدی ناکرێ !. ئەگەر
ئەوانە پیاوہ چاکەکانتان بدینن دەلین: بەراستی ئەوانە ھەرچی خوو رەوشت
بی تییان دانییہ !!

وئەگەر چاویان بە خەراپەکانی ئیوہ بکەوتبایە دەیان گووت: ئەوانە ھیچ با
وہریان بەرپۆژی دوایی و ئی پرسینەوہ نیہ !!

دوستی باومرداران

وه چاوم بهچند نەتەوہیەك كەوتووہ كه سەروەتى دونیايان لەلا شتىكى زۆر بى كەلك بوو. سەروەت و سامانيان بەبەرچاودا نەدەهات، ئەو خاكەى بەسەرى دا دەپۆشتن زۆريان لەلا بەنرخ تر بوو لەسەروەت و سامانى دونيا،

وه چاوم بهچند نەتەوہیەكى تر كەوتووہ كه ئىوارە يان دەكردووہ هيجيان نەبوو تەنھا خواردنىكى كەم كه بەتەواوى تىرت پىنى نەدەخوارد، بەوجۆرەش دەيان ووت : نامانەوى ئەو هەموو خواردنە لەناو وركو گەدەمان كۆبگەينەوہ چونكە شتىكى نارەوايە .

هەرچەند كەسەرمايە و دەست كەوتمان كەميش بىت دەبى هيندىكى لەرنگەى خوادا ببەخشين، بەو جۆرە بۆ خويان زۆر پىويستيان بەو نەختە خواردنە بوو.

بەلام، لەبەر رەزامەندى خودا ئەوہى كەخويان پىويستيان پىنى بوايە لەرنگەى خوادا دەيان بەخشى .

﴿رووناكى زانايان﴾

(أ نوار العارفين)

دەگىرنەوہ پۆژىك پرسياريان لە (حەسەنى بەسرى ﷺ) كرد ووتيان: ئەى تەقى دىن چ پۆژىك لەلای تۆ چەژنەيە ؟! لە وەلامدا ووتى : هەر پۆژىك كەتاوان و نافرمانى خوداى تىدا نەكەم! ئەو پۆژە بە جەژن دادەنيم .

دووبارە پرسياريان ئى كردووہ ووتيان: چى شتىك بوو كارى تى كردى و بوو بە هوى خۆ پارىزى و خودا پەرسىتت لەو جىهاندا ؟!

لە وەلامدا ووتى : زۆر چاك تى گەيشتم بەردەوام پۆزىم هەيەو كەس ناتوانى بەشى من بۆخوى بەرىت وئەمن بيبەش بكات تەنھا خۆم نەيم، بەراستى بەوہش دلم ناسوودەو دلىيا دەبىت،

وه دووبارە زۆر چاك تى گەيشتم كەكردووہكانم كەس بۆم فراسەم ناھينى

دوستى باومرداران

تەنھا بۇخۇم نەب! بۆيە منىش پىيمەرە خەرىك دەبموبەجىيان دەمىتم .
وہ زۆر چاكىش تى گەيشتم ھەموو كاتىك خوداى گەورە ناگادارمە دەم
بىنى و لىى بىزناىم،
منىش شەرم دەكەم خەراپە و تاوان بکەم و خوداى پەرورگار لەسەر تاوان و
نافەرمانى بىم بىنى .
وہ زۆر چاكىش دەزانم مردن چاومەروانىم دەكات، منىش بۇ ئەمرىگا دورو
ناخۇشە تىشوى بۇ ئامادە دەكەم.

﴿ پەشىمانى ﴾

(الاستغفار)

دەگىرنەوہ پۇژىك كابرەيەك ھاتە لای (ھەسەنى بەسرى ﷺ) ووتى: ئەى
(تەقىيە دىن) بەراستى ئەم سال سالىكى وشكو بى بارانىمو كەوتوينە تەنگە
تاوى چى بکەين باشە .؟ (ھەسەنى بەسرى ﷺ) لە وەلامدا ووتى: داواى تۇبەو
پەشىمانى لەخودا بکەن .

داواى ماوہيەك كابرەيەكى تر ھاتو ووتى: ئەى (تەقىيەدىن) سكالای ھەژارى
خۇمت لەلادەكەم بەراستى ھەژارى ژيانى خستومە بەد بەختى چى بکەم .؟
(ھەسەنى بەسرى ﷺ) لە وەلامدا ووتى: داواى پەشىمانى لە خودا بکە.
لەداواى ماوہيەكى تر كابرەيەكى كەھات ووتى: ئەى تەقىيەدىن زۆر
ئارەزوى مندالم ھەيە . بەلام خىزانەكەم نەزۇكە چى بکەم .؟ لە وەلامدا ووتى:
داواى پەشىمانى لە خودا بکە .

لە داواى ئەويش كابرەيەكى تر ھاتو ووتى : ئەى تەقىيەدىن. زەويەكەم بى
ئاوو بى پىت بووو ھىچ شتىك بۇ شىن نابىت چىبەكەم .؟ ھەسەنى بەسرى ﷺ
لە وەلامدا ووتى: داواى پەشىمانى لە خودا بکە .

دوستی باوهرداران

له دواى ماوه يهكى كەش كابرابهك هات و ووتى: ئەى تهقيهدين كانى و كاريزاوه كانم ووشك بوون و زهويهكەم بى ئاوماوه تهوه چى بكەم ؟ دووباره بههه مان شيوه ووتى داواى پهشيمانى له خودا بكە .

بهو شيوه يه هەرچى هاته لاي (حهسەنى بهسرى ﷺ) سكالاي نارەزايى دەرده بېرى . بهيهك ووتە وه لامي دەدانه وه، بو يه دانيشتوانى كۆرەكه سەرسام بوون و دەنگى نارەزاييان بەرزكرده وه ووتيان: ئەى پيشهوا بو چى هەرچى هاته لات بو سكالاً تو دەلئى داواى پهشيمانى له خودا بكە ؟ . ئەو نهينى يه چيه پيمان بلى :

حهسەنى بهسرىش له وه لامدا ووتى: ئيوهئو ئايه ته قورئانيه تان نه خویندو ته وه ده فرموى ﴿فَقُلْتُ اسْتَغْفِرُوا رَبَّكُمْ إِنَّهُ كَانَ غَفَّارًا * يُرْسِلِ السَّمَاءَ عَلَيْكُمْ مُمْرَارًا * وَرُسِدِكُمْ بِأَمْوَالٍ رَّبِّينَ وَيَجْعَلْ لَكُمْ جَنَّاتٍ وَيَجْعَلْ لَكُمْ أَنْهَارًا﴾ نوح/۱۰-۱۲.

واته: خوداى گهوره ده فرموى: پيم ووتن بېروا به خوداى پهرومردگارتان بهينين و داواى پهشيمانى و ليخوشبونى ئى بكن، چونكه بهراستی خودا زور ئى خوش بووه، وهئه گهر بهراستی پهشيمان ببهوه و داواى ئى بكن ئەوا خوداى گهوره هه موو نيعمه تىكى خوشيتان به سهردا بلا و دهكاتو، له ناسمانه وه بارانى زورتان بو دهبارينى و پييت و پيروزي دهخاته و لاتكه تانه وه، وه له هه موو لايه كه وه سهروهت و سامانتان بو زياد دهكاو كوړو مندالى زورتان پى دهادت .

وهباخ و باخاتى زورتان بو سهوز دهكات و بهه موو جوړه ميوه يهك دل خوشتان دهكات، وه سهراوهى كانى و جوگه ناوى زورتان پى دهبه خشى .

﴿ پیاوانی بہرزی سہردوانگہ ﴾

(رجال المنابر)

دہگیرنہوہ پوژنیک (حسہنی بہسری ﷺ) زور بہمات و معلولی لہمالہوہ دانیشتب و ملکہچی فرمانی خودا بوو، لہپرینکا کومہلیک لہ بہندہکانی شاری (بہصرہ) ہا تنہ لای و ووتیان: ئەہی (تہقیہدین) سکالامان بولات ہیناوہ یارمہتیمان بدہ، گہورہ کانمان پھوشتیان زور نامروٹانہیہ لہ گہلماندا، داوات لیدہکەین لہوتاری ہەینی دا توژنیک لہبارہی پھوشتہوہ بدویتی بوئہوہی نہختیک بہزہبیان پیمان داییتہوہ ئەوندہمان نازار نەدن، وہ بہ ہیوای ئەوہش کەدل نہرمیان لہگہلمان دا بہکار بہینن و ہیندیکیشمان سہربہست و نازاد بکەن (حسہنی بہسری ﷺ) ش بہسوزہ وہ گوینی لہ ووتہکانیان گرت و پیریاری دا کہ لہو بارہوہ ووتار بخوینیتہوہ، بہلام وارینکەوت ماوہیہکی زور تپہپری (حسہنی بہسری ﷺ) لہو بارہوہ ووتاری نہخویندہوہ، لہدوای تپہپربونی ماوہیہکی زور (حسہنی بہسری ﷺ) لہ ووتاریکی ہەینی دا چووہ سہر بلند گوو دەستی کرد بہ ووتاری پھوشت بہرزی بہرامبہری بہندہکان، بہراستی ووتاریکی دل تہزین و کاریگەر بوو بہرامبہر بہوانہی بہندہیان ہہوو، بوہ ہەر کہلہمزگہوت پویشتنہ دەر زوربہیان دەستیان کرد، بہنازاد کردنی بہندہکانیان بہبی بہرامبہری، نینجا لہ دوای سہربہستی بہندہکان ئەو کومہلہی پیشو ہاتنہوہ لای (حسہنی بہسری ﷺ) و ووتیان: ئەہی حسہن زور چاک بزانیہ بوہ نہہاتوین سوپاست بکەین بہلکو ہاتوین نارہزایی دہربہرین (حسہنی بہسری ﷺ) ووتی: براکانم بوچی لیم نارازین؟ بہندہ نازاد بوہکان ووتیان: ئەہی (تہقیہدین) نئمہ ہاتینہ لات و سکالامان کرد ہیوامان وابوو بہزوتترین کات لہ ووتاری ہەینی دا باسی پھوشتی جوان وبہرز بہرامبہر بہندہکان باس بکەہی بہلام، بہ پیچہوانہوہ باسەکەت زور بہدوا خست لہ کاتینکا نئمہ

دوستی باوہرحاران

پیوستیمان بہکاتی زور زوو ہہبوو باسی بکہی:

(حسہنی بہسری ﷺ) ووتی: بریانی بہریم نازانن ہوی دواکہوتنی و وتارہکمہ بو چی بوو؟ من بہندہیہکی ہزار بووم ہیچ بہندہم نہبوو، وہسہروت و سامانیشم نہوندہ نہبوو بہندہیہک بکریم و، لہپیش ووتارہکمہ سہرہستی بکہم، بو ٹوہی سہرنجی کوہلانی خہک رابکیشم، بوہہ راوہستام ہتاک و خودا دہرویکسی ئی کردمہوو یارہمہتی دام بہندہیہکم کپی و سہرہستم کرد، لہ دوی ٹوہی بو خوم ٹو شتہم بہ نامانچ گہیاند . ئینجا داوام لہ کوہلانی خہک کرد ٹوانیش بہندہکانیان سہرہست بکن، بہو جوہرہ ٹوانیش بانگہوازہکھی خودا یان وەرگرت، وہ بہدم فرمانی خوداومہاتن و بہندہکانیان نازاد کرد .

﴿ سہردانی وولید بو مزگہوتی پیغہمبہر (ﷺ) ﴾

(زیارة الولید للمسجد النبوی ﷺ)

زانای بہناوبانگ و پایہ ہمرز (سہعیدی کوپی موسہیب ﷺ) لہسہردہمی (ولیدی کوپی عبدالمک ﷺ) پادشای ولاتی ٹمہریہکان، وانہی لہمزگہوتی پیغہمبہردا (ﷺ) دہوتہوہ، پورٹکیان (ولیدی کوپی عبدالمک ﷺ) خلیفہی موسلمانان لہگہل لئیرسراوی شاری مہدینہ (عومہری کوپی عبدالعزیز ﷺ) دا دہچنہ زوری مزگہوت، خلیفہ وولید لہ زانای بہ ناوبانگ (سہعیدی کوپی موسہیب ﷺ) دہچیتہ پیش و بہتایبہتی سہلامی لئدہکات ماموستا سعیدیش زور لہسہرہخوو بہسہادیہوہ وہلامی دہداتہوہ بہجوڑیک گوی یان لہولامکہ نہبوو، (عومہری کوپی عبدالعزیز ﷺ) زور لہوہ دہترسی کہ خلیفہ وولید زانای بہناوبانگ سعید لہ سہر وانہ وتنہوہ دور بخاتہوہ چونکہ ریزی ئی نہناووہ وہلامکہی باش نہداوہتہوہ! بوہہ عومہر لہو ترسہ، پوی کردہ خلیفہ وولید ووتی: وایزانم سہعید گوی لہسہلامکہت نہبووہ، دووبارہ

دوستی باوہر داران

وہلید ووتی: زیاتر دہچمہ پیش و بہدہنگینکی بہرزتر سہلامی لیندہکم، بوہ بہدہنگینکی بہرز وہلید ووتی: سہلامی خوات لہسہر بیٰ نہی سعید دوہبارہ سعیدیش وہلامی سہلامہکھی دایہوہ زور لہ جاری یہکم لہسہر خوہ بہہیواش تر، نہمجار (عومہری کوری عبدالعزیز ؑ) بوٰ نہوہی خہلیفہ وہلید بینیتہوہ ہوش ووتی: خہلیفہ وہلید وایزانم سعید نات ناسی، چونکہ چاوہکانی کزبووہ، بہو شنیوہیہ عومہر بہرگری لہ سعید دہکرد، خہلیفہ وہلید پویشتہ بہردہمی سہعیدو توقہی لہگہل دا کردو لہبہر دہمی دانیشت و ووتی: سہلامی خودای گہورہت بیٰ نہی سہعید، سہعید یش ہر لہدلی خوٰیدا وہلامی سہلامہکھی دایہوہ دواہی خہلیفہ وہلید ووتی: نہی عومہر بہراستی سہعید نہچاوی کہمبینابووہو نہگوینہکانیشی کہرہ تہنہا سعید بہندہیہکی لہخودا ترس و خوہپاریزہ، بوہ خودای گہورہش ہہموو بہندہیہکی بیٰ ترساندووہ، بہیٰ بہراستی ہرکہسینک بہراستی لہ خودای ہترسی، خودای گہورہ ہہموو کہسینکی بیٰ دہترسینی وہ ہرکہسینکیش لہ خودا نہترسی و لہ بہندہکانی خودا ہترسی نہوہ خودای گہورہ ترسی ہہموو کہسینکی دہخاتہناو دلہوہ.

﴿وَأَعْلَمُ كَمَا مَآدُو مَهْكَ نَامَانُ كَهِيَه﴾

(لا تتعب فرسك فلست تلحقنا)

لہ (عبیداللہ ی کوری عومہری ؑ) خہلکی قہواریری دہگیرنہوہ فرموویہتی: لہ ژیانم دا نوہژی بہ کومہلی (جماعہ) خہوتنانم نہچواندووہ، بہرینکوت وقہدہر واہات پورٹیک میوانیکم ہات بہوہی نیش و کاری میوانکہ لہ نوہژی بہ کومہل دواکوتہ منیش پویشتم زوربہی مزگوتہکانی بہسرہ گہرام بہ ہیواہی نہوہی لہ مزگوتینک دا بہنوہژی بہکومہل پابگہم بہلام: گہرانہکم بیٰ سوودبوو ہر مزگوتینکی دہچوم دہرگایان پیوہ درابوو پویشتبونہوہ مال، نہمنیش بہ ناچاری گہرامہوہ بوٰ مالہوہ بہ دلی ساردو داماوہیہوہ زورم داخ لہو نوہژہ

دوستی باوهرداران

خوارد که بهکومهل فوتاندورمه لهدوای ماوهیهک بهیرم هاتوه که پیغه مبهری نیسلام (ﷺ) فرموویهتی: یهک نویژی بهکومهل خیری (۲۷) بیست وحهوت رادهی زیاتری هیه. ئهمنیش له مالهوه نویژهکهی خهوتنانم بیست وحهوت جار دووباره کردهوه ئینجا لئی نوستم، له خهوم دا چاوم کهوت لهگهل کومهلینک خهلکدام بهسواری ولاغ پینش برکی دهکین بهلام، هرچهندی دم کردو ولاغهکهم تاودهدا نهیان دهگیشتمی، له ناوکومهلهکه یهکینک ئاوری ئی دامهوهو ووتی: ولاغهکهت هینده ماندومهکه نامان گهیه؟. منیش ووتم: بوچی ناتان گهمی؟ له وهلامدا ووتی: ئیمه نویژی خهوتنانمان به کومهل کردوه بهلام، تو بهتهنها کردوته بویه نامان گهیه!، لهوکاتهدا بوو له خهوهکهم بهخهبر هاتم به راستی دلم پر داخ و مهلول بوو بهو هویموه.

﴿ لهگهل خوا په رست و دونیا نهویستان ﴾

(مع الزا هدین)

دهگپرنهوه پوژیکیان زانای بهناوبانگ و لهخودا ترس (مالیکی کوپی دینار ﷺ) بهیهکیک له کولانهکانی شاری بهسرهدا دهپویششت چاوی بهسهر خوشیک کهوت له سهپیششت دریز ببوو عارهقی بهدهمیدا دههاته خوارو دهی ووت: (الله،الله)مالیکی کوپی دینار ﷺ ووتی: بهراستی شتیکی نارپهوايهو زوړ ناشیرینه ناوی خودای گهورهو مهرهبان لهو دهمه دهچی که عارهقی پیندا دیتته خواری! ههر خیرا پینشهوا مالیک پویششت ئاوی هیناو دهمی ئهو کابرا سهرخوشهی شوشتمهوه وداوای نزای بهخیری لهخودا بوکرد که خودای گهوره ریگهی راستی پیشان بدات.

ئینجا پینشهوا مالیک کابرای سهرخوشی بهجی هیششت و پویششت بو مالهوه، دوای ماوهیهک لئی نوست دهفرموی: له خهوهکهم دا پینان ووتم: ئهی مالک تو

دوستی با وهرداران

دهمی نهو سهر خوشهت لهبر خاتری نیمه شوشتهوه، وانیمهش لهبر تو دلیمان پاک کردهوه، له دواي نهوه دفرموی: بهخبر هاتم و پویشتم بو مزگوت بو نویژی به یانی، لههمان شهقامی سهر پنگا که به شیکی زور کهمی شهوما بوو چاوم بهو کابرایه کهوتهوه ههناسهی پشیمانی دهردهبری ودهی ووت: نهی خودای گهوره و مهره بان: لهبر دهرگای مهره بانیت راوه ستاوم پشیمانیم ئی وهریگره .

له دواي ماوهیهک دهی ووت: نهی خودای گهوره ناگادارم بکه پشیمانیت ئی وهرگرتوم تاک و پیروزبایی له گیانم بکه، یان پشیمانیت ئی وهر نهگرتوم تا پرسه له گیانم بکه، پیشهوا مالیک ده فرموی: گویم لهو دهنگه بوو چووم به لایمه سهریم کرد هه مان کابرای سهرخوش بوو که له سهرپشت کهو تبوو. پرسیارم ئی کرد حالت چوته نهی بهندهی خودا؟ له وه لام دا ووتی: نهی پیشه وا مالیک نهو کهسهی که شارهزای پنگه ی راستی کردوم. ههر نهو کهسهش توئی ناگادار کردوتهوه به ناکارو رهوشتی من .

﴿ کوپی مردوان ﴾

(مجالس الاموات)

زانای بهناوبانگ و خوداناس (مالیکی کوپی دینار ﷺ) زوربهی ژیانی بی نیشی له ناو گوپستاندا دهرده سهر پوژیک له پریکدا یه کیك ده چینه لای سهر دهکات و مالیک له ناو گوپستانیک دانیشتوه، پینی دهلی نهی مالیک بو لیله بهتهنها داده نیشی له ناو نهو هه موو مردوانه؟! پیشهوا مالیک له وه لامدا دفرموی: نه خیر له گه ل مردوان دانانیشم، به لکو له ناو کومه لیک خه لک داده نیشم به هیچ جوژیک نازارم نادهن، وه که له لاشیان پویشتم له پاشه مله هیچ غه بیته و باسم ناکهن .

﴿ ناماده بوون بو روژی کوچ کردن ﴾

(الاستعداد ليوم الرحيل)

دهگيرنمونه گيان كينشى همووگيان لهبر (ملك الموت) پويشت بولاي
 حمزه تي داود (عليه السلام) حمزه تي داوديش پياوي وابسام و هيبهت
 وليهاتوي به چاو نهديتبوو ! پرسياياري كردو ووتى : تو كينيت و چي
 كه سينكي ، وه بوچي هاتويه لام ؟. گيان كينشى گيان لهبران لهوه لام دا ووتى : من
 نهوكه سه م كه پادشايان ناتوانن بهرگريم لييكه ن؟ وه هيچ خانو كينوي بهرز
 ناتوانن ريگه م ئي بگري؟ حمزه تي داود ووتى : زور چاك بو م دهر كهوت كه تو
 گيان كينشى گيان لهبراني ، نهويش ووتى : به ئي گيان كينشم حمزه تي داود
 ووتى : نه ئي گيان كينش تو كاتيك هاتوي بولام هيچ خو م ناماده نه كردووه
 !. گيان كينشى گيان لهبران ووتى : نه ئي داود كو افلاننه كه سي خزمت؟. نه ئي
 فلاني كه زور ليت نزيك بوو له كوئى به؟ نه ئي جيرانه كهت چي ليهات ؟ داوديش
 فرموي : نهوانه هيچيان نه مانو كوچيان كردووه مردون .
 گيان كينش ووتى : نه ئي به كوچ كرني نهوان په نديت و مرنه گرت و به ناگا
 نه هاتيهوه . كه توش له سر ريگاي مردني .

﴿ خوراك ﴾

(الرزق)

زاناي به ناوبانگ و خواناس (ماليكى كو پي دينار ﷺ) ده فرموي : پوزنيك
 له سر سفره ئي نان خواردن دانيشتبوم نانم ده خوارد لهوكاته دا پشيله يهك هات
 كوتيك له پارچه گوشتي خواردنه كه ئي بهرده م پوهات و پويشت . منيش ورده
 ورده بهدوا ئي دا پويشم بزانه بو كوئى ده چي كاتيك چاو م پيني كهوت پشيله كه
 پارچه گوشته كه ئي برده نيزيكي كونيك ودا ئي ناو گهرايموه منيش ماوه يهك
 چاوهروانيم كرد بزانه نه ئيني نهوه چي به ؟. كاتى چاو م ئي بووماريكي كوئري
 كهوره له ناو كونه كهوه هاتده رهوه پارچه گوشته كه ئي خواردو پويشتهوه ناو
 كونه كه .

﴿ پارانهوه ﴾

(مناجاة)

دهگيرنهوه (يه حياى كوپى معازن ﷺ) بهردهوام لهبر خودا دهپارانهوه دهى
فرموو: ئهى خوداى گهروهو ميهره بان هيچ كات و شهويك ئاسودهو خوش
نابيت بهبى داواى ميهره بانيت له دهركاى ميهره بانيتدا : وه پوژيش پوژى
ئاسوده نابيت تنهنا به خوداپهرستى وخوپاريزى نهبيت : وه جيهان جيهانكي
پوشن و جوان نا بيت تنهنا به يادى تووه نهبيت! وه دوا پوژيش هيچ شادى و
بهخته موريهكى نا بيت تنهنا به به خشيش وچاپوشيت نهبيت : وه تنانته
بههشتيش خوشنيه تنهنا به گه يشتنى ديدارت نهبيت .

﴿ تيگه يشتن و رهوشت و ريگاي پينغه مبهر ﴾ (ﷺ)

(الفقهاء وسنة رسول الله صلى الله عليه وسلم)

پيشهواو سهركردهى موسلمانان (عمل كوپى ئهبى تالب ﷺ) ده فرموئى:
ئهگه ريگاي ناين بهيرو راو، بۆچون، بوايه ده بوو سؤل پيلاو، وهك وكالهو،
گورييه وايه كه پنى ده لين (خوف) كه له پيت كرد بو سهفه، له سهرخاوينى
ده توانى سى پوژ داينه نى و، بو ئهوانهش كه له مالهون، ده توانن شهو پوژيك
داى نه نين و، مهسحى بكه ن يانى لاي سهروهى گوريه كه دهستى تهريى
پيدا بهينن : نينجا ئهگه به بۆچون و رهئى بوايه ده بوو ئه خوفه لاي
بنهوه وخوارى مهسح . ته، كرابايه باشتربوو له لاي سهرى به لام پينغه مبهرى
خودام چاوپى كه تووه تنهنا بووه ئاشكراكهى پشاندهوه : وه سهركردهى
دادوهرو بهريز (عومهرى كوپى عبدالعزيز ﷺ) ده فرموئى: داواقان لى دهكم
خواپهرستى وخوپاريز بن و ئابورى وپاشه كهوت كردنتان به شيوهى فرمانى

دوستی باومرداران

خودابیت و بهدای ریبازی پیغمبهری خودا ﷺ بکهن وه دوربکهنه وه رهوش و پهیدا بوانه‌ی که له مهودا په‌یداده‌بن.

زانا و پیشه‌وای به‌ریزوسه‌رکرده‌ی کومله‌ی کاروان چیان (ئبو حنیفه ﷺ) ده‌فرموی: چاودیری له‌رهوش و ریبازی موسلمانانی پیشوو بکهن وه ناگاداربن و پاریزگاری بکهن وه دوربکهنه وه له‌مه‌وو کرده‌ویه که تازه په‌یدا بووه و داهینراوه له‌دهوری پیغمبهردا (ﷺ) نه‌بووه: وه پیشه‌وا (مالک ﷺ) ده‌فرموی: هرکه سیک رهوشتیک دابهینی وه له‌سه‌رده‌می پیغمبهردا (ﷺ) نه‌بوی، وه به‌رهوشتیک باشی بزانی ئه‌وه ههستی و ابو ده‌چیت که پیغمبهر (ﷺ) ناپاکی له‌به‌رنامه‌کی دا کردبی چونکه خودای گه‌وره ده‌فرموی: (الیوم اکملت لکم دینکم) واته: ئه‌مرو دینی سه‌ر به‌ری ئیسلام بو ئیوه ته‌واو کردو به‌پایان گه‌یاند، بی‌گومان هه‌رشتیک ئه‌و کاته پیغمبهرمان نه‌ی هینا بی‌وه‌ی گه‌یاند بی‌ئهمرو به‌ناین نازمیردی و له‌ناین دانیه وه پیشه‌وا شافعی ﷺ ده‌فرموی: له‌دوای ئه‌وه‌ی که هه‌ولیکی زوری داوه ریبازه سه‌ر به‌رزه‌کی په‌راوی ئیسلامی به‌پایان گه‌یاند، چهند دیریکی نوسی و فرموی: بی‌گومان شتیک دروست و حه‌تمیه که ئه‌و نوسراوه‌ی من هه‌له‌و ناته‌واوی تیدایه، چونکه خودای گه‌وره ده‌فرموی: ﴿وَلَوْ كَانِ مِنْ عِنْدِ غَيْرِ اللَّهِ لَوَجَدُوا فِيهِ اخْتِلَافًا كَثِيرًا﴾ نساء/ ۸۲

واته: ئه‌وه‌بوچی سه‌یری یاساو به‌رنامه‌ی ئه‌و قورئانه‌ ناکه‌ن و بیری لینا که نه‌وه بی‌گومان ئه‌و قورئانه‌ پیروژه که به‌رنامه‌ی هه‌موورئانی مروّ و بونه‌وه‌رو ئاینی سه‌ر به‌ری ئیسلامه، ریک و پیک و بی‌غش و خاله‌ چونکه له‌لایه‌ن خودایه‌که‌وه هاتوو که په‌روه‌دگاری هه‌موو بوونه‌وه‌رو له‌هیزوده‌سه‌لاتی مروّ دانیه، وه‌ه‌گه‌ر ئه‌و قورئانه‌ له‌لایه‌نی ئاده‌میزاده‌وه به‌اتبایه‌ بیجگه له‌ خودای گه‌وره ئه‌وا گوڤانی زوری تیدا ده‌بوو، چونکه ته‌نها خودا نه‌بیت که‌س نه‌ینی نازانیت، بو‌یه پیشه‌وا شافعی ﷺ له‌کو‌تایی

دوستی با ویرداران

نوسراوه که ی‌دا ده فرموی: هرشتیک که ووتبیتم و نوسیبتیم به پیچهوانه‌ی قورنان و رهوشتی پیغهمبهر (ﷺ) بی لئی په‌شیمانم و نوسراوه‌که‌ی من نات‌ه‌واوه . وه‌پیشه‌وا (ئه‌حمده‌ی کوری حنه‌بل (ﷺ)) ده فرموی: راستی و بنه‌چه‌ی رهوشتی پیغهمبهر (ﷺ) له‌لای ئیمه‌ گرتنی ئه‌و شتانه‌یه که یاره‌کانی پیغهمبهر (ﷺ) پی‌وه‌ی هه‌ستاوان و په‌یره‌ویان ئی کردبی، وه‌له‌ کرده‌وه‌ی داهینراو دروست کراو دورکه‌ونه‌وه، چونکه به‌راستی هه‌موو دروست کراویک هه‌له و سه‌رنی شی‌واوی یه .

﴿رهوشتی پیاوچاگان﴾

(اخلاق الصالحین)

جاریک (ه‌اپونه‌ ره‌شید) پرسپاری له (ئه‌با یوسف) کرد که‌داد پرس و فرمان ره‌وای ناین بوو فرموی: ئه‌ی (ئه‌با یوسف) هینیدیک رهوشتی نه‌بوچه‌نیفهم بو باس بکه؟ له وه‌لام دا فرموی: سویند به‌خودا نه‌بوچه‌نیفه زۆر به‌هیز بوو له به‌رگری کردنی تاوان و نار‌ه‌وا، وه به‌سه‌روه‌ت و سامانی جیهان هه‌لنه‌ده‌فریواو پاریزگاری چاکی ده‌کرد، وه زۆر‌به‌ی کاته‌کانی به‌بی دهنگی و بیرکردنه‌وه ده‌برده‌ سه‌ر. گالته بازو زۆر بلئی نه‌بوو، هر کاتیک پرسپارت ئی کردبایه له‌هه‌موو رویه‌که‌وه که‌بیزانیبایه خیرا وه‌لامی ده‌دایه‌وه، وه به‌زانین و فیریونه‌که‌ی خه‌لکی پی هه‌لنه‌ده‌فریواند . وه به‌زانیاری یه‌که‌ی پاریزگاری له ناین و گیانی خوئی ده‌کرد، هه‌موو کاتیک به‌ته‌ریبه‌ت و په‌روه‌رده‌ی گیانی خوئی خه‌ریک بوو، تاوان و نات‌ه‌واوی مرو‌قه‌کانی باس نه‌ ده‌کرد واته : نات‌ه‌واوی خه‌لکی دهر نه‌ده‌خست، وه‌باسی هیچ که‌سیکی به‌ نار‌ه‌وا نه‌ده‌کرد، ته‌نها به‌چاکه نه‌بیت (ه‌اپونه‌ ره‌شید) فرموی: بیگومان ئه‌وه رهوشتی پیاو چاگانه .

﴿خو پاریزی پیا و چا کان﴾

(ورع الصالحین)

دهگیرنهوه جارنیک کابرایهک رویشته لای پیشهوا (حنیفه ﷺ) ووتی: نهی پیشهوا پیووستی تینی بو هینام هیندیکم وام (قهرز) بدهیه، لهباتی شهوش خانوه کهم بارمتهبی لهلات، پیشهوا حنیفه قهرزه کهی پی داو کابرا رویشته وارنیکوت نهو کابرایه لهکاتی گهرماو قرچهی نیوه پرودا به لای خانوه بارمته کهی دارویشته که سهیری کرد واپیشهوا حنیفه له بهر خوړه که دور له خانوه که پراوه ستاوه کابرا رویشته پیشهوه ووتی: نهی پیشهوا حنیفه بوچی لهوکاته له بهر شهوخوړه گهرمه پراوه ستاوی نایه بهر سیبهری شهوخانووه؟ پیشهوا فرمووی: برام شهو خانووه لهباتی قهرزه کهم بارمتهیه لهلام، وه له بهرنامهی سهربهرزی نیسلام دا تاوانه نینسان لهبارمه کهلک وهربرگی منیش لهوه ده ترسیم که نیمه ژیر سیبهره کهی به کهلک وهرکرتن بژمیردی و، منیش تاوان باربیم،! بویه گهرمای خوړه کهم له تاوان باربوون پی ناسان تره .

﴿سهرکه شی زانیاری﴾

(غرور العلم)

دهگیرنهوه جارنیک زانیایه کی زور سهرکهش وله خو بیای به زانیاریه کهی : چونکه خوئی زور به زانیایه کی باش ده زانی، رویشته بوشارنیک بانگه وازنیک بلو کرده وه هرکه سی پرسیارنیک هیه له بهر بارنیکه وه بیت من نامادهم وه لایمی بده مهوه؟ پیشهوا (حنیفه) له شوینه ناماده بوو ووتی: من پرسیارنیک هیه کابرا ووتی: پرسیاره کهت بلئی؟
پیشهوا فرمووی: شهو میرو لهیهی که له گهل حه زه تی سولیماندا ووتی کرد نیر بوو، یان می بوو؟ کابرای زانیای سهرکهش ماوه یه که سهری داخست و

دوایی ووتی: بی گومان ئهو پرسیاره وهلامهکهی تهنها خودا دهزانی! پیشهوا
 حهنیفه هاته وهلام و ووتی: ئهو میزولهیه می بوو کابراکه ووتی: بهچی دهزانی
 کهمی بووه؟. پیشهوا فرمووی: به وه دهزانم کهمی بووه، خودا لهقورئاندا
 فرموویهتی: (وقالت النملة) واته: میزولهکه ووتی: بهتی تانیس هاتوه
 ئهوهش بو مییان دهوتری دوایی پیشهوا فرمووی: من لهپیناوهیچ شتیکی دا
 پرسیارم ئی نهکردوی تهنها لهبهر ئهوه پرسیارم ئی کردی بو ئهوهی ناگادارت
 بکهم که فیزو ههوا ئی نهدهی و لهخوت بایی نهبی.

﴿پیشهوای زاناو تیکوشهر﴾

(امام الفقه والجهاد)

موسلمانان له خودا ترسهکان بهراستی و بی دوو دلی ههراچی دهیان کرد تهنها
 لهبهر پهزنامهندی خودای مهههبان دهیان کرد وهههرا شتیکیکی کهدووویو
 خوپاریزیان لینهکرد لهبهر پهزنامهندی خودا بوو سه یرکهن پیشهوای زاناوان
 ئهبوچهنیفه لهسهردهمی خولهفای عباسی (ئهبی جهعفری مهنسور) توشی
 ئازاریکی زور دژوار هات لهپیناوی ئهوهی کهداد پرسی و فههران پهوایی
 نهکات.

خهلیفه موسلمانان (ئهبو جهعفری مهنسور) داوای لهپیشهوا حهنیفه کرد
 ووتی: دهبی بی بهداد پرسی نیشتمان؟ (ئهبوچهنیفه) له وهلام دا ووتی: من
 توانای داد پرسیم نیه پیاوی ئهوه پلهیه نیم (ئهبوچهعفر) ووتی: ئهی حهنیفه
 بی گومان توپالهوانی ئهوه ریبارهی وهلهتوش زانا تره تی گه یشتوتیرمان
 تیدانیه ئهبوچهنیفهش ووتی: نا وانیه زور کهس لهمن زاناو شارهزاتر هیه.

خهلیفه مهنسور ووتی: حهنیفه درۆمهکهی لهتومان زانا تر تیدانیه، لهکوئایی
 کیشهکهدا ئهبوچهنیفه ووتی: ئهی مهنسورمن درۆزنبم؟ چون قایل دهبی مروئی
 درۆزن بیته داد پرس و فههران پهوا!

دوستی باو مرداران

﴿ دمه تهقی یهك له نیوان نه بو حنیفه و بی باوهریک ﴾

(حوار بین ابی حنیفه و جاحد)

هموو کاتیک بی بروایان به چاوی کویری کهرسته (ماده) وه سهیری نهو
بوونهوره گهوره یه دهکن، جاریک بی باوهریک دهچیته لای نه بو حنیفه: نهو
ووت، ویژه رو دهدات :

بی باوهرکه دهلی: (نه بو حنیفه) نیوه موسلمانن باوهرتان به خودا هیه
چاوتان به خودا کهتوه ؟.

نه بو حنیفه: پاکوبی لهکهی بوئهو خودایه یه کههیچ چاویک نایبینی
وهستی پی ناکات. بی باوهران به میشکی خالی و بو شیانوه پولهراستی
ورده گیپن و بهرو لای کهرسته ی رهق وتهق باوهشی بو دهکنهوه
له نه زمونگی زانیاری خویندا لهوه زیاتر هست ناکه و نهوهی له روانگی
پینج هسته کانهوه هستی پینه کری به بوونی دانانین. بهراستی نهوانهش
گومراوری لیتیچو سرگردانن : نهگر سهری خوینر نهیه شینم تنها
نهونده دهلیم کی نهوه ستانه ی دروست کرد ؟.

بی باوهرکه: نهی حنیفه بهوپینج هستانه، هستتان به خودا کردوه؟
دهستان پی کهوتوه؟ بوئنتان کردوه؟ گوئنتان لی ی بووه؟ تامتان چیشتوه ؟.
نه بو حنیفه فرمووی: (لَیْسَ كَمِثْلِهِ شَیْءٌ وَهُوَ السَّمِیْعُ الْبَصِیْرُ) شوری/ ۱۱
واته: خودای گهروه به سوژو مهره بان هیچ شتیک وینهی ناکات لهوینهی
کهسیش نیه، وهگوایا بینایه به هموو شتیک .

بی باوهرکه: نهی خلیفه تو خودایه کهت بهو پینج هستانه هیچ هست پی
نه کردوه، چون بوم پون دهکه یهوه که خودات هیه ؟.

نه بو حنیفه: نهگر ژیریت (عهقلت) هیه چون بوم پون دهکه یهوه که ژیریت
هیه ؟ نایا به چاو بینوته ؟

دوستی با وهر داران

بی با وهره که: نه خیر نه بینووه .
نه بوچه نیفه: گویت له ژیریت بووه ؟
بی با وهره که: نه خیر گویم لی نه بووه ؟
نه بوچه نیفه: بوئی ژیریت کردووه ؟
بی با وهره که: نه خیر بونم نه کردووه .
نه بوچه نیفه: ههستت پی کردووه ؟
بی با وهره که: نه خیر ههستیشم پی نه کردووه .
نه بوچه نیفه: دهستت به ژیریت که وتووه ؟
بی با وهره که: نه خیر دهستیشم پی نه که وتووه .
نه بوچه نیفه: تو شیتی یان ژیری ؟
بی با وهره که: من ژیرم و عه قلم هه یه .
نه بوچه نیفه: ژیری که ت له کوی یه ؟
بی با وهره که: ژیری که م هه یه و هیچی تر .
نه بوچه نیفه: بهوشیوه یه خودای گه وره هه یه و ته او سازه .
وهئمو ژیری هه که توش هه تهو نای بینی، دروست کراوی شه خودا گه وره
یه یه .

﴿ ناین سروشتیه ﴾

(دین الفطرة)

پرسیار نیکیان له عه ره بیکی ده شته کی کرد، چون با وهرت به ناینی نیسلام و
به محمد هیئا . ؟

له وه لأم دا ووتی: با وهرم به محمد کرد : له بهر شهوه ی فرمانی به هیچ شتیک
نه داوه که ژیری و عه قل بلی: خوژیا فرمانی بهوشته نه دا با، وه سهر پیچی هیچ
شتیکیشی نه کردووه، که ژیری بلی: خوژیا سهر پیچی لهوشته نه کرد با یه .

﴿پیشهوا حنیفه وهلامی بی باوهران دمداتهوه﴾

(ابوحنیفة یردعلی الملحدین)

دهگیرنوه : لهوسردهمهی که پیشهوا (حنیفه) قوتابی بووهو لهلای ماموستای بهناوبانگ(حماد) دهی خویند، خهونیک دهبینی لهخهوهکهی داچاوی به بهرازیك دهکوی له دارینکی گوره هالآوهو دهیهوی دارهکهی ههکنی، لهوکاتهدا کهلینکی بچوکی دراهکه شور دهیثهوه بههموو هیزی له بهرازهکه دمدات، بهرازمکش هاوار دمکات و بوی دهرهچی، له دواي پراکردنی بهرازهکه هر لهخهوهکهی دا چاوی به ئادهمیزادیک دهکوی له ژیر سیبیری ئه داره دانیشتوه و یادی خودا دمکات .

لهوکاتهدا (حنیفه) به خهبردیت، بو مانای خهونهکهی دهچینه لای ماموستای (حماد)، بهلام که سهیری ماموهستا دمکات زور بهمات و مهلولی دانیشتوه. پیشی ئهوهی خهونهکهی بو بگیریتهوه دهپرسی ماموهستا هوی چیه وا بهمات و مهلولی دانیشتوی؟، له وهلام دا دهفرمووی: حنیفه چهند کهسینکی بی باوهر هاتونه شارمکهمان به نویننری نهتهوه بی باوهرهکان، بو ئهوهی دانیشتنیک له گهله ماموهستایانی باوهردار پیک بهینن بو پون کردنهوهی ئه بوونهومره که خودا یهکی هیه، چونکه ئهوان باوهریان وایه که ئه بوونهومره هیچ دروست کهرینکی نیه بو سهروشت ههربووه، وه یهکم جار چونه لای پادشای ئه شارهو: ئهوانیش منیان بهچاک ههلبژاردووه، بو وهلام دانهوهی ئه پرسیارانهی که ریکیان خستوه، وه کاتیکمان دیاری کردووه بو دانیشتنی ئه کوپه .

منیش هرچهند بیردهکهمهوه نازانم چی بکم چونکه پرسیار لهبنهرتی شتیک دهکین نهبهچاو دهدیتری و، نه بههستهکانیش هستی پی دهکری، بویه

دوستی باو مرداران

زور دهرسيم لهو كوره دا سر كهوتو نهيم و بروا دارهكانيش باوهرپان تيك بچيت، له دواي ووتهكاني ماموستا (حماد)، نهبوحنيفه ووتی: بهباس كردنی نهوبهسرهاته مانای خهوهكشم بو پوون بووه، نهو بهرازي كهله خهوم دا چاوم پینی كهوتوه سرهوكی بی باوهپرکانه دهیوی قهدی نهو داره گهورهیه كه سرچاوهی زانیاری یه ههلكهنی، نهویش نهتوی ماموستا (حماد). وه نهو كهلو لقه بچوكهی له دارهكه شور بووه له بهرازهكهی داوه و، ملی پی شور كردو بوړاندی و ههلات، نهوه منم قوتابی تو بههنگهی تهاو ملیان پی شور دهكمم و سر بو نیسلام دادهنهوینن: نینجا ماموهستا، تو هیچ مات و مهلول مهبه، پنگهی من بده بو وهلام دانوهی پرسیارهكان، بی گومان نهگهر سرهكوتم نهواشتیكي زور پیروزه كه قوتابییهكي بچوكی تو توانای وهلام دانوهی نهو پرسیارانهی ههیه؟

وه نهگهر دووباره منیش سرنهكوتم نهوا تو هیچ دل تنگ مهبه چونكه من قوتا بیهكي بچوكی تو، واسرنهكوتم بهلام كهتو وهلامت بدابانایهوه دیاره زور بهناسانی سردهكوتی ماموستا (حماد): بهو ووتانه زور دل خوش بوو ووتی: زور باشه به هیوای خوای گهوره، له دواي نهوهی له شوینی دیاری كراو كووبونهوه، كومهلیكي زور چا وهروانی ماموستا (حماد) بوون لهوكاتهدا قوتابی زیرهكوله خوداترس نهبوحنيفه رویشته ناو كورهكهوه بهدانیشتوانی ووت: بهپریزان لهبر سادهیی پرسیارهكان ماموستا (حماد) نهی توانی نامادهی كورهكه بی بویه بچوك ترین قوتابی بو وهلام دانوهی پرسیارهكانتان ناماده بووه كهمنم خودا یارییت بهتواوی وهلامی پرسیارهكانتان دهست دهكوی: نیستاش چی پرسیاریکتان ههیه بهرموون؟ بهو شیوهیهی خوارهوه چهند پرسیاریک لههوبو حنیفه كرا:

پرسیار یهكم:

پ: لهچ سالیك دا خوداكهتان لهدايك بووه؟

دوستی با و مرداران

و. خودا که مان نه دایکی هیهو، نه باوک، له هیچ که سینک نه بووه (لم یلد ولم یولد) واته: خودا که مان به ردهوام هیهو، نه له کهس ده بی، و نه که سیشی لی ده بییت.

پ: له چ سالیك دا خودا که تان په یدابووه؟

و: خودا که مان سره تاو کوتایی نیو، به ردهوام هر بووه و هر ده بی.

پ: ده مانه وی به به لگه ی زانستی و رهوان بو مان دهر بخه ن که خودا هیه! :
نه ره کو به نایه تی قورئان؟

و: نایا له پیشی ژماره چواری حسابی چی ژماره یه هیه؟

ووتیان: ژماره سی هیه.

نه دی له پیش ژماره سی چی هیه؟

ووتیان: ژماره دوو هیه.

نه دی له پیش ژماره دوو چی هیه؟

ووتیان: ژماره یه هیه.

نه دی له پیش ژماره یه چی هیه؟

ووتیان: هیچ ژماره یه نه.

نینجا پنی ووتن: باشه که له پیشی ژماره یه کی حسابی دا هیچ نه بییت: چون ده گونجیت له پیش یه کی راستی و دور له خه یالات که خودا یه کی گوره یه شتیک هه بییت: به لی به راستی هیچ شتیک نییه، و خودا هر هه بووه و سره تای بوونی نیه؟

پرسیاری دووهم:

پ: خودا که تان پوی له کوی یه؟

و: نه گهر چرایه که هه لگیر سینین له جیگایه کی تاریک، پونا کیه که ی بو کوی وه دهرات؟

ووتیان: پونا کیه که ی به هم مو لایه که دا بلاو ده بیته وه فرموی:

پونا کیه که ده ست کرد به هم مو لایه که دا بلاو بیته وه، نه دی بوچی ده بی

دوستی با و مرداران

گورهیی و پووناکی خودای مهره بان تنها به لایهک دا بلاو بیتهوه.؟

پرسیاری سینه م:

پ: نیستا شتی کمان له خودی خودا که تان پی بناسینه نایا ره قه وهک ناسن، شله وهک و ناو، غازییه وهک و دوو که ل وهلم :

و: نایا نیوه هیچ جار بهر کهوت دا نه نیشتون له لای نه خوشیک له کاتی گیان دهر چونی.؟ ووتیان: بهلی دانیشتون فرمووی: باشه پیش مردن قسه ی له گله دا ده کردن و ده جولایه وه به لام له دوا ی مردن له جولمو قسه کردن کهوت له بهر چی.؟ ووتیان: له بهر نه وهی گیانی تیدا نه ما فرمووی: باشه نیوه له لای بوون که گیانی دهر چوو.؟ ووتیان: بهلی له لای بووین فرمووی: ده نیوه ش خودی نهو گیانه م بو باس بکه ن رهق بوو وهک ناسن، شل بوو، وهک و ناو، گازی بوو، وهک دوو که ل وهلم.؟

ووتیان: بیگومان له و باره وه هیچی لی نازانین فرمووی: نیوه نازانن گیان چیه که دروست کراویکی نهو خودایه یه به لام داوا ی ناسینی خودی خودام لی ده که ن ؟

پرسیاری چواره م:

پ: خودایه کهت نیستا له کوئییه ؟

و: نه گهر په ردا خیک شیر بدوشی و بیهینی ماده یه کی چهوری تیدایه ؟ ووتیان: بهلی فرمووی: باشه چه ور یه که ی له کوئی شیر که دایه ؟ ووتیان: شوینی تایبه تی نیو له هه موو گهر دیله ی شیر که دا بلاو بوته وه، فرمووی: دروست کراویکی نهو خودایه که چه وری شیر که یه، هیچ جیگه ی تایبه تی نه بیته، نیوه ده تانه وی خودی خوداتان پیشان بده م و شوینی بو دابنیم، په راستی شتیکی سهیره.؟

پرسیاری پینجه م:

پ: نه گهر نیوه ده لین هه موو شتیکی دیاری کراوه له پیشی نهو بوونه موره

دوستی باوهراران

گوره ئه‌دی ئیشتی خوداکت چیه ؟

و: ئه‌وکرده‌وانه‌ی که له‌سه‌ره‌تاوه‌خودا دایناوه بو ئاده‌میزانه‌کان نه‌ی، چه‌سپانده‌وه‌ به‌رموئ: چه‌تمه‌ن هه‌رده‌بی بیگات و، خودا هیچ ده‌سه‌لاتی تێدانه‌ی، هه‌رکات ئاده‌میزاد ئیسه‌که‌ی کرد ئه‌رکاته له‌سه‌ری نه‌وسری، وه‌ به‌هوئ هه‌ول و کوششی ئاده‌میزاده‌وه‌ که‌ خودای گه‌وره هه‌ندیکیان به‌رز ده‌کاته‌وه‌و هه‌ندیکیش سه‌ر شو‌رو نزمیان ده‌کات .

پرسیاری شه‌شه‌م:

پ: چونه به‌هه‌شت سه‌ره‌تایه‌کی هه‌یه : به‌لام چۆن پرانه‌وه‌ی نه‌یه ؟

و: ژماره‌ی حسابی سه‌ره‌تاییان هه‌یه له‌یه‌که‌وه‌ ده‌ست پی ده‌کات به‌لام پرانه‌وه‌یان نه‌یه .

پرسیاری چه‌ته‌م:

پ: ئه‌دی چۆن ده‌لێن له به‌هه‌شت دا ده‌خۆن و ده‌خۆینه‌وه : به‌لام پاشه‌ پوکی نه‌یه ؟

و: ئیهمه‌وه‌وه‌و گیان له‌به‌ریک له‌ناو منداڵ دانای دایکدا ماوه‌ی نو مانگ ده‌مینینه‌وه‌ به‌گویره‌ی پیویست خواردن و خواردنه‌وه‌و ده‌خۆین : به‌لام هیچ پاشه‌ پوکی نه‌یه ؟

پرسیاری هه‌شته‌م:

پ: ئه‌دی ئیوه ده‌لێن میوه‌و خوراکی به‌هه‌شت هه‌رده‌ی خوئ و کوتایی نایات ؟

و: هه‌روه‌ک و خودای گه‌وره زانست و زانیاری پی به‌خشییوین هه‌تا لێی بلاو بکریته‌وه‌ کوتایی نایات .

پرسیاری نۆیه‌م و، ده‌یه‌م و، یانزه‌یه‌م .

پ: که‌ده‌لێن خودا هه‌یه په‌شانمان بدن؟ وه‌ده‌لێن په‌ری له‌ئاگر دروست کراوه به‌ئاگریش سزا ده‌دری، ئینجا چۆن ئاگر به‌ئاگر سزا ده‌دری؟ وه‌ده‌لێن هه‌موو

دوستی باوهراران

شتیک دیاری کراوه به قزاو قهر له سهر ئینسان، ئهدی بوچی له سهر کرده و ههکانی نازار دهری، یان پاداشتی دهریتهوه؟

و: بووه لام دانهوهی ئهوپرسیارانه پئویستی بهشتیکی دیاری هیه بو تیگه یاندن، ههموو به جاریک ووتیان: چی پئویسته بیکه؟

قوتابی زیرهک و چاپوک ((نه عمان) مشتیک خولی ههگرت و بهدم و چاوی بی باوهرهکانی دادا بهتایبهتی سهروکی بی باوهرهکان، دهنگی نارهبازی بهرز بووه، وهزیر که نامادهی کوپهکه بوو هاته ناو باسهکهوهو زور به نارهبازی ووتی: بوچی شتی وات کرد؟ نهعمانیشت فرمووی: ئهوه وهلامی پرسیاره کانیان بوو ووتیان: چون ئهوه وهلامه؟ فرمووی: بهلی وهلام بوو: بهلام ئایامیچ نازاریان پی گهیشته سهروکی بی باوهرهکان ووتی: بهلی زورمان نازار پی گهیشته، ئهبوحنیفه ووتی: کوا نازارکه لهکوئیه پیشانم بده؟ سهروکی بی باوهرهکان ووتی: نازارکهی بهبرینهکهوهیه بهلام ناتوانم پیشانت بدهم، ئهبوحنیفهش فرمووی: کهتو نهتوانی نازاریکی بچوکی گیانتم پیشان بدهی! چون داوای پیشان دانی خودای گهرهه ئی دهکهی!! تو برینهکهتم پیشان بده منیش خودایهکهمت پیشان دهم؟، وه ههروهها ئیوه ووتان: چون پهری (اجنه) له ناگر دروست کراوه بهناگر سزا دهری، ئهدی چون ئیوه له خاک دروست کراون، واته ئادهمیزاد توخمیکی تهواوی له خاکه، چون بهو خاکه نازارتان پی گهیشته!، وههروهها ئیوه دهلین: ههموو شتیکی دیاری کراو قهزاو قهدهره بوچی لهسهری سزا دهری، ئهدی بوچی ئیوه هاوارتان کردو نارهبازیتان دهربری و داوای تولهی لهمن دهکن؟ خو ئهوهش دیاری کراوهو دهبو ههریکهه!

بهه شیهویه لهکوئایی پرسیارهکاندا سهروکی بی باوهرهکان باوهری هیناو موسلمان بوو وهزوبهی هاوهلهکانیش باوهریان هینا، ئینجا قوتابی زیرهک و زانا ئهبوحنیفه ئهوه شعرانهی ووت:

دوستی باومرداران

فيا لك من آيات حق لواهدتى بهن مرید الحق كمن هوا ديا
ولكن على تلك القلوب اكنة فليست وان اصغت تجيب المنا ديا
واته: ئەوانەى كە دەیانەوى له نیشانەى راستى شارەزابین، وه ئەوانەى به
دواى راستى دا دەگەڕین، بهونیشانانە شارەزا دەگڕین، بەلام ئەودلانەى شارەزا
نابن ئەوه كوێرن و پەردەى تاریکیان لەسەرە، باگویش پابگرن و وهلامى بانگ
دەرەكەش بدەنەوه خوژیا ئەوانەى رێى راستیان دەوى شارەزا بووبان بەپوژو
شەوى بهو جوژەم وەرگێرا بەهەلبەست :

بەبى دوودلى ئەوهى دل پاكه شارەزا دەبى بوژینگەى چاكه
بەلام ئەوانەى دلیان تار یكه بیرو ویزدانیان تەنگو باریكه
شارەزا نابن بوژینگەى راستى هەرچەند بانگیان كەى بوخواپەرستى

﴿ خیزانی چاك ﴾

(الاسرة الصالحة)

دەگێرنەوه یەكێك له پیاوچاكان بەناوى (سابتى كوپی ابراهیم ﷺ) پوژیک
لەناو شارى کوفەدا بەناو باخیک دا دەپویشت سیویک کەوتە خوار ئەویش
هەلى گرتەوه و دەستی کرد بە خواردنى سیوهکە نیوهى خوارد بوو، بەبیری
هاتەوه کەئەو سیوه ئیخوی نیه و خاوەنیکى هەیه، نیوه سیوهکەى بەدەستەوه
گرت، پویشته لای باخەوانەکە ووتى: بۆى بەرێزم نەم زانى سیویک بەربووه
لەوباخەومنیش هەم گرت و نیوهم خوارد و ئەوش نیوهکەى تریهتی هاتوم
ئازادم بکەى و، چاو پویشیم لى بکەى، کابرای باخەوان ووتى: ببورە ناتوانم
چاوپویشیت لى بکەم چونکە منیش تەنها باخەوانم، باخەکە خاوەنى خوێ هەیه.
سابتى لەخودا ترس ووتى: بۆم خاوەنەکەى لە کوێ یه برۆین بۆلای و
داواى چاو پویشى و لیبوردنى لى بکەم؟ باخەوان ووتى: لیروەه دووفرسەخ

دوستی باومرداران

پنگا، شهو پوژنیک دورره، کابرای لهخودا ترس بهناوی (سابیت) ووتی: هرچهنده دورر بی پیویسته بچین بولای، داوای چاو پووشی لی بکهه چونکه به هیچ جوریک بوئن رهوانیه شتیك بخوم بهبی پرسسی خاوه نهکهی وه پیغه مبهری خوداش (ﷺ) لهو باره وه دهفرموی: (من نبت جسمه من حرام فالنار اولی به) واته: هر پارچه مو قهلهوییه که له خواردنلی نارهاوه پهیدا بوو بیئت بینگومان ناگر لهو قهلهوییه باشتره بهم شیوهیه دهستی کرد بهرویشتن بولای خاوهنی باخهکه کهگهیشته جی و لهوای توژنیک پشودان، پووی لهخاوهن باخهکه کردو ووتی: کههره سنیوئیک له باخهکهت کهوتوووه منیش نهم زانی نیوهم خواردوو نهوهش نیوهکهی تریهتی هاتووم چاو پووشیم لی بکهی، خاوهن باخهکه سهیریکی کابرای کردو ووتی: به مرچیک نه بیئت چاو پووشیت لی ناکهه.؟ سابییتی لهخودا ترس ووتی: مرچهکهت چیه بیلی؟

خاوهن باخهکه: ووتی چاوپوشیت لیدهکهه بهو مرچهی کچیک هیه مارهی بری لهخوت؟! (سابیتی کوپی ابراهیم ﷺ) بهسهر سوپمانیک ووتی: مانای چیه! لهتیکم سیو خواردوو، بهمرچی کچ ماره کردنیک نه بیئت چاو پووشیم لی ناکهیت؟ خاوهن باخهکه ووتی: باچونیهتی و شیوهی کچهکهت بو باس بکهه، له پیشی ماره برینی کچهکهه: کویره، کهره، نیفلیجه، یانی قاچهکانی شلهپهتهیه، ناتوانی لهسهریان رابوهستی، سابییتی لهخودا ترس کهوته بیرکردنوه، خودایه من چیم کردو، چون بتوانم لهگهله نهو نافرتهدا ژیان بهسهر بهرم له پیناوی چاو پووشی کردن ولیبوردنی له تیك سیودا، چهندی کردی لهگهله خاوهن باخهکهدا نهو مرچهی لهگهله بهکار نههینی بهلام بی سود بوو، بویه بهناچاری پهیمانکهی قبول کردو ووتی: مادام لیم نابوری رازیم کچهکهتم لی ماره بریره، لهبر رهزانهندی خودا به شیوهیهکی زور چاک خزمهتی دهکهه، بهلکو خودای گهره بهو بوئیهوه پاداشتی چاکهه بداتهوه بهو شیوهیه، باوکی کچه خاوهن باخهکه، دوو راستی بیژی (شاهد) بانگ کردو کچهیان ماره بری، له

دوستی باوهرداران

دوای ماوهیهک خاوهن باخهکه کهجهکی ناماده کردو گواستیانهوو بردیانه ناو پهردهوه، (سابتی کوپی ابراهیم علیه السلام) بو لای بووکی پویشته پهردهوه که تائهوکاته دهمزگیرانی چاو پینه کهو تبوو ووتی : هرچهند دهمزانه که کهپی بهلام سهلامت لی دهکم بو نهموی فریشتهکانی خودا وهلامم بدهنوه سابتیش سهلامینکی پر به دل له بووکی تازهی نیو پهرده کرد بووکی تازهی ناوپهرده به لیوی دهم بهخندهوه زوربهچاپوک و گورج وگولیهوه خیرا لهبر هاوسسری تازهمزواوی هستاو وهلامی سهلامهکی زور به جوانی دایهوه!! لهزاوا پویشته پینشهوه دهستی لهناودهستی زاونانو بهگرمی دهستی یهکتریان کوشی، سابت ووتی: نهی خودای گوره چی دهبینم، من شو کهچم بهچی پهیمانیک مارهکردوه، بهلام سهیر دهکم نه کویره، نهکهره، نهلاله، نه ئیفلیجه، بویره بهسهر سوپمانیکهوه لینی پرسی و ووتی: بیگومان من سهرسام ماوم باوکت توئی لی مارهپریم بهو مهرانهی سهرهوه کهچی هیچ لهو مهرانه لهتودا بهدی ناکم پیم بلئی بوچی باوکت وای پی ووتم؟ بووکی ناو پهردهی لیو بهخنده هاته وهلام ووتی: باوکم راستی ووتوه کهوای پی ووتوی نهمن کویرم و چاوم نابینی واته: له زیانم دا بهچاوم سهیری شتی نارهوم نهکردوه، مانای وایه چاوم لهشتی نارهوا کویره، وه هرهوهها گوئییهکانم له ووتهی نارهوا کهره واته: هرچی خودای گوره پینی پازی نهبی گوئی لی ناگرم، وه زویانم له ووتهی نارهوا لاله: تمنها بو یادی خودا نهیبت، وه قاچهکانم ئیفلیجن واته: له زیانم دا پینان نهپویشتوم بو جیگی تاوان و نارهوا .

سابت دهفرموی: که سهیری دهم و چاویم کرد وهک و مانگی شهوی چوارده دهرهوشانهوه لهدوای بهیهک که یشتنمان خودای گوره کوپنکی پی بهخشین سهر پوی جیهانی بهزانی و زانیاری پویشن کردهوه، نهویش پینشهوای بهبهریزوبه نرخ (ئهبوحنیفه علیه السلام) بوو، (نهعمان کوپی سابت) شو نافرتهه موسلمانه بووه دایکی پینشهوا (ئهبوحنیفه) شو (ئهبوحنیفه)ی که همولو

دوستی با مومداران

کوششی له (۸۲,۰۰۰) ههشتاوسی ههزار پرسیاری شهرعیدا کردووه وه نهو پینشهوايه ماوهی (۴۰) چل سال نویژی بهیانی بدهست نویژی خهوتنانهوه کردووه، (ئهبوحنیفه) شهویک له شهوه دریزهکانی زستان پویشتوته ناوخانهی خوداوه (کعبه) له مهکی پیروز له دواي نویژی خهوتنان دوو رکاعت نویژی دا بهستووه ههتا نویژی بهیانی ئینجا لئی بوتوه لهرکاعتهی یهکم دا لهسورتهی فاتحهوه ههتا نایهتی ﴿اما السفینة فکانت لمساکین یعملون فی البحر﴾ خویندوه: وه لهرکاعتهی دووهمیش دا له نایهتی ﴿اما السفینة﴾ ههتا ﴿من الجنة والناس﴾ خویندوه ئینجا سهلامی داوهتهوه .

﴿ شوین کهوتن وگیان دهرچونی ستهم کاران ﴾

(مصرع الظالمین)

دووژمنان و ناحهزانی ئیسلام بههه مووشیوهیهک خهریکی تاوان کاری و خهراپهن بهرامبهه به ئیسلام و فهومان پهوايانی ئیسلام هه چونی بویان کرابینت درێخیان نهکردوه، وه خودای گهورهش که ههمووکات نامادهو لهکه میندایه کاتیکی په خساندووه بو له ناو بردنی نهو تاوان بارانه، وه پربازی ئیسلام و فهومان پهوايانی ئیسلامی گه شه دار کردووه ههروهک (هونادی کوپی نه سوهد) دهلی: ﴿من و ئهبو له ههه و، عهته بهی کوپی نه بوله ههه﴾ کو مه لیک له خهک خو مان نامادهی پویشتن کرد بهههو شام :

(عهته بهی کوپی نه بوله ههه) ووتی: دهرۆم بولای محمدهو هیندیک گالتهی پی دهکم ئینجا دیمهوهو بهریده کهوین و دهرۆین، (عهته بهه) پویشتن بو لای پیغه مبهه (ﷺ) ووتی: نهی محمدهو من باوهرم به خودایه کهت نهه!! بهو ووته بووش و بی کهلکانه بو نازاردانی پیغه مبهه (ﷺ) زوژی رست، پیغه مبهه (ﷺ) دوعای ئی کرد فهرمووی: نهی پهروه دگارم سهیهک له سهگه کانتی به سهردا زال بکه، له

دوستی با و مرداران

دوای ئهوه ((عهتبه) گه پرایهوه لای باوکی و پوداوه که ی بو گنیرایهوه (ئهبولهههه) ووتی: به پراستی کوپم لهو دو عایه ی محمد زور دهرتسیم توشی شتیک بی،: ئینجا به پری کهوتن به رهو شام له ریگا له لای پرستگای ره به نیک (راهب) دابه زین ئه بو له ههه ووتی: زور چاره دیری (عهتبه) ی کوپم بکهن چونکه به پراستی له دو عاکه ی محمد زور دهرتسیم بو یه داوای له کاروان چیه کان کردو ووتی: بارخانه کانتان له شوینیک کو یکه نهوه (عهتبه) بچینه سهریان و ئیوهش له دهوری کو ببنهوه کاروان چیه کانیش به ووته که ی ئه بو له هه بیان کردو، له ههه چوارده وه ی کو پریان به ست شهو له دوای خهوتن به دره نکه وه، شیریک هات یه که به یه که بو نی ده کردن و به جی ی ده هیشتن تاک و نوره گه یشته عهتبه یه که چنگی لیدا سه ری له له شی جودا کرده وه له دوای ئه وه به خه بهر هاتن ئه بو له ههه ووتی سویند به خودا دو عاکه ی محمد کاری خو ی کرد.

﴿ پینچ فه رمان ﴾

(خمسه امور)

پیشه وای به نرخ (مالیکی کو پی ئه نه سه ﷺ) شه ویک ی له خه ویدا چاوی به گیان کیش (ملك الموت) ده که و ی پر سیاری ئی ده کاو ده لی ئه ی گیان کیش، ته مه نه چه نده ماوه له ژیا نده، گیان کیشیش به ههه پینچ په نه که ی دهستی راده وه شینی و ئیشاره ی بو ده کات، پیشه وای مالیک لهو په نه جانه دلی ده که ویته له رزه و دووباره پر سیاری ئی ده کاته وه ده لی بی گومان نازانم ئه و پینچ په نه جانه مانایان چیه ؟ پینچ پوژه، پینچ هه فته یه، پینچ مانگه، پینچ ساله، به وه رانا گات گیان کیش وه لآمی بداته وه، پیشه وای مالک به خه بهر دیت له خه وه که ی، ئه و جار زیاتر دل ته نگ و مه لول ده بییت، بو یه ریگا ده گرت به بهر ده روات بو لای زانای به نا و بانگ (ئبن و سه رین ﷺ) بو مانای

دوستی با وهرداران

خهونهکهی (ابن وسیرین) ده فرموی: ئەهی مالک خیره هاتوی، پینشهوا مالک ده فرموی: ئەهی (ابن وسیرین) له خهوم دا چاوم بهگیان کیش کهوتو پرسیارم لیکرد تهمنم چهند ماوه له ژياندا، گیان کیشیش به پینچ پهنجی دهستی ئاماژی بو کردم، ئیستاش نازانم ئەو پینچ پهنجی پینچ ساله، پینچ مانگه، پینچ هفتهیه، یان پینچ روزه، ماموستا (ابن وسیرین) هاته گوفتار ووتی: ئەهی پینشهوا مالک خانوی کوچ کردن (مردن) بو کهس دیاری نهکراوه نه بهروز نه بهمانگ نه به سال، تهنها گیان کیش بهوجوره وهلامی داویهوه فرموویهتی: پرسیارهکهی تو لهو پینچ فرمانه نادیارانهیه که هیچ کهسیک نایان زانی، تهنها خودا نهبیئت!! ههروهکه ده فرموی: ﴿إِنَّ اللَّهَ عِنْدَهُ عِلْمُ السَّاعَةِ وَيُنزِلُ الْغَيْثَ وَيَعْلَمُ مَا فِي الْأَرْحَامِ وَمَا تَدْرِي نَفْسٌ مَّاذَا تَكْسِبُ غَدًا وَمَا تَدْرِي نَفْسٌ بِأَيِّ أَرْضٍ تَمُوتُ إِنَّ اللَّهَ عَلِيمٌ خَبِيرٌ﴾ لقمان / ۳۴

واته: ئەو پینچ نادیارانه تهنها خودا پینان زانایهوه کهس به دامهزراوی (یهقین) نایان زانی، تهنها خودای گهوره به دامهزراوی دهزانی کهی روزهی دوایی دیت؟، وههر خودایه باران دهبارینی، دهزانی ئهوباران هه پیرۆزی دهبیئت یان کارهساتی لیدروست دهبیئت؟! وههروهها به تهنها خودایه دهزانی چی لهناو مندال دانی ئافرهت دا ههیهوه کوره یان کهچه تهواوه یان ناتهواوه، چارهنوسی چاکه یان خهراپه، زیرهکه و زانایه یان نهزان و کهودهنه؟! وه بهتهنها خودایه دهزانی بهیانی چی رودهدا، بیجگه لهخودا هیچ کهس نازانیئت؟ بهراستی زورکات ئادهمیزاد تهگهیروپا دهردهبیری، بهلام بو بهیانی کاریکی تر پوی داوه؟! وه تهنها ههر خودایه دهزانی کهی و، له کوئی و، بهچی ده مرین؟! بیجگه لهخودا کهس نازانی، وه بیگومان تهنها خودا زاناو ئاگاداره بهو پینچ نادیارانه .

﴿ بهراستی پیغمبر (ﷺ) توله بهرترین پله‌دای ﴾

(وَإِنَّكَ لَعَلَىٰ خَلْقٍ عَظِيمٍ)

دهگیرنهوه جارنیک پیغمبره‌ری خودا (ﷺ) به یه‌کیک له رینگاکانی مه‌کدا دهرؤیشت، چاوی به‌پیره ژنیکی پشت چه‌ماوه کهوت کولیکی گهره‌ی پی بوو له‌لای دانیشتبوو. بانگی له‌پیغمبره‌ری کرد ووتی: نه‌ی برام وهره نه‌وکولم به‌کول دابده؟ پیغمبره‌ری (ﷺ) فرمووی: دایه‌گیان تو نه‌و کوله ناتوانی نه‌من بو‌ت مه‌لده گرم! به‌ل پیغمبره‌ری (ﷺ) مهره‌بانی، به‌به‌زه‌یی، کوله‌کھی به‌شانی خو‌ی داداو له‌گه‌ل پیره‌ژن به‌ره‌و مال پویشتن: پیره‌ژنه‌که له‌رنگا به‌دهم پویشتنه‌وه قسه‌ی ده‌کردو ده‌ی ووت: کوپم پیاویک له مه‌کدا په‌یدا بووه ناوی محمه داوای پیغمبره‌ریه‌تی ده‌کات و ده‌لی ته‌نها یه‌ک خودا هه‌یه!، نه‌کھی به‌وته‌کانی هه‌ل بفریوی و بچی باوهری پی بکه‌ی، چونکه درو ده‌کات! پیره‌ژن زور له‌و جو‌زه قسانه‌ی بو پیغمبره‌ری (ﷺ) ده‌کرد نه‌ی ده‌زانی نه‌وه پیغمبره‌ری وابه‌بی هه‌واو خو‌ هه‌لکیشان کولی بو هه‌لگرتوووه، له‌داوای ته‌واو بوونی ووته‌کانی پیره‌ژن، پیغمبره‌ری (ﷺ) زور به‌نهرمی و له‌سهره خو‌یی ووتی: دایه‌گیان نه‌و پیاوه‌ی داوای پیغمبره‌ریه‌تی ده‌کات منم و ده‌مه‌وی به‌ فرمانی خودا کو‌مه‌لانی خه‌لک له‌چه‌وسانه‌وه ژیر ده‌سته‌یی پرگار بکه‌م، پیره‌ژنه‌که زور به‌ خه‌جاله‌تیه‌وه ووتی: چون تو محمدی واهو شیوه‌یه به‌زه‌یت به‌منی بی باوهردا دیته‌وه؟ بیگومان به‌راستی تو پیغمبره‌ری خودای وه‌له به‌رترین پله‌ی ره‌وشت به‌رزیدای. اشهد ان لا اله الا الله و اشهد ان محمدا رسول الله. باوهری هینا و موسلمان بوو.

﴿ ریزو گورہی زانست ﴾

(عزۃ العلم)

دہگنپنہوہ لہ دواۓ پویشتنی (ہارون پہ شید) بو شاری مدینہ بو دیدہنی گوپی پیغہمبہری خودا (ﷺ) پویشت بو مزگوتی پیروزی پیغہمبہر (ﷺ) چاوی بہ پیشہوا (مالک) کموت دہرسی دہوتہوہ پیی ووت: نہی مالک ئەگەر بہات بایہ مالمان و دہرست پی بووت بام چی دہبوو؟ واتہ: وەرہ مالمان و دہرسم پی بلی: پیشہوا (مالک) لہوہلام دا ووتی: بہداخموہ ئەی (ہارون) چونکہ زانیاری بو لای کہس ناچیت، ئەگەر بو خووت نارہزوت لہ زانیاریہ دہبی بولای بجی: (ہارون پہ شید) ووتی: راست دہکەئ ئەی پیشہوا لہمو دواش بوخوم دیم بولات بو مزگوت، دوو بارہ پیشہوا (مالک) ووتی: ئەی (ہارون) ہمرکاتی بہ درہنگوہ ہاتی و کوہلانئ خەلک دانیشتبون لیت پرازی و قایل نابم بہناوگوپی خەلکەکەدا بپوی: (ہارونپہرہشید) ووتی: لہ فرمان و گوئی دیری دام، بہم شیوہیہ پوژنک لہ دواۓ نویرئی عہسر پیشہوا مالک دہرسی دہوتہوہ (ہارونپہرہشید) یش لہگەل چەند کەسیک دا پویشتنہ مزگوت ہەر خیرا کورسیہکیان بو ہیناو دایان ناو (ہارون) یش لہسەر کورسیہکە دانیشت، پیشہوا مالکیش کہچاوی بہو کارہ کموت زور توپہوگرژ بوو بابەتی قسەکانی گوپی و ووتی: پیغہمبہری خودا (ﷺ) فەرموویہتی (من تواضع لله رفعه ومن تکبر وضعه الله) واتہ: ہەر کەسیک لہبەر پەزنامەندی خودا مل کہچی بکات خودای گہورہ پلہو پایہی پی دہبەخشی، وەہەر کەسینکیش خوئی بہ گہورہ دابنی لہسەر خەلک خودا سەر شوپو مل کہچی دہکات و تیکی دہشکینئ) ہارونپہرہشید) لہ فەرموودہکەئ پیشہوا (مالک) تی گەیشتو لہسەر کورسیہکە ہاتہ خواریو، وەک و خەلکەکە لہسەر ئەرز دانیشت و ووتی: ئەو کورسیہی لا بہرن، (ہارونپہرہشید) پیشی گہرانہوہی لہسە فەرہکەئ (٤٠٠) چوار صد دیناری بہ بەخشین بو پیشہوا (مالک) دانا ووتی: پیشہوا ئەو بہخشیشەم ئی

دوستی با و مرداران

و مریگه ؟ پیشهوا (مالك) ووتی : بم بوره ئه‌ی (هارون) پیوستیم به خیرنیه و پیم ناشیا ، و ههروه‌ها دیاریش و مرنا گرم ، (هارونه‌ر شهید) ووتی : بوچی دیاری و مرناگریت له کاتیک دا که پیغه مبه‌ری خودا (ﷺ) دیاری و مرگرتوو ، پیشهوا ووتی : من پیغه مبه‌ر نیم دیاری و مریگرم ، ئه‌وه ماله‌که‌ت و هه‌لی بگروه ده‌بی ئینسان هه‌ر به‌خودای گه‌وره پشت ببه‌ستی و باوه‌ری ته‌واوی هه‌ر به‌خودا هه‌بی‌ت ، له دوایی (هارونه‌ر شهید) مال ئاواپی کردو داواوی له پیشهوا (مالك) کرد دیده‌نیه‌کی بکات بو شاری (به‌غداد) پا یته‌ختی جی نشینی عه‌باسیه‌کان ، به‌لام پیشهوا (مالك) داوایه‌که‌ی رت کرده‌وه و پازی نه‌بوو ووتی : سویند به‌خودا هاوسی یه‌تی پیغه مبه‌ر (ﷺ) له‌گه‌ل هه‌ج شتیک دا ناگورمه‌وه .

﴿رووناکی باوهر﴾

(أنوار العقيدة)

پرسیارنکیان له (مالکی کوپی ئه‌نه‌س ﷺ) کرد له‌واته‌ی ئه‌وئایه‌ته‌ی که‌خودا ده‌فرموی : ﴿الرَّحْمَنُ عَلَى الْعَرْشِ اسْتَوَى﴾ طه/۵

واته : ئه‌و خودایه به‌به‌زه‌یی و مه‌ره‌بان‌ه‌ی که‌ ته‌ختی دا گیر کردوو له ژوروی هه‌موو ئاسمانه‌کانه‌وه ، پیشهوا (مالك) له‌وه‌لام دا ووتی : به‌رزی و هاوسه‌نگی خودای گه‌وره دیارییه ، به‌لام چۆنیه‌ته‌که‌ی نادیا‌رییه ، باوهر بوون به‌خودا پیو یست و (واجب) ه پرسیار کردن له‌خودی به‌رزی خودا کاری نه‌شیاوو پینه‌چوو ، ئه‌وه‌ی له‌سه‌ر خودا پیویسته ناردنه ، و ئه‌وه‌ش که‌له‌سه‌ر پیغه مبه‌ر (ﷺ) پیویسته گه‌یاندنه ، بیگومان خودای گه‌وره و مه‌ره‌بان هه‌ربوو و هه‌یه‌و شوینی تایبه‌تی بو‌نیه‌و ، هه‌ر به‌وجۆره بووه ، پینشی ئه‌وه‌ی شوین و جیگه‌ی دیاری بکات ، هه‌روه‌ک و بووه گورانی به‌سه‌ردا نایات ، و مزاناو ئاگاداره به‌وه‌ی بووه ، ده‌بی‌ت و ، به‌و شتانه‌ش که‌ ئیستا نه‌بووه ، ئه‌و په‌روه‌ر دگاره‌ی چۆنی ناره‌زوو لیبی بووه و ده‌بی .

دۆستى باومرداران

﴿ تىگە يىشتى زىندوان لە مردوان ﴾

(تعليم الأموات للاحياء)

ئەو كاتەى كە پىشەوا (مالك كورى ئەنەس رضي الله عنه) كۆچى دوايى كرد، وە پىشى خانوى كۆچ كردن دەربارەى ئەو زاناىە ووتراو، ئەگەر (مالك) لە مەدىنە يىت هېچ كەس بۆى نىيە لەبارەى دىنەو بەدوئى، لەدوای مردنى هېندىك لەهاورپىيانى لەخەودا چاويان پىنى كەوت بەوئىنەوسوپرەتىكى زۆر جەوان، لەناو باخ و مىرگوزارىكى زۆرخۆش و دلكراره، ووتيان: ئەى (مالك) چۆن گەيشتى بەوپلەو رىزەزۆرەو؟! لەو ئەلام دا ووتى: بەهۆى زىكرو يادىك كە بەردەوام و ھەمىشە كەردبوومە و ىردى سەر زووبانم، ئەو زىكرەش لەحەزرتى (عثمانى كورى عەفان رضي الله عنه) وەرگىراو، كە ھەر كاتى تەرمىكى دەدىت دەى فەرموو: (سبحان الحى الذى لا يموت) واتە: پاك و بىگەردى بۆئەوخوداىيە بەردەوام زىندوو، نەبوونى بەسەردا نايات، وەمنىش كاتى ئەو وىردو زىكرەم زانى فىرى بووم و بەردەوام دەم ووت: كاتى پۆىشتەم دادگاى خودا پىيان ووتم: ئەى (مالك) بەهۆى ئەو، كە ھەردەم و بەردەوام تۆ بەو زىكرەو يادت دەكردىن، ئەو ئىمەش لىت پازى بووین و دلنىايى خۇمان پىبەخشى : ئىنجا ئەو فىر بوونى زىندوانە لە مردوان:

﴿ له بهردم خانہی کوچ کردن ﴾

(امام دار الهجرة)

دهگيرنمونه نافرته تيك له شاري مدينه دا كوچي دوايي كرد، لهكاتي ناماده كردني ترممكه ي بو شوشتن نافرته تيك خو ي ناماده كرد بيشوات، لهكاتي شوشتن و ناوييدا كردني ترم شورمه كه، كهوته باس كردني مردومه كه به نارپهوا، ده ي ووت: نهو مردووه دهبي چهند جار داووين پيسي كردبي و كاري نارپكي نهنجام دابيت بهو شيويه باسي ناتاووي مردومه كه ي دهكرد، لهو كاتدا دهستي مردو شورمه كه به ترممكه يهوه نووسا به جوريك تواناي جولاندي نهما، نافرته كه زور نارپه حمت بوو، به دهسته كه ي تري دهركاي ژورمه كه ي پيوه دا بو شهوي كهس ههستي پي نهكات و بهلكو بتواني دهستي له ترممكه ي بكاتمهوه، به لام بهداخهوه چهندي كردي بي سوود بوو، ماوه يهكي زور له ژوري مايهوهو نههاته دهه، كهس و كاري مردووه كه ههراوه پواناي بوون و پوشاكيان ناماده كردبوو كه خيرا تهواو بيت و. نافرته ترم شورمه كه بيته دهري، بويه ههركاته ناكاتيكي بانكيان دهكرد نايا شوشتن كوتاي نههات، نافرته كهش له ژورمهوه ده ي ووت: پراوهستن نارامتان ههبيت له دواي ماوه يهكي زور كهلهوزهو توانادا نهما نافرته تيك تر بهههري شيويه كه بوو خو ي گهيانده لاي ترممكه ي كهسهيري كرد وادهستي نافرته ترم شورمه كه به ترممكه وه نووساوهو هي زي له بهر نهماوه نهوهنده ي هي زوتين له خو ي بكات، نهو جار سههركردان بوون نهيان دهزاني چي بكن خو نهو مردوه نابي ناوا بهمينيتهوه دهبي له ژور خاك دا بيشارنمونه بويه پويشتن بولاي زانايان بزائن فرمانيان به چيه .؟ هي نديك له زانايان دهيان ووت دهبي دهستي ترم شورمه كه بپرنهوه بو شهوي ترممكه بشارنمونه، چونكه ترم شاردنمونه شتيكي پيوسته، وههينديكي شيان دهيان ووت: دهبي توزيك له ترممكه ي بپرن بو شهوي زيندومه كه بزگار بگهين چونكه

دوستی باوهر داران

زیندو باشته له مردو بهو جوړه کیشه له نیوان زانایاندا بهریا بوو به هوئی ووتهیهکی بی کهک وسوک، لهسر زوبان و دهمی ئهو نافرته دهرچوو، بهلام ئهوقسه سوکه له کیشهاندا زور گران وقورس بوو ههروهک پیغه مبهه (ﷺ) دهربارهی ئهو ووتهیه فرموویهتی: (قَدْ فِ مَحْصَنَةِ يَهُدَى عَمَلٌ مِثْلُ سَنَةِ)

واته: بهناپهوا باسی نافرته تیکی بی تاوان کردهوهی باشی سهد سال دهروخینی و له ناوی دهبات، بهلی به و جوړه زاناکان سرگردان مانهوه نهیان دهزانی دهستی نافرتهکه بپهوه، بو ئهوهی تهرمهکه بنیزن یان توژیک لاشهی تهرمهکه بپن، بو ئهوهی دهستی زیندوهکه پزگار بگهن، له کوتایی دا هانایان برده لای پیشهوا (مالک) بوداوه کهیان تی گه یاند ئهویش به پهلهو خیرا خوئی گه یانده شوینی بوداوه کهو له دواي دهرگاوه به نافرتهکههی ووت: چیت بهو مردووه ووتووه؟ نافرتهکهش ووتی: پیشهوا چیت ئی بشارمهوه پیم ووتووه دهبی ئهو نافرته که چهند جار نیسی ناپهواي کردبی، پیشهوا (مالک) فرمووی: لهسر فرموودهی قورئان دهبی ههشتا داری تولعت ئی بدری ههروهک و خودا دهفرمووی: ﴿وَالَّذِينَ يَرْمُونَ الْمُحْصَنَاتِ ثُمَّ لَمْ يَأْتُوا بِأَرْبَعَةِ شُهَدَاءَ فَاجْلِدُوهُمْ ثَمَانِينَ جَلْدَةً وَلَا تَقْبَلُوا لَهُمْ شَهَادَةً أَبَدًا وَأُولَئِكَ هُمُ الْفَاسِقُونَ﴾ نور/۴.

واته: ئهوانهی که توهمهتی داوین پیسی دهبن و نافرته تیکی داوین پاک به داوین پیسی، تاوان بارده کهن، دوايی چوار شاهید ناماده ناکهن لهسر داوایه کهیان که ئهو نافرته ته داوین پیسی کردوه، دهبی (۸۰) ههشتا داریان ئی بدن و ههتا ههتایه شاهیدیان بو هیچ شتیک لیوه نهگرن، وه به تاوان باریش ناو دهریزن، ئینجا پیشهوا (مالک) ووتی: ئیوهش بهوشیوهیه چهند نافرته تیک برونه لای ئهو تهرم شوژه ههشتا داری ئی بدن، بوئهمهسته چهند نافرته تیک چون و ههشتا داریان له نافرتهکهدا له دواي تهواو بوونی دهرهکان دهستی نافرتهکه له تهرمهکه بهره لا بوو. وه هر بویهش ووتویانه ههتا پیشهوا (مالک) له شار دابی کس بوئی نیه لهبارهی ئاینهوه قسه بکاو بدوی.

﴿خوپاریزی و زانیاری﴾

(تقوی و علم)

زانای به نوابانگ و له خودا ترس پینشوا (شافعی رحمۃ اللہ علیہ) ده فرموی: پوزیک بهمه له چاوم به پارژنه‌ی نافرہ تیک کهوت، له دواییدا که سهیری کتیبم کرد هیچ شتیکم له بیرنه مابوو منیش زور به دلّی پهریشان و، مهلولهوه پویشتم بولای ماموستا (وه کیعی کوپی جراح رحمۃ اللہ علیہ) سکالای بی بیروموشیم له لا کرد، بهو چهند ووتانه ؟

شکوت الی وکیع سوء حفظی
فأرشدنی الی ترک المعاصی
واخبرنی بأن العلم نور
ونور الله لا یهدی لعاصی

واته: سکالای له بیر چوونهوم برده لای ماموستا (وهکیع) ی نهویش شارهزای کردم که تاوان و ناره‌وایی نه‌که‌م وه‌پینی ووتم: زانیاری پووناکیهو پووناکی خوداش تاوان باران شاره‌زا ناکات: منیش بهوشیوه کردم بهه‌لبه‌ست:

چومه‌لای زانا وهکیعی بو سکالای بی‌ری کو یرم
پی ی ووتم نیشی خراپه لی‌ره به‌دوا هل بویرم
علم و زانیاری پووناکه تیشکی خوی گه‌وره و به‌ریز
هر له‌گهل پوونا کی ده‌پوا چاک بزانه پر به هیز
نوری خوا پووناکی به‌خشه بو کسی نوری بوی
ریگهی پووشن به‌دی ناکه‌ن کسی له‌خوا دورکه‌وی

دوستی باوهرداران

﴿پرسه‌ی نه‌فسی خوٚت بکه به‌و شیوه‌ی که پرسه‌ی﴾

﴿خه‌لکی پی ده‌کھی﴾

(عز نفسك بما تعزى به غيرك)

ده‌گپرنه‌وه جارنك به پيشه‌وا (شافيعى رحمه‌الله) ان ووت : نه‌ی پيشه‌وا (عبدالرحمن کوپى مه‌دى رحمه‌الله) کوپنکی مرد له‌سهر تهرمه‌کھی کردیه هاوارو پوپو، پيشه‌وا (شافيعى رحمه‌الله) به‌و شیوه پرسه نامه‌یه‌کی بو نوسی نه‌ی برای موسلمان پرسه‌ی نه‌فسه‌کھی خوٚت بکه به‌وه‌ی که پرسه‌ی خه‌لکی پی ده‌کھی نه‌و ره‌وشتانه‌ی له‌خه‌لک داپیت خوٚش نیه و رق و قینت لییانه له خوٚشت دا، پیت خوٚش نه‌بی و رقت لییان بیت، وه‌خودا نارامت پی ببه‌خشی له کاتی توش بوونی به‌سهره‌ات . وه خودای گه‌وره پاداشتی هه‌موولایه‌کمان بداته‌وه به هو‌ی نارامی و له‌سهره خو‌یی، وه نه‌و شعرانه‌شی بو نوسی :

انى معزىك لا انى على ثقة
من الخلود ولكن سنة الدين
فما المعزى بباق بعد ميته
ولا المعزى ولو عاش الى حين

واته: پرسه‌ت لی‌ده‌که‌م و هی‌وای نه‌وه‌م نیه که نه‌من هه‌رده‌مینمه‌وه به‌لام ناین ره‌وشتی وایه پرسه‌ت لی بکه‌م، چونکه نه‌وه‌ی سه‌ره خوٚشی ده‌کات له دواى مرده‌که نامینیته‌وه، وه نه‌وه‌ی سه‌ره خوٚشیشی لی ده‌کری به‌رده‌وام نامینیته‌وه باماوه‌یه‌کی زوریش به‌سهر به‌ری هه‌ر کوچی دوا‌یی ده‌کات : منیش به‌وشیوه ردمه هه‌لبه‌ست :

ده‌چمه لای خاوه‌ن موسیبه‌ت پرسه‌ی خوٚشی لی‌ده‌که‌م
نه‌ک له‌به‌ر وه‌ی خوٚم ده‌مینم بو ژیانى خوٚم ری‌ده‌که‌م
هیچ که‌سى له‌م ژیان و ژینه تا نه‌به‌د نای باته‌ سه‌ر
گه‌ر سه‌دان سال برژی ده‌مری له‌مالی ده‌ت هینته‌ده‌ر

﴿تو ویزو گوشتوگو کردن به ههلبهست﴾

(مخاوره شعریه)

دهگیرنهوه پوزیک پیشهوا (شافعی رضی الله عنه) لهگهله پیشهوا (ئهحمدهی کوپی
 همنهل رضی الله عنه) بهیهک دهگن پیشهوا (شافعی رضی الله عنه) فرمووی:
 أحب الصالحين ولست منهم لعلی أن انال بهم شفاعه
 واکره من تجارته المعاصی وان کنا سويا فی البضاعة
 واته: پیاوی باشم خوش دموین هرچهند کهبو خوشم پیاوی باش نیم، بهلام
 هیوام زوره کهبههر نزای نهوان بکهوم، وه زوریش قینم له بازرگانی خهراپه
 دهییتهوه هرچهند که رهوشتهکانمان لهگهله تاوان باران وهک و یهکه: بهو جوړه
 کردم بههلبهست :

هرچهند کهمن پیاو چاک نیم، پیاو چاکم زور خوش دمو
 خودا کاریکسی وا بکا چاکهی وانم بهرکهوی
 تاوان و نارپهواوسی بهدل زور رقم ئی به
 هرچهند کارو کرداری رهوشتی من له وی به

پیشهوا (ئهحمدهی کوپی همنهل رضی الله عنه) له وهلام دا فرمووی:
 تحب الصالحين وانت منهم ومنکم سوف یلقون الشفا عه
 وتکره من تجارته المعاصی وقاء الله من شر البضاعة
 واته: ئهی (شافعی رضی الله عنه) تو پیاوی باشت خوش دمو و بوخوشت یهکیکی
 له پیوا و باشان وه هیواشمان وایه که له مهوردا بههر تکای ئیوه بکهوین، وه
 زورتان رق له بازرگانی تاوان باری به، خودای گهوره له بهلاو ئازاوهی تاوان
 باران بت پاریزی :

تو پیوا باشت خوش دمو بیگومان توش لهوانی
 به هیوا ی چاکهی تومه هرچهندکه پی ی نهزانی
 کردموهی بهد رهفتاری زور پینت ناخوشه بهزور
 خوداش تو دهپاریزی لهبهلاو کردموهی بوز

دوستی باومرداران

﴿سَيِّئَاتِي بِكَ كَلِمَةً﴾

(ثلاثة مفيدات)

پوڙيڪ پيشهوا (شافعي رحمته الله عليه) دهچيٽه ديدنه پيشهوا (نهحمدي رحمته الله عليه) ڪوري
هنبل رحمته الله عليه) شهو له دواي نان خواردن و دانيشٽينيڪي خوش بردنه سر، هر
يکهيان دهچيٽه سر جيگاي خوتن، ڪچهڪي پيشهوا (نهحمدي رحمته الله عليه) زور به
وردي له هل سوکوتهڪاني پيشهوا (شافعي رحمته الله عليه) ورد دهبيتهوه، بهياني
لهدواي هستان و نويز ڪرن ڪچي امام (احمد رحمته الله عليه) دهچيٽه لاي باوڪي و هلي:
بابه نهويه (شافعي) ڪه زور باست بو دهکردين؟ له ولامدا باوڪي ووتی: بهلي
ڪچم نهويه زاناي بهرزو بهناوبانگ ڪچهڪي ووتی: بابه لهنيوارهوه هتا نيستا
سي رهختم ليگرتوهه؟ باوڪي ووتی: رهخنهڪان چين بلي: ڪچهڪي ووتی:
نيواره لهسر سفرهي نان خواردن زوري خوارد، زورخوارديش نيشانهي
تهمبلييه، وه ڪهرويشته سر جيگاي نوشتن هتا بهياني هلهنستاو شهو
نويزي نهکرد، وه هرروهه بهياني هستا بهي دهست نويز جهماعهتي بو
کردين پيشهوا (نهحمدي رحمته الله عليه) ووتهڪاني ڪچهڪي به پيشهوا (شافعي رحمته الله عليه)
پاگهياند بو نهوهي وهلامي رهخنهڪاني بداتهوه (شافعي رحمته الله عليه) ووتی: نهی
(نهحمدي رحمته الله عليه) بو يه نيواره زورم خوارد چونکه دم زاني ڪه خواردنهڪهتان
دروست و پهوايه وه توش نينسانينگي بهخشندهي، وه هرروهه خواردني
بهخشندانيش دهرمانی دهردانه، وه خواردني چاو چنوگانيش دهرديو نهخوشيه،
وههرروهه من بويه زورم خوارد لهبر خواردن و وورگم نهبوو چونکه نهونده
زور خورنيم؟ تنها بويه خواردم بو نهوهي وه دهرمان نهخوشي پي چارهسر
بکم و بيته شيفاي دهردهڪانم، وه نهو شهو رينگاي شهو نويزم نهبوو لهبر
نهوهي ڪهسرم خسته سر باليف بو نوشتن، خيال و بيريك هاته بهر چاوم بو
دهرمينان و حل کردني چند پرسيارنيڪي شرعي، بوئهو مبهسته قورئان و

دوستی باومرداران

فهرموده‌گانی پنیغه‌مبهرم (ﷺ) هینایه پیش بیرو فکرم (۷۲) حهفتاو دوو پرسپاری شهرعیم شی کرده‌وه، که بو موسلمانان، بوته خزمه‌تیکي زور باش و گه‌وره و پیشکشم کردن، بویه نهم توانی نه‌مشهو شه‌ونویژی بکهم، وه هه‌روه‌ها نویژی به‌یانیم به جه‌ماعهت بو ئیوه کرد به‌بی ده‌ست نویژ هه‌لگرتنه‌وه:

سویند به خودای گه‌وره له ئیواره‌وه هه تاک و ئیستا چاوم نه‌چوته خه‌و، بویه ده‌ست نویژمه‌کی ئیواره‌م نه‌شکاوه تاک و ده‌ست نویژی بو نوی بکه‌مه‌وه، وه به دریزی شه‌و به خه‌بر بووم: نویژی به‌یانیم به‌ده‌ست نویژی خه‌وتنان بو کردن.

﴿ له‌مبهره‌بانی وسینگ فراوانی پیشه‌وا مالک و شافعی ﴾

(في رحاب مالك والشافعي)

ئهوکاته‌ی که پیشه‌وا (شافعی ﷺ) قوتابی پیشه‌وا (مالک ﷺ) بووه پوزیک (شافعی ﷺ) له مزگه‌وت دا له‌ناو کوپیکي زور گه‌وره وتار ده‌خوینیته‌وه، پیشه‌وا (مالک ﷺ) به‌نه‌ئینی ده‌رواته مزگه‌وت و له په‌نای پایه‌یه‌کی مزگه‌وت داده‌نیشی بو ئه‌وه‌ی (شافعی ﷺ) هه‌ستی پی نه‌کات و بزانی ووتاره‌که‌ی چونه، به‌لام. به‌راستی وتاره‌که‌ی به‌دل ده‌بیئت و، هه‌ربه‌نه‌ئینی له‌سه‌ر پایه‌ی دیواره‌که ده‌نوسی، هه‌رکس ده‌یه‌وی زانیاری باش فی‌ر بی‌باله‌لای (محمدی کوپری ئیدریس ﷺ) یانی پیشه‌وا (شافعی) بخوینیت، له دوا‌ی نویسنی ئهو نوسراویه نه‌ی هیشته (شافعی ﷺ) هه‌ستی پیبکات خیرا رویشته ده‌روه، کاتیک (شافعی ﷺ) چاوی به‌و نوسراویه که‌وت و خویندیه‌وه فهرمووی: سویند به‌خودا ئهو نوسراوه ووته‌ی مامه‌وستا: (مالیک)ه بو‌یه (شافعی) ش له ژیری نوسراوه که‌یه‌وه نوی، چون و ده‌بیئت نه‌ی پیشه‌وا (مالک) (شافعی) قوتابی به‌رده‌ستی تو‌یه !!

دوستی با و مرداران

﴿لَهُ نُهْدَا زَهْ بَهْدَهْرِي زَانِيَان﴾

(كرامة الفقهاء)

بوژنيك له بوژان گهنجيكى تازه پى گهيشتو دهچيته مالى پيشهوا (نهحمهدى كوپى حنهبل عليه السلام) سكالاي دايكى له لاي دهكات و دهلى نهى پيشهوا دايكم توشى ئيفليجى بووه بهمهموو شيويهيك داودمرمانمان بهكار هيناوه بهلام هيچ كهلكى نهبووه ئيستاش دايكم منى ناردووه بولاي تو، كه تكاي بهخيري بو بكهيت و بهلكو خوداي گموره تهندروستى باش بكات وله ونهخوشيه چاك و ساريژ بيتهوه،

پيشهوا (نهحمه عليه السلام) ووتى: پوله م كى پى ي ووتى: خودا تكاي من وهردهگريت، بپو بولاي دايكت، تكاو نزاكه مان پنى گهيشت و، دايكت باش بووه، با نهویش تكاي بهخيرمان بو بكات :

گهنجهكه: دهستى كرد بهگريان زور بهكول دهگريا، دايكى پيشهوا (نهحمه عليه السلام) چاوى بهو گهنجه كهوت دهگريا، ووتى: پوله بوچى دهگريه ي چى بووه گهنجهكه ووتى: نهى دايكى پيشهوا من هاتوم بولاي كوپه كهت كه تكام بو له خودا بكات بو دايكم بهلام . هيچ تكاي بو نهكردم پنى ووتم: بپووه بولاي دايكت، نه مجار دايكى پيشهوا ووتى: كوپم بپو بولاي دايكت من گويم ئى بوو (نهحمه) تكاي بو دايكت دهكرد، كوپه گهنجهكه بهو ووتيه دلى دامهزراو گهرايهوه بو مالهوه له دهركاي دا دايكى هستاو، دهركاي ئى كردهوه، بهتكاي پيشهوا (نهحمه) له بهر خوداي گموره نهو ئافرهته له ئيفليجهكه ي چاك بووه .

﴿ دهرمانی خوداناسان ﴾

(دواء العارفين)

جاریك كابرایهك هاته لای زانای به ناوبانگ و خودا ناسی بهراستی (سوفیانی سهوری رحمته الله علیه) ووتی: ئەی (سوفیان) هاتومه لات و هاوارم بۆت هیناوه نهخوشی دورکوتنهوم لهخودا ههیه، ههتا بی باوهر نهبوم به فریام كهوه (سوفیان رحمته الله علیه) لهوهلام دا ووتی: پنیویسته رهگی دلسوزی لهدلّت دا بهکاریهینی وه نارامت ههبی و مل كهچی فهرمانی خودابیت واته: رهگی دلّ سوژی و گهلای نارام و شهربهتی مل كهچی له ناو قاپی خوپاریزی بکهی، ناوی فرمیسکی چاو كه له ترسی خودا پزاییت بخهیته سهری و ناگری مات و مهلولی لهژیر ههّل بکهی و به پاکی و، پاك كردنهوهیهکی بهرامبهری خوت پابگری، وه دهستی راستی بو درنژ بکهی و پیالهی پهشیمانی نوش بکهی و به ترس و خوپاریزییهوه بی شلقینه و، له چاوتهنگی و ورگ برسیهتی و پژدی خوت پپاریزه نهگر بهوشیویه رهفتارت كرد، ئەوا بهفهرمانی خودا لهو نهخوشیه ساخ دهبیوه .

﴿ له گهن خوشهویستانی خوادا ﴾

(مع اولیاء الله)

دهگیزنهوه (نهبو یهزیدی بهستامی رحمته الله علیه) شهویك له خموی دا بانگی نهكهن، ئەی باوکی یهزید ههسته ئەم شهو جهژنی (گاورو فهلانە) لهکلیساکانیان کۆبونهوه بپو بولایان و پهیامی (پیفههمبر رحمته الله علیه) یان پپرا بگهینه، باوکی یهزید هه خیرا له خهوهکهیدا پاپهپی بو ئەوهی وهلامی ئەو بانگه وازهبداتهوه، بهرمو کلیسایهك بۆکلیسای گاوهکان كهوتهری بهنهینی پویشته ناو گاوهکانهوه له

دوستی باوہر داران

سوچیکوه لینی دانیشئت بهیبری خوئی وای زانی کس هستی پی نه کردوه، به لام راهیبه که یان هر چاوی دهگپراو به گاوره کانی ووت یهک قسه تان بو ناکم هتا نهو پیاوهی له سر نایینی (محمده) لی ره بی دستیشی بو باوکی یهزید راده هیشت:

خه لکه که هه موو به جاریک ووتیان: گوره مان چون له ناو نهو هه موو خه لکه دا ده زانی نهو له سر باوه ری نایینی (محمده) ؟ راهیبه که له وه لام دا ووتی: دوست و هاو پیانی محمد نیشانه ی پاکی و کپنوش، لهدم و چاویانه وه دهره وشیته وه، نهو جار گاوره کان پوویان له باوکی یهزید کردو ووتیان: لی ره بو کلیسه که مان به جی بهیله، نهبو یهزید له وه لام دا ووتی: لی ره ناروم هتاک و خودای گوره نیوانمان نهکات که بهراستی خودای گوره ش گوره ترین داد پرسه؟ هر چندی کردیان (نهبو یهزید) نه پویشئت، راهیبه که ووتی: باشه نهبو یهزید من چند پرسیاریکت لی ده کم نه گهر بهتواوی وه لامم بده یه وه هه موومان باوه پر به خودای تا کو تنهاو، به پیغه مبریه تی محمد ﷺ ده مینین . وه به پیچه وانه ش نه گهر تنها یهک پرسیار وه لام نهدیه وه له سرت دهدم، (نهبو یهزید) فرموی: چونی نیوه نارم زوده کم باوایی، وه مهر پرسیاریکتان هیه بیکن ؟ نامادم وه لامت بده مه وه چونکه خودای گوره له قورنان دا ده فرموی: ﴿وَاتَّقُوا اللَّهَ وَاعْلَمُوا أَنَّ اللَّهَ بِكُلِّ شَيْءٍ عَلِيمٌ﴾ بقره / ۲۸۲.

واته: خو پاریزین ویادی خودا بکن خودای گوره ش فیبری هه موو شتیکتان دهکات وه هیچتان له بردهم عاسی و گیرنا بیت . وه بی گومان خودای گوره ش زانایه به هه موو شتیک راهیبی گاوره کان هستایه سر پی و هستی کرد به پرسیار کردن: باوکی (یهزیدیش) دانیشتبو گوئی راگرتبو، راهیبه که ووتی:

- ۱- نهو یه که ی هرگیز وه قهت نابی به دوو: چی یه ؟
- ۲- وه نهو دووهی هرگیز وه قهت نابی به سی: چی یه ؟
- ۳- وه نهو سی یه ی که هرگیز نابی به چوار: چی یه ؟

دوستی باوہر داران

- ۴- وہ ئو چوارہی کہہرگیز نابیٰ بہ پینچ: چی یہ ؟
- ۵- وہ ئو پینجہی کہہرگیز وقہت نابیٰ بہ شہش: چی یہ ؟
- ۶- وہ ئو شہشہی کہہرگیز وقہت نابیٰ بہ حہوت: چی یہ ؟
- ۷- وہ ئو حہوتہی ہرگیز وقہت نابیٰ بہ ہشت: چی یہ ؟
- ۸- وہ ئو ہشتہی ہرگیز وقہت نابیٰ بہ نو: چی یہ ؟
- ۹- وہ ئو نو رادہ بہدہرانہ (معجزہ) چین ؟
- ۱۰- وہ ہرہوہا ئو دہیانہی کہ ہیوای زیاتریان لی دہکری چین ؟
- ۱۱- وہ ئو پانزہ کہسانہ کی بوون ؟
- ۱۲- وہ ئو دوانزہ لہرادہ بہدہرانہ (معجزہ) پیک ہاتوی چین ؟
- ۱۳- وہ ئو سینزہ کہسہ کی بوون ؟
- ۱۴- وہ ئو گوڑہی کہبوو بہخاوہنی کی بوو ؟
- ۱۵- وہ ئو شتہی کہ ہناسہ دہدات وگیانی نیہ چیہ ؟
- ۱۶- وہ ئو شتہی کہ خودا دروستی کردوہو و ناخوشیشی ویستوہ ؟
- ۱۷- وہ ئو ہوانہکی بوون راستیان ووت و چونہ دوزخ ؟
- ۱۸- وہ ئو ہوانہش کہ درویان کردو چونہ بہہشت ؟
- ۱۹- وہ ئو ہوانہی کہ خودا بہبی دایک و باوک دروستی کردن کی بوون ؟
- ۲۰- وہ ئو دارہچیہ کہ خودا دروستی کردوہو، سی کہلی پیوہ ہرکہلینکی پینچ میوہی پیوہیہ، سی میوہیان لہبر سینہرییہو، دووانیشان لہبر پوزیہ ؟
- لہدوای تہواو بوونی پرسیارہکان ووتی: باوکی یزید ولامی ئو پرسیارنہم بدوہ تاک و باوہر بہ خودا پیغہمبہری خودا بینین، ئو جار راہبکہ دانیشٹ و (ئہباہیزید ﷺ) ہستایہ سہری و داوای یارمہتی لہ خودای گہورہ کرد یارمہ تی بدات بو ولام دانہوہی پرسیارہکان، ئو خودایہی بفرموی ببہ بووہو ہیچ راوہستانی تیدانیہ، باوکی یزید لہوہلامدا ووتی:
- ئوہیہکہی نابیٰ بہدو ؟ ئوہ خودای گہورہو مہرہبانہ (قل هو الله احد)

دوستی باوهرداران

بهراستی تاك و تهنایه له خودایه تیداو هاوبهش ووینه‌ی نییه .

وه ئهو دووه‌ی هه‌رگیز نابی بهسی؟ ئه‌وه شه‌و پوژه . وه‌ك و خودا ده‌فهرموئ: (وجعلنا الليل والنهار آیتین)، واته: شه‌و پوژمان گه‌راوه به‌دوو نیشانه‌ی زوژ گه‌وره بو ئه‌وانه‌ی كه‌بیر بكه‌نه‌وه . وه ئهو سینی‌ه‌ی نابی به‌چوار؟ ئه‌وه به‌هانه‌كانی به‌په‌رئز (موسا) یه له‌گه‌ل به‌په‌رئز (خدر) دا سه‌لامی خویان له‌سه‌ر: ئه‌ویش ئه‌وانه‌ن، كون كردن و نوقم بوونی كه‌شتیه‌كه‌و، كوشتنی به‌نده‌كه‌و، چاك كردنه‌وه‌ی دیواره پوخواوه‌كه، له دوا‌یی ئه‌وه دووركه‌وتنه‌وه‌ی حه‌زه‌تی موساو، حه‌زه‌تی خدریوون له‌یه‌كتری:

وه ئه‌وچواره‌ی نابی به‌په‌نچ؟ ئه‌وه ته‌ورات و زه‌بوور، ئینجیل و قورئانی په‌روژه بو دواترین پیغه‌مبه‌ران هاته‌خوار.

وه ئهو په‌نجه‌ی نابی به‌شه‌ش؟ ئه‌وه په‌نچ فه‌رزه‌ی نویره له‌شه‌و پوژك دا كه خودا له‌سه‌ر كو‌مه‌له به‌نده‌كانی به‌په‌ویست گه‌راوه .

وه‌ئهو شه‌شه‌ی نابی به‌حه‌وت؟ ئهو شه‌ش پوژه‌یه خودای مه‌ره‌بان زه‌وی و ئاسمانی تیدا دروست كردوه، وه‌ك و خودای گه‌وره ده‌فهرموئ: ﴿وَلَقَدْ خَلَقْنَا السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضَ وَمَا بَيْنَهُمَا فِي سِتَّةِ أَيَّامٍ وَمَا مَسَّنَا مِنْ لُغُوبٍ﴾ ق/٣٨.

واته: به‌راستی ئیمه ئاسمانه‌كان و زه‌وی و ئیوانمان دروست كردوه له ماوه‌ی شه‌ش پوژدا، وه‌به بو‌نه‌ی دروست كردنیه‌وه هه‌چ نا‌په‌حه‌تی و ماندو بو‌نیکمان توش نه‌هاتوه، پراهیبه‌كه هاته قسه‌و وتی ئه‌ی باوکی یه‌زید بو چی كو‌تایی ئهو ئایه‌ته به‌و فه‌رمووده هات كه ده فه‌رموئ: (وما مسنا من لغوب) واته: ئیمه هه‌چ نا‌په‌حه‌تی و ماند و نه‌بوین باوکی یه‌زید وتی: گاوه‌كان و ابیر ده‌كه‌نه‌وه كاتی خودای گه‌وره زه‌وی و ئاسمانی له‌ماوه‌ی شه‌ش پوژدا دروست كرد هه‌لاك بووه. پوژی شه‌مه‌ه پشوی داوه. ئینجا بو به‌درو خسته‌نه‌وه‌ی گاوه بی باوه‌په‌كان خودای گه‌وره فه‌رموئ: ئیمه هه‌چ هه‌لاك و نا‌په‌حه‌ت نه‌بوین له دروست كردنی ئاسمان و زه‌وی هه‌تا پشوی تیدا به‌دین هه‌روه‌ك و ده‌فهرموئ: ﴿

دوستی با و مرداران

إِنَّمَا أَمْرُهُ إِذَا أَرَادَ شَيْئًا أَنْ يَقُولَ لَهُ كُنْ فَيَكُونُ ﴿يس ۸۲﴾

واته : بی گومان فرمانی خودا هرکاتیک خواستی له سر شتیک بوو که فرموی: ببه بوو و ته و اوه .

وهئو حوتهی که نابی بهمهشت ؟

نوه دروست کردنی حوت ناسمانه کانه له سرریک، وه هر و هها خودای کهوره ده فرموی : ﴿الَّذِي خَلَقَ سَبْعَ سَمَاوَاتٍ طِبَاقًا مَا تَرَى فِي خَلْقِ الرَّحْمَنِ مِنْ تَفَافُوتٍ فَارْجِعِ الْبَصَرَ هَلْ تَرَى مِنْ فُطُورٍ﴾ ملك/۳ .

واته: نوه خودایهی حوت ناسمانی له ژور سمرتانهوه دروست کردووه یهک له سرریک بههیچ جوریک ناریکی تیذا نابینری: د ووباره سه یریکهن وه نهگر گوماننتان ههیه بزائن هیچ ناریکی تیذایه ؟

وهئو ههشته که نابی به نو؟ نوه هلگرانی تهختی خودای بهخشندهیه له پوژی دواپی دا وهک خودا ده فرموی: ﴿وَيَحْمِلُ عَرْشَ رَبِّكَ فَوْقَهُمْ يَوْمَئِذٍ﴾ الحاقه /۱۷ .

واته: له پوژی دواپی تهختی پهروردگاری تو ههشت فریشته هلی دگرن له سرروی همو و فریشته گانی کهوه:

وه نهونو له نه اندازه به درانهش (معجزانه)، نوه نهوکاره هلکه و تونه ی بهریز (موسا) یه سهلامی خوی له سرپی:

یهکه م: دهستی پووناکه هر و هک و پوژ ددرهوشایهوه؟

دووم: دار دهستی کاری هلکه و توی پی دهکرد.

سیههم: گوپانی هیندیک له نادمیزاد هکانه به بوونیان به بهرد .

چوارهم: گرانی و نهبونی .

پینچهم: ویرانی و کاره سات بهبارانیک به تهرژم، ماوهی ههشت شو ههشت

پوژ باری بهبی پشو کهزهوی و خانوی هیچ نههینشت .

شهشم: کولله ماوهی ههشت پوژ بهرد هوام بوو: باخ و باخات و دانه و یلهی

هیچ نہ ہیشت.

حوتہم : نسیپی ومورانہ ٹویش ماوہی ہشت پوژ دہوامی کرد خوراکی مالیانی ہیچ نہ ہیشت و، کہوتہ لہشیان و ہموو گیانیانی قہ لاش قہ لاش کرد. ہشتہم: بوق نہوہیش ہشت پوژ دہوامی کرد نہوہندہ زور بوون نہ چونہ ناو خواردنہکیان و، ناو قاپ و، پوٹاکیانہوہو، بو گہنیکی زور ناخوشیان ہبوو بہراستی گنجہلیکی گہورہ بوو.

نو یم: خوین لہباتی ناو ہر خوین بوو ماوہی ہشت پوژ ٹویش بہردوام بوو وٹوہ دہیہ: ی کہ ہیوای زیاتری ئی نہ کری. نہوہ کردہوہی چاکہیہ وک خودای گہورہ دہفرموی: ﴿مَنْ جَاءَ بِالْحَسَنَةِ فَلَهُ عَشْرُ أَمْثَالِهَا وَمَنْ جَاءَ بِالسُّيِّئَةِ فَلَا يُجْزَى إِلَّا مِثْلَهَا وَهُمْ لَا يُظْلَمُونَ﴾ انعام/۱۶۰. واتہ: ہرکہسک کردہوہیہکی چاکہ بکات ٹوہ خودای گہورہ لہباتی ٹوہ کردہوہ دہنوہندی خوئی چاکہی بو دہنوسی و زیاتریشی بو دہنو سی بو ٹوہکسانہی ٹارہزی ئی بیت:

وہ ٹوہ یازدہ: کہسہش براکانی حہزرتی (یوسف)ن وک و خودای گہورہ دہفرموی: ﴿إِذْ قَالَ يُوسُفُ لِأَبِيهِ يَا أَبَتِ إِنِّي رَأَيْتُ أَحَدَ عَشَرَ كَوْكَبًا وَالشَّمْسَ وَالْقَمَرَ رَأَيْتُهُمْ لِي سَاجِدِينَ﴾ یوسف / ۴ واتہ: ٹہی بابہ من لہ خہوم دا چاوم بہ یانزہ ٹہستیرہو، مانگو، پوژ کہوت، کپنوٹشیان بو دہبردم .

وہ ٹوہکارہ ہلکوتوانہی (معجزہ) کہ لہدوانزہ شت پیک ہاتوہ،

ٹوہ فرمودہ خودا یی یہ بخوینہوہ دہفرموی :

﴿وَإِذْ اسْتَسْقَى مُوسَى لِقَوْمِهِ فَقُلْنَا اضْرِبْ بِعَصَاكَ الْحَجَرَ فَانفَجَرَتْ مِنْهُ اثْنَتَا عَشْرَةَ

عَيْنًا﴾ البقرہ / ۶۰

واتہ: کاتیک موسا داوای ٹاوی کرد ٹیمہش پیمان ووت دار دہستہکمت (عصا) بہوبہردہ رہقہدا بدہ . کہ عصایہکی لہبہردہکدا (۱۲) ٹووانزہ سہرچاوی ٹاولہبہردہکہ ہلقولا .:

وہ ٹوسیزدہ: کہسہش بریتین لہبرایہکانی حہزرتی یوسف و، باوک و،

دوستی با وهر داران

دایکی، وهك و خودا ده فرموی: ﴿إِنِّي رَأَيْتُ أَحَدَ عَشَرَ كَوْكَبًا وَالشَّمْسَ وَالْقَمَرَ رَأَيْتَهُمْ لِي سَاجِدِينَ﴾ یوسف/ ۴

واته: نهی بابه من له خهوم داچاوم به یانزه نه ستیرهو، مانگو، پوژ، كهوت. كرنوشیان بو ده بر دم.

وه نهو شتهی كه هه ناسه ده دات و، هیچ گیانی تیدانیه؟ نهوه سپیدهی به یانه كه پووناکی دوونیا دانه گری. وهكو خودای گه ره ده فرموی: ﴿وَالصُّبْحُ إِذَا تَنَفَّسَ﴾ التکویر/ ۱۸

وه نهو گوژهی بوو به خاوهنی، نهو فرمووده خوداییه بخوینهوه ده فرموی: ﴿فَالْتَمَتُ الْحُوتَ وَهُوَ مُلِيمٌ * فَلَوْلَا أَنَّهُ كَانَ مِنَ الْمُسَبِّحِينَ * لَلَبِثَ فِي بَطْنِهِ إِلَى يَوْمِ يُبْعَثُونَ﴾ الصافات / ۱۴۲ - ۱۴۴

واته: نه گهر چه زه تی یونس له کاتی خوشی و هیمنی دا یادی خودای نه کردبایه و. له کاتی قوتدانی نه ههنگه که یادی خودای نه کردبایه، نهوه له ناوژگی نه ههنگه که هتا پوژی دواپی ده مایه وه به لام. به هوپی پمروزی یادی خودا پزگارمان کرد.

وه نهوانه ی که راستیان ووت وچوونه دوزه خهوه، نهوه گاورو یه هودین. پاهیبه که ووتی. له ونایه ته دا خودا ده فرموی: ﴿وَقَالَتِ الْيَهُودُ لَيْسَتِ النَّصَارَىٰ عَلَىٰ شَيْءٍ﴾ البقرة/ ۱۱۳.

واته: یه هودی ده لین گاور له سر هیچ نایینک نین، وه گاور ده لین: یه هودی له سر هیچ نایینک نین ته نها له وه دا راستیان ووتوه، بویه خاوهنی دوزه خن وه خودای گه ره له نایه تیکی تر ده فرموی: ﴿وَمَنْ يَبْتَغِ غَيْرَ الْإِسْلَامِ دِينًا فَلَنْ يُقْبَلَ مِنْهُ وَهُوَ فِي الْآخِرَةِ مِنَ الْخَاسِرِينَ﴾ العمران/ ۸۵.

واته: هه رکه سینک بیجگه له نایینی نیسلام به دواپی هه رناین وریبازیک دا بروت نهوه خودا لینی وهر ناگری و به هوپی نهوه شهوه که دهستی له دینی نیسلام هه لگرتووه و پشتی تی کردوه له پوژی دواپی دا له زهره ر مهندان دانه بیت.

دوستی با ویرداریان

وه ئهوشتهى كه خودادروستى كردوهو ناخوشى ويستوهه ئهوه خوداى گهوره ده فهرموى: ﴿إِنَّ أَنْكَرَ الْأَصْوَاتِ لَصَوْتُ الْحَمِيرِ﴾ لقمان/ ۱۹.
 واته: بى گومان ناخوشترين دهنگ دهنگى زهره‌ي گوى دريژه لهبر ناسازى هيژى ناوازه‌كه‌ي.

وه ئهوانه‌ي كه درويان كردو چونه بهمه‌شت. ئهوه برايەكاني حهزره‌تي يوسف بيون وهك وخوداى گهوره ده‌فهرموى: ﴿إِنَّا ذَهَبْنَا نَسْتَبِقُ وَتَرَكْنَا يُوسُفَ عِنْدَ مَتَاعِنَا فَأَكَلَهُ الذَّنْبُ﴾ يوسف/ ۱۷.

واته: كاتيك ئيمه گه‌يشتينه دهشت دهستمان كرد بهياري يوسفمان له‌لای پو شاكه‌كانماندا به‌جى هيشت ناگامان ئى نه‌بوو گورگ خواردى. لهو قسه‌يه‌دا درويان كرد گورگ نه‌ي خوارد بوو له‌دواى زور له‌ماند ويون و نازاريكى به‌تين حهزره‌تي يوسف به‌وفهرمووده خودايى يه وه‌لامى دابونه‌وه: ﴿قَالَ لَا تَأْسِبْ عَلَيْكُمُ الْيَوْمَ يَغْفِرُ اللَّهُ لَكُمْ وَهُوَ أَرْحَمُ الرَّاحِمِينَ﴾ يوسف/ ۹۲.

واته: ئه‌مرو يوسف هيچ تو‌له‌ي دل نازاردانى له‌سه‌ر ئيوه نيه خودا ليتان خوش ده‌بى و بى گومان خوداش ميه‌ره بان وبه‌به‌زه يى يه. وه‌حه‌زره‌تي يه‌عقوب سه‌لامى خوداى له‌سه‌ر، به‌كه‌وره‌كاني فهرموو:

﴿قَالَ سَوْفَ أَسْتَغْفِرُ لَكُمْ رَبِّي إِنَّهُ هُوَ الْغَفُورُ الرَّحِيمُ﴾ يوسف/ ۹۸

واته: ئيستا وازم ئى به‌نينن هه‌تا كاتيك خودا دلم پوناك ده‌كاته‌وه بو نزاكردن: كاتى تايبه‌تي هه‌يهو خودا حهز بكات بهو زوانه داواى ئى خوش بوئتان بو ده‌كه‌م له‌خواى مه‌ره‌باني خوم: به‌راستى خوداش تاوان به‌خش ومه‌ره‌بانه.

وه‌ئهو شتانه‌ي كه خوداى گه‌وره به‌بى دايك و باوك دروستى كردون ئه‌وه فريشته‌كاني خودان كه په‌يكه‌ريان له‌پووناكى دروست كراوه ناخون و، ناخون‌ه‌وهو، نانون، ژن و ژن خوازيان نيهو. منداً و نه‌وه‌يان ئى پاشه‌كه‌وت نابى وه‌زيكرو يادو نزيان به‌هه‌موو كات به‌رده‌وامو پاره‌ستانيان نيه، وهك و چون ئيمه هه‌تا له‌ژيان دابين به‌رده‌وام هه‌ناسه ده‌ده‌ين. ئه‌وانيش به‌رده‌وام يادى

دوستی باوہر داران

خودا دہکن.

وہمہروہا حمزرتی ئادہم خودا خلقی کرد بہبی دایک و باوک وہ خودای گہورہ دہفرموی: ﴿إِنَّ مَثَلَ عِيسَىٰ عِنْدَ اللَّهِ كَمَثَلِ آدَمَ خَلَقَهُ مِنْ تُرَابٍ ثُمَّ قَالَ لَهُ كُنْ فَيَكُونُ﴾ آل عمران / ۵۹.

واتہ: بی گومان شیوہی حمزرتی عیسا وک و شیوہی حمزرتی ئادہم وہمایہ کہ بہبی باوک لہدایک بوہ.

ہمروہا خودا ئادہمی لہقور دروست کردوہو فرموی: ببہ ہمینساننیکی زیندو؟ نہویش بو.

وہمہروہا بہرانی حمزرتی اسماعیل و حوشتی حمزرتی صالح بہبی دایک و باوک دروست کراون .

وہ نہودارہی کہ لہ (۱۲) دوانزہ کھل پیک ہاتوہ. ہر کھلیکیش (۳۰) سی چلی پیوہیہ ہر چلیکیش (۵) پینچ میوہی پیوہیہ (۲) سی میوہیان لہ بہر سیبہرن و (۲) دوانیان لہ بہر ہتاون . نہوہ سالہ دوانزہ مانگہ ہر مانگیک سی پوژہ، ہر پوژیک پینچ نوژری پیوستی تیدایہ سی یان لہ پوژ ناوادان نوژری شیوان و، خوتنان و، بیانیان، وہ دوانیشیان لہ پوژری دان نیوہ پو، عسر، بہو جوڑہ (نہبویزید) وہ لآمی ہموو پرسیارہکانی راہیبہکھی دایہوہ، نوایی ووتی: منیش پرسیارنیکم ہیہ و وہ لآم بدہوہ ؟

راہیبہکھی ووتی: پرسیارہکھت بکہ منیش ئامادہم وہ لآمت بدہمہوہ (نہبویزید علیہ السلام) فرموی: باشہ کلیلی دہرگای بہہشت چیہ ؟ راہیبہکھی بہبی وہ لآم راوہستاو ہیچ دہنگی نہکرد گاورہکان ہموو بہ جارنیک بہراہیبہکھیان ووت: گہورہو بہر زمان تو نہو ہموو پرسیارہت ئی کرد بہبی راوہ ستان وہ لآمی دایہوہ، نہویش تہنہا یہک پرسیاری ئی کردوی راوہستاوی وہ لآمت نیہ، بہ تہنہا یہک پرسیار نازانی ! راہیبہکھی ووتی: پوآلہکانم من وہ لآمی پرسیارہکھی دہزانم . بہ لآم لہئوہ دہترسینم، گاورہکان ہموو بہ جارنیک

دوستی با مردم داران

ووتیان: وه لامهکھی بدهوهو هیچ ترست نهبی، بهو جوړه راهیبهکه هستایه سرپی و بدهنگینگی بهرز هاواری کردو ووتی: کلیلی دهرگای بههشت. (لاله الا الله محمد رسول الله) یه.

نهوجار لهدوایی راهیبهکه، گاوردکانی ناو کلیسایهکه هموو به جارنیک ووتیان: (لاله الا الله محمد رسول الله) هموویمان بهجارنیک موسلمان بوون وکلیساکهیان گوړی به مزگوت و یادو خودا پهرستیان بهراستی دهست پی کرد.

﴿ ناموزگاری وراسپیږی شارهزیان ﴾

(وصایاالعارفین)

جارنیکیان کومه لیک به (نیراهیمی ندهم ﷺ) خودا پهرستی له خوداترسیان ووت: ابراهیم ناموزگاری یهکمان بکه سودی بو مان بیی نهویش له وه لام دا ووتی: شهش ناموزگاریتان دهکم نهگهر به قسم بکن سودی ئی وهردهگرن : یهکم: هرکاتیک بندهکانی خواتان دیت بهئیشی دونیاوه خهریک بوون ئیوهش بهئیشی دواپوژوهو خهریک بن.

دووه: هرکاتیک بندهکانی خواتان دیت خهریکی پاکی نهندامی دهرهوهیانن ئیوه خهریکی پاک و رنیک خستنی ناوهوتان بن بوئوهوی دل وگیانتان پاک بکنهوه.

سینهه: نهگهر کومه لانی خهک گنرودهی ناوهدان کردنهوهی باخ و بیستان بوون ئیوه گنرودهی ناوهدان کردنهوهی گوړهکانتان بن.

چوارهه: نهگهر به ندهکانی خودا خهریکی پریلینانی خهک بوون ئیوه خهریکی پریلینانی خودای پهرومردگارین.

پینجهه: نهگهر بندهکانی خودا خهریکی دوزینهوهی ناشیرونی

دوستی باوهرداران

یه کتر بون، نیوه خهریکی دوزینه وهی ناشرینی خوٚتان بن.
شه شه م: پیویسته له دونیادا تیئشویک ناماده بکن کمبتوانن پیی بگنه پوژی
دوایی چونکه بیگومان نهودونیا یه کیلگهی دواپوژه . وه مهره بانئ خودا
لهوکه سه بی کهروتویه تی:

ان لله عبادا فطنا   طلقوا الدنيا وخافوا الفتنا
نظروا فيها فلما علموا   إنها ليست لحي سكتنا
جعلوها لجة وا تخذوا   صالح الاعمال فيها سفتنا

واته: بهراستی لهو جیهانه دا چهنده ها بهنده ی زیرهک وله خودا ترس هه یه
که له دونیادا زور گهراوه، وه ترسی نه مان وله ناو چونیشی بووه کاتیک بوئی
دهرکه وتوو و ژییانی نهو جیهانه ی به تاقی کردو تهوه که کس له و جیهانه دا
به یهک جاری نامینیتته وه دهکویتته ناو شه پوئی بی پایانی ده ریاوه به هیچ
پزگاری نابئ تهنا کرده وه با شهکانی نه بی بوئی ده بیتته که شتی و پزگاری
ده بیت.

زور بهنده هه یه زیرهک و به ریز دونیا گهراوه به تواناو به هیز
له گهل زیره کیش له به لا ترساو زانی که دونیای بو نابئ تهواو
هرچی که هه یه لهوسه ردونیا یه ده بی کوچ بکا بو دنیا ی دوایه
زانی که که شتی له زه لکاو جیماو بی که شتی و به له م بوئی نابئ تهواو
دیاری و کرده وه ی چاکه ده نیری تابهد ناو نه بی و بلین به خیری

دوستی باوہر داران

﴿نیشانہی خوشی﴾

(آیات الشفاء)

له شیخ (ئہبی قاسمی قہشیری ﷺ) دہگیرنہوہ کورہ کہی نہ خوشیہ کی زور کوشندہ تینی بو دینئی شیخ دہ فرموی: کہ چاوم پیئی کہوت لیئی دلنیا بووم کہدہ مرئی وناژیات زور دلتہنگ وناہرہ حہت بووم لہبہر ناہرہ حہتیم خموم لی کہوت لہ خہرہ کہم دا چاوم بہ پیغہ مہبری خودا (ﷺ) کہوت سکاالی دلی خوم لہ لای پیغہ مہبر کردو هاواری کورہ کہم پیڑاگہ یاند، پیغہ مہبر (ﷺ) لہ خہوہ کہمدا پیئی ووت: ئہوہ چی دہ لئی ئہی شیخ بوچی تونیشانہی خوشیت نہ خویندو تہوہ لہ قورنانی پیروزدا شیخ دہ فرموی: پیغہ مہبر (ﷺ). ئہوہ ندہی ووت: بہ خہبہر ہاتم کہوت مہ بیر کردنہوہ لہ کوتای دا بووم دہر کہوت خودای گہورہ لہ (۶) شہش جینگہ دا نیشانہی خوشی فرمووہ: منیش بہ سہر کورہ کہم دا خویندہوہ، تہواو نارامی بہ من بہ خشی وکورہ کہشم چاک بووہ، ئہوہش ئایہ تہکانن :

ئایہ تی یہ کہم: خودای گہورہ فرموی: ﴿وَشَفِّ صَلُورَ قَوْمِ مُؤْمِنِينَ﴾ توبہ/۱۴. واتہ: ئہگہر بہگژ کافران دابچن و لہگہ لیاندا بجہنگن. ئہوا خودا بہدہستی ئیوہ سزایان دہداو، ئیوہش بہ سہر دہخات و، خوشی وساخ وسہلامتی دلی ئہو موسلمانانہ دہدا کہ بہدہستی ئہوان توشی نازار بون.

ئایہ تی دووہم: ﴿وَشَفِّ لَمَّا فِي الصُّورِ وَهَلِي﴾ یونس/۵۷. واتہ: بیگومان ئہو قورنانه خوشی وساغی دل و دہرون تانہ چونکہ لہنہ خوشی و دہر دہسہری پژگارتان دہکاو شارہزاتان دہکات بو پریگہی راست و بہختہوہر .

ئایہ تی سینیہم: ﴿يَخْرُجُ مِنْ بَطُونِهَا شَرَابٌ مُخْتَلِفٌ أَلْوَانُهُ فِيهِ شِفَاءٌ لِلنَّاسِ﴾ النحل/۶۹.

واتہ: ئہوہی لہزگی مییش ہہنگوین دہردہ چیت کہ مہنگوینہ بوخواردن

و، چند رہنگ و جوڑی همیه . نومیدو هیوای ساغ بوون و چاک بوونموهی زور
 لهنه خوشییهکانی تیدایه بو ئاده میزادهکان .
 نایهتی چوارهم: ﴿وَتَنْزِيلُ مِنَ الْقُرْآنِ مَا هُوَ شِفَاءٌ وَرَحْمَةٌ لِّلْمُؤْمِنِينَ وَلَا يَزِيدُ الظَّالِمِينَ
 إِلَّا خَسَارًا﴾ الإسراء/۸۲

واته: رهوانه دهکین بوئسر پیغمبری خودا (ﷺ) ئموهی که ساغییه و هوئی
 پزگاری و خوشی و، ناسایشه بو موسلمانان .
 نایهتی پینجهم: ﴿وَإِذَا مَرِضْتُ فَهُوَ يَشْفِينِ﴾ الشعراء/۸۰ .

واته: بیگومان پهروردگاری جیهان که خودای گمورهیه هر ئموه پی نیشان
 دهر هوئی پزگاریمان له تنگ و چهله مهر لهکاتی نه خوشی و ساغیمان .
 نایهتی شهشهم: ﴿قُلْ هُوَ الَّذِي آمَنُوا هُدًى وَشِفَاءٌ﴾ فصلت/۴۴ .

واته: بلی ئهی محمد بی گومان ئهوقورئانه هوئی پزگاری شارهزایی و پاسته
 بو ئهوکه سانهی که باوهر پان به خودا پیغمبری خودا همیه . وه هروهما هوئی
 ساغی و پزگاری بوونه لهنه خوشی بیرو باوهری نالهبارو چهوتو نارینکی ناودل .

﴿ شیوهی ژیری و کارامهیی له ناموزگاری تاوان باردا ﴾

(اسلوب حکیم فی موعظة العاصی)

کابرایهک پویشته لای (ابراهیمی ئهدهم ﷺ) ووتی: ئهی باوکی ئیسحاق
 بی گومان من ستمم لهکیانی خووم کردموه سرگگردان ماوم داوای یارمهتیت
 لیدهکم ناموزگاریم بکهی که له بهد بهختی و سرگگردانیم پزگارم بکاو
 سرزهنشتی گیانمیشی تیدابیت (ابراهیمی ئهدهم ﷺ) لهوه لام دا ووتی: پینج
 ناموزگاریت ئی دهکم ئهگر په پرهویان ئی بکهی و توانات به سریدا همبیت
 ئهوا بههیچ جوڑیک توشی نارهوایی ناییت :

کابرا ووتی: ئهی باوکی اسحاق پیم بلی ئموه چیه؟ ابراهیم فرمووی:

دوستی باوهراران

ناموژگاری یهکهه: هرکاتیک ویستت نافرمانی خودا بکهیت نهوا خوژاکی خودا مهخو.؟ کابرا ووتی: نهی لهکوی بخوم.؟ ابراهیم فرمووی: نهی برا: نهی شتیکی جوانه تو پوزی خودا بخوی و نافرمانیشی بکهی.؟

کابرا: ووتی بی گومان شتیکی زور ناشیرنه نان بخوی و نان دین بدرینی . ناموژگاری دووهم: هرکاتیک ویستت نافرمانی خودا بکهی نهوا هول بده لهخاکهکهی دامه‌نیشه، کابرا ووتی: نهی له کوی دابنیشم خوهرچی هیه همووی هر خاومنی خودایه ابراهیم فرمووی: نهی شتیکی جوانه تو نافرمانی بکهی و پوزی بخوی و له نیشتمانکهشی دابنیشی.؟ کابرا ووتی: بیگومان شتیکی ناشیرین وناپه‌وايه .

ناموژگاری سیههم : هرکاتیک ویستت نافرمانی خودا بکهی و پوزی بخوی و له‌نیشتمانکهشی دابنیشی هول بده لهجنگه‌یهک نافرمانی بکهی کهخودا نهت بینی، کابرا ووتی: نهی ابراهیم چون شتی واده‌بیت خو خودای گه‌وره ناگاداری همووشتیکهو هیچی ئی وون نابی، ابراهیم فرمووی: نهی شتیکی په‌وايه تو پوزی خودا بخوی و له‌نیشتمانی دابنیشی و له‌بهرچاوی نه‌ویش نافرمانی و تاوان بکهی: کابرا ووتی. نه‌خیر نهی ابراهیم به‌پرستی شتیکی ناره وایه.

ناموژگاری چوارهم : ووتی هرکاتی گیان کیشی ئاده‌میزاد هات گیانت بکیشی تو بلی جاری تو موله‌تم بده تاک وپه‌شیمان ده‌بموره کرده‌وهی موسلمانانه به‌چاکی ده‌کهه.؟ کابرا ووتی یا ابراهیم نه‌وقسهه ئی وهرناگریت وگویشم ناداتی ابراهیم فرمووی: باشه که‌تو ده‌زانی ناتوانی گیان کیشی ئاده‌میزاد له‌خوت لابه‌دی تاک وپه‌شیمان ده‌بیت‌ه‌وه کرده‌وهی چاکه بو‌دوا پوزت ده‌کهی، وهرز چاک ده‌زانی که‌مردن گه‌یشته سمرت به‌هیچ شیوه‌یهک موله‌تت نادا چون هیوای پرگاریت هیه له‌دوا پوزدا . کابرا ووتی: به‌پرستی وایه هیچ توانای موله‌تم نیه.

دوستی با مرداران

ناموزگاری پینجه م : ووتی : همرکاتی فریشتی توله هاتن بولات بونهوهی بت بن بو ناوناگری دوزخ له گهلیان مپرو، کابرا ووتی : بهخودا نهی ابراهیم وازم ئی ناهینن وبه قسه شم ناکهن، ابراهیم ووتی : نهی چون هیوای پرگاریت ههیه کابرا ووتی : نهی ابراهیم به سمه بهس په شیمانم له مه موکردهوه یهکی نارپوا. بهو شیوهیه په شیمان بووه، به باومپرنکی توندهوه وازی له مه مو کردهوه یهکی نافرمانی هیئا به مهرانه یادی خودای ده کرد بهیرو ویاوهری چاکهوه وه له تاوان و نارپوا پاریزگاری ده کرد بهو جوړه به ردهوام بوو ههتا کوچی دوایی کرد.

﴿ دل مردن ﴾

(موت القلب)

له (شه قیقی به لخی ﷺ) هوه ده گپرنهوه فرموویهتی : جاریک (ابراهیمی نه ده مه ﷺ) له شاری به سردها ده گپرا، کومه لانی خه لک که چاویان پی کموت ئی ی کوبونهوه ووتیان : نهی ابراهیم خودا له قورئان دا فرموویهتی : (ادعونی استجب لکم). واته : داوام ئی بکن و لیم بپارینهوه لیتان و مرده گرم و به ده نگتانهوه دیم. به لام ئیمه هه مووکات نزاو پارانه وه مانه و لیمان و مرناگیری هوی چیه ؟ ابراهیم له وه لام دا ووتی : نهی کومه لانی خه لک چون نزا تان و مرده گیری دل و گیانتان له ههشت شتدا مردوهوه ههروه ها پشتتان له ههشت شت کرد وه

یه که م : خوداتان ناسیوه که به راستی به تواناو په رومردگاره به لام. فرمانه کانی به جی ناهینن .

دووه م : قورئان ده خوینن به لام رهفتاری پی ناکهن.

سیه هم : ئیوه ده لاین پیغه مبرمان خوش دهوی به لام. رینبازه که بیتان وازی هیئاوه.

دۆستى باومرداران

چوارەم: دەلىن شەيتان دوزمىن مانە بەلام لەفرمانى شەيتان دان واتە :
بەگوڤرەى ئەو پەفتار دەكەن.
پىنجەم: دەلىن پىمان خوشە بچىنە بەهەشت. بەلام كردهوى چاكي بۆناكەن.
شەشەم: دەلىن پىمان خوشە لە دوزەخ پزگارمانبى بەلام خوتان دەهاونە
ناوى.

هەوتەم: دەلىن مردن راست و دروستە بەلام خوتان بۆ نامادە ناكەن.
هەشتەم: خوتان بەكردهوى خەراپى خەلكى سەرگەردان كردهوى بەلام
نارەواو تاوانى خوتان لەبىركردووه .
نۆيەم: مردووكانتان دەنيژن بەلام بايەخى پى نادەن و پەندى ليوەر ناگرن.
دەيەم: بەهرەو خوش خوانى خوتان خواردووه. بەلام سوپاسى لەسەرناكەن.

﴿ هەشت پرسیاری تیشك دەر ﴾

(ئمان مائال مضية)

دەگىرنەوه (شەقىقى بەلخى ﷺ) جارنك بەحاتەمى ووت: ئەى حاتەم
ماوهيەكى زۆرە توهاوسىيەتى منت كردهو لەو ماوهيەدا چى فيربووى؟
حاتەم لەوهلام دا ووتى: هەشت شتى بەنرخ فيربووم :
يەكەم: كاتى سەيرى كۆمەلانى خەلكم كرد هەمووكەسيك دلسۆزنىكى هەيه
لەو ژيانى دونيايەدا. بەلام مەخابن كاتيك دلسۆزە بەپەروشەكەى كۆچى دوايى
كردوو برديانە سەرگۆرستان بەتەنيا بەجى دەهيان و مال ئاوايى ئى دەكەن
لەبەر ئەوه منيش بپارم داوه كردهوى جوان و پەروشتى پياوانە بكەمە دلسۆزو
خوشەويستى خۆم بۆ ئەوهى لەناو گوڤو گوڤستانيش دا هەر هاودەم بى و،
بەتەنيا بەجىم نەهيلى.

دووهم: چاوم بە فرمودەيەكى خوداكەوت دەفرموى: ﴿وَأَمَّا مَنْ خَافَ مَقَامَ رَبِّهِ

دوستی باوہر طاران

وَنَهَى النَّفْسَ مِنَ الْهَوَىٰ ﴿النازعات/ ۴۰. واته : نارہزوتان لہمہوا بازی و تاوان پیاریزن . منیش بہ فرمائی شو فرمودہ ہولم دا کہ نارہزوتان ہمہ کانم ہمرینم ولہشو یئی ٹوان کردہوی چاکو خوراکری و یادی خودا بہجی بہینم .

سینہم: سہیری کومہ لانی خہلکم کرد ہمرکسی شتیکی بہنرخی لہلا جوانہو خوشی دہوی و پیاریزگاری دہکات منیش لہ فرمودہی قورٹان داچاوم بہو نایہتہ کہوت دہ فرموی :

﴿مَا عِنْدَكُمْ يَنْفَدُ وَمَا عِنْدَ اللَّهِ بَاقٍ﴾ النحل/ ۹۶ .

واته: ٹوہی لای ٹیوہیہ دہری و کوتایی دیت بہ لام . ٹوہی لہ لای خودایہ بو ٹیوہ لہ کردہوی چاکو یادی خودا ٹوہ ہمر بہر دہوامو دہمینیتہوہ، بوہ منیش ہمر شتیکی باش و بہنرخ بکوہیتہ دہستم لہریگای خودا دہی بہخشم . بو ٹوہی لہ لای خودا پیاریزواہی بوہ .

چوارہم: کومہ لانی خہلکم بو دہر کہوت تہنہا ٹاواتیان سہرہوت و سامان و پلہو پایہو ناو نیشانہ، بی گومان ٹوانہش بو پوڑی دواہی ہیچ کہلکیان نیہ، بہ لام دواہی کہ سہیری فرمودہی خودام کرد دہ فرموی: ﴿إِنْ أَكْرَمَكُمْ عِنْدَ اللَّهِ اتَّقَاكُمْ﴾ الحجرات/ ۱۲

واته: بہریز و گوہرہ تان لہ لای خودا ٹوکسہ تانہ کہ یادی خودا و خوراکری زیاتر بیت . منیش ہموو ٹاواتیکم کردہوی باش و خوراکری بہ بو ٹوہی لہ لای خودا بہریزیم .

پینجہم: چاوم بہ کومہ لانی خہلکم کہوت زور بہ یان ٹیرہی و حسادت بہیکترہوہ دہبن بہ لام کہ چاوم بہ فرمودہی خودا کہوت کہ دہ فرموی: ﴿نَحْنُ قَسَمًا بَيْنَهُمْ مَعِيشَتُهُمْ﴾ الزخرف/ ۳۲

واته: ٹیمہ ژیان و بہریوہ چونی ژیانمان لہناو کومہ لانی خہلکم دابہش کردوہ بہ شیوہی لہنا توہیان لہ ژیان دا . بوہ منیش باوہری تہواوم بہ خودا ہینا و لہ ٹیرہی دوور کہوتہوہ .

دوستی باوهرداران

شەشەم: کاتی کۆمەلانی خەلکم بو دەرکەوت زۆربەیان خەریکی ناخۆشی
و بەر بەرە کانین، لە دوایی دا چاوم بە فەرموودەى خودا کەوت دە فەرموی: ﴿إِنَّ
الشَّيْطَانَ لَكُمْ عَدُوٌّ فَاتَّخِذْهُ عَدُوًّا﴾ الاعراف/ ۲۱

واتە: بەراستی شەیتان دووژمنیکی ئاشکرای ئیوێه. دەئیوێوش بەدووژمنی
خۆتانی بزانی. منیش بەو بۆنەوه لە دووژ منایەتی کۆمەلانی خەلک کەناریم
گرت و دوو کەوتەوه، تەنها شەیتانم کرد بەدووژمنی سەرەکی راستەق یەنى
خۆم .

هەوتەم: کاتی بۆم دەرکەوت کۆمەلانی خەلک بو پەیدا کردنی پۆزی خویان
سوک و بى نرخ دەکەن بەلام کە سەیری فەرموودەى قورئانم کرد دەفەرموی :
﴿وَمَا مِنْ دَابَّةٍ فِي الْأَرْضِ إِلَّا عَلَى اللَّهِ رِزْقُهَا﴾ هود/ ۶

واتە: هەرشتیک لەو خاک و زەویەدا هەیه بەتیکرا هەمووی خۆراک و پۆزیان
لەسەر خودایە، بۆیه منیش هەولم دا بەر دەوام یم لەسەر ئەوشتەى لەسەرم
پێویستە بو خودا بە ئەنجامی بگەیهنم وە ئەوهی لەسەر خودا پێویستە بۆمن
وازی ئی بهینم .

هەشتەم: کۆمەلانی خەلکم چا و پێکەوت کەزۆر بەیان باوهریان
بەبازرگانیهکەیان و ئیش و کاریانوو تەندروستی گیانیانەوهیه. بەلام ئەمن تەنها
باوهر و ئاواتی هەرە بەرزوگەرەم بەخودای خاوەن دەسهلاتە.

﴿گہرہی لہ نیسلامدا بہ دی دہکری﴾

(العزۃ بالاسلام)

زانای بہناو بانگ وخواہراستی بہراستی (فہزلی کوپی عہ یاز ﷺ) لہ پیشی گہرانہوی بولای خودا پینگرو دز بوو. شہویک دہرواتہ مالیک بو دزی، کاتی بہسہرخانویہک دہکھوی لہ دوایی کہ بہقادر مہکان دا دہرواتہ خوار بو حوشہکہ. گوئی لہ دہنگی خاوہن مالہکہ دہبی ٹہوٹایہ تہدہ خوینی دہفرموی:

﴿أَلَمْ يَأْنِ لِلَّذِينَ آمَنُوا أَنْ تَخْشَعَ قُلُوبُهُمْ لِذِكْرِ اللَّهِ وَمَا نَزَلَ مِنَ الْحَقِّ﴾ الحديد/ ۱۶

لہممو تاوان و نارہوایی یہک پہشیمان بووہو گہرایہوہ . واتہ : نایا کاتی ٹہوہ نہہاتووہ بو ٹہوکہسانہی کہ باوہریان بہخودا و پیغہمبہرو بہدینی سہرہہری اسلام ہیناوہ دلیمان لہترسی خودا و بو یادی خودا و پہیرہوی قورنانی پیروز لی بداو فرمانی خودا بہجی بہینی. (فہزلی) دہلی کہ گویم لہخویندنی ٹہو قورنآن و نایہ تہ گرت بی گویمان کاریکی زوری کرد : وام ہست دہکرد کہ قاچم لہسہری پیلکہکاندا بہرزدہبووہ بولای خودای گہورہ و پینگای دہگرت و دہدی ووت. ٹہی خودایہ دہتکہم بہشاید کاتی ٹہوہ ہاتووہ دلہم بہیادی تووہ لی بدات . نای کہترسی تو لہدلہمدا چون ژبانی ژاکاندوم، بہلی ٹہو پیاوہ ٹیش وکاری دزی و پینگری بوو ترس و بیمی لہدلدانہبوو؟. بہہوی پووناکی ونوری خودا وا ٹہمرو گہرا یہوہو، بوو بہخودا پہرستیکی بہراستی و، زانایہکی لیہاتوو و لہ ہہمو تاوان و نارہوایہک پہشیمان بووہو گہرایہوہ . پوژنکیان دایکی بانگی (فہزلی) دہکات و ٹہویش بہدہنگیکی بہرز و ہلام دہداتہوہ دہلی: بہلی دایہگیان ٹینجا لہجینگہیہکی چول بیردہکاتہوہ . دہلی نای لہمن چون تاوانیکم کردووہ بہدہنگی بہرز و ہلامی دایکم داوہتہوہ: بوہ ہول دہدات بہندہیہک دہکری و ژازادی دہکات: لہتولہی ٹہوقسہیہ .

دوستی باوهرداران

﴿ نارامگری پیاوچاکان ﴾

(صبر الصالحین)

یهکیک له پیاوچاکان نافرته تیکی به دخوی بهدره وشت ماره دهکات و. دهیکاته هاوسهری ژبانی وههرچی خوشی و پووناکی ژبان هیه لئی ده بیئت به شه و زهنگ و تامی خوشی له بیر ده باته وه. پوژیک یهکیک له هاوه له کانی پیی دهلی بپوژنه کهت بهرله (طلاق) بدهو پرگارت ده بی له دهستی، بوچی خووت بهو نافرته وه گیروده کردوه، پیاوه باشه کهش دهلی له وه دترسیم نه گهر بهرله ای بکه م، یهکیکی تر ماره ی بکات و پییه وه گیروده بیئت و ژبانی بخاته ناخوشیه وه، وه خودا پاریزگاریم بکات که من بیم به سه به بوهو، بو نازاردانی بهنده ی خودا، له دوی ووتیان: نه دی چاره ت چیوه چی ده که ی.؟ له دهستی نهو نافرته ت؟

له وه لام دا ووتی: له سر نازاره کانی نارام ده گرم دلی خووم به فرموده ی پیغه مبهری خودا (ﷺ) ده ده موه که ده فرموی:

(ایما رجل صبر علی سوء خلق زوجته أعطاه الله مثلما أعطی ایوب علی بلائه، وایما امرأة صبرت علی سوء خلق زوجها أعطاه الله مثلما أعطی آسیه زوج فرعون)

واته: هر پیاویک نارام بگری له سر ناته وای په وشتی ژنه که ی نه وه خودای گه وره پاداشتی چاکه ی پی ده به خشی هروهک و پاداشتی چه زه تی نه یوی له سر نارامی نه خوشی دایه وه. وه هر نافرته تیکیش نارام بگری له سر ناته وای میزده که ی نه وه خودای گه وره پاداشتی ده داته وه هروهک و پاداشتی ناسیه ی خیزانی فرعه ونی دایه وه .

﴿ درود له سهر پينغمبهر (ﷺ) خوشی وشادی يه ﴾

(الصلاة على النبي شفاء)

پيشهواي بهنرخ (نبو عبدالله ي بوسهيري ﷺ) خاوهني هوتراوي بورديه ده فرموي: بهفرماني خودا تووشي ئيفليجي بووم، نيوه ي گيانم له جولـه كهوت، پزيشكهكان سرگردان بوون له چاره سرگردنم، شهويكيان بهدلّم داهات روتم: من شو هموو تاريخه ي پينغمبهر (ﷺ) م كردوه چون دهبي بهماوارمهوه نهيات پيش شهوي بنوم سهد سهلاواتم له گياني پينغمبهدا (ﷺ). وه به هوتراوه ي جوان، به پينغمبهر ديني سر بهرزي اسلام وقورنانه هه لگوت .

له دوايي نوستم شهو به خزمهت پينغمبهر (ﷺ) گه يشتم داواي چاك بوونهوم ئي كرد: دهستي پيروزي به سر گيانم داهيناو پهيماني ساغ بوونهوه ي پيدام . نه منيش له خوشيان به خبهر هاتم، زورچاك چاك ببومه وهك نه خوش نه بوويم وا بوو، له دواي شهوه: (بردة المديح) م دانا واته: تاريخ كراويك كه هوي پزگاري بوون بوو له نه خوشي وه بويش شو ناوهم لينا له بر پيروزي برده ي پينغمبهر (ﷺ) كله خهركم دا مرته ي پزگاري پي بهخشم .

﴿ گهوره يي درود له سهر پينغمبهر (ﷺ) ﴾

(فضل الاصلاة على النبي صلى الله عليه وسلم)

زاناي بهناوبانگ (عبدالواحيدي كوري زهيد ﷺ) ده فرموي: ساليك پويشتم بو ديدنه ي مالي بهيت بو به جي هيناني پويستي چهج، له پويشتم كه مدا كابر ايه كم له گهل دابوو به مهر شوينيك دا ده پويشتين وله مهر شوينيك بهري ده كهوتين گويم ئي بوو شو كابر ايه سهلاواتي له سر پينغمبهر ده دا (ﷺ)

منيش روتم: نه ي برام هوي نهيني شو هموو سهلاواتانهت چيه؟ بهردوام

دوستی با وهرداران

دهمت دهجولئ وپران اوهستی، له پرویشتن وله دانیشتن دا ؟ .
کابرا له وه لأم دا ووتی : نهی عبدالواحد له وسه لآوهت لیدانه شتیکی نهینی
هیه . ده فرموی : منیش ووتم : نهوشته نهینیهم پی بلی چیه به بهر ره حمه تی
خودا بکهوی ؟ .

کابراکه له وه لأم دا ووتی : سالی رابردو له گهل باو کم پرویشتن بو دیدهنی
مالی خودا بو به جیهینانی پیویستی حج به لأم . وارویدا باو کم له ریگا
کوچی دواپی کرد : باو کم دم وچاویکی سپی وگه شاوهی هه بو له ژیاندا ، به لأم
که گیانی تییدا نه ما رهش وناشرین هه لگهرا : منیش زور غه مبارو مهلول بووم ،
بهوخم وداخوه له تنیشتی لاشه کهی خوم ئی کهوت که دم ووت : نایا هوئی
چی بوو نهو پروه پاکه وارهش هه لگهرا ؟ ! . له خه وه که مدا چاوم به کابرایه کی
دم وچاوی پاک و پروناک کهوت له ژیانمدا شتی وا جوانم نه دیبوو شهیدای بووم
پی ووتم : نهی بهندهی خودا دهزانی من کیم ؟ من محمد پیغه ممبر علیه السلام نیرراوی
خودام . نه گهر به خه بهر هاتی پروئ نهو پهرده یه له سر دم وچاوی باو کته لای
بده بی گومان باو کت زور تاوان باری و نافرمانی خودای کردوه بو یه دم
وچاوی وارهش هه لگهرا وه به لأم . باو کت درود و سه لآوهتی زوری له سر من
داوه ، وه نهو درودانه له لای خودای گه وره تکایان بو کردوه ، و تکایه که شیان
وهرگیراوه .

کابرا دهلی له خوشیان له خه وه کهم به خه بهر هاتم پهردهی سر دم وچاویم
لادا که سهیرم کرد باو کم دم وچاوی وه کومانگی شهوی چواره
ده درهوشایه وه .

دوستی باوهرداران

﴿گهشت نامه‌ی پیاو چاکان﴾

(ا سفر الصالحین)

ده‌گیرنوه سالیک پیشه‌وا (نه‌سمعی ﷺ) ده‌چیت بو دیدنی مالی به‌یت بو به‌جی هینانی پیویستی حج لهرنگادا توشی به‌توشی ریگرانه‌وه ده‌بی و پیاوخراییک به شیری روتوه لئی راده‌په‌ری و ده‌لی چی ده‌کی نه‌ی کابرا نیشت چیه؟ پیشه‌وا نه‌سمه‌عیش زور به‌نارام و چاونه‌ترسیه‌وه خوئی ناشله‌ژینن و ده‌لی: ده‌موی منداله‌کانم فی‌ری قورئان بکم و به‌فرموده‌ی قورئانیش به‌ریگه داپرون .

کابرای ریگر وتی: نه‌ی برا نایه‌تیک له‌وقورئانه‌ی که‌میچم لی نه‌خویندوتوه بو‌م به‌فرموده‌ی باگویم لی بی. پیشه‌وا (نه‌سمعی) ش زور به‌ بلیمه‌ت و پیگه‌یشتوانه که‌ئینسان سه‌ری سو‌رده‌ما ده‌ستی به‌ خویندنی سو‌رته‌ی (الزاریات) کرد هتا که‌یشته نه‌و نایه‌ته:

﴿وَفِي السَّمَاءِ رِزْقُكُمْ وَمَا تُوعَدُونَ﴾ الزاریات/۲۲.

واته: به‌ناوی خودای گهره‌و میهره‌بان بی گومان نه‌وه‌ی ئیوه داوای ده‌کن له‌پاداشت و له‌ پوزی و هرچی به‌لینتتان پیدراوه هه‌موی له‌ناسمانه‌وه‌یه . کاتیک ریگره‌که گوئی له‌و فرموده‌یه‌بوو وتی: توخودا بو‌م دووباره بکه‌وه پیشه‌وا نه‌سمه‌عیش چند جاریک نه‌و نایه‌ته‌ی بو دووباره کرده‌وه .

کابرای ریگر چاوی پر بوو له‌ ئاو فرمیسکی په‌شیمانی به‌چاوان دا هاته خوارو شیروزی و پمبی فریداو رووی خه‌جاله‌ت و په‌شیمانی کرده‌خوداو وتی: پاک‌وبی له‌که‌یی بو نه‌و خودایه‌یه که‌بوته ده‌سته‌به‌ری خورا‌کمان له‌ناسمانه‌وه که‌چی له‌گه‌ل نه‌وه‌ش دا نافرمانی ده‌که‌ین!

سویند به‌خودای گهره‌ له‌مرو به‌دواوه ریگری نه‌که‌م هتا له‌ژیان دام له‌سه‌ر ده‌ستی تو په‌شیمانم له‌ورپوه نافرمانی خودا نه‌که‌م. له‌دوای نه‌وه پیشه‌وا

دوستی باوهرداران

ئەسمەعی دەفەرموی: ئەوجار ئەمن رینگەیی مالی خودام گرتە بەرو کابرام لەو رینگایە بەجی هینشت .

پیشەوا (ئەسمەعی) دەفەرموی: شەویک بە دەوری مالی بەیتدا دەگەرام تەوافم دەکرد گویم لە دەنگیک بوو وەکو ئافرەتی کۆس کەوت و دەینالاند دەنگی هاواری دوونیای بەکوڵەوه گرتبوو دەگریا و دەی ووت: ئەی خودای گەرە و میهرەبان لە دەرگای میهرەبانیت پارە ستاوم بێ بەخشەو بی بەشم مەکە، کە پیشەوا لێی نزیک دەبیتەوه سەیری دەکات ئەو کابرا رینگریه کە لەرینگا توشی هات بوو و ابە سۆزو مل کە چیبەرە دەنالینی و پەشیمانی خۆی لە دەرگای فراوانی خودا داوا دەکات لەوینش ووتی:

ئەی پیشەوا ئایەتیکی کەشم بو بخوینەرە باگویم لە لەفەرمانی خودای میهرەبان بێت. پیشەواش ئەو ئایەتەیی بو دەخوینیتەوه کە خودای گەرە دەفەرموی:

﴿قَرِيبُ السَّمَاءِ وَالْأَرْضِ إِنَّهُ لَعَاقٌ مِّثْلَ مَا أَنتُمْ تَنطِقُونَ﴾ الذاریات/ ۲۲.

واتە: سویند بە پەروردگاری ئاسمان و زەوی هەرچی بەلینتان پی دەدری هەمووی حەق و پراستە . هەرەک و دەنگی خۆتان گوێ ئی دەبی . ئەو جا کابرا بەبی هوشی کەوتە سەر زەوی و هاواری دەکردو دەی ووت: ئەی هاوار کێیە ئەو کەسەیی کە خودا قینی ئی هەستا بی بە شیوەیهک سویندی بو بخوات ؟.

﴿ پاریزگاری کردن له کوژی باس کردنی پاشه مله ﴾

(ایاکم و مجالس الغیبة)

یهکیک له پیارچاکان ده فرموی: شهویکی نوستبوم له خموکه مدا چاوم به پارچه گوشتیکی بوگه نی پزیو کهوت بویان هینامه پیشم، گویم له دهنکیک بوو پییان ووتم: فرموو نهو گوشته بخو؟ منیش ووتم: خو تاوانیکی وام نه کردوو که پیویست بکات بو خواردنن نهو گوشته بوگه نه. خیرا وه لامیان دامه وه پییان ووتم: چون تو پیویست نیت به خواردنن! له بیرت چوو له پاشه مله باسی برا موسلمانه کهت ده کرد بو خوئی ناگادار نه بوو پیاره چاکه که ووتی نه خیر شتی وا نه بووه. پیسی یان ووت: نه دی له لای کومه لیک دانه نیشتبوی له پاشه مله باسی خه لکیان ده کرد تو ش گویت راگرتبوو. بویه تو ش وه ک نه وان به شدارن تاوانی .

﴿ به هشتا له ژیر پی ی دایکاندایه ﴾

(الجنة تحت اقدام الأمهات)

ده گپرنه وه پیاوینی چاک دایکیکی هه بوو ته نها بو خوئی خزمه تی ده کرد کهس یارمه تی نه ده دا بو خزمه ت کردن کاتیک نهو پیاره کوچی دواپی کردو گیانی به خاک سپارد خودای گه ره زور قینی لی هه ستا بوو فریشته کانی خودا ووتیان: نهی په رومردگار نهو کابرایه زور ریزی له دایکی ناوه و خزمه تی چاکی کردوو خودای په رومردگار به فریشته کانی ووت: نیوه نازانن چی شتیک له نیوانی من و نهو کابرایه دایه. نهو کابرایه هه رچهند جارن که خواردنن بو دایکی ده بردو یارمه تی ده دا داوای له من ده کردو دهی ووت: نهی په رومردگار گیانی بکیشه و له دهستی پرگارم بکه بویه منیش لی ی به قینم .

﴿ نافرہ تانی موسلمان و باوہر داران ﴾

(مسلمات مؤمنات)

بہرینز (نہفیسہ خاتون) کہلہ نہوہی پیشہوا (حسہنی کوپی عملی کوپی
ئہبی طالب ﷺ) بوو ماوہیک لہ پیش مردنی دا گوپنکی بوخوی ہلکندو
زوربہی کاتی لہویدا بہقورنان خویندن دہبرده سہر (۱۴۵) سہدو چل وپینچ
جار لہناو ئہوگوپہ دا خہتمی قورنانی تیدا کردووہ. ئہو نافرہتہ موسلمانہ
بہزمانی بہروژ ولہمانگی رہمہزاندا نہخوش کہوت پزیشک ہاتہ لای و
ناموزگاری کرد کہپوژوہکھی بشکینی بہلام (نہفیسہ خاتون) بہ ووتہیکھی
شیرین ولہسہر خو ووتی: ئہو پزیشکہم ئی دوور بخنہوہ لیم گہرین بالہگہل
خوشہریشتم دابم. بہو شیوہیہ ئہو نافرہتہ موسلمانہ لہسہر جینگای مردن
پاکشابوو ہر قورنانی دہخویند کہگہیشتہ ئہو نایہتہ کہخودا دہفہرموی:

﴿لَهُمْ دَارُ السَّلَامِ عِنْدَ رَبِّهِمْ وَهُمْ رَلِيَهُمْ بِمَا كَانُوا يَعْمَلُونَ﴾ الانعام / ۱۲۷

واتہ: بو ئہو موسلمانانہ بہہشت (دارالسلام) خانوی ناسایش و خوشی لہ
لای خودای خوینانہوہ بہدہست کہوتووہ. وہ خوداش سہردارویارمہتی دہریانہ
بہہوی ئہوکردہوانہوہ کہکردویانہ لہرہفتاری چاک. گیانی لہجولہ کہوت و بو
بہہشتی پان و بہرین بہری کہوت کوتای ژبانی بہبؤن و بہرامہی خوشی بوو.

دوستی باوہر داران

﴿ نافرہتی بہرؤژو ﴾

(المرأة الصائمة)

پیشہوا (عبداللہ ی واستی ﷺ) دہ فرموی: پوژنکیان چومہ مزگہوتی بیت الحرام چاوم بہ نافرہتیک کہوت قورٹانی دہ خویند زور بہ جوانی ورنکی، منیش ووتم: سہلامی خوات لہ سہربیٰ ئہی جاریبہی خودا، ئہویش لہوہ لآم دا ووتی: ﴿سَلَامٌ قَوْلًا مِنْ رَبِّ رَحِيمٍ﴾ یس/۳۶.

واتہ: ئہوانہی دہ چنہ بہ مہشت لہ لایہن خودای پہرہردگارو میہرہ - بانہوہ سہلامیان ئی دہ کری بو پیز ئی نانیان، پیم ووت: ناوت چپہ ئہی جاریبہی خودا ؟ لہوہ لآمدا ووتی: ﴿وَاذْكُرْ فِي الْكِتَابِ مَرْيَمَ﴾ مریم/۱۹.

واتہ: لہ قورٹاندا باسی مریمہی کچی عمران بکہ، نافرہتہکہ ناوی مریمہ بوہ ووتم: چون بوو ہاتویہ ئیرہ ؟ لہوہ لآمدا ووتی: ﴿وَلِلَّهِ عَلَى النَّاسِ حِجُّ الْبَيْتِ مَنِ اسْتَطَاعَ إِلَيْهِ سَبِيلًا﴾ ال عمران/۹۷.

واتہ: بو خودا ہئیہ لہ سہر ہموو ئادہ میزادیکی پی گہیشتو کہتوانای پویشتنی ئہو رینگاہی ہبی بہ مال وبہ گیان بچی دیدہنی ئہو مالہ بکات بو حہج لہتہ مہنی دا یہک جار ووتم: ئہی جاریبہی خودا شوت کردوہ ؟ لہوہ لآمدا ووتی: ﴿يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا لَا تَسْأَلُوا عَنَ أَثْيَانِ. إِن تُبَدَّ لَكُمْ تَسْؤُكُمْ﴾ المائدہ/۱۰۱.

واتہ: ئہی ئہوانہی کہ باوہرتان ہیناوہ بہ دینی اسلام پرسیار مہکن لہ پیغہ مہر (ﷺ) لہ ہیندیک شت ئہگہر راستیہکہی بہ دہر بکہوی بوتان توشی ہیلاکیتان بکاو نارہحت بن ووتم: مندالت ہئیہ ؟ لہوہ لآم دا ووتی: ﴿رَبِّهِمْ لِمَن يَشَاءُ الذُّكُورَ﴾ الشوری/۴۹.

واتہ: خودای گہورہ چی خواستی لہ سہربیٰ دوستی دہکات، نہوی نیرینہ دہبہ خشی بہ ہیندی کہس .

ووتم: ناوی مندالہ کانت چپہ ؟ لہوہ لآم دا ووتی: ﴿وَاذْكُرْ فِي الْكِتَابِ مُوسَى﴾

دوستی باومرداران

مریم/۵۱. واته: له قورئاندا دا باسی موسیٰ ی کوپی عمران بکه

﴿يَا دَاوُدُ إِنَّا جَعَلْنَاكَ خَلِيفَةً فِي الْأَرْضِ﴾ ص/ ۲۶.

واته: نهی داود ئیمه تۆمان کرده جینگه نشینی پیغه مبرانی پیشو له سهر زهوی بو گه یاندنی فرمانی خودا.

﴿وَاذْكُرْ فِي الْكِتَابِ إِبْرَاهِيمَ﴾ مریم/ ۴۱. واته: نهی پیغه مبر (ع) توباسی

ابراهیمی خلیل بکه له قورئان دا ووت: ده تهوی سواری حوشره کهم بی.؟

له وه لام دا ووتی: ﴿وَمَا تَفْعَلُوا مِنْ خَيْرٍ فَإِنَّ اللَّهَ كَانَ بِهِ عَلِيمًا﴾ النساء/ ۱۲۷

واته: نهگهر کرده وهی چاکه بکهیت بی گومان خودا ناگادارهو چاکهش وون

نابیت. کاتی ویستی سواری حوشره که بی ووتی:

﴿قُلْ لِلْمُؤْمِنِينَ يَفْعَلُوا مِنْ آيَاتِهِمْ﴾ النور/ ۳۰.

واته: نهی پیغه مبری خوشه ویست (ع) به موسلمانه کان بفرموو: چاوی

خویان له بازه شتیکی نار هوا بیاریزن. کاتی که سوار بوو ووتی:

﴿سُبْحَانَ الَّذِي سَخَّرَ لَنَا هَذَا وَمَا كُنَّا لَهُ مُقْرِنِينَ﴾ الزخرف/ ۱۳.

واته: پاکی ویی له که یی بو ئه و خودایه یه که ئه و نارزه لانهی بو ئیمه رام کردوه

. ئیمه به بی یارمه تی خودا نه مان ده توانی رامیان بکهین. کاتی ویستی دابهزی

ووتی:

﴿وَقُلْ رَبِّ أَنْزِلْنِي مُنْزَلًا مُبَارَكًا وَأَنْتَ خَيْرُ الْمُنْزِلِينَ﴾ المؤمنون/ ۲۹.

واته: داوا بکه له خودای بلی خودایه دام بهزینه لهو که شتی به شوینیکی

به قه درو پیروژ بی گومان تو خودایه کی میهره بان تری لهه موو نهوانه ی که

یه کی دابهزی نه له شوینیکیدا. کاتی گه یشتنه جی ووت: خواردنت بو بهینم.؟

له وه لام دا ووتی:

﴿إِنِّي نَزَرْتُ لِالرَّحْمَانِ صَوْمًا﴾ مریم/ ۲۶. واته: من پیویستم کرده وه له سهر خوم

به پروژو بوون و نه خواردن بو خودای خوم که زور میهره بانه

کاتی که پروژا ناوا بوو منداله کانی هاتن پی ی ووتن:

دوستی باوهر داران

﴿ فَابْعَثُوا أَحَدَكُمْ بِوَرِقِكُمْ هَذِهِ إِلَى الْمَدِينَةِ فَلْيَنْظُرْ أَيُّهَا أَزْكَى طَعَامًا فَلْيَأْتِكُمْ بِرِزْقٍ مِنْهُ وَلْيَتَلَطَّفْ ﴾ الكهف / ١٩ .

واته: يهكيك تان بنيرن نهختيك پاره لهگهل خوئی بهری و سهير بکات کام کس له خواردنی شارهکه پاکترو خوشترو همزان تره خواردهمهنيما بؤ بهینی بهلام بازور بهنرموو لهسره خوئی قسه بکا لهگهل فروشيارهکان کاتی لهسر سفرهی پوژوشکان دانیشت کوتایی به خویندنی قورنان هینا لهدوای ماوهیهک غم و پهژاره دای گرت پیم ووت: بوچی وا پهژاره دای گرتی نهی جاریبهی خودا لهوهلام دا ووتی: ﴿وَجَاءَتِ سَكْرَةُ الْمَوْتِ بِالْحَقِّ﴾ ق / ١٩ .

واته: له دونیا ژيانت کوتایی هات بی گومان سهختی مردن دیته سر نینسان بهبی دوو دلای لهدوای نهوهی گیانی دهرچوو نویرژمان لهسر کردو شاردمانوه لهخومدا چاوم پینی کموت پیم ووت: چون گیشتیبه جینگهی خوټ و خودای گهوره چی له گهل کردی لی پرسینه ووت چون بوو؟ له وهلام دا ووتی: ﴿إِنَّ السُّعْتَيْنِ فِي جَنَاتٍ وَتَهْرَبُ {٥٤} فِي مَتَعِدٍ مِّنْكَ عِنْدَ مَلِكٍ مُّتَشَدِّدٍ {٥٥}﴾ القمر / ٥٤-٥٥ . واته: بی گومان نهوانهی یادی خودادهکن و خوپاریزن لهناو باخ و باخاتی بههشت دان لهجینگه دانشتنیکی وا خوش که جینگهی پهزامندی خودای بهخشنده و میهرهbane .

﴿ شهو هاوهلی پیاو چاکانه ﴾

(اللیل جلیس الصالحین)

دهگیرنهوه يهكيك له پیاوچاکان ژنیکی ههبوو هرچمند جاریک شهوپیاوه لهخو هلهدهستا ژنهکهی دهديت وا خهريکی یادی خودایه. شهویک پینی ووت: نافرته وهره توژیک بنوو پشویهک بده ؟ ژنهکه له وهلام دا ووتی: نهی گهرهم چون دهتوانم بنوم له کاتییک دا همزانم خوشهویستهکم بهخهبرهرو نهوستوو. لهدوایی دا پیاوهکه گوئی له دهنگی نافرتهکه بوو به دهنگوه

دوستی باوهرداران

نزای دهکردو دهی ووت:

يا حبيب القلوب انت الحبيب انت انسى وانت مني قريب
يا طيبيا بـطبه يتداوى كل ذى سقم فنعـم الطيب
طلعت شمس من احب بليل واستنارت فما تلاها غروب
ان شمس النهار تغرب بالليل وشموس القلوب ليست تغيب
واذا ما الليل اسبل سـترا فالى ربها تحل القلوب

واته: ئەى خوشەویستی دل وگیان بەراستی تو خوشەویستی وه تو
هاوده می شهومی زۆرم ئی نزیکى ئەو پزیشکەى بەزانستی خوئی نهخوشان
دەرمان دەکا بو هه موو دهرديک ئەتو چاکترین پزیشکى. وا بەدەرکوت و هه لات
پوژى ئەو کەسەى کەخودا خوشى دەوى واته: بەشەو پوژ هه لاتەو دونیا
پووناک دەبیت، لەدواى هه لاتنى پوژى تاریكى نایات وهبى گومان پوژى پوژى
بەشەو ئاوا دەبى، بەلام پوژى دل به هیچ کاتیک ئاوا بوونی بوئیه، وه ئەوکاتەى
کەشەو پەردەى تاریكى بەسەردا دى ئەو کاتە بو لای خودا دەگەرتەوهو
شادمان و بەختەوهر دەبى. منیش بەوجۆرهکردمه ههلبەست :

ئەى دلەى پەرچۆش و خوشى ئەى هیواکەى پەر دلە
تو هیوامى تو لەلامى زۆرنزیکى وهک دلە
هەر ئەتو تواناو بەهیزی چارهسازى گشت نهخوش
گشت دەمى شادی دەهینى بو دلانى پەر بەهۆش
گەرچى خوړى روژى روژى دىست و زو ئاوا دەبى
تیشکى نوری زاتى بەرزت هەر دەمى گەش تر دەبى

﴿ دراوسینی پیاو چاکان ﴾

(جوار الصالحین)

یهکیک له پیاوچاکان له خوداچاوی بهبرایهکی مردوی دهکموئ بهشیوهو رهوشتیکی زور دزی و ناشرین پرسپاری لی دهکا بوچی ناوات دهبینم ؟ ئهوش لهولهلامی دا دهلی: برام بهپرستی زور پهر یشانم خودای گهوره لیم توریهو قینی لیم هاتوته جوش . لهدوای چهند پوژنکی تر دووباره ههمان پیاوچاک له خودا چاوی به برایهکی دهکموئتهوه . بهلام ئهمجاره بهشیوهیهکی زور پووناک و جوان . دووباره پرسپاری لیدهکاتهوه برام نیستا چونی . ؟ ئهوش له وهلامدا دهلی: برام لهو پوژانه پیاوچاکیک لهوگورستانهدا شارایهوه خودای گهوره بههوی بهرکهت و پیوژی نهو پیاوه چاکه لهچل کهسی مردوی نهو گورستانه خوش بوو بهخشینی منیش یهکیک بوو لهو چل کهسه .

﴿ دراوسی ﴾

(الجوار)

جاریکیان پرسپاریان له پیغهمبهری خودا کرد(ﷺ) نهی نیردراوی بهپرستی . نایا دراوسینی مردوی باش کهلکی ههیه بو مردوهکانی تر . ؟ پیغهمبهر(ﷺ) فرمووی: نایا دراوسینی چاکوباش بهزیندویی کهلکی ههیه . ؟ ووتیان: بهلی دراوسینی باش لهدونیادا کهلکی زوره پیغهمبهر(ﷺ) فرمووی: هر بهر شیوهیه بهمردویش لهگورستاندا کهلکی ههیه .

دوستی باوہر داران

﴿ نَاخ و پەشیما نی ﴾

(حسرة)

پوژنیک پیاو چاکیک بەرپنگادا دەرویشت چاوی بەکابرایەک کەوت گوشتی دەبرژاند . کابرای پیاوچاک دەستی کرد بەگریان . کابرای گوشت برژین ووتی : بوچی دەگریە ؟ نارهزوت لە گوشتیە ! . کابرای پیاوچاک ووتی : نەخیر نارهزوم لەگوشت نیە . دووبارە کابرای گوشت برژین ووتی : ئەدی بوچی دەگریە کابرای پیاوچاک ووتی : من لەبەر ئەوە دەگریەم نادمیزاد نازەل بەمردوویی لەسەر ئاگردا دەنین و دەی کولینن . بەلام نادمیزاد لەپوژی دوایی دا بەزیندویی دەی خەنە سەر ئاگرو دە برژی ! .

﴿ مەیل و نارهزومە کەن بۆلای ئەوانە ی ستم کارن ﴾

(ولا تركنوا إلى الذين ظلموا)

جاریک کابرایەک هاتە لای (حەسەنی بەسری ﷺ) پینی ووت : من بەرگ درووم بەرگی پیاوہ گەورە دەسەلات دارە ستمکارەکان دەدورم خودای گەورەش لە قوناندا فەرموووەتی : ﴿ وَلَا تَرْكُنُوا إِلَى الَّذِينَ ظَلَمُوا فَتَمَسَّكُمُ النَّارُ ﴾ مود / ۱۱۳ .
واتە : بەدل نارهزو مەكەن بۆلای نینسانی ستمکار دەنا ئاگری ستمکاری ئەوان دەتان گریتەوہ ئینجا نایا من لەو کەسانەم کە یارمەتی ستمکار دەدەن ، یان نا (حەسەنی بەسری ﷺ) لەوہ لامدا ووتی : ئەوەی دەزو دەرزێکەت پی دەفروشی یارمەتی ستمکار دەدات . بەلام تو یۆخۆت کە بەرگیان بو دەدووری وەك و ئەوان ستمکاری .

﴿ زانیانی دسوز ﴾

(علماء مخلصون)

زانای بهناو بانگ و خودا ناسی بهراستی (سالمی کوپی عبدالله ﷺ) پوژیک به
دهوری بهیتدا دهگهرا له پرنیکا چاوی به لپرسراوی موسلمانان (هشامی کوپی
عبدالملك ﷺ) خلیفهی دهولتهی نهموی دهکوی هشام دهلی نهی سالم
هرچیت دهوی له دنیا داوام لی بکه پیته دهبهخشم ؟

سالم لهولهلام دا دهلی: هوشام نهمن شهرم دهکم لهناو مالی بهیت دا بیجگه
لهخودا داوا لهکسی تر بکه بوشت و مالی دنیا . لهداوی تهاو کردنی گهران
بهدهوری مالی بهیتدا. پویشتیینه دهوی له مزگهوتی حرام : دووباره هوشام
بهسالمی ووت: نهی سالم لهناو مالی بهیت دا شهرمت کرد بیجگه له خودا
لهکسی تر داواي شت بکهی، بهلام نیستا که هاتوینه دهوی له ژووری بهیت
چیت نارزو لی یه داوام لی بکه، زانای بهناوبانگ ووتی : باشه نهی هوشام
نارزوت لی یه چیت داوا لی بکه لهبارهو پایهی نهم جیهانه بیته، یان جیهانی
دوا پوژ ؟

هوشامیش ووتی: لهپایهو باری نهم جیهانهم داوا لی بکه . چونکه بی گومان
من خاوهنی هیچ نیم لهپایهی دوا پوژ : سالم له وهلامی دا ووتی: من پیتم ووتی
شهرم دهکم داواي پایهی نهم جیهانه لهخودا بکه که خاوهنی تیگرایسی
ههرنهوه . نینجا چون داواي پایهی نهم جیهانه لهتودهکم که خاوهنی هیچ نیت

!

﴿ نأ مؤژ گارییهکی به نرخ ﴾

(نصیحة قيمة)

جاریك خواناسی بهراستی (حسهنی بهسری ﷺ) پرویشته لای سر کردهی
 موسلمانان (عومری کوپی عبدالعزیز ﷺ) سر کرده عومر ووتی: نهی
 تهقیه دین ناموژ گاریه کم بکه .؟ (حسهنی بهسری) ش پی ی ووت: له باره ی
 دنیا به پوژوبه واته : زور به خه م پله و پایه ی نهو جیهانه وه مه به .
 وه له باره ی مردن پوژو شکین به واته : هه مو کات له یادت بی و لئی بی
 ناگامه به وه تیشو ناماده بکه له شهو یک دا که به یانیه که ی پوژی دواییه واته :
 نیستا تیشوی دوا پوژت ناماده بکه .

﴿ زانایانی تی کوشه روخه بات کار ﴾

(علماء مجاهدون)

پوژیک زانای خودا ناس (نهبا حسهن نهحمه دی کوپی سینان ﷺ) پرویشته
 لای داد پرسسی میسر (نهحمه دی کوپی تولون) پیی ووت: نهی کوپی تولون
 له خودا بترسهو یادی بکه .؟
 نهو کو مئه له خه لکه ی له لای دانیشتبون زور سر سام بوون له قسه که ی نهبا
 حسهن که چون توانی به ره و روی داد پرس نهوقسه یه بکات !. داد پرسیش
 کوپی تولون زور رقی هستاو توپه بوو ده ماره کانی گپژ بوون له دوی ماوه یه ک
 به پاسه وانه کانی ووت: برون به پاسه وانی شیرکه بلین: (که شیریک ی به میزو
 درنده یه کی ترسینه ریان هه بوو وهک و جه لاد بو تیک شکان و خواردنی نهو تاوان
 بارانه ی که بوخویان حزریان پینه ده کرد) هتا سی پوژ هیچ خواردنیکی نه دنی
 بو نهوه ی نهوه نده برسی بی هه رشتیك دارو به ردیش بجیته لای په لاماری بداو

دوستی باوہر داران

بیخوابی بی بی لی نہ کاتہوہ . وہ لہ دوا ی سئی پوژہ کہ ئہو ئہبا حہسہن ئہحمہدی بو فہری بدہنہ ژورہوہ بابییکات بہ خوراکی برسہیہ تی . بہوجوڑہ فہرمانی داد پرسیان بہجی ہینا . زانای بہناوبانگیان لہسہر قسہیہکی راست وناموژگاری بہنرخ ، لہ دوا ی سئی پوژہ برسی کردنی شیرہکہ فرنیان دایہ لای ودمرگاو پہنجرہی ژورہکہیان داخست لہدوا ی تیپہرینی پوژیک پاسہوانہکہ ویستی راپوڑتی بہسہرہاتی (ئہباحہسہن) بو پادشا بنیری کہ فہرمانہکہ یان بہجی ہیناوہو تہنہا چہند خوین وئیسکہ شکاویک نہبیٹ ہیچی تری نہماوہ بو ئہو مہبہستہ پویشٹ دہرگہی ژووری شیرہکس کردہوہ بہلام . ئہوہی کہیری لی نہدہکرایہوہو بہرچاوی کہوت سہیری کرد (ئہباحہسہن ئہحمہد) سہری لہ کپنوش دایہو دہلی پاک ویی لہکہیی بو خودای گہورہو بہ توانایہ . شیرہکہش لہبہرامبہری راوہستاوہو پاسہوانی لی دہکاو بہمیچ جوڑیک شالوی خہراپہی بوئہبردوہو . سہری بوخودای گہورہ رادہوشینی و بہزوبانی دل لہبہر خودا دہپاریتہوہ ، کاتی پاسہوانہکہ چاوی بہو روداوہ کہوت کہ چاوہروانی نہدہکرا ہر خیرا راپوڑتیکی لہو بارہوہ بو پادشا نارد پادشاش ووتی : برون ئہو زانایہم بو بہینن زانایان بولای پادشا بانگ کرد ئہویش زور بہسہر بہرزی وچاو نہتر سیہ وہ پویشٹہ لای پاشا . پادشالیی پرسی ئہی ئہباحہسہن چونی ؟

ئہبا حہسہن ئہحمہد ووتی : سوپاس بوخودا زور باشم وکودہم بینی پادشا ووتی : ہوشت چون بو ئہو کاتہی شیرہکہیان کردہ لات ؟ ئہبا حہسہن ئہحمہد ووتی : زور باش بووم ئہو ئایہتہم دہخویندہوہ کہخودا دہفرموی :
 ﴿وَأَصْبِرْ لِحُكْمِ رَبِّكَ فَإِنَّكَ بِأَعْيُنِنَا﴾ الطور / ۴۸ .

واتہ : تو ئہی پیغہمبہری خودا ﷺ لہسہر فہرمانی خودای خوٹ نارامت مہبی وہخوٹ رابگرہ کہبریاری خودا ئیستا وایہ ئہو بی باوہرپانہ مولتہ بدا ، وہ بہراستی توٹش لہچاو دیری خوٹان دای .

پادشا ووتی : بو دہ ترسای ئہوکاتہی شیرہکہت لہلابوو زاناکہ ووتی : من

دوستی با وپر داران

لهوه دهترسام شیره که بهلیک وچه په لهکه ی خوږم ئی بدات و جله کانم پیس بکات و نه توانم نویژه کانم بکه م نینجا له دوا ی نهوه پادشا سوپاسی نه با حسه ن نه حمده ی کردو ئی ی خوږش بوو ناموژگاری بهکه ی وهرگرت و بهرله لای کرد.

﴿هه لویستی زانایان﴾

(مواقف علماء)

دهگیرنه وه سهرکرده ی موسلمانان (هارون رهشید رضی الله عنه) خلیفه ی سهرده می عباسی پوژنیک نویژی عهسر دوا ده خات پیشهوا نه بو یوسف رضی الله عنه به پرداخیک ئاوه وه ده چیتته لای هارون له دوا ی سهلام و به خیره اتن پیشه وانه بویوسف رضی الله عنه ده ئی: نه ی سهرکرده ی موسلمانان نه گهر وا دابنننن نه وه ده ولته ی تیندا ده ژین دهریاو پوباره کانی هه مووی ووشک بووه و ئاوی تیدانه ماوه، تینوایه تی تینی زوری بو هیئای ئاوت به ده ست نه ده که وت، منیش نیو پرداخ ئاوم بو هیئای بیخویه وه چیم ده ده یه ؟ هارونه رهشید ووتی: بهو نیو پرداخه نیوه ی فرمان رهوا ی ده سه لات و سامانم پی ده به خشم، دووباره پیشهوا نه بویوسف ووتی: نه گهر ئاوه که ت خوارده وه له ناو گیانت دا مایه وه نه هاته دهر تووشی نازاریکی زور به تینی کردی پزیشک هاته لات ووتی: من ده توانم نه و ئاوه له گیانت دا بکه مه دهر تو چی ده ده یه ؟.

هارونه رهشید ووتی: نیوه ی نه و ده سه لات و سامانه ی که ماومه پیی ده به خشم . نه مجار نه بویوسف ووتی: نه ی هارون خودای گهره به بی کرئ ئاوت پینده به خشی وه به بی کرئ ئاوه که له گیانت دهرده کا له گهل نه وه شدا تو فرمانه کانی به جی ناهیننی و نویژی عهسر به درهنگ و دوا ده خه ی !.

﴿ سامان دېرواو نامينيت ﴾

﴿ به لام ساماني خودا هر به ردهوام دهبيت ﴾

(الملك يزول وملك الله لا يزول)

كاتي (هارونه رشيد عليه السلام) خليفه ي دولته ي عباسي بمرهو ته من دريژي و کوتايي ژياني دېرويشت فرماني دمرکرد گوړيکم بو هملکهن ! له دوايي دا ووتی: بم بهن بو ديدنه ي گوړه کم که چاري به گوړه کمي کهوت دهستي کرد به گريان دوايي ووتی: نهی نهو کهسه ي که سامان و دولته ت به ردهوام هميو تفره تونا نابيت . مهره باني له گهل نهو کهسه دا بکه که سروهت و ساماني لهه ست ده چي و تفره تونا دهبيت .

﴿ نه زانين راستي له سه رخاوه ني ددات ﴾

(الجهل يشهد على صاحبه)

سه رکرده ي موسلمانان (هارونه رشيد عليه السلام) له گهل زاناي به ناويانگ (نبايوسف عليه السلام) له پويشتني ديدنه ي مالي بهيت دهن به او هل کاتي ده گنه جي، پيشهوا يوسف له نويزي چوار رکاتي دا ده ست بو هارون راده کيشي و ده لي فرموو: هارون بو پيش نويزي پيشکوه هارونه ره شيديش پيش ده کموي و دوورکات نويز دهکات و سه لام ده داتهوه .

له دواي سه لام دانوه نه بو يوسف ده لي: نه ي دانيشتواني مکه نه يوه نويزه که تان ته او بکن چونکه سه رکرده ي موسلمانان . رنجواره نويز به کورتي دهکات . کابرايک له دا نيشتواني مکه له ناو نويزه کمي دا هاته گو فتارو ووتی: نه ي نه بايوسف نيمه له تو باشر دزمانين . وه له وش باشر دزمانين که فيريان کردوي، دووباره: نه بايوسف له وه لام دا ووتی: نه گمر له نيمه ت باشر بزانيبايه له نويزه که ت دا قسه ت نه ده کرد !.

﴿خانہی خودا﴾

(بیت اللہ)

جاریک پروداویکی ناخوش لہنیوان (ہارونہ رھشید ﷺ) و خیزانہکی دا پروی دا ہارونہ رھشید سویندی بہ تہ لاق خوارد ووتی: نابی ئمو شو لہو نشتمانہی کہمن فرمانی بہ سہردا دہکم پروژ بکہیموہ؟. وہجیگہی فرمان رھوای ئمویش لہروژ ہلآتی سنوری سینموہ، ہمتا پروژ ناوای سنوری پاریس بوو. وہ ئموکاتہش ہیچ شتیکی ہوئی گواستنہوہی خیرا نہبوو وک و ئیستا خیزانہکی نہی دہتوانی ئمو نیشتمانہ چون بہجی بیلی، بوئیہ بو چارہ سہرکردنی ئمو کیئشہیہ زوربہی زوری زانایانی کوکردهوہ یہکیک لہوزانایانہ (ئہبایوسف) بوو لہدوای ئموہی کہزاناکانیان تی گہیاند بوچی مہبہستیک کوہونموہ، لہدوای کیئشہیہکی زور (ئہبایوسف) ووتی: ئہی سہرکردہی موسلمانان دہتوانین سویندہکمت پوچ بکہینموہ تہ لاق تہکمویت ہارونہ رھشید ووتی: چون دہتوانی وہ بہچی ریگاہیک؟.

ئہبایوسف ووتی: ئہمشہو خیزانہکمت لہمزگہوت دا پروژیکاتہوہ مزگہوتیش خانہی خودایہو بہنیشتمانی تو ناژمیردری ہرہک و خودای گہورہ دہفرموی:

﴿وَأَنَّ الْمَسَاجِدَ لِلَّهِ فَلَا تَدْعُوا مَعَ اللَّهِ أَحَدًا﴾ الجن / ۱۸.

واتہ: بی گومان مزگہوت خانہی خودایہو ہرہیبی خوداپہرستیان تیدا بکری و قسو گفتو گوین تیدا مہکن و ہلگہل پہرستنی خودادا کسی تری تیدا مہپہرستن و ہاواری ئی مہکن بہو شیوہیہ خیزانی سہرکردہی موسلمانان ہارونہ رھشید لہمزگہوت دا ئمو شوہی بہروژ کردہوہو کیئشہی نیوان ژن ومیرد کوتای پی ہات و سویندہکہشی ئی نہکہوت .

﴿خوپاریزی زانایان﴾

(ورع العلماء)

زانای لهخوداترس (تاوس) کاری نوسهری بوو لهلای خلیفه‌ی عباسی پوژیک جه عفر دهلی نهی تاوس ئه مره که بهم بدهیه باشتیک بنوسم تاوسی نوسه ریش لهوه لأم دا دهلی: نهی جه عفر بوخوت ههلی بگره و بنوسه؟
ئه بوجه عفر دهلی نهی تاوس بوچی تو نام دهیه دهست؟
تاوسیش لهوه لأم دا دهلی: لهوه دترسم شتیک بنوسی ستم له بهنده کانی خودا بکری و بهوه و یه وه منیش بجم به هاویه شی تو، له سزای ئه وشته له پوژی دواپی دا .

﴿بانگ هیشتن له نیوان ووته و کردار﴾

(الدعوة بین القول والعمل)

جاریک پیشه‌وا (سری سه‌هتی) به یه کیك له قوتابیه کانی ووت: به ناوی (ئهبول قاسم جونه‌ید) نهی جونه‌ید بره مزگهوت ناموزگاری خه‌ک بکه؟ جونه‌یدی قوتابی ووتی: ماموستا زور چاک ده‌توانم ناموزگاری خه‌ک بکم به لأم. به‌راستی له‌سی نایه‌تی فرموده‌ی خودا زور دترسم بویه ناتوانم! ماموستا ووتی: پوله‌م. نهوسی نایه‌ته چین؟ ووتی: نایه‌تی یه‌که‌م: ده‌فرموی: ﴿أَتَأْمُرُونَ النَّاسَ بِالْبِرِّ وَتَنْسَوْنَ أَنْفُسَكُمْ وَأَنْتُمْ تَتْلُونَ الْكِتَابَ أَفَلَا تَعْقِلُونَ﴾ البقره/ ۴۴.
واته: خودای گه‌وره سه‌رکونه‌ی ئه‌وسه‌روک و زانایانه ده‌کات که فرمان به‌خه‌ک ده‌که‌ن بو چاکه‌و خوشیان له بیرده‌چیته‌وه. له‌گه‌ل ئه‌وه‌شدا ئه‌وزانایانه زور چاک شاره‌زای دینی سه‌ره‌ره‌زی ئیسه‌لام و پره‌وشتی پیغه‌مبه‌ری خودان واته: خودا ده‌فرموی: ئه‌گه‌ر ئی‌وه به‌راستی فرمانه‌کانی خوداتان

دوستی با مومداران

وهرگرتوو و ناموزگاری خه لکی پی دهکن ده بوخوشتان کاری پی بکن نایا هینستا تی نه گه یوون.

نایه تی دووم: خودای گه وره ده فرموی: ﴿وَمَا أُرِيدُ أَنْ أَمْلِكُمْ إِلَيَّ مَا أَنْتُمْ عَنْهُ﴾ هود / ۸۸.

واته: من نامه وی که نا فرمانی و پیچه وانهی نیوه بجولیمه وه بو شتی که بهرگری نیوه ی لیده کهم واته: به نیوه بلیم ئه وشته مهکن خراپه و بوخوشم خو ی لی نه پاریزم:

نایه تی سیه م: ده فرموی: ﴿يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا لِمَ تَقُولُونَ مَا لَا تَفْعَلُونَ كَبُرَ مَقْتًا عِنْدَ اللَّهِ أَنْ تَقُولُوا مَا لَا تَفْعَلُونَ﴾ الصف / ۲ - ۳

واته: نهی نه وکه سانه ی که با وهرتان هیناوه بوچی نه وه ی بهدم ده یلین به کردار به جیی ناهینن واته: قسه و کردارتان له یه که جیاوازه نهی نازانن نه وه ش نیشانه ی توپه بوون و غه زه بی خودایه. ! شتی که بهدم بلین و به کردار نه یکن له دوی نه وه ماموستا بی دهنگ بوو جونهیدی قوتابیش رویشته وه جیگی خو ی وی ی نوست له خه وی دا چاوی به پیغه مبهری خودا (ﷺ) کهوت دهی فرموو: نهی جونهید بوچی ناموزگاری خه لک ناکه ی هسته بپرو بو مزگهوت و ناموزگاری خه لکی بکه، جونهیدیش به فرمانه که ی پیغه مبهری (ﷺ) زور دل خوش بوو هر خیرا له خه و پاپه ری و بولای ماموستای کهوته ری به لام. بی گومان ماموستا و قوتابی دلیان له لای یه که بووه واته: دلیک و دوو لاشه یان بووه. بویه هر خیرا ماموستا هاته قسه و وتی: نهی جونهید به راستی شتیکی سهیره تو به فرمانی پیغه مبهری (ﷺ) نه بی ناموزگاری خه لک ناکه ییت به و جوړه جونهید رویشته بو مزگهوت و بلاوی کرده وه له ناو خه لکه که دا نه مرو ناموزگاریتان ده کهم ناگادارین له دوی نه وه ی که کومه لانی خه لک کوپونه وه کابرایه کی به دل بی با وهرپو، به جل و بهرگیکی زانا، هاته مزگهوت له ناو کوپه که دا دانیشته بو نه وه ی نه هیلی جونهید ناموزگاری خه لکی بکا دهستی کرد به

دوستی باوهر داران

پرسیار کردن ووتی: ئەی جونەید پێم خوێشه ئەو فەرموودەى پێغەمبەرم (ﷺ) بۆشى بەکەیهوه کەدەفەرمووی: (اتق فراسة المؤمن فانه ينظر بنور الله) واتە: خوێت لەزیرەکی موسلمان بپاریزە چونکە بە پووناکی خودا شت دەبینی کۆمەلانی خەلکیش هەمووی گوێیان راگرتبوو جونەید چۆن وەلامی ئەوکابرایە دەداتەوه، وەلەناو دانیشتوانیش دا هەستی بەوه نەکردبوو ئەوهی پرسیارەکی کردووه بەدڵ بێ باوهرۆ کافرە بەلام خودای گەرە خستیه دلی جونەیدەوه ئەوهی کەپرسیاری ئی کردووی بێ باوهرۆ کافرە بۆیه جونەید لەوهلام دا ووتی: ئەى برا ماناوشى کردنەوهى ئەوفەرموودە ئەوهیه ئەتۆ کافرو بێ باوهرۆى هاتوى من بێزار بەکەى کابرای بە پەنھان بێ باوهرۆ. بەناشکرا موسلمان، خێرا بەدەنگى بەرزەوه ووتى: (اشهد ان لااله الا الله. واشهد ان محمدا رسول الله) بەو جوړه بەزیرەکی ولیھاتوی جونەید. ئەو بێ باوهرۆ باوهرۆى مینا و موسلمان بوو.

﴿بى گومان خانوى من ناسوتى﴾

(ان داری ما احترقت)

جاریک کابرایەک بەتالوکە وەلەداوان هاتەلای (ئەبۆدەرداء ﷺ) ووتی: ئەى (ئەبۆدەرداء ﷺ) خێرا بگە بەخانۆمکەت وادەسوتی (ئەبۆدەرداء ﷺ) لەوهلام دا ووتی: نەخێر خانوی من ناسوتی چونکە لە پێغەمبەرم بیستوو دە فەرمووی هەرکەسێک ئەو فەرموودانە بەبڕوایەکی پاک بەیانى وئیوارە بخوینى ئەوه نەبوخوی و نەخانە وادەى و، نەسەرۆت و سامانى، توشى هیچ خەراپەیک نابیت و ئەو فەرمودانەشم ئەم پۆ و تووه بۆیه باوهرۆم وایە خانۆمکەم ناسوتی لەدوای ئەوه (ئەبۆدەرداء ﷺ) بەدانیشتوانی ووت: وەرن لەگەلم باپروین، هەموویان هەستان و بەرەو خانۆمکەى کەوتنەپری کەسەیریان کرد خانۆمکانى دەوروبەری هەموویان سوتابون تەنها خانۆمکەى (ئەبۆدەرداء ﷺ) نەبى

دوستی با موجداران

به ساغی ما بؤوه توشی هیچ نه ماتبور نهوش فرموده که ی پیغه مبره ده
فرمودی:

(اللهم انت ربي لا اله الا انت عليك توكلت وانت رب العرش العظيم ماشاء الله كان
وما لم يشأ لم يكن لاحول ولا قوة الا بالله العلي العظيم، اعلم ان الله على كل شيء قدير،
وان الله قد احاط بكل شيء علما، اللهم اني اعوذ بك من شر نفسي ومن شر كل دابة انت
اخذ بناصيتها ان ربي على صراط مستقيم)

واته: نهی خودایه تو پوره دگاری منی هیچ خودایه که نیه پیو یستی
پهرستن بی تو نه بیت وه پشتم به تو بهستووه بی گومان توش خاوهنی تهختی
به رینی وه هر شتی که تو نازمو بکهیت ده بیت، هر چه کیش تو نازمو نه که ی
به هیچ جوریک نابیت ونه بووه وه هیچ هیزو توانایه که نیه تهنها به پشتیوانی
تووه نه بیت نهی خوی گه رهو به ریز. وه ده زانم توانای تو به سهر هه مو
شتیکه ره وه زانست و زانیاری تو هه مو دنیای داگرتووه خودایه خوم
ده پاریزم له تاوان و خراپه ی گیانم وه هه رهها خوم ده پاریزم به تو له زهره رو
زیانی هه مو جانموریک که جلهویان به دهستی تو یه وه یاره بی خودایه له سهر
پیگه ی راست و دینی پیروزی اسلام شاره زام بکه ی .

﴿ مهربانی خودا بویه ندهکانی ﴾

(رحمة الله لعباده)

ده گپرنهوه زانایه کی خودا ناس دراوسی یه کی زور خراپی ده بیت کاتیک
دراوسی یه که ی ده مرئی ده چن بولای زانایه که، که بچیت نو یژ له سهر نهو تهرمه
بکات به لام زانای خوداناس ووتی: له سهر نهوه ی که زور نازاری داوم نو یژ ی
له سهر ناکم بویه داوایان له زانایه کی تر کرد نو یژ ی له سهر کرد شهویک زانای له
خودا ترس له خوریدا چاوی به دراوسینه که ی کهوت له ناو باخی به هشت دا

دۆستی باومرداران

یاری دهکرد له خهوه کهیدا ئی ی پرسى حالت چۆنه !.خودا چى له گهال کردى ؟ کابراش ووتى: کاتى تو نويزت له سهر نه کردم ترسيكى زور گهوره ئى نيشت که خودای گهوره سزام ده دات به لام کاتيک له بهر دهستی به توانای خودا راگیرام خودای گهوره پینی فرمووم: ئەى بهندهى من ئەو بهنده زانایم چى له گهال کرد ؟ منيش ووتم: ئەى پهروهردگارم تو لههه موو کهسيک ناگاردارتى له دوایى داخودای گهوره فرمووى : ئەى بهندهى من زور چاک بزانه ئەو بهنده يه که توئى له ده رگای خوئى ده رکرد به لام ده رگای من ده رکراوان و مرده گرى و تاوان باران ده به خشى و ده يان به نه به ههشت واليت خوش بووم و نازادم کردى .

﴿ گهوره يى و که ساسى ﴾

(عزة و زل)

چهند کهسيک له کومه لانی خهک پرسياريان له زانایه کى موسلمان کرد هوئى چيه !. دینی سهر به رزى ئيسلام فرمانى داوه هه رکه سيک دهستی يه کيکى بئى تاوان بپرى ده بئى خوینه کهى (۵۰۰) پينج سه د دینارى زير بدات به کابراى ده ست پراو: وه له هه مان کاتيش دا ئەگه ر يه کيک شتيکى به نرخی چوار يه کى دیناريک بدزى ده بئى دهستی بپدرى ئەو (۵۰۰) پينج سه د دینار زيره مانای چيه و ئەو ده ست بپينه ش بوچى ؟.

زاناکه ش له وه لام دا ووتى: بئى گومان ياسای به رنامه ی ئيسلام وه هايه هه رده ستیک راست و پياک بيت ئەوه ئەو دهسته زور به نرخی و پيروزه و خوینی ده ویت به لام. ئەوه دهسته ی که نا پاکی و خيانه تى پئى ده کرى ئەوه زور بئى نرخی و به چروکی سه يری ده کرى و ده بئى فرى بدرى له دوایى ئەو هوئراوه ی خوینده وه

يد بخمس منة مسجد ودیت مابالها قطعت في ربع دينار.؟
عز الأمانة اغلاها وارخصها ذل الخيابة فافهم حكمة البارى

دوستی باوهرداران

واته: دهستیک نرخى برینهکەى (۵۰۰) پینچ سەد دینارى زېر بیت بوچی له پیناوى چواریهکى دینارىک دا دەپردریت : بى گومان دهستیک راست وپاک بیت، ئەوەزۆر بەرپرزو بەنرخه : دەبى زۆر پزى لیبگیردى : بەلام ئەو دهستهى کهناپاکى و خیانهتى پى دهکرى سوک و چروک و بى نرخه, دەبى بپردرى و نه مینى, ئینجا زۆر چاک له ووتارى راستى بگەن . بەوشیوه کردم بەهەلبەست :

پرسیاریان کردو ووتیان یاسای ئیسلام بو وایه
گەر یهکى دهستى بپرى نرخى دهوى سهرمايه
لهولاش خووى ده ستى دهبرى بهبى نرخ و بى پاره
چون دهبى یاسا وابى هیچ تى ناگهين لهوکاره
یاسا خووى دیته وهلام دهلى: دهستى راست وپاک
لهسر گشتمان پینو یسته خزمه تى بکهين زۆر چاک
بهلام ده ستى درۆزن کهناپاکى پى بکرى
لهسر چواریهکى دینار دهبى نه مینى وبپرى

﴿گهوهی پهروردگار﴾

(عظمة الخالق)

جاریک کابرایهک لهگهڵ خیزانهکەى (لهبهریتانیا) وه دهپۆن بو (یهمن) لهیهمن دهپۆنه لای زانایهکى موسلمان. ژنهکه پرسیار لهزانایهکه دهکاودهلى: ئەگەر وهلامم بدهیهوه باوهر بهخودا دههینم ؟ زانا موسلمانهکهش دهلى پرسیارهکهت بکه ژنهکه دهلى پیم بلى دریزى وپانى ئەوخودایهى دهى پهستن چهنده ؟

زانایهکه له وهلامى دا دهلى : باشه تو میردهکهت خوش دهوى ؟
ژنهکهى دهلى: بهلى زۆرم خوش دهوى . دووباره زاناکه لى دهپرسی باشه

دوستی باوهراران

ئەوخۆشەوستیەى تۆمىردەكەت چەندكىلو مەتر دەبىت.؟ ژنەكە دەلى ئايا
خۆشە وىستى چۆن بەكىلو مەتر دەپىورى زاناكەش دەفرموى: باشە
خۆشەوىستى يەكىكە لەدروست كراوانى خودا كە نەبەتە ژىر پىوانەى
ئادەمىزاد چۆن تۆ دەتەوى ئەوخودايەى كەلە هەموو شتىك بەرزو گەورە ترە
بىتە ژىر پىوانەى ئادەمىزاد بەراستى نەگونجاوہ : خودا فرموى:

(لَيْسَ كَمِثْلِهِ شَيْءٌ وَهُوَ السَّمِيعُ الْبَصِيرُ) الشورى / ۱۱.

واتە: خودا هېچ شتىك وىنەى ناكات ئەو خودايەى كەبىسەر و بىنايە, لەدواى
ئەرە ئافرەت و پىاوہ بەرىتانىكە بەيەك دەنگ ووتيان: (لا اله الا الله محمد رسول
الله) هەردووكيان باوهران هينا و موسلمان بوون .

﴿ بە ھە شت خانوى باوهرارە ﴾

(الجنة بيت المؤمن)

كاتىك پىشەواى بەرىز (محمد عبده) رۆيشت بو كۆشكى فرمان پەواى
(خديوى عباس) (بەتريارك)ى گاورو يەكىك لەگەرە ناودارانى جولەكە لەوى
بوو, خديوى ووتى: بەراستى زۆر جوان ر يك كەوتوہ ئەوہ نوينەرى گاوران لە
لامە. وە ئەوہش نوينەرى جولەكانە, ئەتۆش ئەى پىشەوا نوينەرى موسلمانانى
ئىستا لىتانم دەوى بۆم پوون بەكەنەوہ كامەتان دەچنە بەهەشت, بە تريارك
ووتى: بانوینەرى جولەكان قەسەبكات, وە(حاخام)يش نوینەرى جولەكان
ووتى: با پىشەواى موسلمانان قەسەبكات (خديوى) ووتى : ئەى پىشەواى
موسلمانان قەسە بكە, پىشەوا فرموى: بى گومان ئەگەر بلین جولەكە دەچنە
بەهەشت ئەوا ئىمەش دەچىنە بەهەشت چونكە باوهرمان بە حەزرتى موسا
(موسى) پىغەمبەر هيناوہ. وە ئەگەر بلین گاور دەچنە بەهەشت دووبارە ئىمە
دەچىنە بەهەشت چونكە باوهرمان بەحەزرتى عيسا پىغەمبەرىش هيناوہ.

وہنکمر بلینن نیمہ موسلمانین دہچینہ بہمہشت نہوا جولہکمو گاور ناچنہ
بہمہشت چونکہ باوہریان بہ ہزرہتی محمد (ﷺ) نہمیناوه.

﴿چاووہراو لہراستی و پینہدان بہستم﴾

(دعابة فی الحق و منع للظلم)

جارنکیان (عوہی کوہی ئہرتہ نہت ﷺ) دہچیتہ لای (شورہیح)ی لہ کوہی
دادگمری دا، (شورہیح) ووتی: نہوہ نیستا لہچی شوینیکی خودا چاکت بو
بکات، عوہی ووتی: لہنیوانی من وتودا دیواریک ہمیہ، عوہی ووتی: نہی داد
پرس گویم ئی بگرہ، شورہیح ووتی: گویم ئی یہ بیلی عوہی ووتی: من
پیاوینکی خہلکی شام، شورہیح ووتی: جینگہمیکی بہپیت و خوشہ عوہی
ووتی: ژنم لای نیوہ میناوه. شورہیح ووتی: بہ خوشی ومندالی باشموہ بیت.
عوہی ووتی: کوہینکم ہمیہ. شورہیح ووتی: خودا بیکات بہ سوار چاک، عوہی
ووتی: بیرم وایہ لہلای خیزانہکم بہروم شورہیح ووتی: پیاو پیویستہ لای
خیزانہکھی بیت، عوہی ووتی: بہلینم داوہ خانوہکم بوخیزانہکم بی، شورہیح
ووتی: بہلی دہبیتہ خاومنی، عوہی ووتی: دادگمریمان لہنیواندایکہ، شورہیح
ووتی: واکردم عوہی ووتی: بوکامہمان بوو واتہ: بہلای کاممان داہات شورہیح
ووتی: بو کوہی دایکت بوو:

عوہی ووتی: بہراست گوہی کی وات کرد.

شورہیح ووتی: بہراست گوہی (شاہیدی) کوہی خوشکی پورت:

واتہ: عوہی بو خوہی ہریاری لہ سہر خوہی دا. داد پرسیش بہ گوہری

ہریارہکھی فرمانی داد گمریہکھی دہر کرد.

﴿ پی داویستی و دل فراوانی ﴾

(حاجه و سخاء)

(نه بوحه سه‌سنى غالى) دانه‌يك له‌كتيبي (جمهره‌ي) دانراوى (ابن دريډى)
له‌لاده‌بيت زور خوشى دهوى و كه‌لكى لي‌وهر ده‌گرى به‌لام. هه‌ژارى و نه‌بونى
واى به‌سه‌ردينى كه‌ نه‌و كتيبه‌ بفروشى كابرايه‌ك به‌ناوى (شريف مورتها)
به‌شه‌ست دينار لى‌ي ده‌كرى. كاتيك (شريف مورتها) كتيبه‌كه‌ لى‌ك ده‌كاتمه‌وه
بو خويندنه‌وه سه‌يرده‌كا به‌ده‌ست خه‌تى فروشياره‌كه (نه‌بى حه‌سه‌نى غالى)
چهند هه‌لبه‌ستىكى تىدا نوسراوه‌ كه‌ ده‌لى:

انست به‌اعشرين حولا وبعثها لقد طال وجدي بعدها و حنين
وما كان ظني أنني سأبيعها ولو خلدتني في السجون ديوني
ولكن لضعف وافتقار وصبية صغار عليهم تستهل شونني
فقلت ولم أملك سوابق عبرتي مقالة مكوى الفؤاد حزين
وقد تخرج الحاجات يام مالك كرائم من رب بهن ضنين

واته: ماوه‌ي بيست سال هاوده‌م بوو كه‌چى فروشتم. زور هه‌ولم داوه
هاوارم كرد نه‌و كتيبه‌ نه‌فروشم وه به‌ هيچ جورى‌كيش بيرم وانه بوو كه‌ده‌ي
فروشتم نه‌گه‌ر چى له‌ ژي‌ر به‌ندوسجنى قه‌رزان دا بپزي‌م.
به‌لام ده‌ردى هه‌ژارى ناچارى كردم، وه‌له‌به‌رمندالى بچوكم كه‌ پى‌ويست بوو
شيوه‌ي خوشى ژيانيان به‌رپى‌وه‌به‌رم فروشتم، دوايى به‌نه‌فسى خو‌م ووت: خه‌م
مه‌خو من له‌ پيش دا خاوه‌نى هيچ نه‌بووم به‌ ناگاهاتمه‌وه وه‌ دل‌م زور
به‌كه‌ساسى پى‌چراوه‌ ته‌وه، نه‌ي دايكى مالك به‌راستى من پى‌ويستيم به‌هيچ
شتيك نه‌ماوه چونكه‌ خوداي گه‌وره‌ نه‌وه‌نده‌ نيعمه‌ت و ميهره‌بانى به‌سه‌ردا

دۆستى باومرداران

پشتومو پىنى بەخشىوم له هه موو پىويستيهك بى نياز بووم وچومه دهري ئىنجا
بههزى ئهه بهخشيشانه هيج دل تهنگيم نه ماوه. بهوشيوهيه كرده ههلبهست:

بيست سال بى هيو هيوام هه ئهه بوو
زۆرم كووشش كرد له دهستم دهه چوو
هيج بهرم نه بوو كه دهه فروشم
كهه چى تالوو ژه قنه بنوشم
به لام چى دهكهه له دهست هه زارى
له گهه مند ل و بى ئيش و كارى
ناچارىان كردم دل ما توو كه زىن
بو ژيان فروشتم به دلى غه مگين
داوایى دلى خوم بههوه دا بههوه
پيشدا هيج نه بووم دل پىچرا بههوه
كرده وهه و كارى هه ردهك دونيامان
به دهستى خوا به بو بم په ريشان

ئىنجا له داوى خويندنه وهى ئهه ههلبهستانه شهريف مورتهزا زۆر به بهروا بهكى
بهههزه وه به پهرووشىكى پر به دل كتيبهكهه هينايه وه بو ئهه بهى حهسهنى غالى و
داواى لى بو ردى لى كردو پاره كهشى لى وه رنه گرتوه.

﴿ نافرته ناموزگاری زانا دهکات ﴾

(امراة تعظ عالما)

(قاسمی کوپی محمد) دهگیزیتهموه دهلئ خیزانیکم ههبوو زورم خوش دهویست. کاتیک کوچی دواپی کرد (محمدی کوپی کهعب) ی قهرمزی بوئسره خوشی هاته لام بهسهر هاتیکي بوگیزامهوه ووتی: لهناو بهنی ئیسرائیلیان دا کابرایهکی زانای خوداپهرستی تی کوشهر ههبوو، ژنیکی ههبوو زوری خوش دهویست ژنهکهی کوچی دواپی کرد، نهو زانایه زور نارمحت وکهساس کهوت به جوړیک له ژیان بیزار بوو دلئ بههیچ دانه دهکهوت. پویشته ژوریکهوه دهراگی لهسهر خوئی پئوه داو ریگهی کهسی نهدهدا بچیت بولای: نافرته تیک هر لهبهنی ئیسرائیلیان نهو خهبرهی پی گهیشته هات بولای زانایهکهو له دهراگوه بانگی ئی کرد ووتی: من دهموی چاوم پیته بکهوی ئیشتی تایبهتی خوم ههپو نامهوی کهس ئیشم بو بهجی بهینئ خوم نهبی بههرشئوهیهک بوو کابرای زانای پازی کردو پویشته ژورمهوه بولای ووتی: نهی برام دهموی پای خوم لهشتیک دا بو دهربری بزانه پای تو چیه. کابرای زانا ووتی: خوشکم چیت ههیه بلئ؟

نافرتهکه ووتی: من ماوهیهک زهرم لهنافرته تیک بهدهست پاکئ (امانه) ئی وهرگرت بو لهبهرکردن و خوړازاندنهموه له دواي ماوهیهکی زور دواي ئی کردهموه بیدههموه، بهلام من کهزناکم بیدههموه، نایا بیری تو چونه هر لهلای خوم بیت، یان بوئی بنیرمهوه کابرای زاناووتی: خوشکم زورباش پیویسته کهبیدههموه دهنادهبیته فیلبازو خهپانته کار ئینجا رامرهستهوبوی بهرهوه :

نهمجار نافرتهکه ووتی: نهی به بهر میهرهبانی خودا کهویت چون تو دل تهنگ دهی لهسهر شتیک که خودا بهدهست پاکئ پئی بهخشئوی بو ماوهیک کهدواپی بوئی بگهزئیههموه. کهبوخوئی ئی وهرگرتوئیهوه: بی گومان نهوه زور پیویست تره بو تو کهبیری ئی کهیهوه: ئینجا سهیرکهو پهندی ئی وهرگره، بهو شئوهیه کابرای زانا بهقسهکانی نهو نافرته زور شادمان بوو خهم و نازاری بهلاوهنا .

﴿ کردهوی دروستی خودا ﴾

(حکمة الله)

پوژنیک کابرایک لهگهل ژنهکهی دانیشتبوو نانایان دهخوارد لهو کاتهدا له
دهرگایان دا کاتی ژنهکه چوو دهرگای کردهوه ههژارنیک پراومستاووه داوای
یارمهتی دهکات کابراکش مریشکیکی سورهوه کراوی لهبردهم دا دانندرا بوو.
نافرتهکه بهمیتر دهکهی ووت: بانهو مریشکه بهخیر بدهینه نهو ههژاره: بهلام
کابرا ووتی: نافرته برؤ نهو ههژاره لهبر دهرگا دهرکه و بابروا چاوی دهری؟
بهو شیویه ههژاری بی چاره بهدلی شکاوهوه دهروات پوژان دیت و تی دهپهری
نهوکابرایه سهروهتی نامینی و ههژار دهبیته به جوژنیک ههژاری پووی تیدهکات
ژنهکهی بهرله دهکات واته: تهلاقی دهدا .

نافرتهکهکش بهشیویه یاسای نیسلام له داوی تهواو بوونی ماوهی عدهی
شهرعی شوی بهکابرایهکی که دهکاتهوه، پوژنیک بههمان شیوه له گهل میردی
دوهوی دانیشتبوو خواردنایان دهخوارد مریشکیکی سورهوه کراوهیان لهبر
دهم دابوو . لهوکاتهدا لهدهرگایاندا کهسهیریان کرد ههژارنیکو داوای یارمهتی
دهکات کابراش خیرا مریشکهکهی دایه ژنهکهی ووتی: برؤ بو نهو ههژاره
بهه نافرتهکهکش پویشته و دایه دهستی ههژارهکه و گهرایموه لای میردهکهی و
دهگریا! میردهکهی پیی ووت: نافرته بوچی دهگریه؟ لهبر مریشکهکه
دهگریه که کردوومانته خیر ژنهکه ووتی: نهخیر بویه ناگریه بهلکو بو
شتیکی زور سهیر، سهرسامی کردووم، کهچهرخی پوژگار هلی دهسوورپینی
بوته پون بکهمهوه بزانه نهو ههژاره کی بوو؟ نهوه میردی یهکهمم بوو نیستا
دهروژهی دهکات کابراش ووتی: نافرته نهی نازانی منیش کیم؟! منیش
ههژارهکهی یهکهم: جارم کههاتمه بهر دهرگاتان دهروزهم دهکرد !!

دوستی با مردم داران

﴿سَيُبَهِ سَي﴾

(ثلاثة بثلاثة)

حه زه تي (خدر) سه لامي خوداي له سه ربني به هه زه تي (موساي) فرموي: نه ي موسا به راستي من سه رم له تو سو پر ماوه تو سه ر زه نشتي منت كرد كه كه شتیه كه م كون كرد له وه ترساي كه نقوم بين به لام: نازانم تو خو ت له بير چوه كه خوداي گه وه له نقوم بيون بزگاري كردي نه وكاته ي دايكت له ناو سندوقي كه وه فريني دايه ناو ده ريا وه.؟ وه نه ي موسي: تو سه رزه نشتت كردم له سه ر نه وه ي به نده يه كم به بي تاوان كوشت، به لام تو نه و پوزته له بير چوو كه پياويكي نه وه ي فیرعه منت كوشت! ووتت نه ي خودايه من تاوانم له نه فسي خو م كرد ليم بيوره خوداش ليت بورد. نه ي موسا، تو سه رزه نشتت كردم له سه ر نه وه ي ديواره كم به بي كرى چاك كرده وه به لام تو ش نه و پوزته له بير كرد كه مه رگاني كچه كه ي شوعه بيت به بي كرى ناودا. نينجا پنيويست ناكات سه رزه نشتم بگهي نه وه سي شت به سي شت .

﴿ناموزگاري گه وه و به نرخ﴾

(وصايا جلیلة)

ديني سه ربه رزي نيسلام له مي زو گه ورايه تيدا گه يشته راده يه ك كه باوكان ناموزگاري كچه كانيان بكن له كاتي بوكيني و گواستنه وه ياندا له گه ل مي ردو هاوسه ره كه ياندا به رپه وشتي زور جوان هه لسوكه وت و رپه فتار بكن . سه يري موسلmani به راستي (عبدالله كوري جعفر عليه السلام) له شهوي گواستنه وه ي كچه كه ي دا پني ده لي نه ي كچم خو ت له تو رپه ي و پر كيشي دور بخه وه.؟ چونكه به راستي تو رپه ي ده رگاي به رپه لا كردن ده كاته وه.؟ وه هه روه ها زور

دوستی با ویر داران

خوت له سمرزه نشت بپاریزه؟ چونکه خوشهویستی ناهیلی؟ وه زوږ باش بزانه که چاکترین خوشی و شتی سود بهخش ناره، واته: به نارام بهو توندو تیز مه به.

﴿شهو ی بوکینی وگواستنهوه﴾

(لیلة الزفاف)

ئهو پوزهی که (ئهبوده رداء ﷺ) ژنی هینا بو شو چوه پهرده ی بوکینی له پیش نهوی له گه لیدا جوت بی ناموزگاری هاوسهره که ی کردو ووتی: مهرکاتی چاوت به من کهوت گرژو توپرم، تو نارام بکهوه، وه که من چاوم به تو کهوت توپری، ناشتت ده که مهوه، وه نه گم وانه بین ئهوا له ئیستاوه ژبانی من و تو پیکهوه ناگونجی؟.

﴿ده (۱۰) ناموزگاری﴾

(الوصایا العشر)

نافره تیک له نافره تانی موسلمان ناموزگاری یه کی به نرخی کچه که ی دهکات له کاته ی که ده ی گوازنه وه بو مالی میرده که ی پی ده لی کچم ناموزگاری به ناگا هینانی ئاده میزادی بی هوشه و، یارمه تی دانسی ئاده میزادی به هوش و ناگایه، کچم بزانه خودا نافره تی بو پیاودروست کردوه، وه له نافره تانیش پیاو به وه له ده بین .

ئهی کچم: نه گم رده تهوی خوشهویستیتان به رده وام بیت له گه ل میرده که ت تو بو ی ببه به جاری یه واته: ناماده ی فرمانی میرده که ت به، ئه ویش بو تو ده بیته به نده ی گوی رایه ل، وه تو ببه به زمین، ئه ویش ده بی به ئاسمان، وه ئه و دهره وشته پاریزگاری بکه بو ت ده بیته که نجینه ی نه پراوه :

دوستی با ویرداران

ناموژگاری یه کهم و: دووم: هموو کاتیک بو میرده کهت گوی پرایه لو له
فرماند ابیت، وه چاو تیرو مل که چ بی بوی .

ناموژگاری سیهه م و: چواره م: میرده کهت چی ئارمزو دهکات توش به شیوه ی
ئاره زوی ئو رهفتار بکه به هیج شیوه یه ک پیچوانه ی ئو رهفتار مه که .

ناموژگاری پینجه م و: شه شه م: چاو پروانی کاتی خواردن ونوستنی بکه چونکه
به راستی برسیه تی زور ئاگریکی گلپه داره و زهره ر دهگه یه نی، وه هه ستانی
ناوخت و کاتی پشودانی له خو تو ره بوونی تیدایه!

ناموژگاری حوته م و: هه شه م: پاریزگاری له سهروه ت و سامانی مالی بکه ییت و
به رهفتاری باش له گه ل خانه واده ی دا رهفتار بکه ییت و، به ییری جوان و هه لسو
کهوت و خانمی تی مال به ریوه به ره و له مال دا زور ریزو خوشه ویستی به کار به یه

ناموژگاری نۆیه م و: ده یه م: نهینی مال و میرد به دهر مه خو به ناهه فرمانی
میرده کهت مه جولئوه چونکه نهینی به دهر خستن، سه به پروئارامی
ناهیلئ، وه ناهه فرمانی هاوسه ره کهت مه که، ده نا ئاسوده و دنیایا نابیت و،
له شه پوخه راپه ی دنیا و نه مین نابیت . دواپی به و وتانه کوتایی به ناموژگاری
یهکانی هینا .

وتی: ئه ی کچم نه که ی که یف خوشی دهر بیری له به رده م میرده کهت دا
له کاتیکدا که غه مبارو مه لول بوو، وه دووباره نه که ی غه مبارو مه لول بیت که
میرده کهت که یف خوش و شادمان بوو.

﴿ راستی ووتن ریگه ی پزگاری یه ﴾

(الصدق طریق النجاة)

گهنجیکی تازه پیگه‌یشت و تمه‌نی له دوانزه سالانه تی نه‌په‌ری بوو له‌مه‌کک‌ه‌ی پیروزه‌وه به‌ری ک‌ه‌وت بو به‌غداد بو فیربونی زانین وزانیاری به‌لام . له‌پیش به‌ری ک‌ه‌وتنی به‌دایکی ووت دایه ناموزگاری یه‌کم بکه .؟ دایکی ووتی: کوپم په‌یمانم بده‌ری که درونه‌ک‌ه‌ی؟. به‌و جوړه نه‌و گه‌نجه نه‌وجه‌وانه له‌گه‌ل دایکی په‌یمان دبه‌ستی به‌هیچ جوړیک درو نه‌کات نه‌و گه‌نجه‌ش (۴۰۰) چوار سهد دره‌می نه‌وسه‌رده‌می پی بوو بو نه‌وه‌ی له‌دووری نیشتمان بی‌کات به‌پوژی خو‌ی . به‌وشیوه‌یه کوپه سواری ولاغ‌ه‌ک‌ه‌ی بوو به‌ره‌و به‌غدا ک‌ه‌وته‌ری .

له‌ریگا توشی به‌توشی دزو ریگران هات، رایان گرت‌ولینی راپه‌رین ووتیان: کوپه چیت پنیه پیمان بلی .؟

کوپه‌گه‌نجه‌ک‌ه‌ش په‌یمانی له‌گه‌ل دایکی کردوه درو نه‌کات، خو‌نه‌گ‌ه‌ر راستیش بلی نه‌وپاره‌ی پنیه‌تی لینی ده‌ستینن! . به‌لام به‌نه‌یننی ووتی: لیم بستینن باشتره له‌وه‌ی په‌یمانی دایکم بشکینم بو‌یه ووتی: برایان (۴۰۰) چوارسهد دره‌مم پی یه، دزه‌کان سه‌ریان راده‌وه‌شاند ایان ده‌زانی درو‌یان له‌گه‌ل ده‌کات بو‌یه به‌توپه‌یی یه‌وه پی یان ووت: بپو‌دواوه پیسکه‌یه‌کی وه‌ک‌وتو گالته‌مان پینه‌کات، توک‌ه‌ی پی‌اوی نه‌وه‌ی چوارسهد دره‌مت پی بی، به‌و جوړه کوپه‌که له‌وی به‌وه‌ی راست گو‌یی پزگاری بوو به‌لام له‌ریگا دووباره تووشی دیت‌ه‌وه به‌توشی دزو ریگران، که‌نه‌وانه‌ی دوا‌یی سه‌روکی دزه‌کانی یه‌کم بوون: به‌شیوه‌ی جاری یه‌کم: رای ده‌گرن‌وپینی ده‌لین: چیت پنیه کوپه پیمان بلی .؟ کوپه‌ش ده‌لی چوار سهد دره‌مم پی یه سه‌روکی ری گره‌کان لینی ده‌ستیننی‌و، له‌دوا‌ی ماوه‌یه‌ک چهند پرسیاریکی لی ده‌کات ده‌لی: کوپم تو بوچی

دوستی باوهرداران

پاستت ووت و: دروت نهکرد لهگهلم دا خو دوت زانی که شو پارهت لهکیس دهچیت ولیت دهستینم، وهنگه دروت بکردبایه باوهرم دهکرد کهدم ووت: شپرولیکی وهک و تو کهی خاوهنی شهونده پارهیه، گهنجه تازه پینگه یشتوو که هاته گوفتارو ووتی: من پهیمان لهگهلم دایکم بهستوو لهگهلم کهسدا درونه کهم ؟. بویه پاستیم ووت: سهروکی ری گرهکان کهگوئی له ووتی شهو گهنجه بوو، رهنگی گوپاو ترسی خودای کهوتی دلهوو بهگهنجه کهی ووت: بهراستی سهرم له تو سوپماوه !. لهوه ده ترسی ی ناپاکی له پهیمانی دایکت دا بکهی، بهلام من ناترسیم ناپاکی له پهیمانی خودا بکهم ؟! شهی کوپم شهوه پاره کهت و بهریگی خوت داپرو دلنیا به له هه موو شتیکی : منیش پهیمان بیت لهگهلم خودای گهوره پهیمانی پاستی پهشیمان له هه موو خهراپهیه که لهسره دستی تو لهو کاته بهدواوه تاوان و ناههیمانی خودا نه کهم، نیواره که هه موو دزهکان کوپوونهوه بو شهوهی کوپان کردوت شهوه بیده نه دهستی سهرکرده کهیان، که سهیریان کرد و سهرکرده یان دهگریاو فرمیسی پهشیمانی بهچاودا دیته خواری به شوین کهوتوو کهانی ووت: بریایان خودای گهوره لهقوپان دا ده فهرموئ: ﴿رَالَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ سَنُدْخِلُهُمْ جَنَّاتٍ تَجْرِي مِنْ تَحْتِهَا الْأَنْهَارُ خَالِدِينَ فِيهَا أَبَدًا لَمْ يَكُنْ فِيهَا أَزْوَاجٌ مُطَهَّرَةٌ وَوُدُّهُمْ فِيهَا هَلَالًا هَلِيلًا﴾ نساء/ ۵۷.

واته: خودای گهوره فهیمانتان پی دهدات که مالی ئی پرسراو بدهنهوه دهستی خاوه نه کهانیان، له دواي شهوه شوین کهوتوو کهان ووتیان: گهوره مان کهتو سهرکرده و گهوره مانی پهشیمان بوو شهوه نیمه که شوین کهوتی توین باشتر لهتو پیویست تره که پهشیمان ببینهوه، !! بهو جوژه به هوئی پاست گوئی شهو گهنجه نهوجهوانه شهو ریگرانهش هه موویان پهشیمانی خوپان بهرام بهر به خودا دهرپری .

دوستی باوهداران

﴿ وهرن بو خانەى پيروزی خودا ﴾

(إلى بيت الله الحرام)

ئەو كاتەى خوداى گەورە بە حەزەرەتى (ابراهيم خەلیل علیہ السلام) ى فرموو:
ئەى ابراهيم بانگى كۆمەلانى خەلك بکە بىن بو حج بو دیدەنى ئەومالە
پيروزی خودا حەزەرەتى ابراهيم فرمووی : ئەى خوداى گەورە كى دەنگم بە
كۆمەلانى خەلك رادەگەینەنى خۆم دەنگم بەمەموویان ناگات خوداى گەورەش
وہلامى ابراهيمى دایەوہ فرمووی: ئەى ابراهيم تو بانگ رابیلەو ئیمەش بلاوی
دەكەینەوہ دەى گەینەن: بەو بۆنەوہ حەزەرەتى ابراهيم پویشتە سەر كىوی
(ئەبى قوبیس) لەمەكەى پيروز بانگى راهینشت ووتى : ئەى كۆمەلانى خەلك
بى گومان خوداتان خانویەكى دروست كرددوہ بەناوى خانەى خوداوە ئیوہش
وهرن دیدەنى ئەو مالە پيروزە بکەن . ھەموو گیانىك لەجیھانى نەینى دا وەلامى
بانگ ئاوازەكەى خودایان داوہتەوہ ووتویانە : ئەى خوداى گەورە ئامادەو
كەسەر بەستىن ھاتووین بەدەم فرمانتەوہ كەبەرەستى ھىچ ھاوہلت بۆنیە,
ھەموو سەناو سوپاسىك لەسەر ھەموو ھەبوونیەك ھەر شایانى تۆیە خاوەنى
ھەردووك جیھانى و ھاوہلت بۆنیە .

﴿ چەند وانەىك لەعەرەبى دەشتەكى ﴾

(دروس من الأعرابي)

لەسەردەمى خەلیفە (عبدالملكى كوپى مەروان رضی اللہ عنہ) دەگێرنەوہ ئەوكاتەى
(حەجاجى كوپى یوسفى) سەقەفى پادشای نیشتمانى عىراق بوو، حەجاج
رەوشتىكى ھەبوو ھەرگیز بەتەنھا نانى نەدەخوارد دەبوو یەكێك بىجگە لە
فەرمان بەرەكانى ئامادەى نان خواردنى بىت، پوژىك بوپاوا شكار دەچىتە
دەشت و دەر: كاتى نزیك بوونى نان خواردن یەكێك لە پاسەوانەكانى نارد

دوستی باو مرداران

بزانی له ده شته یه کیك بدوژیتهوه بیهینی نانی له گهل بخوات زوژ گهرا کهسی نه دوزیهوه تنها عه ره بیکی ده شته کی نه بیته که له بن سیبیری شاخیک دا خموی ئی کهوتبوو پاسه وانکه کهابرای له خه وهستاند عه ره بی ده شته کی به چاوی خه والو به ترسه وه وتی: بوچی له خهوت کردم خودا میهره بانیت له گهل دا بکات ؟ پاسه وانکه وتی: بویم هه ستاندی نانی نیوهرو له گهل پادشای عیراق دا بخوی: ده زانی کیی یه ؟

کابرا وتی: به ئی ده زانم (حه جاجی کوپی یوسفه) پاسه وانکه کهابرای بردو پویشتن بولای هه جاج له پیشیه وه راه ستا هه جاج وتی: نهی عه ره بی ده شته کی ده زانی من کیم ؟ کابرا وتی: به ئی پادشای عیراقی (حه جاجی کوپی یوسفی)

حه جاج وتی: دانیشه له گهل نانی نیوهرو بخوین! کابرای عه ره ب وتی: نانت له گهل ناخوم؟ چونکه له تو گه وره تر بانگی کردم خواردنی له گهل دا بخوم!

حه جاج وتی: نهی کابرای ده شته کی کی له من گه وره تر هه یه ؟ کابرا وتی: من نه مرو به روژووم بو ده وه تی سه ر سه ره ی خودای گه ره داواکراوم؟! . هه جاج وتی: نهی کابرا به روژوه گه رمایه که ی وه ختی پوژو گرته نه؟ کابرا وتی: نهی هه جاج نه مرو به روژو و ده بم بو پوژیک که زوژ له و پوژه گه رم و به تین تره .

حه جاج وتی: نهی ده شته کی له به ر من نه مرو پوژوه که ت بشکینه و به یانی بیگروه کابرا وتی: ئایا هه جاج تو زانیاری نه ییت هه یه که تاک و به یانی ده ژیه م! دواپی کابرای ده شته کی وتی: با بزانه نهی هه جاج ئیستا چیت لیم ده وی. هه جاج وتی: ته نها خواردنه و هه چی ترم له تو ناویت کابرای ده شته کی وتی: مادام وایه وازم ئی بینه من له گهل خودای خوم دانه م. نه وه ی ووت وپشتی له هه جاج کردو پویشته .

﴿ دوورکه وتنهوی حزرهتی یوسف و حزرهتی یه عقوب ﴾

سه لامي خويان له سه ربی ﴿﴾

(فراق یوسف و یعقوب علیهما السلام)

هرچنده برایه کانی حزرهتی یوسف هولیان دا نمو لاپره یه ی نیوان حزرهتی یوسف و حزرهتی یه عقوب علیهما السلام و مرگین و حزرهتی یوسف له بیر باوکیان بهرنهوه بی سودبوو! حزرهتی یه عقوب له دواي چل سال بزړیوون و دوورکه تنهوی له حزرهتی یوسف، شهوړک له خه ییدا چاوی به گیان کیشی گیان له بهران کهوت لینی پرسی توخودا پیم بلنی گیانی یوسف کیشاوه؟ له وه لأم دا ووتی: نهی پیغه مبری خودا دلنیا به گیانی یوسف نه کیشاوه! وه هر وه ها خودای گوره فرموویته: گیانی یوسف ناکیشم هتا به یکیان شاد ده که موره نینجا له دواي تپهرینی (۴۰) چل سال که حزرهتی یوسف و حزرهتی یه عقوب باو کوکوږ به دیداری یه کتر شاد بونهوه حزرهتی یوسف فرمووی: نهی بابه بوچی نه مهندهت په ژاره و نازار بو کیشام؟ هتا چاوه کانت پووناکیان نه ما؟. نهی نهت نه زانی که خودا له ودونیا یهش دا به یه کترمان شاد نه کاتهوه له جیهانی دوايی دا به یه کتر شاد بهوینهوه!. حزرهتی یه عقوب ووتی: نهی کوپم بی گومان دم زانی به لأم لره ده ترسام و غه مگین بووم که تو نافرمانی خودا بکهیت و له ناینی نیسلام پاش گهز ببیتهوه. خودای گورهش له پروژی دوايی دا له یه کمان دوور بخاتهوه.

﴿ دا پۆشهری تاوان ﴾

(ستار العیوب)

حهزرتی (موسی علیه السلام) له گهڵ ئهو هه موو ریزو پلهی گه وریه تی که خودا پینی به خشیبوو، به هوئی ته نها کابرایه کی تاوان بار خودای گه و ره ده رگای مه ره بانی بارانی ئی پئوه دابوون هه رچه ند له بهر خودا ده پارانه وه بارانیان بو نه ده باری وه ئهو کابرا تاوان باره شیان له گهڵ دابوو بو پارانه وه به لام ته نها به پرواله ت بوو بو یه هیه سودی نه بوو .

پوژیک هه زه ته تی موسی ووتی : ئه ی تائفه ی به نی ئیسراییلی کامتان خو تان به تاوانبار ده زانن باله ناواماندا نه مینی به لکو خودای گه و ره ده رگایه کی مه ره بانیمان بو بکاته وه و بارانمان بو بیارینی به لام بی سود بوو که س نه رو یشته ده ری وه هه زه ته تی موساش ده ی زانی تاوان باره که هه رماوه وه نه چو ته ده ره وه ، به لام ئه وان درێژه یان به نوێژو پارانه ودا هه تا خودای گه و ره به مه ره بانی خو ی بارانی باراند ، هه زه ته تی موسی ووتی : ئه ی خودایه تو فه رمووت ئه و تاوان باره ی له ناوتان دایه به روا ته ده ره وه ئینجا بارانتان بو ده باریتم به لام ئه و تاوان باره نه رو یشت و بارانیش بو باران دین خودای گه و ره فه رمووی : ئه ی موسی ئه و تاوان باره به با وه ری ته و او په شیمان بو ته وه منیش په شیمانیم ئی وه گرتوه دوایی هه زه ته تی موسی فه رمووی : ئه ی خودای گه و ره ده مه وئ ئه و تاوان باره پی بناسینی بزانه کی یه ؟

خودای گه و ره ش فه رمووی : ئه ی موسی چو ن شتی واده بیته ئه و بهنده یه م کاتی تاوان باربوو به تاوان باری به ئیوه م نه ناساندو لیم شار د نه وه . به لام ئیستا له تاوان په شیمان بو ته وه په شیمانیم ئی وه گرتوه چو ن تازه به ئیوه ی ده ناسینم . ؟

دوستی باوہر داران

﴿لہہرشوینی بن مردن دہتان گاتی﴾

(أینما تکنونا یدر ککم الموت)

پوژیکِ حزرتی (سلیمان کوپی داود) سهلامی خودای لهسر لهگهل وهزیرو لی پرسراوانی داده نیشن لهناکاودا پیاویکی بهشیوه جوان و بهریز دیته لایان و ماوه یهک دهمنیتهوهو دوایی دهرات، لهدوای پویشتنی نهو پیاووه یهکیک لهوهزیران ووتی: نهی پیغهمبهری خودا نهو پیاووه بهسام وههیبهته کی بوو؟ حزرتی سلیمان ووتی: نهوه گیان کیشی گیان لهبرمان بووا! کاتی وهزیر گوینی لهوقسهیه بوو ههموو گیانی هاته لهرزهو دهمارهکانی گرژ بوون: ووتی: نهی پیغهمبهری خودا یارمهتیم بده فرمان بهبا بکه باهلم بگری وبم بات بو وولاتی هیندستان بی گومان تازه ناتوانم لهو جینگهیه دابنیشم کهگیان کیشی لی دانیشتووه! حزرتی سلیمانیش خیرا فرمانهکهی بهجی هینا باهلی گرت و بردی بو وولاتی هیندستان؟ لهدوای ماوهیهک گیان کیشی گیان لهبرمان هاتهوه بولای حزرتی سلیمان ووتی: نهی پیغهمبهری خودا کوا نهوپیاوهی لیله لهلات دانیشتبو؟ حزرتی سلیمانیش ووتی: بی گومان لهترس وبیمی تو داوای کرد بجی بو وولاتی هیندستان، بهفرمانی خودا با هلی گرتو بردی بو هیندستان، گیان کیشی گیان لهبرمان ووتی: نهی سولهیمان نهو کاتهی هاتمه لیروه نهو کابرایه لهلات دانیشتبو زور سهرسام بووم؟! چونکه خودای گهره فرمانی پی دام بچم گیانی نهو کابرایه لهولاتی هیندستان له فلان سعات وکاتهدا بکیشم بهلام سهیرم کرد نهو کابرایه لیله دانیشتووه سهرم سوپما ووتم: پاک و بی لهکهیی بو خودای مهرهبان بهراستی شوین وکات ناگوپی، کهلیله ههستام وپویشتم بو نهو جینگهیهی خودای گهره فرمانی پی دابوو لههیندستان وه لهوکات و کات ژمیرهش دا نامادهبوو هرلهوی گیانم کیشا .

﴿ پروو پوچ و راستی ﴾

(الباطل والحق)

دهگپرنهوه دوو پیاو دراوسینی یهکتی بوون یهکیان دهوله‌مهند بوو ئه‌سپینکی هه‌بوو، نه‌وی تریان هه‌زار بوو مانگایه‌کی هه‌بوو، خودای گه‌وره وای هی‌نا مانگای هه‌زاره‌که گویره‌که‌یه‌کی بوو دهوله‌مهنده‌که ووتی: نه‌و گویره‌که هی ئه‌سپه‌که‌ی منه، هه‌زاره‌که ووتی: براگیان تا‌کو ئیستا نه‌مان بیستووه ئه‌سپ گویره‌که‌ی بیی هه‌رچهنده‌زاره‌که ووتی: دهوله‌مهنده‌که گوینی پی نه‌دا کیشه‌که‌یان دریزه‌ی خایاند.

به‌ناچاری چوون بو دادگا، دادپرس به‌هه‌رش‌یوه‌یه‌ک بوولایه‌نی دهوله‌مهنده‌که‌ی گرت ووتی: نه‌و گویره‌که هی نه‌و ئه‌سپه‌یه؟! سه‌یرکه‌ن چاوی وه‌کو چاوی ئه‌سپه‌که وایه، نه‌وگویره‌که چوار قاچی هه‌یه و ئه‌سپه‌که‌ش چوارقاچی هه‌یه؟

به‌و جوژه دادپرس فه‌رمانی دا نه‌و گویره‌که هی ئه‌سپی دهوله‌مهنده‌که‌یه کابرای هه‌زار بی به‌ش کراو له‌دادگا دو‌پانندی به‌لام. به‌وه وازی نه‌هینا و به‌ناچاری گله‌یی خو‌ی برده‌وه بو‌لای دادگا دو‌وپاتی کرده‌وه (استن‌ناف) به‌لام. نه‌و جاره‌ش بی سود بوو بریاری دادگا هه‌ربو دهوله‌مهند ده‌رچوو؟!.

به‌و جوژه هه‌زاری بی نه‌وا له‌دادگا ده‌ی دو‌پاند بو‌جاری سی‌هه‌م: هه‌زاری کولنه‌ده‌ر پویشته بو دادگای کو‌تای (محکمه‌ التمیین) داد پرسى نه‌و دادگایه‌ پیاویکی موسلمانى له‌خودا ترس بوو. کاتی هه‌زارو دهوله‌مهند له‌به‌رامبه‌ر یه‌ک راه‌ه‌ستان له‌به‌رده‌می دادپرس هه‌ردووکیان قسه‌ی خو‌یان ته‌واو کردو دادپرسیش گوینی پاگرتبوو کاتی دادپرس له‌پوداوه‌که تی گه‌یشته پینی ووتن: نه‌مرو موله‌تم بده‌ن ناتوانم بریار بده‌م، کابرای دهوله‌مهند ووتی: بوچی ناتوانی بریار بده‌ی؟ دادپرس ووتی: نه‌مرو بی نو‌یزم واته: وه‌کو ئافه‌رت عاده‌ی

دوستی باوہر داران

مانگانہ مه؟! هر پوژنك بى نويزيم بريار دهرناكهم كا براي دهوله مهند ووتى
:كه رهم چون پياو بى نويز ده بيت .؟ دادپرس ووتى: كورم كه تو باوهرناكهى
پياو بى نويز بى نهى چون باوهر دهكهى نهمپ گويره كهى بى! . بهو جوړه داد
پرسى موسلمان بريارى دا گويره كه كه بدمنه وه بهمه ژاره كه .

﴿ زانيارى ئاده ميزاد بانگ دهكا بو ئيسلام بوون ﴾

(العلم يد عوا للاسلام)

جاريك ماموستايه كى منداډ ناسى (علم الأجنه) له زانكوځى لندن، ههستاو
ووتى: زانيارى واى سهلماندوه منداډ له زگى داىكى دا له قوناغى يه كه
كه دهست پى دهكات خاوشله، به لام. من بوم دهر كه وتوو له نيوهى سهدهى
بيسته له پيش نه وهى بى به گوشت ره قه، نه ماموستايه به ووزينه وهى
زانياريه زور كه يف خوش بو واى ده زانى كهس نهو قسه يه نه وتوو به لام
. له هه مان پولى نهو زانكوځيه دا قوتايه كى موسلمانى پاكستانى ههستايه سر
پى و ووتى: نهى ماموستا واده زانى نه وه زانيارى يه كى تازه يه دات هيناوه
به لام. قورانى پيرو كه بهرنامه ي ژيانى ئاده ميزادى موسلمانان بهمه زارو
چوارسه د (۱۴۰۰) سال پيش نهو تا قى كردنه وهى تو فرمويه تى:
ماموستايه كه به سه رسورمانيكه وه ووتى: كهى شتى و ابو وه ئايا بهراستى ته .!
قوتايه موسلمانان كه به لى: بهراستيمه تو ده لى تازه بوم دهر كه وتوو منداډ
له ناو منداډ دانى داىكى دا له قوناغى يه كه به ره قى دهست پى دهكات له گهډ
نه وهش دا زانايانى تر بو يان دهر كه وتوو كه منداډ له منداډ دانى داىكى دا
له قوناغى يه كه به شلى دهست پى دهكات. ماموستا كه ووتى: باشه تو چى
ده لى .؟ قوتايه كه ووتى: نهو قسه يه تو كه تازه بو دهر كه وتوو نهو
قورئانهى كه بو پيغه مبهرى ئيسلام هه زه تى محمد (ﷺ) هاتوو وه ريبازى دينى

دوستی با مومنان

سهربرزی ئيسلامی له سهر دامهزراوه زۆر له پيشی تو فرموویه تی و: باسی کردوو ماموستا که وتی: دهشتیکم بویلی؟ قوتابی مومنانه پاکستانیه که وتی: خودای گهره ده فرموی:

﴿ثُمَّ خَلَقْنَا النُّطْفَةَ عَلَقَةً فَخَلَقْنَا الْمَلَقَةَ مُضْغَةً فَخَلَقْنَا الْمُنْضَغَةَ عِظَامًا فَكَسَرْنَا الْعِظَامَ لَحْمًا﴾ المؤمنون/ ۱۴ واته: دواي ئهوهی که تووه که مان کرد به خوین پاره و خوین پاره که شمان کرد به گوشت پاره و ئه گوشت پاره شمان کرد به ئیسقانی لهشی ئینسان و دوايي ئه ئیسقانه مان به گوشت داپوشی . دوايي ماموستا به شیوهی که شهرمزاری به قوتابی که ی وت: بو دهست که توو راستی ئه ئایه ته له ناو قورئان و بهرنامه ی مومنانان به یه که دهگینه وه . له دوايي ماموستای بهریتانی له گه ل مومنانه پاکستانیه که دانیشتن و دهستیان به وت وین کردو قورئانی پیروزیان هینایه مهیدانی گوپه پان و قوتابی مومنان له سوره تی (المؤمنون) له ئایه تی چوارده ئایه ته که ی خوینده وه ماموستا که ش چه ند جاریک ئه ئایه ته ی به قوتابی که دو باره کرده وه , له کوتایی دا ماموستای بهریتانی وتی: (اشهد ان لا اله الا الله . و اشهد ان محمد رسول الله) خوی له دله راوکی پزگار کردو مومنان بوو .

﴿ زانیاری ئاده میزاد بانگ دهکا بو باومر بوون به خودا ﴾

(العلم يد عوا للایمان)

ماموستایه کی ئافره تی (فهرمسی) گاوری کاسولیکی له زانکوی (سیربون) له (فهره نسا) وانه ی بهشی پزیشکی دهووته وه پوزیک له باره ی خوینی بی نوژی ئافره ته وه دوا و وتی: زانیانی ئه وروپا و ابیر دهکهنه وه هاتنی خوینی بی نوژی ئافره ت وه و کرداریکی جادوو (سحر) وه هایه به لام . زانیاری ئه مپرو له سه ده ی بیستم دا دهریان خستوو که خوینی بی نوژی له ئافره ت دا به وه ی

دوستی باو مرداران

چهند خواردينیکوه پرووده دات، وه دریزه ی بهووته گانی داو له باره ی زهره رو زیانی ئیشی (جنسی) نیوان پیاوو نافرته وه دووا له کاتی خوینی بی نویریدا تووش ده بن ووتی: پیاو کله نافرته نریک ده که ویته وه بو کاری (جنسی) له کاتی خوینی بی نویریدی دا ئه و کاره جنسیه سرده کی شی بو چهنده ها نه خوشی به تایبه تی نه خوشی بو ری ه میزو گورچیله و نه خوشی پیست، به و جوړه ئه و نافرته ئه و قسانه ی ده کردو شانازی یه کی زوری به زانیاری تازوه ده کرد له و کاته دا قوتابیه کی موسلمان ی سعودی هستاو ووتی: ماموستا قورنای پیروز که بهرنامه و ری بازی دینی سهریهرزی نیسلامه چواره سده پیشی نیستا ئه وه ی و تووه ماموستا که ووتی: کوا قورنای چی و تووه ؟. قوتابیه که ئه و نایه ته ی خوینده وه که خودا ده فرموی: ﴿وَسْأَلُونَكَ عَنِ الْمَحِيضِ قُلْ هُوَ أَذَى فَأَعْتَزِلُوا النِّسَاءَ فِي الْمَحِيضِ وَلَا تَقْرُبُوهُنَّ حَتَّىٰ يَطْهُرْنَ فَإِذَا تَطَهَّرْنَ فَأْتُوهُنَّ مِنْ حَيْثُ أَمَرَكُمُ اللَّهُ إِنَّ اللَّهَ يُحِبُّ التَّوَّابِينَ وَيُحِبُّ الْمُتَطَهِّرِينَ﴾ البقره/ ۲۲۲ واته: نه ی پیغه مبهری خودا له باره ی خوینی بی نویریدی نافرته وه پرسیارت ئی ده کری نایا پیاو چی بکات له گهل خیزانیدا له کاتی بی نویریدی؟. تووش بلی ئه ی محمد (ﷺ) هروه و بینویریدی ئه رکیکه بو ژنان، هه ربه و جوړه ش نازارو ناخوشییه، بو ئه و پیاوانه ی له کاتی بی نویریدی دچنه لای ژنه کانیا ن بو ئیشی (جنسی) که واته له کاتی بی نویریدی دا له ژنان دووریکه ونه وه نریک مهنه وه ئی یان واته: ئیشی جنسیان له گهلدا مه کن هه تا به ته وای پاک ده بنه وه و خوین ده شوئ نینجا له وای خوشوشتن برونه لایان له و شوینه وه که خودا فرمانی پی داون، وه بی گومان خودا ئه و که سانه ی خوش ده وی که له شتی خراپه په شیمان ده بنه وه، وه خودا پاک ی خوش ده وی، له وای ئه و نافرته (فره نسیه) ووتی: بو قورنای پیروزی ئی وه شتی علم و زانستی تیدا یه ؟. قوتابیه موسلمان که ووتی: به لی تینی دایه نافرته که ووتی: ده مه وی له باره وه له گهل زاناو لیها توانی دا هیندیک بدویم نافرته که بانگ هیشتن کرا بو زانکوی (ریا

دوستی با مومنان

ض) له ولاتی سعودیه له گهل چهند زانایه کی موسلمان دانیشت و ووتوو و یزبان دهست پی کرد له پینش نهوهی کورمه که چول بکری ماموستا فهرنسیه که ووتی: قلم و کاغزیکم بو بینن شتیک بنوسم که نیوه چاره پوانی دهکن له دوا ی ناماده بوونی قلم و کاغز ووتی: پی نی دهنیم و ددانی پیدا دهنیم و به راستی ده لیم:

اشهد ان لا اله الا الله واشهد ان محمد رسول الله) بهوشیوهیه شو نافرته له دوا ی نهوهی راستی بو دمرکوت و له زانیاری قورئانیش تی گهیشت باومری هینا و موسلمان بوو .

﴿ رهوشت وه لسوکه وتی به خشنده و دلفراوان ﴾

(کرم و اخلاق)

جاریکیان که نیزه یه کی حزره تی (حوسه بن ﷺ) چه ند تله ره یحانه یه که به دیاری پینشکهش به حزره تی حسین دکات. نهویش له پاداشتی نهو دیاری یه به که نیزه که دهلی برو نازادم کردی، شو کومله خه لکه ی لای حزره تی حسین دانیشت بوون ووتیان: نهی کوپی کچی پیغمبری خودا (ﷺ) تو شو که نیزه ت نازاد کرد له پیناوی چهند تله ره یحانه یه که حزره تی حوسه ینیش ووتی: له دکات هدا فرموده ی خودام یاد که وتوه ده فرموی ﴿رَأَى حَيْثُمُ بَعِيَّةٌ فَعِيُوا بِأَحْسَنَ مِنْهَا﴾ النساء/ ۸۶. واته: هر کاتیک سه لامتان نی کرا نیوهش وه لاسی نهو سه لاهه بده نهوه زور به باشتر له خو ی یان هیچ نه بی وه ک خو ی وه لاسی بده نهوه. بی گومان هیچ شتیکم له بهرامبری شو تله ره یحانه یه به باشتر نه زانی له نازاد بوون به ولوه، بویه منیش نازادم کرد .

﴿ نازاری داو، قینی خوارد هوو، به خشی و، نازادی کرد ﴾

(أذى فكظم وعفى وأعتق)

(عملی کوپی حوسین علیه السلام) ناز ناوی (زین العابدین) بوو که نیزه یه کی ده بیت جاریک (عملی کوپی حوسین علیه السلام) ده یه وی ده ست نو نژ ه لبگری شو که نیزه که مه سینه یه ک ناو ناماده ده کات و به دهستی (عملی کوپی حوسین علیه السلام) ی دانه کات به لام (قدم) ریکوت وای هینا مه سینه که به رده بیت هوه به سر دم و چاوی علی داو برینداری ده کات که نیزه که زور شهر مزار دمی، له پیش شهوی به ریز عملی سر به ریز بکاو قسه بلی: که نیزه که ووتی: خودای گوره ده فرموی:

﴿وَالْكَافِرِينَ الْفُقَيْطَ﴾ ال عمران/ ۱۳۴. واته: نهوانه ی قینی خو یان ده خونه وه .

به ریز عملی فرموی: نهوا قینی خوم خوار ده وه که نیزه که ووتی:

﴿وَالْعَافِينَ عَنِ النَّاسِ﴾ ال عمران واته: نهوانه ی له ناده میزاد خوش دهن و دهن به خشن به ریز عملی ووتی: نهوا به خشی می دوا یی نافره ته که ووتی: (والله یحب المحسنین) واته: خودائو که سانه ی خوشدهوی که چاکه ی ده کن، به ریز (عملی کوپی حوسین علیه السلام) ووتی: برو له بهر رهزای خودا نازادم کردی .

﴿ ناموز گاریه ک ﴾

(نصیحة)

پوزنکیان به سر کرده ی موسلمانان (عومری کوپی عبد العزیزیان علیه السلام) ووت: نهی سر کرده کوپه که نهنگوستیله یه کی له ده ست دایه نرخی هزار دره مه خلیفه عومریش نیردراویکی بو (عاسمی) نارد ووتی: هر کاتی هوالی منت پیگه یشت شو نهنگوستیله ی له ده ست دایه بیفروشمو پاره که ی به سر هزاراندا بیه خشه وه دوا یی نهنگوستیله یه کی ناسن بکرو له سر نقیمه که ی بنوسه مهره بانای خودا له سر شو که سه بی که ریزی خو ی دهمانی .

دوستی با مومداران

﴿ حزرهتی عومر و ﷺ خانه وادکهی ﴾

(عمر ﷺ و اهله)

پوژیک له پوژان خیزانی سهرکردهی موسلمانان خلیفه (عومر ﷺ) نارهزوی ده چیته شیرینی (حلو) به خلیفه دهلی بوحلوا، خلیفه عومریش پیی دهلی نینجا له کوی پاره شیرینی بینم و بوتی بکرم خیزانه کهی دهلی نهی عومر نه مپو هندیك پاره له پوژی نه مپومان زیادهیه به شی کرینی شیرینی دهکات حزرهتی عومر له وه لام دا ده فهرموی: (ازاد من قوتنا فالمسلمون به اولی فقومی لبیت المال ردیها)

واته: نهوهی له پوژی نه مپومان زیاده موسلمانان پیویستیان پیی هیهه بو بیبهوه بو خهزینهی موسلمانان .

﴿ نیشانه و تاییهت مهندی خودای گوره ﴾

(صفات الله)

جاریک به حزرهتی (عهلی کوپی ابی قالب ﷺ) یان ووت: نهی عهلی نیشانهی خودای گوره مان بو به یان بکه .؟ حزرهتی عملیش ووتی: پاک وبی له کهیی بو نه خودایه گوره یی که به هر پینج هستهکان هستی پی ناکهین وه به پیوانه لیک دانه وه لیک نادریته وه هیچ شتیک وینهی ناکات، وه خودا له بهرزی هه مووشتیک دایه له ژیریه وه هیچ نیه ؟ وه خودا له هه مووشتیک داهیه هرچی بیریی لی ده که یه وه نهوهی بیریش پی نا شکی! . وه وهک وشت نییه له ناوشت دا واته: وهک و ناوویه له ناو گوژده دا . هتد ﴿لَیْسَ کَمِثْلِهِ شَیْءٌ وَهُوَ السَّمِیْعُ الْبَصِیْرُ﴾ الشوری / ۱۱ . واته: خودا هیچ شتیک شیوهی ناکات وه خودا به هه مووشتیکیش گو یاو بینایه .

دوستی با و مرداران

﴿ووتھی وردو وجوان﴾

(کلام دقیق)

جاریک پرسایاریان له پیشهوا (جهغفیری صادق ﷺ) کرد ووتیان: نهی پیشهوا خودای گهوره نهوشتهی کهلهسر نوسیپین دهبی همر بیکهین؟ بوچی لیمان دهپرسیتهوه وله سهری نازارمان دهوات؟! پیشهوا (جهغفر ﷺ) ووتی: خودای گهوره نارهزوی کرد بو خوئی چهند شتیکی نادیارمان بو دابمهزرنئی وهک وچاره نوس و نادیاری، وه نارهزوشی کرد بو ئیمه چهند شتیکی دیاری بو دامهزrandین، وهک وئوپئیویستیانهی ئاینی، ئینجا خودای گهوره نهوهی ویستی بناغهیمان بو دابمهزرنئی له ئیمهی شاردهوه! وه نهوهی لهسهریشی پیویست گیراین بوئی دیاری کردین، بهلام ئیمه بهلگه دینینهوه بهوشتهی کهخواستی خودایه وه نهوهی که خوداش لهسهری پیویست کردوین و له ئیمهی دهوی، وازمان ئی هیناوه واته: نهوهی لهسهرمان پیویستهو توانامان بهسهریدا هیه نای کهین نهوهی نادیاره وخواستی خودایه و بیری ئیمه دهرهفتهی نایا باسی ئی دهکه ین.

﴿دادگهری نیسلام﴾

(عدالة إسلامية)

لهسهردهمی خهلیفه می موسلمانان (عومهری کوری خهتاب ﷺ) گرانسی و نههاتیهکی پرهمترسی دووچاری موسلمانان هات خهلیفه عومهر بوئهوهی لهونههاتییه بهشداری ههژارهکان بکات خواردنی تنها پوئی زهیت بوو نهوهنده برددوامه می کرد دم وچاوی زهره هه لگهرا کهلهپیش دا وهک مانگی چوارده دهرهوشایهوه، وهزگی وای ئی هاتبوو دهنگی لیوه دههات نهویش دهستی لهسهرزگی دادهناو دهی ووت: کهیفی خوته دهنگت لیوه بیت، یان، دهنگت لیوه نهیات، بی گومان نابی گوشت و خواردنی باش بخوی ههتا وای ئی دی مندالانی موسلمانان تیر دهخون.

﴿خوپاریزی زانیان﴾

(ورع العارفين)

كابرايهك له شهوئىكى زۆر ساردو سهرمای زستان دهچیتته لای زانای
خوپه رست و بهناوبانگ (معهروفى كهرخى ﷺ) كه سهير دهكات تهنها
كراسيكي له بهردايهوه دانيشتووه له سهرمان ههله له زى كابرش دهلى: نهى
زانای بهناوبانگ تو ئه هه موو پو شاكهت له لايه بو هه نديك له بهرناكهيت
كه رمت ببیتهوه له سهرمان هه له زى زانای بهناو بانگيش له وه لأمدا دهلى:
برام هه ژارانم بهير كهوتوتوه ئيوا هه يه هيجى نيه !! وه له سهرمان هه له
ده له زى وه منيش ئه وه نده بهرگم نيه بيكه مه خيرو دابهشى بكم به سهريان دا
هيج شتيكى وام بهدى نه كرد يارمه تيان بدهم، هه ر چهنده بهرم كردهوه تهنها
به وه نه بى به شدارى له ژيانيان و ناخوشيان دا بكم بويه تهنها كراسيكم
له بهردايهوه سهرمامه وه هه لده له زىم .

﴿ووته و قسه ي ژيربى ژى باوەردار﴾

(منطق المؤمن)

جاريك به حه زه ته (يوسف عليه السلام) يان ووت: هوى چيه زۆر
به روژو ده بى له چى ده ترسيى تو خه زينه ي و لاتت له بهر ده ست دايه له وه لأمدا
ووتى: له وه ده ترسييم بوخوم تير بخوم و بهرسيه كانم له ياد بچيته وه !!

﴿ پیوسته شاهد هبیت ﴾

(لابد من بینة)

(شععی) که یه کیک بووه لهوزانا بهرزانه دهفرموی: پوژیک له لای (شوپر هیج) ی داد پرس دانیشتبووم لهناکاو ئافرمتیک بهنالوگریانهوه هاته لای شوپر هیج سکا لای لهدهستی میردهکهی دهکرد بهلام. میردهکهی ناماده نهبوو. (شععی) دهلی: منیش بهشوپر هیج ووت: خودا چاکت بو بکات بهراستی ئو ئافرته زور ستم لی کراوه شععی دهفرموی: شوپر هیج پیی ووتم: بهچی دهزانی ئو ئافرته ستم لی کراوه، دهلی منیش ووتم: بهگریانهکهی دیاره وا دهنا لینی شوپر هیج له وهلام دا ووتی: باوهر مکه بهبی شاهد چونکه براکانی حمزرتی یوسف ستمیان زور له یوسف کرد کاتی پویشتنهوه لای باوکیان دهگریان ههروهکو خودای گهوره دهفرموی: ﴿وَجَاؤا اَبَاهُمْ عِشَاءً یَبْکُون﴾ یوسف ۱۶ واته: براکانی یوسف کاتی خهوتنان هاتنهوه لای باوکیان بهکول دهگریان لهراستیش دا ئهوان لهگهل باوکیان درویان کرد .

دوستی باومرداران

﴿چاکه کانی ده به خشی﴾

(أهدى حسناته)

دهگیرنهوه پوژیک به هنزرتی (حوسینی کوپی امام علی علیه السلام) یان ووت: نهی حوسین فلانه کابرایه زور رقی لیتهوقسهی ناشرینی زور پی ووتی: هنزرتی حوسهینیش هرخیرا هلهدهستی و قاپیک خورمای زور چاک دهپنچیتهوه بوخوی هلی دهگری بهره مالی کابرا دهکویتهری لهبردهرگای مالی کابرا رادهوهستی لهدهرگا دها کابرا دهچی دهرگا دهکاتهوه کهسهیردهکا وا هنزرتی (حوسهین کوپی هنزرتی علی علیه السلام) یه و قاپیک خورمای بهدهستهویه، کابرا زورسهرسام بوو ووتی: نهی کوپی کچی پیغهمبهری خودا صلوات الله علیه چونه هاتوی لهبرچی؟ هنزرتی حوسه ینیش ووتی: نهو خورمایه بگره دیارییه بوم هیناوی لهباتی نهوی تو کردهوه چاکهکانت بهمن بهخشیوه .

﴿چهند ناموزگاری یهکی گه شاهه﴾

(إرشادات منيرة)

جاریکیان (حسهنی بهسری علیه السلام) بههنديک لهقوتابیهکانی ووت: کورپهکانم نهو کارت و پسولهیه هه لگرن لههزار پهراو باشتره بوتان، که نهو ناموزگاریانهی تیدایه:

یهکه: ههلمهفریوین بهجینگهی خوش چونکه هیچ جینگهیهک لهبههشت خوشترو گهره تر نهبووه، باوکه گهره مان نادم چی لی بهسهرهات . ؟
دووه: بهزوری و خوپاریزی یادی خودا ههلمهفریوین، سهیرکهن شهیتان له دواي نهو ههمووخوپاریزی و یادی خودایه چی بهسهرهات. ؟

دوستی با وپر داران

سپهه: به چاوپینکه وتنی پیایوی چاک هلمه فریوین چونکه کس له پیغمبر
 (ﷺ) گهره تر نه بووه و نابی، دوپو بی باوهره کان سویدیان ئی وهر نه گرت ا
 چوارهم: وه به زوری زانست وزانیاری هلمه فریوین چونکه (بعلعامی
 کوپی باعورا) له گهل نه وه موو زانیاری یه، له دوای چونه سه رته ختی
 پادشایی له خوئی بایی بووچی ئی به سه رها ت !. حه زره تی لوقمان به کوپه مکه ی
 ووت : نه ی کوپم نه گهر گومان ت له مردن دا هیه مه نوو، وه زورچاک بزانه وه ک
 دهنوی نه وهاش دهمری، وه نه گهر گومانیش ت له زیندو بوونه وه ی دوا پوژ هیه
 له خه وه هلمه سته، دهن زور چاک بزانه وه ک وه له خه وه هلمه سته نه وهاش له دوای
 مردن زیندو ده کریه وه، حه زره تی (عبدالله ی کوپی عباس ﷺ) ده فرموی:
 خاوه نی کرده وه ی باش ناکه وی، وه نه گهر بکه وی ت له سه ر لاده که وی، وه
 نه وکاته ی سه کی درهم و دینار ئی درا، شهیتان هلی گرت وله سه ر چاوی داناو
 ووتی:

(أنت ثمرة قلبي وقرّة عيني بك اطغى وبك اكفر وبك أدخل) واته: نه ی پاره
 میوه ی دلئ منی و پووناکی چاوانسی خه ک به هوئی تووه بیباوهر ده بی، وه
 خه راپه ده کات وه هه ر به هوئی تووه ش ده پونه به هه شت وه به ری ز (عه لی خه واس)
 ده فرموی: پیویسته له سه ر هه موو موسلمانیک له سه رده می نیستا که خواردن و
 خواردنه وه ی ناماده کرا و ده سته بو نه بات هه تا به پراویه کی ته واوه نه و نزیه
 ده خوینی؟ :

1) اللهم ان كان في هذا الطعام شبهة حرام فاحمني منه وان لم تحمني منه فلا تجعله يقيم
 في بطني وان جعلته يقيم في بطني فاحفظني من المعاصي الناشئة من اكله فان لم تحفظني
 منها فمن علي بالتوبة النصوحة فان لم تمن علي بالتوبة فالفظ بي ولا تؤاخذني يا اكرم
 الاكرمين ويا ارحم الراحمين).

واته: نه ی خودای گهره و مهره بان نه گهر نه و خواردنه گومانی نارده وای ئی
 ده کری بپ پاریزی وه نه گهر له خواردنی پاریزی گاریم ئی نه که ی له ناو گه ده و

پرخولہکانم دا نہی ہیلیموہ ونہگمر لہناو گدہمشدا ہیشتموہ لہوکردهوہ تاوانانہ ہم پاریزی کہبہموئی نمو خواردنہوہ توشم نہبیت، وہ نہگمر لہوش پاریزگاریت نہکردم یارمہتیم بدہ لہسر پەشیمان بوونہموہیہکی راستوپاک، وہ نہگمر لہسر پەشیمان نیش یارمہتیت نہدام، نہرمی وشیرینم لہگمل بہکار بہینی و بہخرابہ نم گری نہی چاک ترین ریزگرتن وجوامیزی ونہی مہربان ترین لہ مہرہ بانان.

دہگیرنہوہ (معاویہ) نامہیہکی بو حزرہتی (عائیشہ) نوسی کہلہ ولہلامی نامہکہیدا چہند ناموزگاری یہکی باشی تیندا بنوسی و زور دریزہی پی نہدا، حزرہتی عائیشہش ہموشیوہ ولہلامی دایموہ !
(سلام علیک اما بعد فانی سمعت رسول اللہ ﷺ) (يقول من التمس رضا الله بسخط الناس كفاه الله مؤونة الناس ومن التمس رضا الناس بسخط الله وكله الله تعالى الى الناس والسلام): رواه الترمذي

واتہ: سہلامی خوات لہسیری لہدوای ریزو سہلاو شمن لہپیغہمبہری خودام ﷺ بیستووہ نہی فرموو: ہمرکسینک رقی لہمخک بووہ لہبہر پرمزای خودا نہوہ خودای گہورہ لہخرابہی خہلکی نہی پاریزی. وہ ہمرکسینکیش نافہرمانی خودا بکات لہبہر پرمزابوونی خہلک نہوہ خودای گہورہ کوہلانی خہلکی بہسہردا زال دہکات: ئیتروہ سہلام: وہہروہما(مالیکی کوپی دینار ﷺ)) بہیمکیک لہموریدہکانی نہ فرموئی: ہمرکاتیک دل پەقیہکتان کہوتہ دلہوہ یان لاوازی و سستیہکتان کہوتہ سہر گیانتان، وہ ناگوزہرانی و ناتہواوی یہکتان لہپوزیتان پەیدا بوو، نہوہ باش بزائن ووتہیہکتان وتووہ کہمیچ کارتان لہو وتہدا نہبووہ .

وہ ہروہما: جاریک (فہزیلی کوپی عیاز ﷺ) ناموزگاری ہاوہلہکانی دہکات کہگہنچ وپیریان تیدابووہ نہی فرموو: نہی لاوہکان زور چاک بزائن زور باخ و باخات ودانہویلہ پیش نہوہی بہبہرہم بیت نہمامہتی و گینچل وکارہساتی بو

رېښه كوتوووه فوتاوه، ودهدى فرموو: نهى به تمهن وپيرهكان زور چاك بزائن باخ و باخات ودانهويله هركاتى پى گهيشته دروينه دهكرى وليده كرينتهوهو دهړندرى؟

ئينجا ئيوه چاوهروانى چى دهكهن وه دوا پوژ بهلگه چيتان هيه كه خوداى به خشندهو قسه لهجى ده فرموى:

﴿نُعْمَرُكُمْ مَا يَتَذَكَّرُ فِيهِ مَنْ تَذَكَّرَ وَجَاءَ كُمْ التَّذْيِيرُ﴾ فاطر/ ۳۷ واته: نايائيمه تمهنمان نه دابه ئيوه بوئوهوى بيربكه نهوه بوئوكه سانهى خاوهن بين، وه نهى پينغه مبرى ترسينهر يشمان نه نارد بولاتان.

﴿حهزرتى عومهر ﷺ وام (قهرز) دهكات﴾

(عمر ﷺ يستدين)

جاريك ههزرتى (عومهرى كورپى خهتاب ﷺ) ده نيرتته لاي (عبدالرحمن كورپى عهوف ﷺ) (۴۰۰) چوار سهد دره مى به قهرز بو بنيرى (عبد الرحمن ﷺ) يش به ههزرتى عومهر دهلى باشه تو گهنجينهى موسلمانانت له بهر دهست دايه بوچى لهوى پاره هه لئاگرى دوايى بوى بگيرمهوه؟

حهزرتى (عومهر ﷺ) فرموى: لهوه ده ترسيم پاره له گهنجينهى موسلمانان وهر بگرم پيرا نه گم بيده مهوه بمرم، ئينجا له دواى مردنم توو هاوه له كانته بلين نهو پاره يهى له سهر عومهره با بوخوى بى و لىي وهر نه گرنهوه. منيش له پروژى دوايى دا له كردهوه چا كه كانم هه لباگرن، بويه منيش ده موى له تو پاره قهرز بكه نه گهر مرديشم تو هاتى له كهل وپهلى بهجى ماوهى مال كه م وهر بگريهوه.

دوستی باوهر داران

﴿خیر و چاکه‌ی خودا زور و پاکه﴾

(کثر خیر الله و طاب))

(نه‌نسی کوپی مالک رضی الله عنه) ده‌گپرتنه‌وه جارنک پیغه‌مبهری خودا رضی الله عنه له‌سهر کیوی عمره‌فات له‌نزیکه‌ی پوژئاوا راوه‌ستا بوو فرمووی: نه‌ی بلال به‌خه‌لک بلی باینده‌نگ بن بلایش هه‌ستایه سه‌ری و ووتی: نه‌ی ئاده‌میزاده‌کان بی دنگ بن پیغه‌مبهری خودا رضی الله عنه ئیشی هه‌یه له‌دوای نه‌وه خه‌لکه‌که بی دنگ بوو. پیغه‌مبهر رضی الله عنه فرمووی: نه‌ی کو‌مه‌لانی خه‌لک حه‌زرتی جبرائیل توژنک پیش ئیستا هاته لام و سه‌لامی خودای پی راگه‌یاندم فرمووی: خودای گه‌وره فرموویه‌تی: من تاوانی نه‌وه که‌سانه ده‌پوشم که‌ناماده‌ی (عمره‌فات) و (مه شعرالحرام) بوون وه‌ده‌بمه ده‌سته‌به‌ریش بو ئه‌وانه‌ی که‌له‌مه‌ودواش ناماده ده‌بن، حه‌زرتی (عومر رضی الله عنه) هه‌ستا و ووتی: نه‌ی ره‌سولی خودا نه‌وه خیر و چاکه‌یه به‌ته‌نھا بو ئیمه‌یه ؟

پیغه‌مبهر رضی الله عنه فرمووی: بو ئیوه‌یه‌وه بو نه‌وه که‌هه‌سه‌که‌له‌ه‌وه‌ی ئیوه‌ دین هه‌تا پوژی دواپی ئینجا حه‌زرتی عومر رضی الله عنه فرمووی: به‌راستی چاکه‌ی خودا زور و فراوان و پاکه .

﴿نمونه‌ی به‌رز﴾

(مثل علیا)

جارنک ده‌مه‌قره‌وه ناخوشیه‌که له‌به‌ینی حه‌زرتی (حوسین رضی الله عنه) و حه‌زرتی (محمد حه‌نیفه کوپی ئیمام علی رضی الله عنه) پرووی دا هه‌ندیک قسه‌ی ناشیرینیان به‌یه‌که ووت: هه‌ردووکیان به‌توره‌یی جیا‌بو‌ونه‌وه کاتیک (محمد کوپی حه‌نیفه رضی الله عنه) گه‌یشته ماله‌وه و دانیشته پارچه‌یه‌که له‌شیه‌وه‌ی کاغزی هینا و تییدا نویسی: به‌ناوی خودای گه‌وره‌ومهره‌بان له‌(محمد کوپی علی کوپی ابی‌تالبه‌وه)

دوستی با وهرداران

له‌دوای پیژو سه‌لام ئه‌وه‌یه، برام به‌راستی تو پیژو گه‌ورایه تیه‌کی زۆرت به
سه‌رمه‌وه هه‌یه بی گومان من ئه‌و پیژم نییه بگم به تو!
ئینجا هه‌ر کاتێ ئه‌و نامه‌یه‌ی منت خوینده‌وه خیرا کراسه‌که‌ت له‌به‌ر بکه‌و
که‌وشه‌کانت له‌پێ بکه‌و وهره بۆلام ناشتم بکه‌وه :

به‌لام ئه‌گه‌ر وانه‌که‌ی و خیرا نه‌یه‌ی دوا بکه‌وی، منیش خۆم بۆنه‌گیرێ و بیم
بۆلات خیری هاتنت به‌نه‌سیب ناییت، چونکه تو پیژت له‌من زیاتره ئیتر
خۆشیت :

کاتێ حسین نامه‌که‌ی خوینده‌وه کراسه‌که‌ی له‌به‌رکردو که‌وشه‌کانی له‌پێ
کردو خیرا بۆلای برایه‌که‌ی محمد پویشت و ئاژ بوونه‌وه‌و ناخۆشیان نه‌ما.

﴿ دایکی با وهرداران ﴾

(أم المؤمنین)

ده‌گیرنه‌وه پوژنیک حه‌زه‌تی (عائیشه) ده‌گیرا پیغه‌مبه‌ری خودا (ﷺ)
فه‌رمووی: بۆچی ده‌گیره‌ی عائیشه؟ ئه‌ویش فه‌رمووی: ئاگری دۆزه‌خم
بیرکه‌وتوته‌وه بۆیه ده‌گیره‌م ئه‌ی پیغه‌مبه‌ری خودا (ﷺ) نایا ئیوه ئاگاداری
خانه‌وا ده‌تانن و بیران ده‌که‌ن له‌پوژی دوا‌یی دا له‌کاتی‌کدا که‌ کس ئاگای
له‌کس نه‌وه، هه‌رکسه‌ به‌ئیشی خۆیه‌وه خه‌ریکه ؟ پیغه‌مبه‌ر (ﷺ) له‌وه‌لام دا
ووتی: بی گومان له‌ سی شوین دا که‌س ئاگای له‌کس نییه،

یه‌که‌م: له‌وکاته‌ی که‌کرده‌وه‌ی ئینسان ده‌دریته‌وه ده‌ست هه‌تاک و ده‌زاندری
کرده‌وه‌کانی له‌لای راستی ده‌ده‌نه ده‌ستی، یان له‌لای چه‌پی.

دووه‌م: له‌وکاته‌ی که‌کرده‌وه‌ی ئینسان کیشه‌نه‌ ده‌کری تا‌بو‌ی ده‌ر ده‌که‌وی
کرده‌وه‌کانی سوکه، یان گرانه .

سیه‌هه‌م: له‌وکاته‌ی له‌سه‌ر پردي سراته، بزانی ده‌ره‌چی یان ده‌که‌ویته‌ خوارێ.

﴿پہوشتمان بہرامبہر چاکہی دایک ویاوکمان﴾

(أخلاقنا فی بر الوالدین)

بہ (عومہری کوپی زہریان ؑ) ووت: پہوشتی چاکہی کوپرہکت لہگہلت دا چون بووہ؟ لہولام دا ووتی: بہروژ بو ہرشوینیک پویشتبم کوپرہکم لہدواوہ بووہ، وہبہشو بو ہرجیکہیک پویشتبم کوپرہکم لہپیشمہوہ بووہ، وہنگہر بو بہرزایی پوشتبی من لہژرہوہ بووم.

﴿خاومنیہتی و، نہی گریوہ﴾

(علك ولایشری)

کاتیک (عبدالله ی کوپی عباس ؑ) لہ بانگ ہینشتنی بہجینانی داوہتی ژن ہینان کوتایی مات ووتی: سوپاسی بی پایان بوئو خودایہی کہخوشی ومیل و نارہزوی پیبہخشیوین: (ئہبوبہکری صدیق ؑ) لہ ناو کوپرہکدا ہاتہ قسہو ووتی: نہی عبدالله بو کس ہمیہ نارہزوی شتی وانہکات، عبدالله ووتی: بہلی زورہن خاومنی شتن بہلام نارہزو ناکہن، ووزوریش ہن نارہزو دہکن، بہلام خاومنی ہیچ نین وکوہلیکی تریش ہن نہنارہزو دہکن نہخاومنی ہیچشن.

﴿کلیلی بہ ہشت﴾

(مفتاح الجنة)

پیغہمبہری خودا ؑ نہ فرموی: نہی کوہلانی خہک ئیوہ دہستہ بہری شہش شتم بو بکن لہگیانی خوتان دا منیش دہبہ دہستہبہری بو چوونہ بہہشتان

دوستی باوهرداران

- یهکم: لهکاتی قسه تان کرد راستی بلین .
- دوهم: هرکاتی پهیمانان دا بهجینی بهینن.
- سینهم: لهرا سپارده دا ناپاکی مهکن و، بیان دهنوه خاوه نیان.
- چوارهم: چاوتان لهشتی ناروا بنو قینن.
- پینجهم: پاش وپیشتان لهشتی ناروا پپارینن.
- ششم: پاریزگاری دهستان بکن لهناپاکی.

﴿ پرسه و دل دانهوه ﴾

(عز ۱۴)

(نسهکندهری مهقدونی) بهدایکی ووت: ئهی دایه هرکاتی من مردم له دواي شاردنهوم خواردنیکی چاک دروست بکه، نهوکسانهی لهژیان دا توشی دل تنگی نهاتوون بانگیان بکه، دایکیشی له دواي مردن وشاردنهوی کوپهکهی، راسپیزیهکهی دایکی بهجی هینا، بانگهوازی خهلکی کرد نهوکسانهی کهله ژیانیان دا دل تنگیان نه دیتوه بیته سهر داوت بهلام. کس نهبوو بیت وخواردنی داوت بخوات، له دواي نهوه دایکی ووتی: بی گومان کس نهومدهی کوپهکه دل نهوازی و دلدانهوی لهگل نهکردوم.

﴿ فه زمان رهوای باوهردار ﴾

(حاکم مؤمن)

حزرتی (عومر رضی الله عنه) نوینهریکی نارد بو دانیشتوانی (حمص) بو نهوهی ناوی ههزارهکانیان بو بنوسن بزائن کی ههزاره، لهپیش ههموو ناوهکانهوه ناوی (سه عیدی کوپی عامر رضی الله عنه) نوسرا که لپیرسراوی نیشتمانی (حمص) بوو !!

دوستی باوهرداران

﴿باوهرگه و رهی کردوین﴾

(عز الأیمان)

حه زره تی (عومری کوپی خه تاب ﷺ) ده فرموی: نیمه لهسه رده می نه فامیدا ده ست بهسه رو چهوساوه بووین، خودای گه و ره بههوی دینی سه ربه رزی نیسلامه وه، سه ربه رزو گه و رهی کردین، هرکاتی به بن بهرنامه ی نیسلام گه و رهی و سه ر بهستیمان بویت، نه وه خودا ده ست بهسه ر و سه ر شوپمان دهکات.

﴿کاتی باوهردار﴾

(وقت المؤمن)

حه زره تی (عهی ﷺ) ده فرموی: هرکه سیك پوژئی بهری بکات وه لهو پوژدها نیش و کاری باش بهجی نه هینی و، کرده وه ی چاک نهکات و، پیویستی نهو پوژده بهجی نه هینی و، گه و رایه تی و پاشماوه یه کی چاک نه پوژینی و، سوپاسیک پهیدا نهکات و چاکه یه ک دانهمه زرینی و، زانیاری یه ک وهرنه گری، نه وه مانای وایه حق و مافی نهو پوژهی نه داوه و نازاری پینگه یاندوه.

﴿دینداری راستی﴾

(الزهد الحق)

جاریك دایکی موسلمانان هه زره تی (عائیشه) چاوی به کابرایه ک کهوت، لهسه رشان دایان نابوو به ده وری مالی بهیت دا ده یان گیرا هه زره تی عائیشه فرموی: نه وه کئیبه ده ی گیرن؟ ووتیان: نه وه کابرایه که له ترسی خودا دلای مردوه هه زره تی عائیشه فرموی: بی گومان خوداناسی و، دینداری و، داد

دوستی با و مرداران

په رومری و راستییه، مرواڤی موسلمان پیی کزو نابوت نابی و، بی هیزی ناکات، به لکو هموو کاتیک هیزو توانای زیاده پی ده به خشی، سهیری چه زه تی (عومری کوپی خه تاب ﷺ) بکن له همومان زیاتر له خودا دترسا به لام کاتی ده پویشخت خیرا بوو له پویشختندا که قسه پی ده کرد گویمان لیی ده گرت وه که له رینبازو پیناوی خودا گورزی ده وه شانده به میزبوو نازاری ده بوو.

﴿ ناموزگاری باوک بو کوره که پی ﴾

(وصیه أب لابنه)

(عومری کوپی عه ته به ﷺ) ده فرموی: کاتی ته منم که یشته پانزه سالی باوکم پیی و وتم: نهی کوپم واره وشتی نارامیت لی پچراوه ئینجا نابرو به کار بهینه باخواه نی نابرو بیت، وه به قسه پی نهوانه هه لمه فریوی که پیته هه ل ده لین: بهوشتانهی که بو خوت دهیزانی، نهوشته پیته هه ل ده لین: له تودانیه وه نهو کهسه پی قسه پی پیوه ده کری له بارهی خیره وه، که بوخوت نهو چاکه یه تیدا نه بوو. که یف خوش مبه ههروه و یه کیک قسه یه کی ناروات بهرام بهر ده کات پیته ناخوشه واته: بهرام بهر چاکه ش پیته ناخوش بیت، ههروه و کوپی (میعاد) جوانی ووتوه که ده لی: احب مکارم الاخلاق جهدی واکره ان اعیب وان اعابا

واته: کرده وهی ره وشت پاکم خوش دهوی وه هه ولیشم بو داوه، وه زورم پی ناخوشه خه لک بهندو باوم پی وه بلی با بوخوشیا ن نهنگ و بهد ناویان هه بیت

﴿ حزرہتی لوقمان ناموزگاری کورہکھی دکات ﴾

(لقمان يعظ ابنه)

حزرہتی (لوقمان عليه السلام) بہ کورہکھی ووت: نہی کورم خوت لہماوہلی خہراپ بپاریزہ چونکہ بہراستی وک و شیرئی تیرژ سوواو، تہماشا کردنی سہرسامت دکات و جینگھی لی دانی ناشیرینت دکات، وہ کورم بہچاوی سوکایہتی سہیری ٹوکہسانہ مکہ کجہل و بہرگیان کونہو نپراوہ، چونکہ خودای گہورہ تہماشای دل و دہرونی لہ خودا ترس دکات، و بہہوی کرداریشہوہ پاداشتی دہداتہوہ و حزرہتی (عہلی کورپی اہی تالب ﷺ) فرموویہتی: ہرکسیک خوبی بہ پیشہوای خہلک دابنی پیویستہ لہ پیشہوہ تربیہتی گیانی خوبی بکات لہ پیش تربیہتی کومہلانی خہلک و ہپیو یستیشہ لہ پیشہوہ تربیہتی رہوشت و کردلری بکات لہ پیش تربیہتی ووتہو زوبانی .

﴿ شاہیدی گہواھی ﴾

(شہادۃ)

جاریک (فہزی کورپی رہبیع ﷺ) و ہزیری خلیفہ (ہارون رہشید ﷺ) لہلای داد پرسنی دادپرسان (ٹہبا یوسف ﷺ) شاہیدیک دہدات، بہلام ٹہبا یوسفی داد پرس شاہیدیکھی لیومر ناگری، خلیفہ (ہارون رہشید ﷺ) لومہی ٹہبا یوسفی داد پرس دہکاودہلی بوچی (فہزی کورپی رہ بیعت ﷺ) بہشاہیدی و ہرنہگرت نازانی و ہزیری منہ.؟

ٹہبا یوسفی داد پرس ووتی: نہی خلیفہ ناتوانم و ہزیرمکات بہشاہید و ہریگرم چونکہ بو خوم گویم لی بوو پوزیک (فہزی کورپی رہ بیعت ﷺ) بہ توی نہ ووت: من ہندہی توم ٹہگہر راست بکات ہندہی توی ٹہوا ہندہ بہشاہید و ہرنا گیری، وہ دوویارہ ٹہگہر رو بکات ٹہوہ روژنہو روژنیش بہشاہید و ہرنا گیری .

﴿ گیان و دھرونی رھوشتی دادا ﴾

(مؤدب نفسہ)

پرسیاریان له (عبداللہ ی کوپی مو قفح ﷺ) کرد کی شیوازو نھمبی فیڑکردی ؟ له ولأمدآ ووتی : گیانم ووتیان : چون گیانٹ رھوشتی فیڑکردی بمبی رھوشت فیڑکاریک ؟ ووتی : چون ہرکاتی کردہوہیکم دھکرد کہ جوان بواہ ورم دھگرت، وہ نھگر کردہوہیکشم نارہوا بواہ وازم ئی دھمینا بہو جورہ بہتہنہا گیانم فیڑی شیوازو رھوشتی کردم .

﴿ چھند ناموڑگاری یھکی پرشہنگ دارو پرووناک ﴾

(وصایا منیرۃ)

حزرتی (علی کوپی ابی طالب ﷺ) دھفرموی : ناموڑگاریتان دھکم بہ (۵) پیچ شتی بچوک : نھگر له بن بالی حوشتی دا بنین ہیشٹاکہمہ .
یھکم : حیواتان بہکس نھبی تہنہا ہر له خودا داوا بکن .
دوہم : له ہیچ شتیک مہ ترسین تہنہا له تاوانہکانتان نہ بیٹ .
سیہم : شہرم مہکہ لہوہی نای زانی کہ پرسیریان ئی کردی بلی نای زانم .
چارہم : کہ شتیکت نہزانی ہمول بدہ فیڑی بہ .
پینجہم : بزانه نارام گرتن لہباوہرہوہیہ، وھک و سہر وایہ، بہلاشہوہ ہرکاتی سہرت بری لاشہکس دھروا ہر بہو شیوہیہ کہنارام نہما باوہریش نامینی .

دوستی با و مرداران

﴿ قورئان و پييازي پينغه مبه ر ﴾

(الكتاب والسنة)

(شيخ احمدى پوفاعى رحمته الله) ده فرموى: هر كه سينك كوفتارو كردارو، رهوشته كانى له مه مووكات و سرده ميكددا له گه ل قورئان و پييازي پينغه مبه ر رحمته الله كيشانه و بهرامبهريان پي نهكا واته: به گويزه ي فرموده ي نهوان بهريدا نه پروا و دلى له بيري تاوان و گيچهل نه پاريزي نهوه له لاي خو مان به پياوي دانا نئين.

﴿ دهرمان و چاره سهرى گيان ﴾

(دواء القلب)

حه زره تى (ابراهيمى خهواس رحمته الله) ده فرموى: دهرمان و چاره سهرى گيان (روح) پينچ شته:
يه كه م: خويندنى قورئان به تيگه يشتنه وه .
دووه م: گه ده وزكى خالى .
سيهه م: شهو نويز
چواره م: مل كه چي له هه موو كاتى بو خودا به تايبه تى به يانبا ن .
پينجه م: دوستايه تى پيا و چاكان .

﴿ نه و بهريزانه و تو يانه ﴾

(هؤلاء قالوا)

پرسيا ريان له زاناي به ناوبانگ (شهعبى) كرد له باره ي شتيكه موه له وه لامدا ووتى: ناي زانم پينبا ن ووت: شهرم ناكه ي ده لئى ناي زانم ووتى: بو چى شهرم بكه م له شتيك كه فريشته كانى خودا شهرميان نه كردوه كه و توويانه (لاعلم لنا الا ما علمتنا) البقره ۳۲/ واته: نه ي خودايه ني مه نهوشتانه نازانين ته نها نهوانه نه بي كه فيرت كردووين.

دوستی باوهرداران

﴿ ترس و سامی عومەر ﴾

(مہابۃ عمرؓ)

کابرایہ کی قورہیشی بہ حزرہتی (عومہری کوپی خہتابؓ) ی ووت: نہی عومہر توڑنک نہرمی لہگہل ماندا بہکار بہینہ بہراستی ہموو گیانمان پر بووہ لہ ترس و سامی تو حزرہتی عومہریشؓ فرمووی: نایا ہیچ ستہمیکی منی تیدایہ ؟

کابرا ووتی: نہخیر حزرہتی عومہرؓ فرمووی: خودای گہورہ ترس و سام لہناو دلتان زیاتر بکات .

﴿ باوہردار ﴾

(المؤمن)

(نہحنفؓ) فرموویہتی: باوہر داران لہنیوانی چوارشت دان:

۱ - باوہردار نیرہیی وحہسادہتی پیوہ دہبن.

۲ - دوو پروہکان رقیان لی یہتی و بہرہرہکانی لہگہل دہکن.

۳ - بی برواکان جہنگی لہگہل بہریا دہکن.

۴ - شہیتان نازاوہو گنچہلی بو دہنیتہوہ.

دوستی باوہر داران

﴿ راولیژ له گهل نهوانه دا مهكهن ﴾

(لاتشاور هؤلاء)

(قهیسی کوپی ساعده ﷺ) ناموزگاری کوپه کهی دهکردو دهی ووت:
نهی کوپم: راولیژ له گهل مروقی سمرقال و خمریک بوودا مهکه، بائیشه کهشی
زورباش و ریک و پیک بیت.
وهراویژ به مروقی توپه مهکه، با ناموزگاری کاری باشیش بی.
وهراویژ به مروقی غمبار مهکه، بابه هوش و به تواناش بیت.

﴿ له میرات و بو ماوهی دوور له نهنگی ﴾

(من موارث السلامه)

خودای گهوره په یامی بو حمزه رتی (عیسا علیه السلام) نارد فرموی:
هرکاتی به تمنها بووی پاریزگاری گیانت بکه. وه هرکاتی له ناو کومه لانی
خه لکدا بووی پاریزگاری زوبانت بکه. وه نه گمر له سمر سفره ی نان خواردن
دابووی پاریزگاری له گدمو زگت بکه. وه نه گمر لهرنگاو بان دا بووی
پاریزگاری له چاوت بکه. بیگومان نهو شتانه ناسایشت پی دمه خشی.

﴿ هه رکه سینک خو پاریز بی خودا دهرگای خوشی لی دمکاته وه ﴾

(ومن یتق الله يجعل له مخرجا)

دهگیر نه وه (سالمی کوپی عموف ﷺ) که برای (عبدالرحمنی کوپی
عموف ﷺ) بووی باوهران له جهنگینکدا به دیل دهی گرن، باو کیشی ده چینه لای
پینغمبر ﷺ سکالای کوپه کهی له لا دمکات پینغمبریش (ﷺ) پی نه فرموی:
نهی عموف له خودا بترسی و خو پاریز به زور فرموده ی: (لا حول ولا قوة الا

دوستی باوهراران

بِاللهِ العَلِيِّ العَظِيمِ) به کار بهینه عوفیش به فرمانه که ی پیغمبر ﷺ دلسی دامه زراو به دره وام ئه فرموده ی : دهوت هتا پوزیک بینا گاله مالوره له گهل خیزانه که ی دانیشتبوون. له نا کاو له درگا درا که در گایان کرده وه سه یریان کرد واسالمی کورپانه وله دهستی بی باوهران پای کردو وه لهوکاته ی که بی باوهران بی ناگا و سه رقالم بوون به کاری خویانه وه، (۱۰۰) سه د سه ر حوشتری بی باوهره کانی به پیشی خوی دابوو هینا بوو نیه وه بو مالوره.

﴿ زیره کی و پروکesh زانی ﴾

(فراسة)

ده گیزنه وه کابرایه که ده چینه لای (عوسمانی کوری عه فان ﷺ) که له گهل نافرته تک دا داوین پیسی کرد بوو حه زره تی عوسمان ووتی : چون یه کیك دیته لای من که نیشانه ی داوین پیسی له ناو چاویدا دیاره، کابرا ووتی : بو ئه ی عوسمان له دوا ی پیغمبریش (ﷺ) په یام دیت، حه زره تی عوسمان ﷺ ووتی : نه خیر په یام نایات به لام ئه وه نیشانه ی زیره کی موسلمانانه.

﴿ رهوشتی موسلمانان ﴾

(أخلاق المسلمین)

(عبدالله ی کوری مبارک ﷺ) دراوسنیه کی گاوری هه بوو ویستی خانوه که ی بفروشی بیان ووت : نرخه که ی چه نده ؟
ئه ویش ووتی : (۲۰۰۰) دووهزار دره مه، بیان ووت : برام خانوه که تهنه هزار دره مه ده مینی چون ده لینی دووهزار ووتی : راست ده که تهنه هزار دره مه دینی، به لام هزار دره همیشه له بر چاکی دراوسنیه که داناه : (عبدالله

دوستی با مومداران

ی کوپی مباره کیان ﷺ) ناگادار کرد له مباره وه ئه ویش بانگی گا وره گه ی کردو
پاره ی خانوه که ی دایه و وتی: مه ی فرو شه !!

﴿ من له سوپا نا ترسیم له بهر زوری دووژمن، به لام

له وه ده ترسیم تاوان و ناهه رمانی خودا بکه ن ﴾

(أنا لأخشی علی الجیش من عدوه وإنما أخشی علی الجیش من ذنوبه)

(کسرای) پادشای نیشتمانی فارس که ناوی: (یهزد جرد) بوو دهستی به سهر
کو مه لانی خه لک دا گرتبوو ده ی ویست هه موو موسلمانان له ناین پاش گه ز
بکاته وه و بیان کات به ناگر په رست چونکه نهوکاته خو یان خودایان نه ده ناسی
ته نها ناگر نه بیّت. وه ده توانم بلیم شتیکی شار او ه نیه هه موو زه برو زه نگی و
چه وسانه وه یه که له ژیر په رده ی بی باوه ریدا ده کریت، چونکه بی گومان ئیسلام
پینگه ی دیکتاتوری و خوین ریژی و سته مکاری نادات وه هه موو ئه وسه روک و
فرمان په وایانه ی که زه برو زه نگی به سهر گه ل و نه ته وه هه ژاره کان به کار ده هینن،
ئه وه شتیکی راسته له سهر پیبازو به رنامه ی خودا لایان دا وه بو یه دل سوژی و
مه ره بانیان ئی به دی نا کریت ته نها بیر له کورسی به رزو پاروی چه روو زه برو
زه نگی زور ده که نه وه ده یانه وی به وزه برو زه نگی خو یان به سپینن له نیشتمان
دا ئینجا هه رکاتی چه روو سته م له نیشتمان دا زور بوو پیویستی سهرشانی
ده ول ته ی ئیسلام و موسلمانه کانه به گشتی هه ول بدن و تی بکوشن بو
نه هیشتنی سته م و زه برو زه نگی و گه رانه وه ی خو شی و ئاسایش بو گه ل
و نیشتمان .

ئهوکاته ی که کیسرای بی باوه پرو ناگر په رست ئه وزه برو زه نگی ده کیشتا
له سهر ده می خه لیه فه ی موسلمانان (عومهری کوپی خه تاب ﷺ) بوو چه زه ته ی
عومهر فه رمانیکی ده رکرد له شاری مه دینه ی پایته ختی موسلمانان کی خو ی

دوستی باوہمداران

فیدا دکات بوجہنگ لہرنگہی بہرز کردنہوی ووشہی: (لا الہ الا اللہ) وہ بو نہہیشتنی کوفرو بی باوہری، لہگہل دہرکردنی فرماندا لہناو موسلمانانی خوشہویستدا سی ہزار (۳۰۰۰) موسلمانانی جہنگاوہر ہاتہ مہیدان حمزرتی عومہر ﷺ ویستی بوخوی بیئتہ سہرکردہی سوپاوی پروا بو جہنگ! بہلام حمزرتی (علی کوہری اہی قالب ﷺ) نارازی بوو ووتی: نابی تو بچیت بہلکو یہکیک لہجنگہی خوٹ دا بنیرہ تو خلیفہی موسلمانانی نابی پایتہختی موسلمانان چول بکری ٹہوجا حمزرتی عومہر ﷺ کہوتہ راویژ تالہکوٹایی دا یہکیک لہو دکہسہی کہ پیغہمبہری خودا بہلینی بہہشتی پی دا بوون ہلبژارد ٹہویش (سعدی کوہری ٹہبی وہ قاس ﷺ) بوو لپرسراوی سوپای درایہ دست خہریکی خو نامادہ کردن بوون لہ مدینہی (مونہورہ) وہ بہری بکون بو ولاتی فارس، کہ ٹہو کاتہ ٹیمپراتوریہتی کسرا: ئیران و عیراقی داگرتبو کہ بہراستی ٹہو جہنگش بہگہورہ ترین جہنگ دادہنرا وہھیچ کس لہ مہوپیش نہی توانیوہ بہرہنگاری جہنگیکینی واگہورہ ببیتہوہو بہرگری بکات، بہلام وائیسٹا سوپای ئیسلاہ بہ پروای تہواوہوہ بہروہ مہیدانی جہنگیکینی واگہورہ دہروات، سہرکردہی موسلمانان حمزرتی عومہر ﷺ لہ پیشوازی بہری کردنیاندا فرمووی: بہناوی خودای بہخشندهومہربان لہسہر پیروزی پیغہمبہری خودا ٹہی (سعدی کوہری ٹہبی وہ قاس ﷺ) نہکہی بہفیل و تہلہکہی بی باوہران ہلنہ فریوی بی گومان توخالی پیغہمبہری خودای و ہاوہلی ٹہویشی ہموو کوہمہ لانی خہلک گہورہو بچوکیان لہ خودی خودادا وک و یہکہ بہبی جیاوازی، تہنہا جیاوازیان لہژیان و خوشیدایہ بہہوی یادی خوداوہ دہگہنہ ٹہو شتہی کہ خودا بریاری داوہ بویان، ٹہی سہعد ناموزگاری توو ٹہو موسلمانانہی لہگہل تو دان دہکہم خو پاریزین و یادی خودا بکھن. چونکہ ٹیمہ ٹہگہر تاوان و نافہرمانی بکھین وک و دورنمان ئی دیت لہ تاوان و خہراپہدا وہ بہژمارہی نہفرو چک و تفاق لہ ٹیمہ زور ترن و سوپاکہمان

دوستی باوهرداران

دهشکی، نهی ساعد من لهبر زوری دوژمن ناترسیم لهئیوه: بهلام لهبرئوه
دهترسیم تاوان و نافرمانی خودابکهن؟! ئینجا بهپشتیوان و پیروزی خودا
بۆبهرهنگاری و سهر کهوتن بپوون نهی ساعد .

بهوشیویه ساعد لهگهل سوپای باوهردارو بههیز کهوتهری و دهشت
وبیابانیان بری بوشاری (قادسیه) وه قادسیهش لهخاکی عیراق دایه وکلیلی
دهرگای فارس بوو، کاتی ههوال گهیشته (کسرا) که لهمهاندان دادهنیشت
پایتهختی ئیمپراتورییهتی فارسکان بوو، وههناو فارسکان دا همرکسیک
لهسر تهختی فرمان رهواییدا دادهنیشت پینی دهوترا کسرا، ههروهک وچوون
لهناو پومهکاندا همرکسیک له سر تهختی فرمان رهواییدا دادهنیشت
ناودهبرا به(قهیسه):

لهولوه پادشای فارس کسرا فرمانیکی بو پووستهم دهکرد
کهسهرکردهیکی لیهات و بوو، وهجنگای لهدلی خهلکی فارس دا کردبووه که
سهرکردهیهتی سوپا بگریته دهست و، نیرراویکی نارد بولای ساعدی کوپی وه
قاس ووتی: نهی ساعد: نیرراویکمان بولا بنیره بو ووت و ویزی ریک کهوتن،
سهرکردهی موسلمانیش چهند کهسیکی لهپیاوه ناوهارهکانی موسلمانان
ههلبژارد بو ووت و ویزی ریک کهوتن: نهو موسلمانانمش نهوانه بوون)
نهعمانی کوپی مهقرون (ﷺ) و (موغیرهه کوپی شهب (ﷺ) و) عاصمی کوپی
عمر (ﷺ) و (نه شعه سی کوپی قه یس (ﷺ) نهو موسلمانان خونهویست و
بهجهرگانه پویشتن بو کوشکی سپی کسرا، کهتاک وئیستاش میژوو شتی وای
بهخووه نهدیوه له شیویه هونهرو نهاندازیاری وههرش و وهرتی راخراو، دواي
دانیشتن، ووت وویژ دهستی پیکردو کسرا ووتی: بوچی هاتونه ولاتهکهمان
وچیتان دهوی؟ له وهلام دا ووتیان: نهی کسرا ئیمه هاتوین بانگتان بکهین بو
خودا بهیهک ناسی؟ بهو ووتیه کسرا توپه بوو دهمارهکانی گرژ بوو ووتی:
نهگهر وهلامتان نهدهینهوه؟ ووتیان: دهبی سهرانه بدن؟ بهو قهسیه کسرا

دوستی با ویرداران

نهمندهی تریش تورپه بوو ووتی: نهگهر نهویش نهکین ووتیان: جهنگ دهکین وشیرمان له نیواندایه، لهدوای نهو ووتوو ویزه کسرا زور بهنامردانه به پاسهوانهکانی ووت: نهوانه بهزهلیلی وملهچییهوه دهریان بکهن نهگهر لهبر نهوه نهبوییه کهنیردراو ناکوژی دهنه هه موو تانم دهکوشت: پیی ووتن: کامهتان گهره کهتانه ووتیان: بوچی ووتی: بو نهوهی کولیک گل بهسهر سهر ههگری ولهگلهخوی بیباتهوه نهگهر ههلی نهگری لیره دهیکوژم (عاسمی کوپی ههمر ع) بو نهوهی نهوکوله گله بوخوی ههلبگری لهباتی هاویریکانی ووتی: من گهره کهیانم، بهو جوړه عاسم کوله گلهکهی ههگرت و بهرهو سوپای موسلمانان کهوتنهپی (سهعدی کوپی نهبی وه قاس ع) لینی پرسین نهنجاسی ووت و ویزچی بوو. ؟ عاسم هاته وهلام ووتی: من کلیلی کسرام هیناوه: له دوای نهوه سوپای فارس به سهرکردهی (پوستهم) ی هاته مهیدانی جهنگ پوستهم لهناو خیمههی مهیدانی جهنگدا لهپیش ههلبگریسانی شهر نیراویکی نارد بولای سهعد پیی ووت: پیی بلی پیاویکی بههوش و زیرمکم بو بنیری چهند ووت و ویزیکی لهگهل دهکین، بهوشیویه ووت و ویزکی ریک کهوتن لهپادشای ولاتهوه بو سهرکردهی سوپا دابهزی، له (کسراوه) بو (پوستهم) (سهعدی کوپی نهبی وه قاس ع) یش موسلمانیکی لیهاگوی بهناوی (رهبعی کوپی عامر ع) نارد، نیردراو گهیشته لای خیمههی سهرکردهی گشتی سوپای فارس، نهوهی لهناو خیمهکهدا دیتی لهژیانیدا چاری بهشتی وانکهوتوه فهرشی بهنرخ وقنهفههی پاراوهو تهختی پهنگاو پهنگ به کورتی ههچی بهوی لهشتی به نرخ تییدا ههبوو بهههر جوړیک بوو موسلمانکی چاونهترس بهخوی و پهکهیهوه لهبرامبهری پوستهم دانیشته، پوستهم لینی پرسی چون بوو نیوه هاتن بو نیره، وه لهبرچی؟ (رهبیع) ووتی: خودای گهره نیمههی ناردوه نهوهی کهخودا نارهزوی لی بی لهبهندایهتی بهندهکان بیان گیرینهوه بو بهندایهتی خودای گهره ومههربان، وهلهستمی ریچکه دروست کراوهکاندا بیان

دوستی باومرداران

گيڙينهوه بو ږاسته ږنگاي دادگري ئيسلام، وهه تنگه بهري نهودونيايه بيان گيڙينهوه بو فراواني نهو دونياو دونياي دواږوژ بهوجوره پوښتم سودي لهوته کاني (په بيغ) نه ديت نامه يه کي نوسي دايه دهستي (په بيغي) که بيبات بولاي سهدی سهرکردهی گشتی سوپای ئيسلام، داواي ئي کرد نهو نيردراوه زور توندو تيزو داخ له دله، نيردراويکي ترم بو بنيره ووت ويژي له گهل دا بکه نهوجاره سهد (موغه يره ي کورې شعبه ﷺ) ي نارد که بهراستي پياويکي ناودارو داناو ليزان بوو له گهل پوښتم دانيشتن بو ووت ويژ، پوښتم ووتی: هو ي چييه ئيوه هاتونه نيره. ؟ له وه لامدا ووتی: بو نهوه هاتوين له تاريخي کوفرو نه زاني دهرتان بهينين بو پووناکي و خودا به يه ک ناسي (لااله الا الله) پوښتم ووتی: نه گهر وانه که ين. ؟ موغه يره ووتی: ده بي سمرانه بدن، دووباره پوښتم ووتی: نه ي نه گهر نهو يښ نه که ين موغه يره ووتی: شيرمان له سهر نه ستو تانه پوښتم هاته قسه ووتی: بي گومان ئيمه سوپامان زوره، له بهرام بهري ئيوه وهک و ميش وه هاین ههروهک و ده لين: ووتويانه هه رکه سيک بمان گه يه نيته هه نکويني دو دره هه مي ده ديني به لام کاتي گه يښتنه هه نکوين ده لين: هه رکه سي له هه نکوينمان ږرگار بکات چوار دره هه مي ده ديني! ئيستاش تو ږو بولاي هاوه له کانت پييان بلې پوښتم ووتويه تي: نه گهر واز نه هينن و شه ږمان له گهل هه لگير سينن هه موويان له خا کي قادسيه گوږده کهم نه وهش کوتايي ووت ويژي ناشتي بوو له نيوان موسلمانان و بي باوه ږاندا، نه مجار موسلمانان خويان ناماده کرد بو مه يداني جهنگ ژماره ي سوپاي موسلمانان (۲۰۰۰) سي هزار سهر بازي جهنگاوهر بوو، وه ژماره ي سوپاي بي باوه ږ (۱۲۰۰۰۰) سهدو بيست هزار سهر بازي جهنگاوهر بوو (۳۲) سي و سي فيليان پي بوو بو شهرو جهنگ: هه ردو سوپا ناماده ي جهنگ بوون (سهدی کورې وه قاس ﷺ) فه رمانی به بانگ دهري سوپادا که له هه موو ږارچه کاني (کتاب) سوپا بانگ بدرې بهوجوره نهو ږوژه له ناو هه موو سوپاي

دوستی باوهرداران

جهنگاوه‌ران بانگیان داو نویژی به‌جماعه تیان کرد وه هیشتا خور (پوژ) به ته‌راوی به‌در نه‌کهوتبوو به‌مهشت وه‌ک و خانوادیه‌کی سه‌وزو جوان ناماده‌یی خوئی پیشان د‌دا ده‌رگای ک‌راوه‌ی خوئی خستبوه سه‌رپشت بو موسلمانانه شه‌میدو ه‌رگیز نه‌مردووه‌کان، نه‌و به‌هسته‌ی که‌جوگه‌ ناوی سازگار به‌ناو باخه‌کانیدا تی ده‌په‌ری، له‌جیگه‌یه‌کی خوش‌و رازاوه‌ له‌لای پادشایه‌کی به‌ تواناو به‌ده‌سه‌لات.

وه له‌و لاشه‌وه‌ د‌وزه‌خ ده‌رگای به‌دبه‌ختی و ناواره‌یی خستبوه سه‌ر پشت بو بی باوه‌رو سته‌م کاره‌کان جه‌نگ له‌ نیوان موسلمانان و بی باوه‌راندا به‌ریابوو له‌به‌ر نه‌وه‌ی موسلمانانه‌کان ته‌نها حوشتریان پی بوو شپ‌رزه‌ بوون، چونکه حوشر که‌چاوی به‌فیل که‌وت راده‌کات، له‌وکاته‌دا (قه‌عقاعی کوپی عه‌مری ته‌میمی ﷺ) وتی: بو نه‌وه‌ی حوشره‌کانمان به‌سه‌ر فیله‌کاندا سه‌رکه‌وی تاک تیک به‌کار به‌نین، په‌چه‌و پوپیوش به‌سه‌ر ده‌م وچاوی حوشره‌کاندا بده‌ین بو نه‌وه‌ی فیله‌کان وا بزائن نه‌وه‌ جنوکه‌ن و به‌سه‌ریان دا سه‌رکه‌وین، له‌ د‌وای نه‌وه‌ی که‌روو پوشتیان به‌ست به‌فرمانی خودای گه‌وره‌ فیله‌کان رایان کردو توانای مانه‌وه‌یان نه‌ما، به‌جوژه‌ سی پوژ جه‌نگ به‌رده‌وام بوو له‌کاتی خور ناوا بوونی پوژی سیه‌م: یه‌کیک له‌موسلمانان به‌فیداکاری و چاونه‌ترسی به‌ناوی (هلالی کوپی عه‌لقه‌مه ﷺ) وه‌ک و بروسکه‌ خوئی گه‌یاند‌ه‌ خه‌یمه‌که‌ی پوسته‌م و، ش‌یزانه‌ شیریکی له‌پوسته‌م داو کوشتی و به‌ره‌و د‌وزه‌خ په‌وانی کردو ده‌نگی (الله اکبر) به‌رز بووه‌و (الله اکبر) وائه‌رو د‌وژمنی خودا پوسته‌م کوشت و به‌د‌وزه‌خم سپارد کاتی ده‌نگ و باسی کوشتنی پوسته‌م له‌ ناو سوپای بی باوه‌ر بلاو بووه‌، وره‌یان به‌رداو کوشتیان که‌وت و هیزبان نه‌ما به‌ره‌و د‌واوه‌ گه‌رانه‌وه‌ موسلمانانه‌کانیش به‌د‌وایان که‌ وتن و سواری ملیان ده‌بوون و شیریان لی د‌ه‌دان، به‌و شیوه‌یه‌ فرمانی خودای گه‌وره‌ سه‌رکه‌وتن و پیروزی بوو به‌به‌شی شوین که‌وتوانی پیغه‌مبه‌ری خودا (ﷺ) سوپای نیسلام سوپای پیغه‌مبه‌ری

دوستی باومرداران

خودا، سوپای قورنانی پیروز سرکهوت و پشٹی بی پروایانیاں به چوکدا هینا، جهنگ هریردهوامه به سرکهوتوویی موسلمانان به سر کافری بی باومردکاندا بانو جهنگه به سرکهوتوویی موسلمانان نهختی بهجی بهیلین سریک له خلیفه موسلمانان حزرهتی عومر رضی اللہ عنہ بدین، حزرهتی عومر بهر دهوام له بهر خودا دهپارایهوه که سوپای نیسلام به سر کوفردا سر بخت نوسهران ومیزو نوسان دهلین: له ماوهی جهنگ دا حزرهتی عومر رضی اللہ عنہ خوله چاوانی نه که وتوو به شو پروژ زوربهی کاتهکان دهرویشته دهرهوهی شاری مدینه یان له سر ریگاکانی شار داد ه نیشث و چاوه روانی دهکرد کهی نیردراویک له میدانی جهنگوه بیت و هوالی مسلمانکانی پی بیت خلیفه موسلمانان هردووچاوهکانی له بهر بی خموی سورو نهستور هه لگه پرابوون هر بهو جوړه حزرهتی عومر رضی اللہ عنہ چاوه روانی ریگای دهکرد هتا پروژیک چاوی به سواریک کهوت دههاته شاری مدینه، خلیفه موسلمانان پرسپاری لی کرد نهی برام بارو دوخی موسلمانان چونه ولهچی دان. ؟ کابرا نهی زانی نهوه سرکردهی موسلمانانو عومری کوری خهتابه وهلامی دایهوه وتی: مزگینی بی نهی برای موسلمان که بهراستی سر کهوتون و سوپای گهرهوی فارسیان به چوک هیناوه کابرای نیردراویش زور بهتالوکه بوو بگاته شوینی سرکرده له خانوی خهلافهتی دا بویه حزرهتی عومری بهجی هیشث، حزرهتی عومریش رضی اللہ عنہ له دواي کابراوه کهوتهری، کابرای نیردراو هردهرویشث و پرسپاری دهکرد، تاگهیشثه کوملک له موسلمانان پایان گرت و وتیان: وا سر کردهی موسلمانان له دواتهویه کابرا که سهیری کرد نهو پیاوهی که لهریگا توشی هاتوو حزرهتی عومر بووه کابرا زوربه شهر مزاریموه له ولاخه کهی دابهزی و داوای لی بووردنی کرد بهلام حزرهتی عومر رضی اللہ عنہ دلی کابرای دایهوه وتی: هیچ شتی که نه بووهو پیویست به خهجالهتی ناکات. بهس پیم بلی بارو دوخی موسلمانان لهچی دایه. ؟ کابرا وتی: مزگینی بی

دوستی با و مرداران

موسلمانان سمرکه و توون و شهوش نامه‌یکه له‌مه‌یدانی جه‌نگه‌وه بووم
هیناوی.

حه‌زه‌تی عومر رضی الله عنه نامه‌کی و هرگرت و کردیان‌ه‌وه نوسرا بوو له (سه‌عدی
کوری ثعبی و ه‌قاسه‌وه رضی الله عنه) بو سمرکرده‌ی گشتی هیزه چک داره‌کانی موسلمانان
له‌مه‌یدانی جه‌نگی فارسه‌کانه‌وه بو سمرکرده‌ی موسلمانان (عومری کوری
خه‌تاب رضی الله عنه) مزگینی بی به‌یارمه‌تی خودا سواری پشتی دوژمنانمان بووین و
شیرمان فی به‌کاره‌ینان و به‌سمر یاندا سمرکه‌وتین و وری سوپاکه‌مان به‌راستی
به‌رزه به‌پوژ وه و شیرری پرنده له‌مه‌یدان دا ده‌جه‌نگن وه که‌شه‌ویش دیت
له‌به‌ریادی خودا و قورئان خویندن ده‌نگ و ناوازیان وه و ناله‌ی میش هه‌نگوین
وایه: وه شه‌ی سمرکرده‌ی موسلمانان چهند موسلمانیکمان فی شه‌هید بوون
پیش نیمه که‌وتن بو خزمه‌ت خودای گه‌وره نیمه‌ش داوامان له‌خودای گه‌وره
شه‌هیدیان هیه له‌پیناوی پزگاری پنگه‌ی خودادا کاتی حه‌زه‌تی عومر رضی الله عنه
له‌خویندنه‌وه‌ی نامه‌که بووه سهری کرنووشی بو خودا دانه‌واندو سوپاسی
خودای گه‌وره‌ی کردو ده‌ستی کرد به‌گریان ووتیان: شه‌ی سمرکرده‌ی
موسلمانان توله پوژی سمرکه‌وتندا ده‌گریه‌ی؟ احه‌زه‌تی عومر رضی الله عنه فرموی:
(اخشى ان تفتح عليكم الدنيا فينكر بعضكم بعضا وينكركم اهل السماء عند
ذلك)

واته: من له‌وه ده‌ترسیم که‌نیوه هه‌موو جیهان به‌فهر و پیروزی به‌سرتاندا
به‌ژی و ده‌رگای ته‌واوتان له‌پودا بکریته‌وه و ناواله‌ بیته‌وه و بیه‌یننه ژیر پکینی
نیسه‌لامه‌وه: به‌لام هه‌ندیک له‌نیوه واته: مروقه‌کان مل ملانی و لا قرتیی
هه‌ندیکتان بکن و شه‌و کاته دانیشه‌توانی ناسمانیش مل ملانی و لا قرتیی نیوه
بکن و له‌بیرتان به‌رنه‌وه.

پوداوی جه‌نگی قادیسه له‌مانگی شه‌والی سالی چواره‌ی کوچی بوو سوپای

دوستی باوهرداران

نیسلام ماوهیهك پشوی دا بو نهوهی نامادهیی خوئی دهربری، بوجهنگینی بهیزترو ناخوش تر له گهل فارسهکاندا نهویش جهنگی تی پهرینی سوپای نیسلامه له سهر دهریای (دجله)، له دوای پشودان کهکاتی نهوه هات له دهریای دجلهوه تی بپهرن بهرهو کوشکی کسرا له مهائن، (سهعدی کوری نهبی وه قاس رضی الله عنه) ووتی: ئیوه موسلمانان بیری چتان هیه، بی گومان نهگر کیسرا له کوشکی پادشایهتی خویدا بمینیتنهوه مانای وایه ئیمه هیچمان نهکردوهو هموو کاتی نامادهیه بو شهریکی تر له گلماندا، ئینجا ئیوه چون دهتانهوی له دهریای (دجله) وه بپهرینهوه بو نهو مهبهسته؟ سهرکردهی گشتی هیزه چهك دارهکان (سهعدی کوری نهبی وه قاس رضی الله عنه) کو بوو نهوهیهکی له گهل لپرسراوانی سوپادا کرد له ناو، ناو دارو گهوره پیاوانی سوپادا (عاسمی کوری عهرمی تهیمی رضی الله عنه) ووتی: من بهخوم وئه سپهکهمهوه دهپهرمهوه کاتی موسلمانان منیان دیت پهریمهوه بانهوانیش له دهریابدهن و بپهرنهوه بهوجوره عاسم دهستهیهکی پیک هینا ناوی لینا دهستهی ترس و سام (کتیبه الاموال) وه یکهه دهسته بوو له میژووی سوپا دا کهلهدهریا پهرینهوه، پینش پهرینهوه عاسم له سهر لیواری دهریا راهستاو ووتی: به ناوی خودای بهخشندمو مهرهبان هیواو ناواتمان لهسهرخودایه، نهوهی ووتو: له دهریای دا بهفرمانی خودا قاچی ولاغهکشیان تهرنهبوو پهرینهوه (۶۰) شهست موسلمانان نازاو چاونهترسیش له دوای نهو بهخویان و نهسپهکانیانوه پهرینهوه (قهعقاعی کوری عهریش رضی الله عنه) سوار چاکی مغاویر ووتی: نهی بو ئیمه راهستاوین باوهك نهوان خویمان له دهریا بدهین قهعقاع له دهریای داو له دوای نهویش (۶۰۰) شهش سهه جهنگاوهری سوار چاک له گهلیدا پهرینهوه، ئینجا له دوای نهوانیش هموو سوپا هرچی کهما بوو له دهریای (دجله) یان داوپهرینهوه، وه میژوو نوسهکان سویند به خودای گهوره دهخون یهکی له سوپایه له دهریا نقوم نهبوو نهخنکا هه موویان بهخوشی پهرینهوه، وه سوپای فارسیش له لایهکی

دوستی با و مرداران

دهریاوه راوه ستابوون و نهیان دهتوانی جووله بکن که چارویان بهوسویا به دهکوت لهوده ریایه دهپه رینهوه ترسیکی زور یان لی نیشیت و بهرو دوا بهراکردن هه لاتن و دهیان ووت: نهوانه ئینسان نین له گیتی جنوکه ن: (عالم الجن): دهناچون دهتوانن ناوا له دهریا بهپه رنهوه، بهبئی به له م و کهشتی، وهکاتی کسرا بوئی ده رکوت سوپای ئیسلام نزیک بوتهوه و بهرو پویان دیت و چاوه ریئی مهرگ و نه مان نه مان دهکن رایان کردو نیشتمانی مه دانیینان به جی هیشیت له دوا ی نهوه سه رکده ی موسلمانان (سه عدی کوپی نه بی وه قاس رضی الله عنه) به پیئی پی خواسی و مه ندیلی سه ری، به ده ستیک رمی پی بوو به ده ستیکیش ریشی گرتبوو پویشته ناو کوشکی سپیه وه که تاک و ئیستا شتی وه ها نه دیتراوه، به رزییه که ی سه دو په نجا مه تر بوو هه مووی به فه رشی جوان و نایاب فه رش دار کرا بوو قاچ به ته وای له ناو فه رشه کاند بزده بوو هه رچی خوشی جیهان هه بوو له شوینه دا به دی ده کرا و به رچاوت ده کوت. (سه عدی کوپی نه بی وه قاس رضی الله عنه) ده گه راو نه و نایه ته ی ده خوینده وه که خودای گه و ره ده فه رموی:

﴿الرُّسُلُ أَوْلَمْ تَكُونُوا أَقْسَمْتُمْ مِّنْ قَبْلِ مَا لَكُم مِّنْ زَوَالٍ﴾ ابراهیم/ ۴۵.

واته: نایا ئیوه نه بوون سویندتان ده خوارد هه رگیز له وسه رزه و ییه نا پون و نامرن و به جی ناهیلن و هه تا هه تایه دونیای ئیوه نا بریته وه نه ی ئیوه له شوینی نه واده میزاده پی شوانه دا نه نیشتبوون که سه میان له خو یان کردبوو وه بو ئیوه م باس کردوو که چون کردمانه په ندی پوزگار که چی ئیوه ش په ندو ناموزگار بیتان لی و هرنه گرتوو وه بهو جو ره سه عد له ناو کوشکه که دا ده گه راو به رمبه که ی له فه رشه نایابه کانی ده دا و نه و نایه ته ی ده خوینده وه که خودا ده فه رموی:

﴿كَمْ تَرَكُوا مِنْ جَنَّاتٍ وَعُيُونٍ * وَزُرُوعٍ وَمَقَامٍ كَرِيمٍ * وَرَعْمَةٍ كَانُوا فِيهَا فَاكِهِينَ * كَذَلِكَ وَأَوْرَثْنَاهَا قَوْمًا آخَرِينَ * فَمَا بَكَتْ عَلَيْهِمُ السَّمَاءُ وَالْأَرْضُ وَمَا كَانُوا

واته: چهندهها باخی جوان وسرچاوهی ناوی پرووناک وجینگمو شوینی بهرزو خوئش ونهوشتانهی کههوی رابواردنی نادهمیزادن له ناو نهو لهزته وخوشیانهدا دهژیان کهچی بهجیان هینشت ونهوهموو سهروهت و سامانهیان لهدوا بهجی ماو نیتمهش بهمیرات داماننه نتهوهیهکی که، وههرگیز ناسمان وزهویش بویان نهگریان و ماوهیان نهدان ههتا کاتیکی تر که تیئی دانهمینن وه لهناو کوئشکی فرمان رهوایی کسرادا جینگهی تایبتهی ناگر ههبوو، لهباتی خودای گموره کپنوشیان بوندهبرد یهکه شت کهسهروکی سوپای نیسلام فرمانی پی دا له و شوینهدا بانگدهری بانگی خودا بوون که بو یهکه جار لهژیانی نادهمیزادا بانگی تیدا بدریت بانگدهر راهستاو دهنگی (الله اکبر) دونیای دههینایه جوئش که که شته وشهی (اشهد ان لاله الاالله) ناگری ناگر پهستان بههیزی برایهتی و خودا پهستی نهماو کوژایهوه له دواي نوئز کردن کهل وهپی دهست کهوتی شهریان کو کردهوه . له دواي دا (سهعدی کوپی نهبی وه قاس رضی الله عنه) بهشی جنگاوهرهکانی بهسهریاندای دابهش کرد نهو بهشهی کهما بووهش بو خهزینهی موسلمانان رهوان کرا لهگهل بازنهو باز بهندی کیسرا بو لای خهزهتی عومر رضی الله عنه کاتی خهزهتی عومر رضی الله عنه وهری گرت سهیری خهزهتی (عهلی کوپی نهبی تالب رضی الله عنه) ی کردو وتی: بی گومان نهونهتهوهی نهوهی کردووه زور ده ست پاک ونههینه خهزهتی عهلی وه لأمی دایهوه وتی: نهی سهرکردهی موسلمانان تو پاریزگارو دهست پاکی بویه ژیر دهستهکانیشته پاریزگارو دهست پاکن، وه نهگر توئش خراپ ونپاک بووبایه نهوا گهل و ژیر دهستهکانیشته خراپ ونپاک ده بوون، ئینجا له دواي نهوهی کهبت خانهی ناگر پهستانی کسرا لهولآت دا نهما دانیشقوانی عیراق و ئیران پوئ پوئ دههاتنه ناو کهمهندی دینی سهربهزی نیسلام و دهبونه براوخوشهویستی یهکتری وه (ان شاء الله) نیهمی چهواشهوه دهست بهسهر بهیارمهتی خودای

دوستی باوهرداران

گهوره و تیکووشانی موسلمانان له خودا ترسهکان بهدلسوژی و خوشهویستی یهکتري دهگهړینهوه ناو کهمندی دینی سهربرزی نیسلام و سهربرزو سهر فیراز دهبین و پینچکهی خوارو هلدیرو دروست کراوهکانی بی باوهری وازی دینین و خوشی وئاسایشمان بو دهگهړینهوه به بهختهوهری یهکتري خوش نودو خوشحال دهبین.

﴿ گیانی ناوهدان به خوشه ویستی خودا ﴾

(قلوب عامرة بالحب إلهی)

دهگهړینهوه (یهحیای کوپی بهستام ﷺ) وتوویهتی پوژنیک لهگهل چهند کهسیک له دوستهکانم چووین بولای (عهفیره) خاتونی خوداپهرستی چاوکویر نهو نافرته به یادی خوداو خوپاریزی زور خوئی هیلاک دهکرد وه له ترسی خودا بهردهوام دهگریا هتا چارهکانی کویرونا بینا بوون یهکیک له دوستهکانم بهپیاویکی تنیشتی خوئی ووت: بی گومان کویری شتیکی ناخوشه بهتایبهتی بوکهسیک کهلهپیشدا بینا بووه (عهفیره) گوئی له ووتی نهوپیاوه بوو ووتی: نهی بهندهی خودا کویری دل واته: خودا نهناسی زور گهوره ترو خهراپتره له کویری چاو، بی گومان، من نارهموم دهکرد خودای گهوره جهوههری خوشهویستی خوئی پی بهخشیمایه:

نهرکاته بهپهروشهوه نهبووم هرچی گیانم هیه لئی وهریگرتبامایهوه.

﴿ رفقتارو نه ریتی پی شهوکان پی شه نگي چاكي نيمه بوون . به

تپه ربووني چه رخی روزه گار ﴾

(أخلاقهم قدوة صالحة على مر العصور والأجيال)

أقسمت يا نفس لتتزلزله إن أجلب الناس وشدوا الرنة ما لي أراك تسكرهن
الجنة قد طالما قد كنت مطمئنة هل انت الان نطفة في شنة ؟
واته : سویند به خودا ده خوم نهی نهفس به راستی تو داد به بی کاتی خه لک
کو بوونه مه بو پویشتن بو مهیدانی جهنگ خویمان ناماده کردو به چریکه ی بهرز
هاواریان کرد بوچی من تو ده بینم لهو کاتدا له بهمهشت بیزاری بهمرجیک
کاتی زوری ژیانته به خوشی بهری کردوه، وه نایا تو پارچه نو تفهیک نه بوی
نیستابوویه نهوئینسانه و هیرشت برده سهردوژمن و پهرتهوازهت پیگردن.

بهلی نهو سروده بهتینه بوو بهمه مو هست و سوزیکه مو کوتایی بهژیانی
دوستی پایه بهرز (عبدالله ی کوپی ره و احه ﷺ) هینا : وه کوتایی دوا این بهش له به
شهکانی خوور هوشتی کاروانی نازایه تی و چاپوکی و هونه ری پر له سهرومری و
شکو مهندی بهنوری خو پاریزی و خودا په رسته مه بهری کرد، نهو پوزه ی که
نوری سهرداری عالم له مهکه دهرکهوت (عبدالله کوپی ره و احه ﷺ) که له
شاعیریکی بهرز بوو له ناو شاعیرانی مه دینه دا، وه سهر کرده و سهرداریکی به ناو
شورهت بوو له ناو سهر کرده کانی هوزی خه زه ج دا، کاتی بانگه وازی ری نمونه
پاستی پی گه یشت خودا دل و دهرونی پووناک کرده وه بو و هرگرتنی ناینی
نیسلام، وه دم و زوبانی به ته واری رام کرد بوو، ته نها بو خودا په رسته ی و
په زامهندی خودا و پیغه مبه ره ناوازه که ی.

(عبدالله ی کوپی ره و احه ﷺ) به هو ی زانست و زانیاریه که ی و شعره تهرو
پاروه کانی به شیوه یه کی زور بهرزو بهرینز بهرگری له پیغه مبه رو له ناینه که ی

دوستی باوهراران

دهکرد وه خودا دهرباره ی نهم کهله شاعیره و د وهاوړی بهرینه کهی که (حسا نی کوړی سابت ﷺ) و (که عبی کوړی مالک ﷺ) بوو، نایه تی نارده خواری تایبته مهندي نهمونی خسته پرو که هتا دونیا هیه له پیشهنگی کاروان دا ناویان دیاره و دهیستری. وهک و خودا دهفرموی: ﴿وَالشُّعْرَاءُ يَتَّبِعُهُمُ الْغَاوُونَ * أَلَمْ تَرَ أَنَّهُمْ فِي كُلِّ وَادٍ يَهِيمُونَ * وَأَنَّهُمْ يَقُولُونَ مَا لَا يَفْعَلُونَ * إِلَّا الَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ وَذَكَرُوا اللَّهَ كَثِيرًا وَانْتَصَرُوا مِنْ بَعْدِ مَا ظَلَمُوا﴾ الشعرء/ ۲۲۴-۲۲۷.

واته: شاعیرهکان بهتتهنا بی باوهری لادراوهکان به شوینیان دهکمون نهی نازانی شاعیران بههموو دول و شیویک دا دهریون و زیاده رهوی دهکمن و له هموو گوماویک دا مهله دهکمن. وهشتیک دهلین: بهلام عمهلی پی ناکمن بهتتهنا شاعیره باوهر دارهکانن له سر ریباری چاکمن و سیفتهی بهرزیان هیه که باوهری تهواو یان بهخودا هیه و کردهوهی چاکه دهکمن و زیکرو یادی خوداش زور دهکمن باسی بهخراپه ناکمن و تتهنا یادی خودا و هاندانی خملکی لهسر چاکه کردن دهکمن، وه باسی کهس بهخراپه ناکمن تتهنا نهمونه نبی که له پیشهوه باسی نهمونیان بهخراپه کردوه، وه بهراستی نهم شاعیرانهش بهرگریان کرد له نیسلام و له پیغهمبهره (ﷺ) کهی لهکاتی جهنگی بی باوهراندا، نایا هیچ شتی له وه گهوره ترو به نرخ تر هیه که خودا له بهرامبهردا قورنان دا بهزینی و وهسفی نینسان بکات و، نهم باسهش له هموو کهلهبهری جیهان بهشهو بهروژ هتادونیا هیه باس بکری و له یاد نهچیتتهوه،) عبدالله ی کوړی رهواحه (ﷺ) نامادهی پهیمانی عهقبه بووه که چاکترین پهیمان بووه وه یهیک بووه لهو زاناو سهروکانه ی که پیغهمبهر (ﷺ) کردونیه پیشهرو به سر گهلهکه یاندا بهراستی نهموش چاکترین فرمان دهر و باشترین سهرکرده بوو هر لهو کاتهوه که عبدالله ی گهنجی هوژی خهزهج باوهری هینا بهخودا و ریباری پیغهمبهر (ﷺ) ی گرتهبهر نارهزوی وا بوو که هموو ناواتی ژبانی له فرمانی خودا بباته سر، بویه بهراستی هموو تهمنی ژبانی برده سر به

دوستی باومرداران

جيهادو پهرستن و پوڙوگرتن. به پوڙو به پوڙو دهبوو به شهو شهو نوښږي دهکرد (نه بوودهدردا ﷺ) دهگيرنتموه دهرموي: جاريكيان له كوچ و گهرانيك دا له گهل پينغمبهري خودادا (ﷺ) له پوڙيكي گهرماي زور به تيندا كه له بهر هيزي گهرما ئينسان دوستي به سهريموه دهگرت، كهس تواناي پوڙو گرتني نه بوو تنها پينغمبهري (ﷺ) و (عبدالله ي كوپي ره واحه ﷺ) نهي به پوڙو بوون، وه عبدالله له گهل پينغمبهري خودا (ﷺ) نامادهي جهنگهكاني بهدرو، نوحودو، خندهق و، حودهيبيه، بووه كه نهوش بهراستي گهره ترين پوڙو بهرترين جيگايه، وه له سالي ههشتمه ي كوچيدا پينغمبهري (ﷺ) سي هزار جهنگاوهرې بو ولاتي شام بهري كرد بو بهر بهر هكاني دهوله تي روم بو نهو مهبسته (زهيدي كوپي حارسه ي ﷺ) كرده سر له شكري سوپا وه فهرموي: نه گهر زهيد پيكا يان شهيد بوو نهوا سهركرده ي سوپا (جهعفري كوپي نهي تالب ﷺ) دهبي نه گهر نهو يش پيكر يان شهيد بوو، نهوا سهركرده ي سوپا (عبدالله ي كوپي ره واحه ﷺ) دهبي، نه گهر نهو يش پيكر يان شهيد بوو با نهو كاته موسلمانان يهكيك بكن به سهركرده ي سوپا، كاتي جهنگاوهران نامادهي پويشتن بوون ويستيان نيشتمان به جي بهيلن: خهلكه كه خودا حافيزيان له سهر يازو سهركرده كاني سوپا يان ده كرد كه پينغمبهري (ﷺ) كرد بووني به سهركرده، كاتي خودا حافيزيان له عبدالله كرد سهريان كرد دهگريا پي يان ووت: نه ي عبدالله چي بووه دهگريه؟، نهو يش فهرموي: سويند به خودا بو خو شهويستي دونيا ناگريم، به لام. گويم له پينغمبهري (ﷺ) بوو نهو نايه ته ي خو يندهوه كه باسي ناگري دوزهخ دهكات دهرموي: ﴿كُلَّا سَيَكْفُرُونَ بِعِبَادَتِهِمْ وَيَكُونُونَ عَلَيْهِمْ ضَلَالًا﴾
 مريم/۷۲.

واته: سويند به خودا هه موو كه سيك دهبي بچيته ناو نهو ناگروهه نهوش كارنيكو خودا برياري له سهر داوه، ئينجا عبدالله فهرموي: باوهري تهوام هه يه كه ده چمه ناوي به لام، نازانم له دوا ييدا چون بزگارم ده بي، نه مجار

دوستی باومرداران

موسلمانان فرموویان: خودا هامرازو هاوده متان بیئت و، خمراپسو ناره واتان لی
لا بدات و، بولای نیمه تان بگپریتمهوه، کاتی گوئی له پارانهوه که یان بوو که
ووتیان: بولای نیمه خانواده تان بگپرینهوه: نهه شعره ی فرموو:

لکننی أسألُ الرحمن مغفرةً وضربةً ذات فرح تَقْنُفُ الزبدا
أوطنةً بیدی حران مجهرةً بحريةً تنفذُ الاحشاء والكسبدا
حتى یقال اذا مزوا علی جنئی أر شدة یارب من غا ز فقد رشدا

دوای نهوه که سوپا له مه مدینه دور که و تهوه عبدالله سهیری کرد له دوایهوه
(زهیدی کوپی نهرقم ﷺ) که هه تیو بوو باوکی نهه ما بوو له لای عبدالله ژییانی
دهبرده سر به کول دهگریا وله خوینهوه دهی ووت:

إذا أدنیتنی وحملت رحلی مسیرة اربع بعد الحاء
فشأنک انعم وخالک نم ولا ارجع الی اهلی ورائی

وه هر بهم شیوهیه نهه کوپه دهگریا، بوینه (عبدالله کوپی ره واحه ﷺ) به
ناگای هیئایهوه ووتی: نهوه چپته وا دهگری، نایا لهوه خوشتر هیه که خودا
شهیدیم پی ببه خشی و به سواری و لآخه کهم بگپرینهوه بو مه مدینه، نینجا کاتیک
جهنگاوه رانی موسلمان که یشتنه خاکی (مهعان) له (نوردهن) بو یان دهرکهوت
که پادشای پوم له (بهلقا) که جیگه یه که بارگهی خستوه زور له شوینی
موسلمانان کان دورنیه (۲۰۰۰۰۰) دوو صد هزار جهنگاوه ری پوم و گاوری
عهربی له گهل دایه له هوزه کانی له خمو، جوزامو، قوزاعه و، نیتیش .

جهنگاوه موسلمانان کان که سهیری نهه و هه موو سوپا زوره ی پویان دهرکردو،
سهیری که می خو یان دهرکرد، بیریان لهوه ده کردهوه نامه یه که بو پیغه مبه ر (ﷺ)
بنوسن و ناگاداری بکه نهوه، یان فرمانی گه رانهوه یان پی بدایان هیزی
یارمه تی دهریان بو رهوانه بکا، بهلام (عبدالله ی کوپی ره واحه ﷺ) هه ستایه
سهربی فرمووی: نهی جهنگاوه ره کانی نیسلام نهوه ی نیوه ناواتی بو دهخوازن

دوستی باوہر داران

و داوای دهکن که شهید بوونه نهوه گمیشتونونه ناواته که تان، وه نیمه جهنگ ناکهین له گهل دووژمن به زوری ژماره یان یان به زوری هیز، به لکو به ناوی نهو ناینه جهنگ دهکین که خوداریزی لیناوین برپون دهرچن بو شهر یه کی که لهو دووانه مان پیده گات یان سرکهوتن یان شهید بوون

به جوړه سوپای جهنگاوهر فرمانی عبدالله یان وهرگرت ودهستیان کرد به خو ناماده کردن بو به برهه کانی دووژمن، بو پوژی دواپی (۳۰۰۰) سی همزار جهنگاوهر بهرام بهر (۲۰۰۰۰۰) دوو سهد همزار جهنگاوهری بی باوهر پراوهستان، نهو دوو هیزه له نزی که گوندی (موتله) له نیشتمانی (نوردون) به یه که گیشتن له پیشهنگی جهنگاوهرانی موسلمان (زهیدی کوپی حاریسه علیه السلام) بوو هه لگری نالای پیغه مبهر علیه السلام) خودا، نهو سرکرده ی به توانایه له شهریکی به هیزی بهرام بهری مهیدان داری دا شهر ی کرد، به لام له بر زوری و به هیزی شهر که زهیدی کراوه ره مبی دوژمنان له سنگیه وه دهرچووه و گیشته پله ی شه هادهت. نه مجار له دوا ی زهید : شیر ی مهیدان و دوژمن شکین (جه عفری کوپی ابی طالب علیه السلام) برای حمزه تی عه لی، نالای که ی بهر ز کرد و ه و چووه ناو جهنگه ی مهیدان، به راستی نازایه تی ولیها تووی نهو سرکرده نایه ته باس کردن به جوړیک شهر ی ده کرد کهس جهنگی ناوای نه دی بوو، جهنگ زورتر گهرم بوو هیزشی دووژمن زور زیادی کرد بو سر موسلمانان خو ی له سواری و لاغ که ی فری داو له ناو نا پوړه ی پوم دا جهنگی ده کرد و ده ی ووت:

يا حبذا الجنة واقترا بها طيبة وباردا شرابها
والروم روم قد لنا عذابها كافرة بعيدة انابها
على اذ لاقيتها ضرابها

واته: خوشی و خوژگه بو به ههشت و نزی که بوونه موی پاک و بوون خوشه، ناو خوار د نه وه که ی سارد و سازگار ه، وه پوم ره موه وا ته: نه ته وه یه کی دیرینه و داواکارو نارم زو دلخو زیان زوره و، نازارو سزایان لی نزی که بوته موه بی باوهرنو

دوستی با مومداران

گه پانهوه یان زور دوره بولای خودا بویه پیویسته له سرم که توشیان هاتم ئی
یان بدهم و موله تیان نهدم . بهو جوره کردمه هلهبست:

خوزگه م به به هشت دلگرو خوشه نه سارد نه گهرمه بنوهو بنوشه

ساردی وسازگاری و خوشی و خواردنی بهر دهوام دهژی و بهین مردنی

خودا عزابی گرتووه له پومان بویه شهر دهکن نابنه موسلمان

پیویسته له سر نيمه همومومان که توشیان هاتین نه یاندهین نه مان

بهائی: ئه م سرکرده شهری دهکرد بهلای چهپ و راستی دا شیري دهوه شاندهو

دووژمنی فری ددها ههتا له نهکاوئیک ده سستی راستی بهشیری دووژمن

پهپی، بهلام . لهو کاتهش دا موسلمانی خودا په رست سرکردهی جهنگاوهر

نهی هینشت ئالای پیغه مبه ر (ﷺ) بکهوئته سرزهوی هر خیرا بهدهستی

چهپی ئالاکهی بهرز کردهوهو جهنگی دهکرد ههتا قهدهری خودا واهات که

دهستی چهپیشی پهپی لهو کاتهش به هردو قولی براویهوه ئالاکهی بهرز

کردهوهو له ناو دووژمن دا هیرشی دهبرد ههتا بهجاری پووحی پاکی بهرهو

بارهگای خودا کهوتهپی وشهید بوو.

ئهمجار: سرکردهی سیهه م (عبدالله ی کوپی رهواحه ﷺ) که تاک و ئیستا

وهک و جهنگاوهریک شهری دهکرد بهنازایی و مهردا نه پاریزگاری له دینی

خودا و پیغه مبه ر (ﷺ) دهکرد، ئهوجار بوو به سرکرده، لپرسراوی کهوتوته

سر بویه پهلاماری ئالاکهی داو بهرزی کردهوه، چوو بهشوینی هاوهلهکانی

کهوت زور دل تنگ بوو دوودلی و دلپراوکهیهک گرتی و پارهستا، ئهمجار لهگهله

نهفسی خوئی کهوته گوفتارو ووتی:

یا نفس الا تقتلی تموتی هذا حمام الموت قد صلیت

وما تمنیت فقد اعطیت ان تفعلی کفعلها هدی

واته: ئهی نهفس باش بزانه نهگهر نهشکوژنی دهمری ئهوه ناگری مردنهو

ههلهگرساوهو توش کهوتویه ناوی، نهتوئاواتت بونهخواستوهوداوی شهرت

دوستی باوهرداران

نهكردوه . بهلام واهاتوته پيش ودهرگاي پيگرتووي، نهگمروهك وهاوهلهكانت
بهراستي بروه مهيدان و تيپكوشي دنيا به سهر بهرزو سهر فيراز دهبيت و،
بههشتت پي ده بهخشي: بهجوره كرده هه لابهست:

باش بزانه نهی نه فس كو شتنيش نه بي ده مري
ناگري شهر هه لگيرسا تو بوچي وا به سه بري
خو تو داوات نهكردوه شهرت بو ها تو ته پيش
برو مهيدان بجهنگي هرگيز مهترسي لهنيش

بهلي. ههريه و جوړه بيري ده كردهوه له دلهراوكه دا بوو سامي لي نيشتبوو
نهجار بهخوي دا چوهو فهموي :

والله لولا الله ما اهتد بنا ولا تصدقنا ولا صلينا
فا نزلن سكينه علينا وثبت الاقدام ان لاقينا

واته: سويند به خوداي نهگمرخودا نهبا نيمه شارهزا نهدهبووين و خيرمان
نهدهكردو نويزمان نهدهكرد، نهی خودايه ناراميمان به سهر دا برنژهو دل
نهوايمان بكو، هيزمان پي ببهخشهو، قاچمان رابگره كاتي تووشي دووژمن،
ياناخوشي بووين :

الله خوداي نيمه يه و نه و هيدا يه تي دا و ين
چاكو پياوهتي دهكين نويزان دهكين تاماوين
چو نكه كه ر خودا نه با، نهعو ذ با لله له وه
وامان دهزاني دونيا بهس بوخواردن وخه وه
خوا يه نارامي و خوشي برژينه سهردهرونمان
خوپاگري و سركهوتن كه دووژمن هاته ريمان

دوستی باومرداران

ئەمجار: غېرەتى دايە خوئى و ئالاکەى ھەنگرت و بو ناوجەرگەى شەپرى
کەوتەپرى لەوکاتەدا کوپى مامى پارويەك خواردنى بو بردو ووتى: سى پوزە
نانت نەخواردوو، ئەوە بخو باتوزىك ھىزت بىتەوہ بەر ئەویش وەرى گرت و بو
دەمى بردو گەيشتە سەر دەم وددانى و، سە یرى ھىرشى دووژمنى کرد کەچون
شالو بو موسلمانان دینن ھاواری کردو فرمووی: چون ئەوشەپرو شالوہ
لەسەر موسلمانانەو ئەتوش دەتەوی لەدونیا دا بژی، ھەر خیرا نانەکەى بەلاوہ
ناو شیرە کەى دەست دایەو بو ناو ئاپۆرەى شەپ پویشت، زور بەمەردانە شەپرى
کرد لە ناوئەوہەموو حەشاماتەى دووژمندا ھەتا شەھیدبوو: کەخەبەرى
شەھیدبوونی ھەرسى سەرکردە کە گەيشتە پىغەمبەر (ﷺ) داواى نزای خىرو
لېخوش بوونی بو ئەوانو ھەموو موسلمانان کرد، وە فرمووی: خودا پرەحم و
مەرەبانى بە (عبدالله کوپى پەواحە ﷺ) بکات کەبەرەستى ئەو کوپو کوئەلەى
خوش دەويست کە فریشتەکانى خودا شانازيان پىوہ دەکرد.

***

سوپاس بى پاشان بو خودای تاك و پاکی مەرەبان لەخودا دەخوازم ئەو
پەراوم بو بکاتە بەشىكى کردارە چاکەکانم و ھىواى خوشیم پى
بەخشى وصبىتە ماىەى خىرو خوشى بو ھەموو ئازيزو خوینەرەن و
داواى نزای خىريان لىدەکەم .

والسلام علیکم ورحمة الله وبرکاته

دوستی باوهر داران

ناومروك - كليلی دمركای باسهكان

لا پهره	بایدت
۷	پیشه کی
۱۱	پرؤگرام وشینوازی دهر برپینی وشه ی پیغه مبهری خودا (ﷺ)
۱۱	ناسینی خودای گه وره
۱۲	به ریزو گه و ره ترین پیویستی که ل و پهل
۱۲	دهستی هه لاهه سراو
۱۳	خویندن و بیرکردنه وه
۱۴	کرئوشیکی دریز خایه ن
۱۵	بانگی خودا
۱۵	روویه کی راست و گه شاهه
۱۶	قورئان سه رچاوه ی هه مووشتیکه
۱۶	دانیشتن له کۆری هه ژاران
۱۷	رهوشتی پاک و بهرز
۲۰	پیشه نگ و رابهری جوان
۲۱	پیشه نگو رابهری خیرومه ندوو چاک
۲۱	ژیری و شکومه ندی و له سه ره خوینی
۲۳	لیبوردن و چا و پۆشیو رهفتار و رهوشت
۲۴	له گه ن سه رکرده ی داد پهرورو نازایه تی کومه لایه تی
۲۵	ناسوده ده بی بیان ناسوده ده بن
۲۶	زانباری و مرگرتن له پیغه مبهری خوا (ﷺ)
۲۶	دهم و زوبانی پاک
۲۷	کیژوله و کچیکی موسلمان
۲۸	به دیه که هاتنه وه ی گۆر

دوستی با و مر حاران

۲۹	پرسیاری گۆز
۳۱	پساوی بروادار له کاتی مردنیئا
۳۱	سەردانی مان ناوایی
۳۴	جودا بوونهوه
۳۴	رێزدارو گه و ره ترین ئاده میزاد
۳۵	رهوشتی چاکه
۳۶	ناین گهریهتی و خوا په رهستی (عمری فاروق)
۳۷	روداوایی پیروز له بهردهم مالی پنه مبهەر ( )
۴۰	میهرمانی خودات له سه ربی نهی نه با به کر
۴۱	جی نشینی موسلمان
۴۴	خه لیفه عومهر و کللی مزگهوتی نه قسا و مر دمگری
۴۷	خه لیفه عومهر و کاریکی هه لکهوت
۴۸	بهوشیوهیهرهفتارتان له گه ل دمکهین نهی خاومن پهراوی ناسمانی
۴۹	پساوی میرنیشن و سهر کردایهتی
۵۱	سهر کردهی موسلمانان
۵۳	له خو پرسینهوه
۵۴	چاوپوش و لیبوردنی کومه لگای نیسلامی
۵۵	شوخ و شه نگی دوستایهتی
۵۶	خو پاریزی و له خوداترسانی سهر کرده
۵۷	بوگه نهینهی موسلمانان
۵۷	پیشه وای هوشیارو رینیشان دهر
۵۸	کوشش و خهبات و نارمزوو
۵۹	خوشه ویستی یارانی پنه مبهەر
۶۰	سەردانیك له مالی هه زهتی عومهر

دوستی با و مراداران

٦٤	نیمه به و شیمیه بووین
٦٥	روداوئک له نوحه
٦٦	یهک چاکه به دهیه
٦٧	له و کسانه مه بن
٦٨	داد پرسی موسلمانان فه رمان به سهر سر کرد مکانیان دا دمکن
٧٠	گائته له گه ن خو گرتن له راستی
٧١	شیمیه کی شارمزاو جوان بو دنیا
٧٢	له گه ن سر کردی موسلمانان جه زرتی عه لی ﷺ
٧٣	نه ویمیه جه زرتی عه لی ﷺ بیناسن
٧٣	رپوشتی هاوه له کان
٧٤	خو پاریزی جی نشین
٧٥	فیلی نافر تان
٧٦	میراتی گران به ها
٧٧	خوشه ویستی پینه مبر (ﷺ)
٧٨	داوین پاکی با و مرادار
٧٩	مانه وی هه تا هه تایه ته نها هه ر بو خودایه
٧٩	کار گوزار و خزمهت کاری مزگهوت
٨١	پناویکی نه هلی به هه شتی
٨٢	سکالای ناره زایی و دل تهنگی
٨٣	خودا چاو دیره
٨٣	پرسیار له چوارشت
٨٥	داوین پاکی و هه زاری
٨٦	به شیکی پیروز
٨٧	پالهوانی بیرو با و مراد جه نکا و مر

دوستی با و مرداران

۹۱	له دواى ناخوشيان خوشى يه
۹۲	له خودا ترسان
۹۴	گه وړه راستى
۹۵	گه وړمو داد په وړه راستى
۹۵	نه و نادميميزادى گه وړه ترين پاداشتى هه يه
۹۶	چهند نمونه يه كه له نارام گرتن
۹۷	پارانه وى دار
۹۸	پينج نيشانه و ناياتى قورنان
۹۹	مال ناوا نهى كورې مه سعود ﷺ
۱۰۱	باس كردنى رېوشتى پينغه مېهر ﷺ له ته ورات دا
۱۰۲	رېوشتى كړياري يارمكاني پينغه مېهر (ﷺ)
۱۰۳	له نزاو داخوازى و مرگير او
۱۰۴	نا فزه تانى زاناو شارمزا
۱۰۵	كچانې با و مردار
۱۰۵	چهند وه لامينكى هه له قولواو به ووتارى راست و ناموز گارى
۱۰۶	دلسوزى
۱۰۷	دارد دست و گوزچانې درموشاوه وړوناك
۱۰۷	دهست پاكى و ميرنشيني
۱۰۸	خواردنى مالى خه ليفه
۱۰۸	له مالى خه ليفه وه
۱۱۲	په ند و ناموز گارى بو فهرمان په و ايان
۱۱۴	مردن و بى ناگاي
۱۱۶	كيسوى به نارام
۱۱۸	نارام گرتن سى جزوى هه يه

دوستی باومرداران

۱۱۹	هاواره نهی نادهمیزاد مکان
۱۲۰	بووناکي زانایان
۱۲۱	په شیمانی
۱۲۳	پیوانی بهرزی سهردوانگه
۱۲۴	سهردانی وهنید بو مزگهوتی پینغه مبهرا (ﷺ)
۱۲۵	ولاغه کهت مانلو مه که نامان گه یه
۱۲۶	له گه ل خوا په رست و دونیا نه ویستان
۱۲۷	کوړی مردوان
۱۲۸	ناماده بوون بو پوژی کوچ کردن
۱۲۸	خوړا ك
۱۲۹	پارانوه
۱۲۹	تیگه یشتن و رهوشت و ریگای پینغه مبهرا (ﷺ)
۱۳۱	رهوشتی پیاوچاگان
۱۳۲	خو پاریزی پیا وچا گان
۱۳۲	سهرکه شی زانیاری
۱۳۳	پینشه وای زاناو تیکوشهر
۱۳۴	دمه ته قتی یه که له نیوان نه بو جه نیفه و بی باومریک
۱۳۵	ناین سروشتیه
۱۳۶	پینشه وای جه نیفه وهلامی بی باومردان دمداته وه
۱۴۲	خیزانی چاک
۱۴۵	شونین کهوتن و گیان دمرچونی ستم کاران
۱۴۶	پیننج فهردان
۱۴۸	به راستی پینغه مبهرا (ﷺ) توله بهر زترین پله دای
۱۴۹	ریزو گه ورمیی زانست
۱۵۰	بووناکي باومر

دوستی باومرداران

۱۵۱	تیگه یشتنی زیندوان له مردوان
۱۵۲	له بهردم خانهی کوچ کردن
۱۵۴	خوپاریزی و زانیاری
۱۵۵	پرسدی نهفسی خوت بکه بهوشیومی که پرسدی خه لکی پی دمکی
۱۵۶	وتو ویزو گوشتوگو کردن به هه ئهست
۱۵۷	سی شتی به که نک
۱۵۸	له میهره بانی وسینگ فراوانی پیشهوا مالک و شافعی
۱۵۹	له نه ندازه بهدیری زانیان
۱۶۰	دیرمانی خوداناسان
۱۶۰	له گه ن' خوشه ویستانی خوادا
۱۶۹	ناموزگاری وراسپیری شارمزایان
۱۷۱	نیشانهی خوشی
۱۷۲	شینومی ژیری وکارامهیی له ناموزگاری تاوان باردا
۱۷۴	دن مردن
۱۷۵	ههشت پرسیری تیشک دمر
۱۷۸	گه ورمیی له نیسلامدا به دی دمکری
۱۷۹	نارامگری پیاوچاکان
۱۸۰	دروود له سهر پینغه مبهرا (ﷺ) خوشی وشادی یه
۱۸۰	گه ورمیی دروود له سهر پینغه مبهرا (ﷺ)
۱۸۲	گهشت نامه ی پیاوچاکان
۱۸۴	پاریزگاری کردن له کوژی باس کردنی پاشه مله
۱۸۴	به ههشت له ژیر پی ی دایکاندایه
۱۸۵	نافرهتانی موسلمان و باومرداران
۱۸۶	نافرهتی به پوزو

دوستی با و مرداران

۱۸۸	شهو هاوہلی پیاو چاکانہ
۱۹۰	دراوسینی پیاو چاکان
۱۹۰	دراوسی
۱۹۱	ناخ وپہشیمانہ
۱۹۰	مہیل و نارمزمہ کھن بولای نہوانہی ستم کارن
۱۹۲	زانایانی دلسوز
۱۹۳	نا مؤزگاریہ کی بہ نرخ
۱۹۳	زانایانی تی کوشہ رو خہ بات کار
۱۹۵	ہہ لویستی زانایان
۱۹۶	سامان دمروا و نامینیت بہ لام سامانی خودا ہر بہ مردموام دہبیت
۱۹۶	نہ زانین راستی نہ سہرخواونی دمدات
۱۹۷	خانہی خودا
۱۹۸	خوپاریزی زانایان
۱۹۸	با نگ ہیشن نہ نیوان ووتہ و کردار
۲۰۰	بی گومان خانوی من ناسوتی
۲۰۱	مہربانی خودا بویہ ندمکانی
۲۰۲	گہورہیی وکہ ساسی
۲۰۳	گہورہیی پەروردگار
۲۰۴	بہ ہشت خانوی با و مردارہ
۲۰۵	چاوورا و نہ راستی و رینہ دان بہ ستم
۲۰۶	پی داویستی و دل فراوانی
۲۰۸	ناہرت ناموزگاری زانا دمکات
۲۰۹	کردموی دوستی خودا
۲۱۰	سی بہ سی

دوستی با وهر طاران

۲۱۰	ناموزگاری گهوره و به نرخ
۲۱۱	شهوې بوکینې وگواستنهوه
۲۱۱	ده (۱۰) ناموزگاری
۲۱۳	راستی ووتن ریڼګه ی پزګاری یه
۲۱۵	ومرن بو خانې پیروزی خودا
۲۱۵	چهند وانه یه که له عمره بی دشته کی
۲۱۷	دوورکه و تنه ومی حه زرتی یوسف و حه زرتی یه عقوب سه لامي خویان له سر بی
۲۱۸	دا پوشری تاوان
۲۱۹	له هدرشونې بن مردن دمتان گاتی
۲۲۰	پروو پوچ و راستی
۲۲۱	زانباری نادمیزاد بانگ دمکا بو نیسلام بوون
۲۲۲	زانباری نادمیزاد بانگ دمکا بو باومر بوون به خودا
۲۲۴	رهوشت وه لسوکه وتی به خشنمو دلفراوان
۲۲۵	نازازی داو، قینی خواردموو، به خشی و، نازادی کرد
۲۲۵	ناموز گاریه که
۲۲۶	حه زرتی عومهر و ﷺ خانه وادمکه ی
۲۲۶	نیشانو تاییه ت مهندي خودای گهوره
۲۲۷	ووته ی وردو و جوان
۲۲۷	دادګری نیسلام
۲۲۸	خوپاریزی زانایان
۲۲۸	ووته و هسه ی ژیریزی باومردار
۲۲۹	پیویسته شهید هه بیت
۲۳۰	چاکه کانی ده به خشی
۲۳۰	چهند ناموز گاری یه کی گه شاهه

دوستی باومرداران

۲۳۳	حهزرتی عومهر ﷺ وام (قهرز) دمکات
۲۳۴	خینرو چاکهی خودا زورو پاکه
۲۳۴	نمونهی بهرز
۲۳۵	دایکی باومرداران
۲۳۶	رهوشتمان بهرامبهر چاکهی دایک ویاوکمان
۲۳۶	خاومنیهتی و، نهی کریوه
۲۳۶	کلیلی به ههشت
۲۳۷	پرسه و دل دانهوه
۲۳۷	فه رمان رهوای باومردار
۲۳۸	باومرگهورمی کردووین
۲۳۸	کاتی باومردار
۲۳۸	دینداری راستی
۲۳۹	ناموزگاری باوک بو کورمکهی
۲۴۰	حهزرتی لوقمان ناموزگاری کورمکهی دمکات
۲۴۰	شاهیینی گهواهی
۲۴۱	گیان ودمرونی رهوشتی دادا
۲۴۱	چهند ناموزگاری یهکی پرشهنگ دارو بووناک
۲۴۲	قورپنان و پینمازی پینفهمبه (ﷺ)
۲۴۲	ددرمان وچارمسهری گیان
۲۴۲	نهو بهریزانه وتویانه
۲۴۳	ترس وسامی عومهر ﷺ
۲۴۳	باومردار
۲۴۴	راویژ نهگال نهوانهدا مهکن
۲۴۴	له میرات ویوماوی دور نهنگی
۲۴۴	ههرکسیک خو پاریزی بی خودا دمرگای خوشی لی

دوستی با وهر داران

	دمکاتوه
۲۴۵	زیرمکی و بووککش زانی
۲۴۵	رہوشتی موسلمانان
۲۴۶	من له سوپا نا ترسیم له بهر زوری دوورژمن, ...
۲۵۷	گیانی ناومدان به خوشه ویستی خودا
۲۵۸	رہفتارو نہریتی پیشومکان پیشه نگی چاکی نیمه بوون....
۲۶۷	ناومرؤکی – کلیلی دمرگای باسهکان
۲۷۵	کوتایی